ו' אייר תשל"ח, 17.5.78 שנה 42 המחיר: 12.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2124

העולם הזה

לפטר את
רמטכ"ל

תשקיף

בגין אינו מתפקד

הסוד השמור ביותר של ממשלת הליכוד הוא: מנחם בגין חדל לתפקד כראש־ממשלה.

מזה שבועות אחדים שמקורביו של בגין חשים בשינוי קיצוני שחל בו. הדבר אינו ניכר בהופעותיו הפומביות, אולם מתבטא בעבודה השוטפת במישרד ראש־הממשלה, בפגישות העניייניות עימו ובניהול ישיבות הממשלה. בגין נשאר אדיב ומנומס, כרגיל, שומע את דברי המשוחחים עימו, אולם לטענתם „הוא כאילו נמצא בעולם אחר." כתוצאה מכך הוא נמנע מהחלטות והכרעות בעניינים המובאים בפניו, אינו מתדיין עוד לגופו של עניין.

כמה שרים יצאו באחרונה המומים מפגישותיהם הפרטיות עם בגין וטענו כי „קרה לו משהו". לדברי אחרים הוא מזכיר בהתנהגותו את לוי אשכול בתקופת ההמתנה שקדמה למילחמת ששת־הימים.

יש הטוענים כי השינוי הקיצוני בהתנהגותו של בגין ובכושרו לתפקד החל מייד אחרי ביקורו בארצות־הברית, בחודש אפריל השנה, והשיחות הקשות שהיו לו אז עם הנשיא ג'ימי קארטר.

סאדאת חב חוב אישי לבגין

למרות פער העמדות הבלתי ניתן לגישור בין ישראל ומצריים, לגבי הנושאים השנויים במחלוקת במשא־ומתן על הסדר שלום, לא יפסיק נשיא מצריים, אנוואר אל־סאדאת, את יוזמת־השלום שלו.

סאדאת לא יכנע ללחצים המופעלים עליו מצד מדינות כמו סעודיה וכווית, להכריז על כישלון יוזמת־השלום שלו, וינסה להשאיר את הדלת פתוחה עד כמה שאפשר. כך טוענים נציגים מצריים רשמיים בחו"ל.

הם מסבירים תחזית זאת בהסבר שיש בו גם כדי להטיל אור חדש על יוזמתו של סאדאת ועל נכונותו לבוא לירושלים. על־פי טענה זו חב הנשיא סאדאת חוב אישי למנחם בגין, אותו לא ישכח לו לעולם.

חוב זה נוצר בימים הראשונים אחרי המהפך הפוליטי בישראל, בעת חילופי השילטון. עניין מסויים שהובא להכרעת ראש־הממשלה יצחק רבין ושר־הביטחון דאז, שימעון פרס, נמסר להכרעתו של בגין, למרות שטרם כיהן אז כראש־ממשלה בפועל.

להחלטתו של בגין באותו נושא היתה השפעה מכרעת על מעמדו של הנשיא סאדאת במצריים. בעיקבותיה נולדו בליבו של סאדאת תיקוות, כי יוכל להגיע עם בגין להסדר שלום, והחלו המהלכים הראשונים שהובילו למסע הנשיא המיצרי לירושלים.

אייבי נתן ישבות לפני מישרד רוה"מ

ספן השלום אייבי נתן, שפתח השבוע בשביתת־רעב בלתי־מוגבלת בזמן, אותה הוא מתכוון להפסיק רק אם תקבל הממשלה החלטה בדבר הפסקת ההתנחלויות בשטחים וביטול המימשל הצבאי שם, אינו מתכונן להישאר פאסיבי במהלכה.

בימים הראשונים הוא ישהה בחדר במלון. לאחר מכן הוא מתכוון לבקר בהתנחלויות גוש אמונים ולהתווכח עם המתנחלים — זאת אחרי שלא ביקר מטעמים עקרוניים בשטחים המוחזקים מאז מילחמת ששת־הימים, אלא לשם חלוקת מתנות.

בשלבים הקריטיים של שביתתו מתכנן אייבי לשבות מול פתח ביתו של ראש־הממשלה. בעבר שבת אייבי שתי שביתות־רעב ממושכות, אחת של 40 יום ואחת של 41 יום.

האלופים קראו על החלפתם בעיתונות

הידיעה שפורסמה ערב יום העצמאות, על חילופי־גברי בצמרת הפיקוד של צה"ל, הפתיעה כמה מן האלופים ששמם הוזכר כמועמדים להחלפה.

באותה ידיעה נמסר כי בכוונתם של שר־הביטחון עזר וייצמן והרמטכ"ל רב־אלוף רפאל איתן, להחליף את ראש אגף המודיעין, שלמה גזית, את ראש אגף כוח־אדם, רפאל ורדי, את ראש מחלקת ההדרכה, אברהם רותם, את ראש אגף התיכנון במטכ"ל, אברהם טמיר, ואת מפקד גייסות השיריון, משה פלד.

לגבי כמה מאלופים אלה כבר נקבע מזמן מועד פרישתם. אולם כמה מהם גילו את הכוונה להחליפם באמצעות הידיעה שפורסמה בעיתונות. איש לא שוחח עימם קודם לכן על חילופי תפקיד או על פרישה מהשירות הצבאי.

פרשת ירון תסעיר שוב

צפויים גילויים נוספים בדבר ההטבות אותן מקבל יושב־ראש הוועד המנהל של רשות־השידור, הפרופסור ראובן ירון. מתברר כי ההטבות הכספיות ושווי־הכסף, שמקבל ירון בתפקידו החדש, מרובות מאלה שפורסמו ועוררו סערה.

בינתיים עומד כתב „ידיעות אחרונות", אהרון בכר, להגיש תביעת־דיבה על־פי חוק־לשון־הרע נגד הפרופסור ירון, שבה יתבע ממנו פיצויים בסך אגורה אחת. בראיון ששודר ברדיו טען ירון, כי ראיון שפירסם בכר בעיתונו, עם חבר הוועד המנהל של רשות־השידור, עו"ד אהרון פאפו, היה „מפוברק".

קוריאל עמד להפגיש את נאצר ושרת?

כאשר העלו חברים זיכרונות על פעילותו של אנרי קוריאל, הקומוניסט היהודי־מצרי שנרצח לפני שבועיים בפאריס, נתגלה פרט היסטורי חשוב ביותר: חודש לפני מיבצע־סיני, ב־1956, הושגה הסכמת כל הצדדים לעריכת פגישה בין גמאל עבד־אל־נאצר ובין משה שרת ונחום גולדמן, כדי לדון בהסדר ישראלי־ערבי. את הפגישה יזמו קוריאל וחיזמי, מראשי תנועת־השלום המצרית. הפגישה טורפדה על־ידי דויד בן־גוריון, שהרחיק את שרת ושלח אותו למיזרח הרחוק, כדי שלא יפריע להכנות למיבצע־סיני.

אותה שעה העביר גמאל עבד־אל־נאצר, באמצעות נחום גולדמן, שדר סודי לדויד בן־גוריון, שבו הבטיח כי הלאמת תעלת־סואץ בידי ממשלת מצריים לא תפריע למעבר סחורות ישראליות בתעלה. בן־גוריון התעלם מהבטחה זו, ופתח במיבצע בשיתוף־פעולה עם צרפת ובריטניה.

יוכנס תיקון בחוק לשון־הרע

במישרד־המישפטים הופץ לאחרונה תזכיר בדבר כוונה להגיש הצעה לתיקון חוק־לשון־הרע. על־פי הצעה זו, אותה יזם ככל הנראה היועץ־המישפטי לממשלה, הפרופסור אהרון ברק, לא יהיה עוד פירסום דברים מתוך הליכי מישפט שהוגש על־פי חוק־לשון־הרע, חסין ומוגן מפני תביעה מישפטית על־פי אותו חוק.

עד היום ניתן לפרסם כל עדות, הוכחה או טענה, שהושמעה במהלך מישפט על־פי חוק־לשון־הרע, כמו בכל הליך מישפטי אחר שנעשה בפומבי.

על־פי הצעת החוק החדשה, שבאה לתקן את נוסח החוק הקיים, לא תהיה חסינות כזו למי שיפרסם דברים שנאמרו במהלך מישפט המתנהל על־פי חוק־לשון־הרע, והוא יהיה חשוף לתביעת־דיבה.

יידחה מינוי בר־לב כמזכ"ל

בחירתו של ח"כ חיים בר־לב כמזכיר הכללי של מיפלגת העבודה, עליה החליטו ראשי מיפלגה זו, עלולה להידחות או להתבטל, בגלל התנגדותו של ח"כ גד יעקובי.

יעקובי הצליח לארגן לובי שיתנגד לבר־לב, ואף ערך שיחה על כך עם יושב־ראש המיפלגה, ח"כ שימעון פרס. לדברי יעקובי, בר־לב אינו מתאים לתפקיד. אולם אישים המקורבים לבר־לב טוענים כי יעקובי פועל מתוך מניעים אישיים: הוא רוצה לנטרל את בר־לב בעוד מועד, כדי למנוע מצב שבו יהיה בר־לב בעמדת זינוק לתפקיד שר כלכלי אם יחזור המערך לשילטון. יעקובי ידוע כמי שחולם כבר שנים על היום שבו יכהן כשר כלכלי בכיר בממשלה.

קופרודוקציה ראשונה ישראל - קנאדה

ההסכם שנחתם לא מכבר בין שרי החינוך והתרבות של קנאדה וישראל, בדבר הקלות שיינתנו על־ידי שתי המדינות לייצור סרטים בקופרודוקציה ישראלית־קנאדית, עומד להתממש בימים הקרובים. המימוש ייעשה במיסגרת הסכם בין חברה קנאדית לבין מפיק הסרטים הישראלי מנחם גולן, להפקה משותפת של הסרט „הקוסם מלובלין", על־פי ספרו הנודע של הסופר יצחק בשביס־זינגר. הסרט יצולם בקנאדה ובישראל.

הבורסה

אווירה לוהטת

האווירה הלוהטת חזרה שוב אל בורסת המניות, ועימה חזרו השיטות הישנות של העלאות מלאכותיות בשערי כמה מניות, באמצעות הפצת מערכת שמועות ורכישות מכוונות. כתוצאה ממהלכים אלה מצטרף ציבור המשקיעים התמים לרכישות של מניות מסויימות בשערים גבוהים ובלתי־ריאליים, ואז יוצאים היוזמים משוק המניות ברווחים של כמה עשרות אחוזים תוך שבועיים־שלושה.

שיטות אלה פועלות, כיוון שלמרות שערי [...]
הגבוהים ממשיך לזרום לבורסה כסף רב.
אחת הפרשיות האלה היא זו הקשורה [...]
המניות של אפריקה־ישראל, בשיעור [...]
כמעט, באמצעות רכישות מכוונות [...]
הפעילים בבורסה. אחרי שרכשו [...]
מניות אלה, הפיצו אותם גורמי[...]
צפויה הפרדה במניות חברת אפו[...]
גם את השליטה בחברת הביטוח [...]
הפרדה זו, בתוספת הדיווידנד [...]
נאה לרוכשי המניות.
תיאוריה זו היתה אולי נכונ[...]
היה נמוך, אולם להיכנס אל [...]
נקודות כדי לקבל הטבה [...]
בקירוב, זהו עסק בלתי [...]
סיפורים דומים הופצ[...]
אחרות. הם תופסים [...]
המניות שלהן בבורס[...]
בשעריהן וליצור להם [...]
בהשקעה לא גדולה.

"IT'S A SONY"
TV-121EP-12"
חדש
SONY
שגעון!
שאל כל אחד...

בלי משוא פנים

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמפרס" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רח' בן־אביגדור • הפצה: „גד" בע"מ • גלופות: צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תבנית: יוסי שנון • עורכת כיתוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מח' המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

קורא יקר•

שני המאורעות הבולטים ביותר ב חגיגות יום העצמאות השנה היו דווקא אלה שלא תוכננו מראש. האחד היה ה־ראיון שהעניק הרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל („רפול") איתן, לכתב הצבאי של הטל־וויזיה עמירם ניר. השני היתה התקרית שאירעה במסיבה פרטית בין השחקן חיים טופול לבין עורך־המישנה של הארץ, גד־עון סאמט.

למרות שבמאמץ מסויים ניתן לעשות אנאלוגיה בין שני האירועים ולמצוא להם רקע פסיכולוגי משותף, הרי דווקא אותה תקרית בסיגנון הסלפסטיק, שחיים טופול הוא גיבורה, היא בעלת משמעות סימפ־טומאטית יותר לגבי מה שמתרחש כיום בחברה הישראלית.

בערב יום העצמאות ערכו רבקל'ה (מד־ניק), שחקנית הצ'יזבטרון לשעבר, ובעלה מקס קרמר, את מסיבת יום העצמאות המסורתית שלהם, בביתם שבכפר שמריהו. מזה שנים שמסיבת יום העצמאות בבית הזוג קרמר הפכה לגבי ציבור מסויים חלק אינטגראלי של החג, ממש כמו פטי־שי הפלסטיק או ריח הסטייקים בחוצות לגבי אחרים.

חיים טופול, שהוא אורח קבוע במסיבה מסורתית זו, הגיע אליה גם הפעם ברוח טובה, כרגיל. אולם רק הבחין באחת הדמויות בקהל, נדלק מייד כפר למראה צבע אדום. „אני עומד לעשות משהו נו־רא," אמר טופול לסובבים אותו.

האיש שעורר את חמתו של חיים טופול היה גדעון סאמט, העורך האחראי של היומון הארץ.

ביום השישי, ה־5 במאי, התפרסם במדור מכתבים למערכת של הארץ, מכתבו של מנחם בן־ייעקב מרמת־חן, בו תמה הכותב: „האם היה זה מן התבונה שחיים טופול ונחמה הנדל יופיעו בתוכנית המרכזית בטלוויזיה במוצאי יום העצמאות ה־30 למדינת־ישראל (טופול יהיה המנחה), ש־הרי שניהם יורדים מן הארץ. זכותם של אמנים שיושבים כאן קבע קודמת, ואין ספק שניתן למצוא מבין אלו המתאימים לתפקידים שימלאו טופול והנדל."

הכינוי „יורד" שהודבק במכתב זה ל־חיים טופול, נראה לו, כפי שהסביר אחר־כך, פוגע ומעליב, ובצדק. טופול מחזיק בבית ברחוב דוב הוז בתל־אביב, שבדירה אחת בו התגורר עוד לפני שהפך לסופר־סטאר בינלאומי. בתו משרתת בצבא, בלה־קת הנח"ל. בנו לומד בגמנסיה תל־אבי־בית. הוא עצמו מתגורר בארץ בכל עת שעסקיו הבינלאומיים אינם מחייבים את שהותו בחו"ל ומשרת חודש בשנה במילו־אים. הוא מוכר בכל העולם כשחקן יש־ראלי. ספק אם ההגדרה „יורד" לגביו, אם לנקוט בלשון המעטה, היא מוצלחת.

■ ■ ■

למרות שנפגע מאותו מכתב קצר עד עומק נפשו, בחר טופול שלא להגיב ולהתעלם ממנו. אולם ערב יום העצמאות התפרסם במדור המיכתבים בהארץ מיכתב נוסף באותו עניין.

הפעם היה זה אחד, יונה מרגלית מ־רמת־השרון, שהלך בעקבותיו של כותב המכתב הראשון, מנחם בן־ייעקב. כתב מרגלית במכתבו: „מר מנחם בן־ייעקב שאל: 'האם היה זה מן התבונה שחיים טופול והלנה הנדל יופיעו בתוכנית המר־כזית בטלוויזיה במוצאי יום העצמאות? והרי שניהם יורדים מהארץ'. ואני אוסיף עוד שאלה: הזמרת הנ"ל לא רק עזבה את ארצה, אלא שעזבה גם את עמה. תחי־לה המירה את שמה היהודי, נחמה, בשם לועזי מובהק — הלנה. הדבר נעשה במופ־גן ובתקיפות והיא דרשה שבשידורי ה־רדיו יוזכר רק שמה החדש, נישאה ללא יהודי, עברה לגור בגרמניה, ומאז חיה שם את חייה ומגדלת שם את ילדיה."

בהמשך המכתב לא התייחס הכותב אל טופול כלל. למרות זאת עוטר המכתב בצילומיהם של הנדל וטופול כשבכותרת מופיעה השאלה: „יורדים?"

המכתב השני הגדיש את הסאה לגבי טופול. הוא ראה בפירסומו, כך טען באוזני ידידיו, התנכלות שיטתית מכוונת מצד הארץ המיועדת לפגוע בתדמיתו. תחילה חשב, כך סיפר, להגיב על שני המכתבים

שחקן טופול
גם הוא בחצילים

במכתב משלו למערכת ואף התיישב לכ־תוב את מכתב התשובה למעליביו. אולם תוך כדי כתיבה, חזר בו.

כעבור כמה שעות נתקל במסיבה במי שנראה בעיניו אחראי לפירסום שני מכ־תבי ההשמצה נגדו, גדעון סאמט, ואינס־טנקטיבית התעורר בו הצורך להגיב.

בעיני מכריו ידוע טופול כמי שרחוק מאוד מלהיות איש אלים. להיפך, הרוח הטובה, הסלחנות המבודחת, החיוך שאינו יורד מעל שפתיו, הם חלק מהתכונות הדומינאנטיות שלו. גם הפעם בחר לעצמו בדרך תגובה, שבעיניו נראתה משום־מה כלא אלימה.

הוא ניגש אל שולחן הכיבוד, עליו היו ערוכות קערות מאכלים שהביאו עמם ה־אורחים למסיבה. הוא בחר בקפדנות אחת מתוך הקערות, נטל אותה בידו, התקרב אל המקום בו ניצב סאמט, ניגש אליו מאחור, ומבלי לומר דבר הפך את תוכנה של הקערה על ראשו של סאמט.

על־פי אחת הגירסות הכילה הקערה חצילים במיץ עגבניות. גירסה מדוייקת יותר מתארת את תכולתה של הקערה כסלט גאמבה. כך או כך, הסלט נשפך על פני סאמט ובגדיו, ניתז גם על בגדי האורחים שהתקהלו מסביב והוכו בתד־המה. ברגע הראשון סברו כי פניו של סאמט מלאים דם. נוצרה מהומה שבמהלכה דחפו טופול וסאמט זה את זה, תוך חילופי דברים קשים, אך לא החליפו סטירות, כפי שתואר באחד העיתונים. סאמט גם לא הטיח את קערת הגאמבה חזרה בפניו של טופול, כפי שפורסם, אולי מהסיבה הפשוטה שלא נותרה עוד גאמבה בקערה שנהפכה עליו.

סאמט, שהותקף ללא כל התגרות מצידו ומבלי שהיה מוכן כלל לתקיפה, נלקח לביתה של ח"כ שולמית אלוני הגרה בשכנות, שם רחץ את ראשו והחליף את חולצתו. רק כשחזר למסיבה בביתה של רבקל'ה מהצ'יזבטרון, הסתברה לו העילה בגללה תקף אותו טופול — פרשת שני המכתבים שפורסמו במדור המכתבים של הארץ. בינתיים חזרה גם אל טופול צלילות דעתו והוא ניגש אל סאמט והתנצל בפניו על מעשהו.

לעצם מעשה התקיפה של חיים טופול, הרי שהוא ראוי לגינוי ולהוקעה חריפים. גם אם בעיניו לא נראתה תגובתו אלא

עורך סאמט
זעקת „עליהום" מכוונת מגבוה

כמעשה קונדס שובבי, אסור לפרש אותה ברוח זו. תקיפת עיתונאי בגלל דברים שכתב או שהתפרסמו בעיתונו, היא מעשה בירויונות אלים, שלא יכולה להיות לו בשום מיקרה הצדקה כלשהי. ומבחינה זאת אין כל הבדל בין הטלת גאמבה על ראש העיתונאי או נעיצת סכין בגופו.

אנו, במערכת זו, שחבריה — יותר מכל חברי מערכת עיתון אחר בארץ — היו קורבנות של מעשי בירויונות, אלימות והתנקשויות שהגיעו עד לניסיונות רצח, רגישים במיוחד לתופעה פסולה זו, המעי־דה על הידרדרות תרבותית וחברתית.

גם הפעם, כאשר העובדה שעיתונאי הותקף בצורה שפגעה בתלבושתו בלבד אך לא בגופו, גוררת אנשים להתייחס בסלחנות למעשה התקיפה של טופול, אסור להפחית מחומרת המעשה. כל ניסיון להצדיק אותו בטענה זו או אחרת, יש בו כדי לפתוח פתח למעשים חמורים, העלולים להסתיים בצורה טראגית יותר.

ובנקודה זו התגלתה הפעם תופעה מד־איגה.

לא חיים טופול צריך לחדאיג. הוא הספיק כבר להתחרט על מעשהו ואני נוטה להניח שאדם ברמתו יגיע מהר מאוד למס־קנה כי יש דרכים אחרות, תרבותיות ומהוגנות יותר, כדי להגיב על מה שנראה לו כמעשה־עוול עיתונאי כלפיו. עובדה היא שטופול ביקש לאחר מעשה להת־נצל גם בפני עורכו הראשי של הארץ, אך זה טרק את הטלפון בפניו.

■ ■ ■

התופעה מעוררת הדאגה אינה לכן דווקא המעשה הפסול שעשה חיים טופול. מדאיגה יותר היא ההזדהות הכימעט טו־טאלית, בה זכה מעשה הבירויונות שלו, הן בקרב אורחי המסיבה שנערכה אצל רבקל'ה והן בחוגים רבים בהם הפך המע־שה נושא לדיון ולוויכוחים.

מייד אחרי מעשה התקיפה, זכה טופול לגל של טפיחות על השכם והצהרות עידוד בפי אישים שונים הנמנים עם צמרת הציבוריות הישראלית — הפולי־טית, הצבאית והבידורית.

אנשים שקולים ומפוכחים היו מוכנים להשמיע בעקבות התקרית הצהרות בפומ־בי כמו „לא חצילים היה צריך לשפוך עליו, אלא רעל," „אני במקומך הייתי נועץ בו סכין!" נמצא גם אלוף במיי־לואים אחד, שיש לו חשבון ארוך עם עיתונאי אחר, שלא היה נוכח באותה מסיבה, שהתוודה בפומבי: „אילו אני הייתי פוגש את... (העיתונאי) כאן, הייתי הורג אותו."

המזדהים עם טופול ניסו להצדיק את הזדהותם בטיעונים כמו „העיתונות בארץ הפכה לעיתונות אלימה, ונגד עיתונות אלימה ניתן לפעול רק באמצעים אלי־מים." במוקדים אחרים, בהם סערו הרו־חות בעקבות התקרית, אפשר היה לשמוע טיעונים חריפים הרבה יותר כלפי העיתו־נות כולה ומיקצוע העיתונאות ככלל.

אפשר אולי להסביר את התופעה בכך, שרוב המסתערים על העיתונות בעקבות מעשה התקיפה של טופול נמנים עם אלה שבשלב זה או אחר בחייהם היו חשופים לאור הזרקורים. במהלך הקאריירה שלהם, יש להניח, נפגעו בצורה כלשהי על־ידי העיתונות, אם בביקורת על אישיותם ופ־עילותם או בצורה אחרת.

אולם נדמה לי ששורשי התופעה הם עמוקים יותר.

את זעקת ה„עליהום" על העיתונות לא השמיע לראשונה דווקא חיים טופול. יש אחרים להם מגיעה זכות הראשונים בת־חום זה.

מאז המהפך הפוליטי שהתחולל במדינה, השתנתה בהדרגה אך בעקביות האווירה סביב פעולתה של העיתונות החופשית. ההסתערות על אמצעי־התיקשורת לא באה מלמטה, אלא מלמעלה. אנשי השילטון והמישטר החדש הם שהיו הראשונים לכי־וון אצבע מאשימה כלפי אמצעי־התיק־שורת, לתלות בהם את האשם על פירסום מחדלים ותקלות במערכת השילטונית.

המהפך הפוליטי הוליד גם מהפך רגשי ופסיכולוגי. יש קשר הדוק בין אי־הסוב־לנות הפוליטית, כפי שהיא מתבטאת ב־עמדות הפוליטיות של המישטר החדש, לבין אי־הסובלנות כלפי חופש העיתונות והיצירה, המקבלת מיום ליום ביטויים חמו־רים יותר. תלישת שירו של המשורר ה־דרוזי סמיח אל־קאסם מחוברת ההסברה של מישרד־החוץ, אריאל, היא הדוגמה האחרונה לכך.

לא ייתכן שהביקורת המתמדת כלפי אמצעי־התיקשורת כפי שהיא מושמעת בפי נציגי השילטון החדש, לא תמצא הדים בקרב שכבות נרחבות וגם משכילות, תת־רום את תרומתה ליצירת אווירה של אי־סובלנות חברתית.

שני המכתבים המעליבים בהארץ, ש־עוררו את זעמו של חיים טופול הם כשלעצ־מם ניצנים מובהקים של אי־סובלנות כזאת, בתחום החברתי, שאינה מוכנה לה־כיר בזכותו של כל אדם, לבחור לו כר־צונו את מקום מגוריו ואת בחיר־ליבו מבלי שהדבר ישלול ממנו, למשל, את הזכות להופיע בטלוויזיה הישראלית, אם מדובר במיקרה של נחמה הנדל.

עמדות מעין אלה, המושפעות מגל ה־לאומנות הקיצונית שמציף את הארץ, ראוי שיזכו להתייחסות מתאימה שתעמידן במ־קומם. תגובה אלימה רק שופכת עוד שמן למדורת אי־הסובלנות הכללית ההולכת ומשתלטת על חיינו.

אלי תבור

ושוב אתכם !

18 קראט קפה נמס גבישי

אוהבי הקפה שהתגעגעו ל• **18 קראט**, הקפה המופלא של עלית, ישמחו בודאי לשמוע כי **18 קראט** יכול לעלות שוב על שולחנם וניתן למוצאו על מדפי הסופרמרקטים וחנויות המכולת בצנצנות של 50 גרם ושל 200 גרם.

שתו ותהנו מ• **18 קארט** קפה נמס גבישי, טעים וריחני כמו קפה טרי ומוכן מיד כמו קפה נמס.

טוב לי עם קפה עלית

פרסום ד.ר.

שיחת הסאחבק

סוד הקסם הנשי

השבוע מצאתי סוף־סוף את המפתח החלוד של תיבת־המיכתבים הירוקה. פתחתי את התיבה, ובין כל המיכתבים שנפלו עלי היו גם שלושת המיכתבים הבאים.

נועה ב. מרמת־השרון אינה יודעת מה ללבוש, ובמיכתבה היא מבקשת את עזרתו של סאחבק.

„הצבא עשה ממני אשה!" כותבת נועה ב.

„לפני שהתגייסתי לצה"ל נהגתי לבלות שעות מול המראה בחדרי. מחליפה שמלות ותיסרוקות כאילו שזה העיקר בחיים. לא הרגשתי עד כמה היתה התנהגותי ילדותית.

„שנתיים של שרות כפקידה פלוגתית בסיירת קרבית, לימדו אותי מהי נשיות אמיתית ובוגרת.

„מאז שהשתחררתי איני מבלה אפילו דקה מול הראי. הסתפרתי קצר־קצר, ואין לי בעיות תיסרוקת. כשבן מזמין אותי לצאת איתו, תוך שלושים שניות אני מוכנה עם מיכנסי ג'ינס, נעלי פאלאדיום, דובון ותיק־השכל שלי (תיק המפות הצבאי) אך להפתעתי גיליתי כי הבנים אינם מתלהבים מהופעתי הנשית. מה לעשות?"

תשובת הסאחבק:

הבנים אינם מסתכלים עלייך כי חסר בהופעתך משהו שיאלץ אותם לעשות כן. נסי להוסיף קלאצ'ניקוב.

טיפול זריז

אורנה א. מירושלים כתבה לסאחבק אחרי שעברה כבר את כולם. סאחבק שמח להציל אותה.

„אני פונה אליך, סאחבק" פונה אלי אורנה א. במיכתבה, „אחרי שכל מיכתבי לטיפול מהיר בידיעות אחרונות, לנתן דונביץ מהארץ, ליעקב העליון ממעריב, להנושא בטיפול ברדיו, ולכלבוטק בטלוויזיה, לא זכו בשום תגובה.

„הבעיה שלי היא זו: לפני כמה חודשים הכרתי איש־ביטחון ירושלמי הידוע בכינוי ,צ'יפס', בחור מקסים ששבה את לבבי מייד. הוא הבטיח לי הכל, ואני בתמורה נתתי לו הכל.

„כחודש אחרי שנתתי לו הכל הוא נעלם לפתע. כעבור כמה ימים ראיתיו ברחוב, עם נערה אחרת.

„אילו מוכר ערמומי היה מפתה אותי לקנות מיקסר עם ידית שבורה, היו כל מדורי התלונות בעיתונים ממהרים לעזור לי. אילו ביקשתי להחליף שקית חלב שהחמיצה, הרדיו והטלוויזיה היו מתייצבים מייד לצידי. אך מהן כל הבעיות האלה, לעומת לב שבור?

„אהבה נכזבת נגרמה לי במקרה זה, כתוצאה מרמאות נוראית. מדוע אמצעי התיקשורת אינם מוכנים לטפל בכך?"

תשובת הסאחבק:

תלונתך נבדקה, נמצאה מוצדקת, וזכתה בטיפול זריז ויסודי מידיו של סאחבק, בסימטה אפלה מאחרי השוק. הוא הבטיח להתחתן איתך.

הסופרמרקט הארוטי

„ביום ראשון התאהבתי בבחור יפה שפגשתי בסופרמרקט", כותבת איילת א. מראשון־לציון. „נתקלתי בו בכניסה לחנות, כאשר משך לעצמו עגלת־קניות ופנה לאגף הירקות. אני באתי כדי לקנות כמה קישואים למרק, ולכן הפניתי את עגלתי כמוהו, אל הירקות.

„הוא לקח כקילוגרם תפוחי־עץ גרנד דלישס מוזהב, כשבע־מאות וחמישים גרם שסק, ואשכול בננות שאינני יכולה להעריך את משיקלו. בשעה שבחרתי את הקישואים שלי, חשבתי כמה יפה יהיה אם נשב ביחד על המירפסת שלו ונאכל פירות, או על המרפסת שלי, שם נאכל מרק.

„פניתי לשקול את קישואי, וגיליתי כי הבחור נעלם.

„האם הספיק לשלם ולצאת בלי שהבחנתי! שכחתי ממנו וניגשתי למקרר מוצרי החלב.

„לפתע הוא ניצב על ידי. איני יודעת מניין צץ והופיע. הוא חייך לעצמו, והדאיג אותי קצת כאשר לקח חבילת מרגרינה לאפייה.

„האם הוא נשוי?!

שני פריגורט שוקולד הצטרפו אל המרגרינה־לאפייה המונחת בעגלתו. יקירי אוהב שוקולד! הוא יעשה אצלי חיים! עוגות שוקולד זאת המומחיות שלי!

„אבל מדוע הוא ממשיך ולקח שני פריגורט תות! מי אוהב אצלם בבית תות! אשתו?!...

„עמדתי להסתלק משם, כאשר לקח שקית חלב של חצי ליטר בלבד. ללא ספק רווק.

„לאגף מוצרי־הבשר כבר נענו, עם עגלותינו, פחות או יותר ביחד. נעצרנו מאחרי שורת עגלות שהשתרכה שם בתור. הוא היפנה את ראשו אלי, ומבטינו נפגשו.

„'האם ידוע לך,' הוא שאל בקול גברי עמוק, ,איזה סוג בשר הכי מתאים לשניצלים?'

„רציתי להציע להכין לו בעצמי את השניצלים שלו, אך לא הצלחתי להוציא הגה מפי. רק הצבעתי בידי על הבשר המתאים.

בקופה הוא עמד לפני. עוד לפני שיכולתי למנוע זאת צרפה הקופאית את שני הקישואים שבעגלתי לחשבונו.

„אלה שלי!" אמרתי.

„'מצטערת,' אמרה הקופאית, 'הייתי בטוחה שאתם ביחד.'

„הוא צחק ואמר: 'שטויות, אני מזמין אותך לשני קישואים!'

יצאתי החוצה. עמדתי מול היציאה, אוחזת בידי את סלי הקטן המכיל שני קישואים, ממתינה לראות מה יקרה כאשר הוא יסיים לארוז את קניותיו וייצא.

הוא לא יצא. חיכיתי וחיכיתי, ומשלא בא נכנסתי וגיליתי כי לסופרמרקט שתי יציאות. הוא כנראה יצא מהשנייה.

„מאז לא ראיתיו יותר. אפשר לומר ששכחתי אותו. אך מדי יום, כשאני עוברת ליד מקרר הבשר בסופרמרקט, ורואה את הבשר המתאים ביותר לשניצלים — אני נזכרת בו."

תשובת הסאחבק:

אין טעם שאכחיש. קילוגרם גראנד דלישס מוזהב ושבע־מאות וחמישים גרם שסק, מזוהים בבהירות את סאחבק כבחור האלמוני מהסופרמרקט (המרגרינה־לאפייה היתה בשביל שכנה). הבוקר אכלתי את התפוח האחרון, ונותרו לי רק הפריגורטים. חכי לי ביום שישי ליד השניצלים.

יאיר כספי.

מכתבים

גז החלום

עם ישראל קיבל בסיפוק את הידיעה כי שר־הביטחון החליט להעביר בתפקידו את מפקד כוחות צה"ל ביהודה ובשומרון, תת־אלוף דוד („ג'וקי") הגואל, בגלל פר־שת הטלת רימוני־הגז לבית־הספר בבית־ג'אלה. אחרי הודעה זו נרגע המצפון הלאומי, והציבור עבר לסדר היום על אותו מעשה נורא שקשה להעלות על הדעת כי נעשה בידי חיילים יהודים.

אבל הרשו לי להפנות את תשומת־ליבם של כל יפי־הנפש שיצאו מגידרם כדי לשבח את מעשה ההדחה. תת־אלוף הגואל לא הודח מתפקידו משום שנמצא אחראי למעשה הזוועה של הטלת רימוני הגז המדמיע לכיתות בית־הספר בבית־ג'אלה, ושכתוצאה ממנו נאלצו תלמידים ערבים לקפוץ מחלונות הקומה השנייה של בית־

סיפרם. תת־אלוף הגואל הוענש על שהיה אחראי לדיווח־שקר, שנועד לחפות על המעשה ולהסתירו. אולם אלה שהיו אחר־אים לביצוע המעשה עצמו הוענשו בנזיפה בלבד.

אמת־מידה זו בלבד צריכה לעורר חרדה, לגבי העקרונות והערכים המקובלים כיום בצה"ל: על דיווח־שקר נענשים בהדחה, אולם על אחריות להטלת רימוני־גז לבית־ספר מסתפקים בנזיפה בלבד. ייתכן שב־עיני ראשי מערכת־הביטחון נראה דיווח־השקר חמור יותר, כיוון שהוא מזיק ליהו־דים, ואילו רימוני־הגז הזיקו במיקרה זה רק לערבים. לי נראה מישקלה של העבירה השנייה חמור יותר, והעובדה שמבצעיה נענשו בנזיפה בילבד נראית לי כניסיון לצאת־ידי־חובה ללא כל פרופורציה לחומ־רתו של המעשה.

מעשה זה, שנעשה בידי כוחות־הביטחון, חייב היה לעורר גל של זעקה ומחאה בקרב עם, שחלק ניכר מבניו צאצאי דור יוצאי כיבשני־הגזים. בהטלת רימוני־הגז, גז החלום שהיה לנו כי לא עוד יופעלו גזים, מכל סוג שהוא, כאמצעי־לחימה נגד בני־אנוש. העובדה שבמיקרה זה לא היו הקורבנות יהודים, אינה יכולה להר־גיע את מצפוננו הקולקטיווי. אי־הענשתם של מבצעי הפשע היא אות־קין על מצח כולנו.

עמיר שטרן, תל־אביב

● ● ●

לא דרייפוס!

אינני יכול להיות שותף לדיעה שהובעה באיגרת העורך לקוראים (העולם הזה 2123), שעל־פיה פסולה הדחתו של תת־אלוף הגואל, וכי היה צורך להעמידו למישפט ולאפשר לו להגן על עצמו כדין וכחוק.

כללי הדמוקרטיה, ככל שיהיו יפים, אינם חלים על צבא. מעצם טיבעו אין הצבא — כל צבא — יכול להיות דמוקרטי. מפקדים אינם נבחרים בהצבעה, חשאית או גלויה, על־פי מידת הרוב שבו הם זוכים בקרב פקודיהם. לא ייתכן גם שלפני ביצוע כל פעולה צבאית ייערך דיון, שבו יינתן לכל הרוצה בכך להביע את דעתו על הדרך הטובה ביותר לביצוע הפעולה. צבא הוא מיסגרת היראրכית שבה חייב כל דרג לקבל את פקודות הדרג הגבוה ממנו ללא כל עירעור.

לפיכך, זכותם של הרמטכ"ל ושל שר־הביטחון להדיח ולהעביר מתפקידיהם מפק־דים שנראה להם כי נכשלו בתחום זה או אחר, או שאינם זוכים עוד באמונם. אין זה חשוב, לצורכי הצבא, אם האיש שהודח אשם רק בחלק מהמעשים שיוחסו לו או בכולם. אין זה חשוב גם אם בית־מישפט אובייקטיווי זה או אחר ימצא נסיבות מקילות למעשיו. החשוב הוא שב־עיני הממונים עליו הוא נמצא אשם. לכן, זכותם להעניש בעונש ההדחה ללא מישפט. אילו היו רוצים להענישו בעונש של שלילת חירותו, אז היה עליהם להעמידו למישפט, כדי שבית־מישפט יקבע את מידת העונש שלו הוא ראוי אם ימצא אומנם אותו אשם וראוי לו.

על כל פנים, אם תת־אלוף הגואל סבור כי נעשה לו עוול וכי לא זכה בשיפוט הולם מצד מפקדיו, הוא זכאי לתבוע — ביוזמתו — את העמדתו לדין. אם לא עשה זאת, נראה לי כי אינו חש את עצמו כדרייפוס בשעתו, ולכן אין גם טעם בהת־חזות לאמיל זולא, כמוכם, כדי לצאת להגנתו.

משה אלרואי, חיפה

● ● ●

גרילה, תיקשורת ודיאלקטיקה

כל ניסיון לנטרל את הפעילות החבלנית ואת הפירסומת הצמודה לה, לסווג את הפעולה הצבאית כטרור צרוף ללא איזכור מטרותיו הפוליטיות, כפי עשה בנימין עמידרור במאמרו („קומנדו־גרילה־טרור", העולם הזה 2118) הוא שיטתי. ההד הפיר־סומי בכלי־התיקשורת הוא נשק ואמצעי אינטגרלי להשגת מטרה.

דומה כי אין לחדש הרבה בנושא המהפכה הפלסטינית. כל מי שקרא סיפרות מהפכנית על דרך הלחימה ועקרונות המאבק בקובה ואלג'יריה, מגלה כי אש"ף עושה סלט־חמוצים כתוצאה של חוסר אחדות איר־גונית ומנהיגות מפוצלת. לעיתים מזומנות מתגלות תופעות הגורמות להרעת מצבם הפוליטי, כגון „ספטמבר השחור" בירדן ומילחמת־האזרחים בלבנון.

אחת הטענות היסודיות אומרת, כי הכרח המציאות הוא הסלמה במיבצעי המחבלים התלויה ברמת התעוזה וניסיונם הצבאי. לדעתי אין קביעה זו עומדת בביקורת המציאות. קיימת הסלמה, אך היא אינה מתוכננת ולא בהכרח קשורה בעצם הפעי־לות. ללוחמה מודרנית (בתנאים שבהם מצויה אש"ף) שתי מטרות הכרחיות:

● יצירת סדק במיבנה פוליטי (חברתי או אירגוני) והכחדתו.

● קיום פוליטי לאורך זמן, ומעבר ממצב צבירה־איכות למצב של צבירה־כמות.

על מטרות אלה אין מאמרו של עמידרור אומר דבר, ולכן הוא נשאר בתחום הריגשי בהתייחסותו אל הגוף המבצע. גרילה או טרור הם (בתנאים מסויימים) אותו הדבר. ניתן, על כן, לתמצת את הנושא במישפט אחד: גרילה, מטרותיה צבאיות (ולכן פו־ליטיות), טרור, מטרותיו צבאיות, פוליטיות או פשיעה.

האמת חייבת להיאמר: כל פעולתם של המחבלים אינה חשובה בעת שאינה מת־פרסמת. מכאן שאנו עצמנו, כמדינה ריי־בונית, מקיימים ובונים את הכוח השואף להחריבנו. זוהי נקודה דיאלקטית עקרונית. ההד הפירסומי, המהווה מרכיב חיוני ב־דמוקרטיה שלנו, מנוצל על־ידי אוייבינו על־מנת להשיג את מטרותיהם. המשתמע מכך הוא שאנו אלה הבונים את ההרואיקה של מחריבנו.

יש להבין נקודה זו היטב. פעילות הטרור אינה מכוונת כלפי הנרצח, אלא כלפי הנשאר בחיים (ועל זאת עמד עמידרור במאמרו). פירסומו של הרצח והחיטוט העיתונאי הבא אחריו הם־הם שדה־הקרב האמיתי והם המכשיר שבו מתמודד אש"ף נגד ישראל.

אסטרטגיית המחבלים בנויה על עקרון הצטברות מהפכנית, כשהרבה צעדים קט־נים ובלתי־חשובים לכאורה לובשים מש־מעות כוללת. טווח הזמן של מילחמת השיחרור הלאומית של הפלסטינים בלתי־מוגבל, ומשום כך הסלמה בפעילותם אינה חיונית. ההיפך הוא הנכון. בחינה מדוק־דקת של תגובותינו תבהיר, שלעומת ההס־למה הנגרמת על־ידינו בתשובותינו הצב־איות, ההסלמה החבלנית אפסית בלבד.

קיום מצב הלוחמה, לגבי אש"ף, מתאפיין בכך שפעילותו מתפרסמת בארץ ובעולם. ובהשאלה: אני מתפרסם, משמע אני קיים.

זהו שורש הקונפליקט הפנימי שלנו: ניצול זכויות דמוקרטיות לגיטימיות לצורך

(המשך בעמוד 8)

Capitol

קפיטול - סיגריה עם אופי למעשן הרציני

עשירה, מלאה, מספקת.
למעשן הרציני המחפש את מלוא הטעם. עשויה מסוגי טבק מעולים ביותר שנבחרו בקפדנות לסיגריה זו.
בקופסת אדום־זהב־כחול. 20 סיגריות –.8 ל״י בלבד.

Capitol

קפיטול - סיגריה עם אופי למעשן הרציני

דובק מייצרת סיגריות איכות למעלה מ־40 שנה

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

קידום עניינו של גורם חיצוני. אין אנו יכולים שלא לפרסם את אירועי החיים העוברים עלינו. אך בעת עשותנו זאת אנו מחזקים גוף המשכים להחריבנו.

האם אני מציע למנוע מכלי־התיקשורת לפרסם עובדות? — לא! אך חשוב לדעת שבזאת אנו בונים נדבך נוסף שאינו פועל לטובתנו. מכאן שבעתיד, לא תהיה בידינו ברירה אלא לשבת עם נציגי הפלסטינים ולהגיע עימם להסכמים בין שווים.

לסיכום: הטרור הוא מכשיר בדיוק כשם שהגרילה היא מכשיר. אמצעי־התיקשורת הם מכשיר, בדיוק כפי שצה"ל הוא מכשיר. על כן מתבקשת תשובה לשאלה: מה השימוש שעושים במכשירים, ומי משתמש בהם טוב יותר?

עד כה הוכחנו שבכך, ידנו על התחתונה.

אסא מרום, קיבוץ דן

● ● ●

טרגדיה ישראלית

המחלוקת והתסיסה הפנימית בד"ש, על רקע חוסר העצמאות הרעיונית שמגלים שריה בממשלה, הן טרגדיה ישראלית בהתגלמותה. מעולם לא הייתי בין תומכי מיפלגה זו ולא הצבעתי עבורה, אבל אני סבור כי התפוררותה מחסלת כל סיכוי שבעתיד יאמין חלק מציבור הבוחרים בגוף פוליטי חדש שיקום לשאת את דגל הדמוקרטיה והשינוי. אם ד"ש ביזבזה במהירות כה גדולה את האשראי שהעניק לה ציבור כה גדול של בוחרים, קשה להאמין שניסיון להקמת תנועה פוליטית דומה בעתיד, אפילו תתכוון להגשים את האידיאלים שנשאה ד"ש לשווא, יזכה באמון כלשהו.

אלי בוטין, טבריה

מנחם בגין עשה מקח טעות כשצירף את ד"ש לקואליציה. הוא סבר שהוא מצרף לממשלתו מיפלגה חיה ותוססת, עם עורף אלקטוראלי מבטיח. מה שקיבל למעשה הוא ערימת עצמות יבשות, ששום חזון נבואי לא יפיח בה רוח חיים.

דומני שטוב יעשה בגין אם ימהר להיפטר מרוח־הרפאים ששמה ד"ש שדבקה בממשלתו. מה שעלול לקרות בתנועה זו, על סמך הסיכסוכים הפנימיים בתוכה, עלול לפגוע בממשלתו כולה.

מאיר רוט, תל־אביב

● ● ●

הכיבוש כאידיאל

לקראת יום העצמאות החלו גלי צה"ל מרבים בשידור שירי־לוחמים, ובעיקר שירי מחתרות. אינני רוצה לפגוע בזכותם של לוחמי האצ"ל והלח"י ובתרומתם לעצ-

מאות ישראל. אבל לדעתי יש טעם לפגם בהשמעה חוזרת ונשנית של הימנון הלח"י, חיילים אלמונים, בתחנת־השידור הצבאית.

השיר, שנכתב בידי אברהם („יאיר") שטרן ז"ל, מלהיב ומסעיר, ובכך אין רע. אולם די בקטע אחד מהשיר, שבו נאמר בהרים, בכפרים / את דגלנו נרים / ועליו: הגנה וכיבוש! / כדי לפסול אותו לשידור. בשעתו היתה למילים הגנה וכיבוש משמעות אחרת, שבוודאי אינה מוכרת למאזינים בקרב חיילי צה"ל דהיום.

השמעת שיר המעלה על נס את המוות בשדה־הקרב ומציג את הכיבוש כאידיאל לאומי — כיום — תורמת תרומה חינוכית שלילית ביותר לנוער בכלל ולצה"ל בפרט. אינני מתנגד ששיר זה יושמע במיסגרת תוכניות נוסטאלגיות או אחרות, תוך הסבר מתאים, אולם הכללתו בין פיזמונים אחרים, כשיר אקטואלי בעל משמעות עכשווית, היא סילוף מכוון והרה־אסון.

אני בטוח שאילו היה יאיר חי בתוכנו היום, הוא היה מתנגד בעצמו לחינוך הנוער וצה"ל על ברכי שיר המרומם את הכיבוש כאידיאל וכמשאת־נפש לאומית.

אבנר איילון, ירושלים

טיבעית ומובנת שאיפתו של ראש־הממשלה, מפקד אצ"ל לשעבר, לתקן את

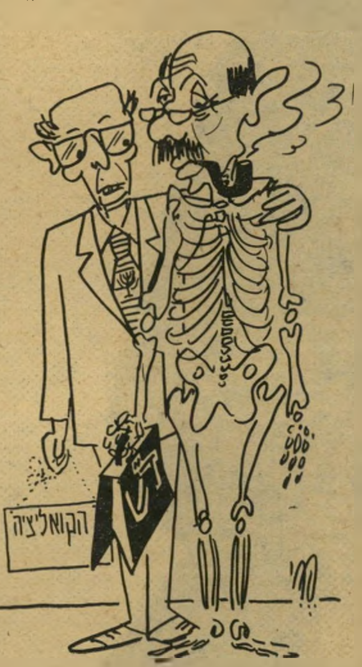

העוולות שנגרמו ללוחמי האצ"ל ולמבצעיו בשנות שילטון מפא"י והמערך. אולם מכאן ועד להשוואת פעולתם של אירגוני הפורשים, האצ"ל והלח"י, עם כוח־המגן העיקרי של המדינה שבדרך — ההגנה והפלמ"ח — רחוקה הדרך.

הניסיון שנעשה לקראת חגיגות יום־העצמאות, להעמיד את האצ"ל ופעילותו בשורה אחת עם מבצעי ההגנה, הוא ניסיון מובהק לשחזר את ההיסטוריה. ייתכן שמבחינה איכותית תרמו מיבצעי האצ"ל לגירוש הבריטים מהארץ יותר ממיבצעי ההגנה, אולם מבחינה כמותית לא היתה שום פרופורציה בין שני האירגונים, מה עוד שתרומתו של האצ"ל למילחמת־העצמאות — שלא באשמת לוחמיו ומפקדיו — היתה מיזערית ביותר. בל יטעה מר בגין: העם בחר בו כמנהיג הליכוד, לא כמפקד האצ"ל.

נחום פדס, תל־אביב

● ● ●

ממשלה סוריאליסטית

מתהדקת והולכת תחושה שההזיה ששמה ממשלת בגין לא מתמעטת במיפגשה עם המציאות, אלא להיפך. היא קורמת עטיפה מיתית, צוברת תדמית ערפילית ומקבלת איפיון ברור של בועה פורחת ומרחפת. אם השלום שאליו היא מתכוונת הוא שלום בטוח, מדוע אם כן היא מסרבת להכיר בכל התנאים העשויים להבטיח שלום זה, במירב הרצינות, כשלום המתקבל על כל דעת?

פשוט מאד, פשוט בתכלית: לממשלה הזו אין האומץ להשלים עם הבלתי־ניתן־לשינוי, וגם לא הכוח לשנות את הניתן לשינוי ואת המוכרח להשתנות.

ממשלה זו היא ממשלת אי בודד. סביבה רוחשת תנועת ימים ואוקיינוסים. יש בהם לווייתנים וכרישים בצד שכיות חמדת־ים. אלא שהיא עיוורת ורחוקה מהם. על האי הבודד, הנצור, נשמעים רק הפיצפוצים שמפיקות מילחמת הכיבודים והכיסאות וקדחת אפס המעשה — איש אוכל בשר זולתו.

עשן עמום ורע עולה מן האי. קו של

(המשך בעמוד 10)

תמיד יש חדש ב mini

הגיעו דגמי האביב והקיץ !
של ארנקי עור וקש באיכות מעולה

דגם מרינה
תיקי בד בשלל צבעים לבריכה ולשפת הים.

דגמים זרוקים
בסגנון קיט־בג ותיקי צד מחמרי "קירלאק".

דגם ליל קיץ
מעטפות מקש ועור בעיצוב מרהיב.

וכן מבחר ארנקי ספורט וערב אשר הוצגו בירידי אפנת הקיץ ב־מיפל ודיסלדורף.

מיני — ארנקים ומוצרי עור
פסג' הוד, דיזנגוף 101 ת"א
רח' פרוג 5 (בחצר) ת"א

BEIT RATSON
בית רצון
שיפודים, דגים ויין
• בית רצון •
רח.בן יהודה 73, ת.א. טל. 235607

קול השלום -
הקול שלך!

עוצמה גדולה במכונית קטנה...
פיאסטה-ספורטאית השנה

רק הגיעה וכבר כבשה את הכביש.
פיאסטה, הדגם הצעיר של משפחת פורד,
מכונית ספורטיבית רחבה ונוחה עם מנוע עז ועיצוב חדיש.
חברת פורד השקיעה בדגם הצעיר שלה
את כל הידע והנסיון שיש לה
והתוצאה מכונית חסכונית אמינה ובטוחה.

פיאסטה מכונית צעירה
מגזע משובח
גזע פורד.

FORD FIESTA

חברה ישראלית לאוטומובילים בע"מ מפיצי פורד בישראל:

תל-אביב: רח' המסגר 43, טל. 33221־03. ירושלים: רח' המלך דוד 14, טל. 226141־02. חיפה: רח' יפו 145. טל. 531171־04. סוכני משנה: אילת 6913־059
אשדוד 32653־055. אשקלון 22284־051. באר שבע 77011־057. חדרה 32277־063 יפו 823449־03. קרית ביאליק 731291/2־04. נצרת 55266־065.
נתניה 23852־053. ראשון לציון 941385־03. רמלה 963865־03. איזור התעשיה רמת החייל 479244־03. הרצליה 930463־03. קרית שמונה 40205־067.

חגי לבינסון אילון

מכתבים

(המשך מעמוד 8)

גוויעה וחיסול משוך על ההווייה הבגינית. עטים פורשים כנפיים, דואים מעל לעי (שפעם היה אי) ומחפשים מוות בין ההריסות. ובמרתף התת־קרקעי יושבת ממשלה על מדוכת השעה, וחושבת איך להיטיב עם העם שאיננו. ממשלת חיסול ישראל — לח״י מעודכנת. והכי מצחיק: אין בכלל אויבים.

אברהם שרין, עין־השופט

● ● ●

ביקורת אישית

לפי דעתי, צדק מבקר הקולנוע של העולם הזה בביקורתו על הסרט הלהקה. אני עוקב זה שנים אחר ביקורת הסרטים של העולם הזה, ואני יכול להגיד בשקט שאפשר לסמוך על ביקורת המבקר של דן פיינרו. אינני מכיר אותו אישית, אולם ראיתי את הסרט הלהקה ולדעתי הוא ביקר אותו בול.

כהן

אם מר אלי תבור, וכבודו במקומו מונח, חולק על הביקורת של הסרט הנ״ל, אז אני נורא מרוצה שדן פיינרו הוא מבקר־הקולנוע שלכם ואלי תבור הוא העורך. זוהי דעתי האישית, ואין לי כל כוונה לחרחר ריב.

סמי כהן, פתח־תקווה

● ● ●

הזכות של מיכאלי

קראתי בעיתונות כי ברשות־השידור נטוש ויכוח מי ינחה את תחרות הארוויזיון 1979 שתיערך, אי״ה, בירושלים. בעוד שכולנו האמנו כי התפקיד מגיע באופן טיבעי לרבקהל׳ה מיכאלי, הנה צצו קופצים אחרים על הזכות, כמו הקריין אריה אורגד.

מיכאלי

כבודו של אריה אורגד במקומו מונח. ייתכן שהוא יכול לזקוף לזכותו הנחייה של אירועים בינלאומים בשפות רבות. אבל בל נתעלם מהעובדה כי רבקה מיכאלי רכשה לה, בזכות ולא בחסד, את התואר „המנחה הלאומית של ישראל.״ כמו שאיש לא יעלה בדעתו להחליף את הקריין עמיקם גורביץ מהנחיית חידוני התנ״ך, למרות שרישמית אין לו כל חזקה חוקית על הנחייתם. כך אין להעלות על הדעת שמישהו אחר, מילבד רבקהל׳ה ינחה את הארוויזיון מירושלים. התפקיד ממש נולד בשבילה.

אני חרדה למחשבה שבגלל שיקוליי יוקרה קטנוניים, שגרמו את תביעתו של אורגד להנחות את המאורע תתפתח עכשיו אצלנו מילחמת קריינים על הזכות להופיע בפני מאות מיליוני צופים. אורגד, עם כל מעלותיו, הוא קריין יבש וחסר הומור וקסם אישי, ובוודאי שאסור לו להנחות מופע כזה. אני מציעה, לפיכך, לארגן תנועה ציבורית שתתמוך ותפעל למען מועמדותה של רבקה מיכאלי להנחיית הארוויזיון הבא.

שושנה פרץ, הרצליה

● ● ●

יחס יחסי

כמי שקורא את עיתונכם לסירוגין הנני רוצה להגיב בסלידה מהצורה והסיגנון בה נכתבה הכתבה על קונסול ישראל בניו־יורק אורי בן־ארי (העולם הזה 2120). במיסגרת העסקתי בקונסוליה בניו־יורק (מיולי 76 עד יולי 1977) עבדתי במחיצתו הקרובה של מר בן־ארי. בתקופה זו ליוויתי אותו בכל מופעיו הציבוריים כמרצה, כאורח וכבעל סמכות הסברתית וייצוגית של מדינת־ישראל.

טבעי הדבר שכל נושא בכלל — ונושא

(המשך בעמוד 16)

להיט השנה!

אולימפיק ואל על מגישות לך חופשה משגעת ברודוס בטיסות ישירות

חופשה מקסימה ביוון
במחירים הנמוכים ביותר באירופה.

*חופים נפלאים.
*אתרים היסטוריים מעניינים.
*הווי ים־תיכוני מלהיב.
*נוף מרהיב ומרגיע.
*בתי מלון מטולים במחירים סבירים.
*חיי לילה סוערים (גם קזינו).
*קניות טובות וזולות במיוחד.

טיסות יומיות ישירות
לרודוס או לאתונה.

OLYMPIC AIRWAYS

פנה אל סוכן הנסיעות שלך

אל על EL AL

אמנים באים לכפר

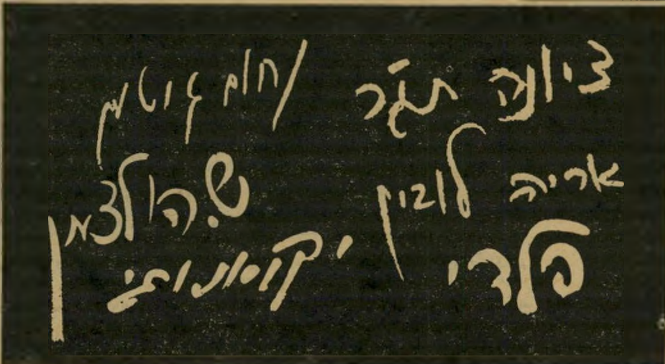

ומציגים מפרי מכחולם, בתערוכה שתתקיים בגלרית שהר, במושב בית חרות (7 ק״מ צפונית לנתניה, על כביש חיפה) בתאריכים 3.6.78 — 6.5.78.
הגלריה פתוחה מדי יום (כולל שבת) בין השעות 1900 — 1000.
יצירות מקוריות והדפסים ממוספרים.
טל: 053-96909

גלרית שהר GALLERY

גם מעריב מחמיא לסובארו.

השוואת מכוניות

● „סובארו" — יחסית ל-
מחירה הנמוך מעניק היצרן
לקונה מכונית בעלת ביצו-
עים טובים יותר מאשר מכו-
ניות מקבילות ל„סובארו". ל-

מעריב 12.4.78

מעריב 12.4.78

סוג המכונית	הספק כ"ס	משקל ק"ג	נפח סמ"ק	הספק — משקל × 1000: מכונית ריקה	עם 2 אנשים	עם 4 אנשים	נפח הספק	ק"מ — לליטר תצרוכת דלק	השוואת מחירים *
אודי 80	55	845	1297	65	56	50	23.5	11.6	—
אודי 100	85	1110	1588	76.5	68	62.5	18.5	11.2	293.000
אוסטין אלגרו	56	860	1275	65	56	50.5	23	13.2	—
אופל אסקונה	60	970	1584	62	54	49	26.5	10.6	252.800
אופל קדט סיטי	55	775	1196	71	60	53.5	21.5	12	—
אלפא רומאו אלפטה 1.6	108	1040	1570	104	91.5	83.5	14.5	11.9	—
אלפא־סוד	63	860	1186	73.5	63	57	19	13.2	—
אלפא־רומאו ג'וליה	103	1010	1290	102	89.5	81.5	12.5	10	—
ב.מ.וו. 1502	75	980	1573	76.5	67	61	21	9.8	—
ב.מ.וו. 316	90	1010	1573	89	78.5	71.5	17.5	10.1	—
וולבו 343	70	978	1397	71.5	62.5	57	20	11.1	—
ווקסהול שבט	58.5	826	1256	71	60.5	54.5	21.5	10.8	169.000
כרמל־רום	53.5	900	1297	59.5	51.5	46.5	24	12.2	—
לנצ'יה 1300 בטה	82	1080	1297	76	67	62	16	11.9	210.500
סאאב 95—96	65	930	1498	70	60.5	55	23	11.8	—
סוברו 1400 די.אל.	72	830	1361	86.5	74	66.5	19	15.4	141.350
סוברו 1600 די.אל.	80	850	1595	94	81	72.5	20	13.7	145.450
סיטרואן ג'י.אס. „קלאב"	59	930	1222	63.5	55	50	20.5	13.5	—
סימקה 1100	50	900	1118	55	47.5	43	22.5	10.5	—
סימקה 1307 ג'י.אל.אס.	68	1050	1294	65	57	52.5	19	10	—
סימקה 1508 ג'י.טי.	85	1075	1442	79	70	64	17	8.7	221.000
פולקסווגן גולף	75	805	1588	93	79.5	71	21	11.4	220.000
פולקסווגן חיפושית 1200	34	760	1192	44.5	38	33.5	35	11.3	—
פורד אסקורט 1300	57	843	1298	67.5	58	52	23	13.3	174.660
פורד טאונוס	72	1055	1593	68	60.5	55	22	9.9	—
פורד קורטינה	72	1000	1593	72	63	57.5	22	10.2	238.940
פז'ו 304	65	930	1290	70	60.5	55	20	11.2	—
פיאט 128	65	850	1290	76.5	65.5	59	20	12.8	—
פיאט 124	75	905	1438	83	72	65	19	11.4	—
פיאט 131	65	970	1297	67	58.5	53.5	20	11.2	—
פיאט 132	98	1075	1585	91.2	80.7	74.0	16.2	9.4	276.000
רנו 12 „טי. אל"	50	900	1289	55.5	48	43.5	26	14.3	—
רנו 14	57	865	1218	66	56.5	51	21.5	15.6	192.500
רנו 15	60	965	1289	62	54.5	49.5	21.5	10.8	—
רנו 16 „טי.אל."	55	1010	1565	54.5	48	43.5	28.5	9.8	215.000

* מחירים עדכניים ליום 20.4.78 בלי מע"מ

ערוך השוואה גם אתה. תיווכח כי סובארו היא החסכונית ביותר בעלת תאוצה גבוהה, נוחה, הדורה ומחירה בלי תחרות.
סובארו 1400 / 4 דלתות 141.350 ל"י
סובארו 1600 / 4 דלתות 141,450 ל"י

עצה טובה:
אל תקנה מכונית לפני שתשווה עם סובארו!

SUBARU

סובארו- מקסימום תמורה למינימום כסף.

תצוגה והדגמה בכל סוכניות סובארו המורשות ובנציגות הבלעדית לישראל

יפנאוטו בע"מ

תל-אביב, רח' יצחק-שדה 28, טל. 31051, 33184

EDDISON DOUBLE II

צריך יותר מכף-יד כדי לחוש בתוצאות.

היום אתה יכול ליהנות מהגילוח הרבה יותר.
היום יש לך את "אדיסון דבל טו", הסכין המהפכני החדש.
ב"אדיסון דבל טו" שני להבי פלדה מלוטשת בעלי זוית
פעולה מיוחדת, אשר חותכים את השיער קרוב יותר לשורש
ומעניקים לך גילוח חלק, רענן ונקי למשך כל שעות היום.
אם אתה יודע מהי הנאה אמיתית — קח "אדיסון דבל טו".
היא תיהנה לקבל את פניך.

חדש!

תענוג בשניים עם
EDDISON DOUBLE II

פורום העולם הזה

שו - אה!

(שו)אה, איזה שואה נפלאה.

עיתון עיסקי־השעשועים של העולם המערבי „ווראייטי", יצא בידיעה ראשית: „ה ש ו א ה הפכה העסק הטוב ביותר של השנה..." וכדי להמחיש את הידיעה הכלכלית החשובה הזו הודפסה לידה ידיעה נוספת: „שתי רשתות גרמניות מתחרות על ,ה ש ו א ה' כדי לקנותה..."

עד לפירסום זה היה העולם כולו תחת הרושם שהגרמנים הם אנשי־עסקים ממולחים מן האמריקאים ואפילו יותר מהיהודים. סוף־סוף, המארק הגרמני יהיה שווה בקרוב לדולאר האמריקאי, ואחרי הכל ה ש ו א ה אכן היתה יצירה ורכוש גרמנים, ואילו האמריקאים התמחו באינדיאנים, לא ביהודים.

גם היהודים יצאו מקופחים מכל העיסקה: השואה היתה שואתם. הנאצים עסקו בשואה כעסק כלכלי לכל דבר: התכשיטים, שיני הזהב מויינו לחוד; העור נשלח לבתי־החרושת לארנקים ואת השומן הפכו לסבון — עתה, עשתה הטלוויזיה האמריקאית את השואה ל„אופרה של סבון" ואילי־ההון האמריקאים גורפים את רווחיה לכיסם.

■ ■ ■

היכן הגניוס היהודי? היכן הנחום גולדמן של שנת 1978, שידרוש שילומים לשרידי העם היהודי פליטי השואה — איך ייתכן שמפיקים, במאים ושחקנים אמריקאים, יחד עם סוכני־פירסום ומפרסמים, בעצה אחת עם בעלי המניות של אנ־בי־סי, יגרפו זהב ואילו ממציאי השואה, הגרמנים, יצטרכו לשלם בכסף מלא, במארקים טובים, עבור יציר־כפיהם להתפאר?

המימסד היהודי חכך כפיו בהתפעלות בהמית: 120 מיליון גויים, אמרו העסקנים, ישבו ונעצו עיניהם ב־מראות השואה, שהופסקו מדי עשר דקות כדי לפרסם שמן־שיזוף, שמפו־לשיער (הגרמנים מצאו שימושים טובים לשערות שלא נחפפו בשמפו) והלוואות נוחות ב־בנקים למשכנתות. העסקונה היהודית מישכנה גם את השואה כביטחון האחרון לאהדת הגויים: איש מה־עסקנים לא ערך מישאל דעת־קהל. אולי היתה התלהבות הצופים כה גדולה, משום שראו במו־עיניהם כיצד משמידים את העם השנוא עליהם? כל השנה חוזרים ואומרים לנו מנהיגינו ורבנינו (האורתודוכסים), כי עלינו „לעשות נקמה בגויים" — השואה הטלוויזיונית היתה ניקמתם של הגויים בנו.

המומחים להסברה יהודית, ציונית ויהודית דאגו לתדרך את כתבי העיתונים והמדיה האלקטרונית, לעניני המיזרח־התיכון: „ביקורם של ראש הממשלה מנחם בגין ושר־החוץ משה דיין יהיה עתה קל יותר בגלל הצגת ה,שואה' בטלוויזיה," פירסם ה„ניו־יורק פוסט" מפי הדוברים הממשלתיים. במציאות החלו ה־עיתונים מפרסמים גם מיכתבים של בעלי דעה אחרת: חלק גדול מהאזרחים האמריקאים סבר כי ליהודים אין זכויות־יוצרים על השואה, וכי 70 מיליון בני־אדם נרצחו במילחמת־העולם השנייה.

ביקורת חמורה יותר נמתחה על־ידי היהודים עצמם: „שמאטע," כינה את התוכנית הסופר אלי ויזל, כשרבים אחרים ממהרים לכתוב לעיתונות ולמחות על המיסחור הזול של שואת טבח עם בידי אנשי־עסקים ממולחים. אך מומחי ההסברה בשלהם: ה„שואה" היא חלק מנכסי צאן ברזל של העם היהודי, והיא תעשה בשירות הכיבוש וההתנחלות של ממשלת בגין מה שעשה ה„פוגרום" של גולדה מאיר בממשלת המערך־מפ"ם־מפד"ל.

השואה של מילחמת־העולם השנייה הפכה „שו"(אה!) במערך בגין־שינדלר, כשאת הקלף המכריע במערכה על דעת הקהל של העולם החופשי מצניעים השנים בכיסם האחורי: כשיכלו כל הקיצין, יוציאו את „יד ושם" לסיבוב עולמי.

אלכס מסים, ניו־יורק

פורום העולם הזה

קריאה אל אנשי „שלום עכשיו"

במוצאי הפסח שלחתי מיכתב לקציני המילואים, יוזמי תנועת/קבוצת „שלום עכשיו". מיכתב זה, שיובא בשלמותו מייד, הוא כפפה המושלכת לרגליהם. אי־אפשר כלל שלא ייענו לאתגר מיד, בנפש חפצה ובנכונות מלאה.

כפי שייווכחו הקוראים, זהו מיכתב זימון, לבירור ההיבט הביטחוני־הצבאי של ה„שלום עכשיו". לצורכי הדיון הזה הצעתי הנחות־יסוד, שיש בן אימוץ מלא ובלתי מסוייג של העמדות, המטרות והפתרונות הכלליים היוניים המרחיקים־לכת ביותר. באופן זה מוקנים לבירור האמור בסיס ומיסגרת פוליטיים מוסמכים ומוגדרים, אשר בתוכם ועליהם יכול להתנהל הדיון הצבאי באורח אוטונומי, כנדרש.

הנחות־היסוד הללו גם ממקדות את נשוא הדיון: הגדרת הנתונים הצבאיים המוחשיים, שהגשמתם בשטח היא התנאי ההכרחי לביצוע הנסיגה במעשה — וממילא גם התנאי ההכרחי לדרישת נסיגה כזו, או אפילו רק להסכמה לה.

הנחת־יסוד נוספת לא הובאה במכתבי ליוזמי „שלום עכשיו", אך היא מובנת מאליה: אני מניח שאין בם איש הנכון לקבל את האפשרות שישראל תנחל מפלה צבאית ותיכבש, בכל נסיבות ותנאים שהם, כאפשרות מוחרת, או אפילו רק נסבלת.

אני פונה בזאת למערכת „העולם הזה" ולקהל קוראיו, שיפעלו ויסייעו, כמיטב יכולתם ובמירצם ה־עצום האופייני, להבטיח את עריכתו של הבירור ה־חשוב הזה, ובימים הקרובים.

והרי פנייתי ליוזמי „שלום עכשיו":

■ ■ ■

הנדון: פנייה לאירגון דיון, לבירור משמעות ו־השלכת ה„שלום עכשיו" על הגנת ישראל (בגבולות 1949).

1) בחנתי את השלום שאת אימוצו ויישומו ה־מיידיים אתם תובעים מממשלת ישראל, מנקודת־ראות הביטחון־הצבאי (או ה„הגנה", DEFENSE) של ישראל, ועל סמך ארבע הנחות־יסוד שלהלן:

● ישראל שבהגנתה מדובר, היא ישראל שב־גבולות 1949—1967 (הקו הירוק). אף שטח או קו שמעבר לגבולות אלה, הגנתם איננה מטרה לנו. שטחים כאלה נחשבים רק אם הם חיוניים לביטחון ה־צבאי של שיטחי וגבולות הקו הירוק, ורק כמידת חיוניותם.

● בעיקרון, גם גבולות 49' הם, מבחינה צבאית, בטוחים ובני־הגנה. לכן, אין יסוד לטענה שנסיגה מוחלטת, גם ביהודה ושומרון, פסולה עקרונית, משום שבכל ה־נסיבות תגרום, כביכול, אובדן יכולת ההגנה היעילה של ישראל. אולם הרשות העקרונית יכולה להיעשות עניינית ומעשית, רק בתנאי שבשטח ישררו הנתונים הצבאיים המוחשיים המתאימים.

● הנסיגה לגבולות 49' כדאית ורצויה מבחינה פוליטית. כיוון שלפי הנחת־היסוד הקודמת נסיגה כזו גם אפשרית ומותרת מן הבחינה הביטחונית־הצבאית העקרונית, הרי השאלה המעשית כבר איננה א ם צריכה ויכולה ישראל לסגת, אלא רק מ ה ם ה ת נ א י ם העניייניים לנסיגתה ולענייננו, התנאים הביטחוניים־הצבאיים.

● ההפרדה בין הניתוח והמסקנות הצבאיים לבין ההחלטה או ההצעה הפוליטיות — הכוללות. נושא ה„הגנה" (או הביטחון הצבאי). הוא תחום מוגדר, אשר הנתונים והקריטריונים הרלוואנטיים לגביו ובו הם רק אלה הצבאיים־המיקצועיים. אבל ההחלטה או הפתרון כוללים והסופיים תמיד פוליטיים. לכן, השימוש בניתוח ובמסקנות הביטחוניים־צבאיים, לצורכי ההחלטה או ההצעה הכוללות, נקבע על־פי שיקולים פוליטיים. ב־עיקרון, כל שימוש פוליטי במסקנות הצבאיות — גם התעלמות מהן או דחייתן המוחלטת — לגיטימי. אבל בנסיבותינו המיוחדות, חייבים כל בעלי פתרון או הצעה פוליטיים־כוללים (כמו „שלום עכשיו"), להגדיר באופן מודגש וברור את נתוני המצב הצבאי שהם יוצרים, את משמעותם והשלכותיהם, ומה ולמה נעשה בעניינם.

■ ■ ■

2) דווקא ובמיוחד חייבנו הנחות־יסוד אלו וב־הסכימנו לגמרי עימן, המסקנה הבטחונית־הצבאית ה־כללית העולה מניתוח נתוני המצב הצבאי אשר ייצור השלום הנדרש על־ידיכם איננה סימפטית, אך היא ברורה וחד־משמעית מאד: השלום הזה מועיד את ישראל לנחיתות צבאית קיצונית מול עדיפות צבאית ערבית מוחלטת. בכך אתם דנים את ישראל לאימפוטנציה צבאית אבסולוטית ולאובדן, שאינו בר־השבה, של סיכויי ישראל ליצור ולקיים כושר להגנה יעילה. כל מילחמה ערבית־ישראלית כוללת שתפרוץ בנתוני ה־שלום הזה, תוצאתה הסופית בלתי־נמנעת וקבועה ב־וודאות מראש: מפלה צבאית טוטאלית ומהירה ל־ישראל, כאשר במהלך המילחמה מושמדים, באורח מלא או חלקי, מרבית ריכוזי הישוב היהודי (שבגבולות הקו הירוק).

3) לשם הניתוח האמור, אין נדרשת אלא „הערכת־מצב" צבאית פשוטה ואלמנטרית, שמבחינה טכנית איננה תבענית או בעייתית יותר מהערכות־המצב ש־למדתם ותירגלתם ב־בה"ד 1 או ב־קק"ש. אם נצרף לכך את העובדה שכולכם קצינים — עובדה שהדגשתם כייחוד ושמכוחה הוקנו לכם אמינות, מישקל ותהודה גדולים מהרגיל — אין עומדת לכם, בניגוד לאחרים, טענת „לא הבחנו" בקיום הענין הצבאי ובחשיבותו.

אם התרשלתם, ולכן לא ערכתם בחינה קפדנית של נתוני המצב הצבאי ב„שלום עכשיו" ושל משמעותם והשלכותיהם — וכל זה, בטרם יצאתם לציבור — הריכם אשמים בחוסר־אחריות ובקלות־דעת שאין כמותם. אבל אם לא התרשלתם וערכתם את הניתוח הנדרש, נראה שיש מקום לקבוע, כי מ„שלום עכשיו", כפי שהוצג והובן, העלמתם בכוונה וביודעין את האלמנט המוחזק על־ידי הרוב כחשוב ביותר בכל שלום.

4) בשני המיקרים — ובכל מיקרה — בירור ביטחוני־צבאי מקיף, מעמיק ומיקצועי־אובייקטיווי של „שלום עכשיו" (שאר היבטיו אינם מענייני כאן), הוא בוודאי צו השעה.

■ ■ ■

5) פרטי הבירור וסדריו.

● הבירור יוגבל כולו אך־ורק לתחום „ההגנה" (DEFENSE); כלומר, לנתונים הצבאיים שייצור ה־שלום הנתבע על־ידיכם, ולניתוחם באמצעות הקריטריונים המיקצועיים האובייקטיוויים המקובלים והנקוטים אוניברסאלית.

● לשם צימצום הוויכוח תקדימו ותכינו ותמסרו בכתב, בצורה מפורטת יותר, את נתוני המצב הצבאי, שלהערכתם ייצור „שלום עכשיו"; ואם ניתן (לא הכרחי), גם את ניתוח הנתונים הללו ואת המסקנות (הצבאיות בלבד; האחרות אינן מעיסקנו כאן) העולות ממנו.

● הגדרת „נתון צבאי". נסכים כי מונח זה חל רק על נתון הנחשב כאחד „הגורמים־המשפיעים" לצורכי „הערכת־מצב" (למיבצע לחימה). דהיינו — נתוני השטח והכוחות והזמן — ומרחב (שלנו ושל האויב); ועל פי אלה, דרכי־פעולה־אפשריות לאויב (דפ"א כוחותינו איננו „נתון" לצורך הניתוח, אלא תוצרו).

● נציגותכם תורכב מכל מיספר של חבריכם, לפי בחירתכם. מצידי אופיע בעצמי ולבדי. התנאי הכללי היחיד שאציב הוא, שיוקפד על שיוון בהשמעת הדברים בין שני הצדדים; ושלא ייווצרו התערבות והפרעות חיצוניות. את כל הפרטים הטכניים נסכם בינינו, בלא הזדקקות למתווכים או ל„שופטים".

● סיכום כתוב וחתום. בירור זה אינו מיועד לשמש שיחת־טרקלין בעלמא. עיקרי הדיון — ההסכמות ואי־ההסכמות — ייערכו בכתב תוך מהלך הבירור וגם יוקלטו. לפי העיקרים הללו יוכן בשעת מעשה סיכום כתוב, וייחתם במקום על־ידי המשתתפים. סיכום זה ייחשב מראש כמייצג מוסמך של עמדות והשקפות שני הצדדים, בלא התנייה ב„דיונים נוספים עם החברים", ב„אישרור על־ידי מוסדות התנועה", או בכיוב'.

■ ■ ■

6) הריני מודיע ומצהיר, שפנייה זו שלי אליכם נעשית על־ידי באופן פרטי, ביוזמתי בלבד ובלא ש־אייצג, בגלוי או בכסות, גוף, זרם או קבוצה כלשהם. חושבני כי „הנחות־היסוד" שלעיל יכולות לתמוך הודעתי זו.

7) ממתין להיענות מיידית.

בנימין עמידרור, הצליה

פרסום א. פר/ש.ת.

חופשת יין ושושנים ברודוס

3950 ל"י בלבד

למשלמים 1/3 ממחיר החופשה עד 31.5.78
מובטח המחיר לפי שער המטבע ביום ההרשמה

4 יציאות לשבוע לרודוס
בימים שני, שלישי, חמישי, ושישי.
לבחירתך מגוון של קבוצות:
ל 7 ימים, 8 ימים, 10 ימים, 12 ימים,
15 ימים ו- 22 ימים.

המחיר כולל:
כרטיס טיסה קבוצתי ת"א-רודוס-ת"א
הסעה משדה התעופה ברודוס למלון
וחזרה. בתי מלון ממחלקת תיירות
על בסיס חצי פנסיון. (ארוחת בוקר
קונטיננטלית ועוד ארוחה אחת).

בתוספת מחיר באפשרותך לבחור בחדר
יחיד או במלון בדרגת מחלקה ראשונה-
או דה לוקס.

כמו כן ניתנת האפשרות להארכת הטיול
לאתונה ל-4 ימים בתוספת של 1800 ל"י
הכוללים: 3 לילות באתונה, חצי פנסיון
(ארוחת בוקר קונטיננטלית ועוד ארוחה
אחת), הסעות לשדה התעופה וחזרה.
כן ניתן לרכוש בתוספת מחיר סיורים
מקומיים.
הנחות לילדים מגיל 2 ועד 12 -
986 ל"י לילד,

המחירים מבוססים על 16.50 ל"י ל-$

בנוסף לטיולים הקבועים לרודוס
בכל תקופת הקיץ
2 טיולים נוספים
יום העצמאות 10.5-17.5 חג השבועות 6.6-13.6

ההרשמה אצל סוכן הנסיעות שלך.

ארגון ובצוע
קופל נסיעות
רחוב פרישמן 14, ת"א. טל. 246121

אופיר טורס
רחוב בן-יהודה 32, ת"א. טל. 299121

סניפים: ת"א - חיפה - קרית ביאליק - ירושלים - נתניה - באר שבע - רמת גן.

אמת נפרסום

1978 המוצר הנבחר

6

זה היה העולם הזה שהיה

„העולם הזה" 812
תאריך : 14.5.53

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה" שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק הקדיש כתבת מחאה מקיפה ל„חוק לתיקון דיני עונשין — עבירות נגד המדינה — תשי"ג", שהוצע לממשלה על־ידי יועצה המישפטי, חיים כהן. הצעת חוק זו היוותה סממן אופייני לשילטון היחיד של דויד בן־גוריון. היא כללה שלושה סעיפים שהעונש עליהם הינו מוות.

השבוע לפני 25 שנה דיווח „העולם הזה" על חנוכת הבניין החדש של הוועד הפועל של ההסתדרות *. במדור „המעמד השני" הובא סיפור אהבתם של אגנס וייזר ועמוס בוארון שלא הגיע לסופו המתוק, מפאת מוצאו העדתי של הגבר. במדור „דו"ח מיוחד" דיווחו כתבי השבועון על פיתוח ענף התיירות הנוצרית והצליינית לארץ. בשער האחורי של הגיליון הובא סיפורו של יוש „יפהפיה בלב־יב".

בשער הגיליון : חיים כהן, היועץ המישפטי לממשלת־ישראל. סעיף 8 — מוות ; סעיף 9 — מוות ; סעיף 10 — מוות ; סעיף 11 — מאסר עולם.

חיים כהן מחוקק חוקים „פטריוטיים" ✱ ממשלת ישראל נגד

עיתונות חופשית ✱ ראשית אגדת „אין חרוד"

חוק

האב הרוחני

(ראה שער)

בה בשעה שכמה מחברי־הכנסת התכוננו למאבק הגדול על הצעת־החוק לתיקון דיני עונשין (עבירות נגד המדינה) תשי"ג—1953, ישב במישרדו, מעל לבנק לאומי בירושלים, גבר בגיל העמידה, בעל גול־גולת מאורכת וקרחת. היה זה האיש האחראי לניסוח החוק ואביו הרוחני — היועץ המישפטי לממשלת־ישראל.

חיים (הרמן) כהן ** הוא אחת הדמויות הפחות ידועות בארץ. פעם היתה זאת תוצאה של ענוותנות טבעית. אחר־כך הפך הדבר כימעט השקפת־עולם בפני עצמה — טבעו של נציג אופייני של שכבת אנשים המאמינה שאפשר להסדיר את כל תנועות האדם והחברה מאחרי שולחן־כתיבה, בחדרי־חדרים, מבלי לשאול — עד כמה שאפשר — את האזרח עצמו.

תלמיד ישיבה. כהן בא לארץ מגרמניה עוד ב־1929, על־מנת ללמוד בבית־מדרש לרבנים בירושלים. השקפתו הדתית התבטאה גם בחייו הפרטיים: הוא נשא אשה והיה אב לכמה ילדים עוד בגיל צעיר מאוד. אולם דתיותו נשרה ממנו במרוצת הימים. גם תכונותיו האחרות השתנו שינוי רב.

„כוח השררה השפיע עליו," התלוננו ידידיו לשעבר, בחוסר־אהדה. אולם היתה זאת הגדרה פשטנית מדי. חיים כהן, האיש מאחרי הקלעים שניסח את חוקי המדינה (וגם היה שר־מישפטים ממונה *** משך כמה חודשים), הפך לפקיד פרוסי אופייני. הוא האמין כי פקיד נאמן חייב לשרת את ממשלתו בכל, מבלי להרהר יותר מדי. הוא הציל כמה עסקנים, שהיו קרובים לשילטון, מתביעות פליליות, השתדל להפוך בכל השטחים את החוק למכשיר נאמן ביד המישטר.

איני מוכן". כשפנו עיתונאים בשבוע שעבר אל חיים כהן, וביקשו ממנו להסביר להם את נימוקיו ושיקוליו בניסוח הצעת החוק הזו, היתה התשובה בטלפון הפנימי של המישרד אופיינית לאיש: „אינני מוכן לדבר עם עיתונאים על חוק זה."

הכנסת

הזאב נשאר רעב

מדע כלכלי? אין דבר כזה.
דויד בן־גוריון

בכל בית־נבחרים אחר, הוויכוח על תקציב המדינה מהווה דיון מקיף על כל פעולות הממשלה, מצב המשק בעבר, בהווה ובעתיד. אולם בכנסת הישראלית זהו דיון משעמם ביותר, התפוס בעיקר על־ידי נאומיהם של שרים והצהרות סתמיות של חברי־הכנסת. הסיבה: מנהלי המישרדים הממשלתיים עולים בהרבה ברמתם המיקצועית על חברי־הכנסת. הח"כים וגם רוב השרים אינם יודעים כלל מה מסתתר מאחרי המספרים העגולים והיבשים, ואינם מסוגלים להביע כל דיעה רצינית לגופם של הדברים.

לכן שמחו כימעט הכל כשניתנה להם ההזדמנות לסטות מן הנושא העיקרי, שעמד להצבעה בכנסת, ולעבור לנושא יותר משעשע: מס האבטלה. היה זה באמת יכול להיות נושא משעשע, אלמלא היה טראגי מדי לכמה רבבות מישפחות, שאחדים מבניהם עסקו אותה שעה בהריסת לישכת העבודה בירושלים.

הכלב המסתובב. האבטלה נוצרה באופן מלאכותי על־ידי הממשלה, שרצתה בדרך זו להוריד במיקצת את רמת־המחיה ולדרבן את הפועלים לתפוקה רבה יותר. אולם כמו שוליית־הקוסם באגדה, הצליחה הממשלה יתר־על־המידה, ולא ידעה שוב כיצד להיפטר מן השדים שקראה להם דרור *. פתרונה: לגבות מייד את הכספים מן הציבור, להתחיל במימונם עבודות מזורזות (וחסרות כל ערך) להעסקת המובטלים.

„הממשלה דומה לכלב המסתובב כל הזמן ומנסה לתפוס את הזנב של עצמו," התלוצץ יוחנן באדר, חבר־כנסת של תנועת החרות. כוונתו: אם הממשלה תטיל מיסים נוספים על נותני העבודה, כדי לממן את העסקת המובטלים בעבודות ציבוריות, יגרום העול לפיטורי עובדים נוספים במקומות העבודה.

לבסוף הושגה פשרה, ששחטה את הכבש והשאירה את הזאב רעב: אומנם הוטל מס־אבטלה, אך בהסוואה של מיפרעה על מס־הכנסה. לדעת רבים, ביניהם כותב המאמרים הראשיים בהארץ, לא ישמש עיקר הכסף כלל להעסקת מובטלים, אלא להצלת הקופה של האוצר מפשיטת רגל.

* שכונה אז „קרמלין".

** כיום מכהן חיים כהן כשופט עליון.

*** הוא מילא את מקומו של שר־המישפטים פנחס רוזן, שנפטר בשבוע שעבר, כאשר זה ומפלגתו סירבו להצטרף לקואליציה.

* מספר המובטלים קפץ, תוך שבועות ספורים, מ־17 אלף ל־40 אלף מובטלים.

עיתונות

הקאריקטורה שפגעה

התכונה לקראת בואו של מזכיר המדינה האמריקאי, ג'ון פוסטר דאלס, לא היתה דאגתו של מישרד־החוץ ושירותי־הביטחון הישראליים בלבד. גם העיתונות בארץ עשתה למען הכנת דעת־קהל מתאימה, כל עיתון לפי השקפתו, לביקורו של האיש המחזיק במידה רבה בתיקו את עתידה של מדינת ישראל. הבוקר הקדיש בשבוע שעבר עמוד שלם של כתבות לאיש ולמדיניותו. עיתונים אחרים פירסמו מאמרים מפורטים.

עיתוני השמאל, על המשמר וקול העם, יצאו בהתקפה נמרצת על דאלס. קבע על המשמר, עיתון מפ"ם: „פוסטר דאלס ראש לרוקמי מזימות המילחמה." אולם הגדיל לעשות קול העם, אשר באחד מגיליונות השבוע כינה את מזכיר המדינה האמריקאי בכינויים כמו „מצית מילחמה", „דאלס עמלק", וצירף גם כתבה בשם „דע את פוסטר דאלס", בה קבע כי הוא היה משרתם של ההיטלריסטים „לפני עלותם לשלטון ושל הנאצים בתקופת מילחמת העולם השניה, כפי שהוכח (בקול העם) בימים האחרונים."

הוסיף קול העם: „מייד לאחר המילחמה פתח דאלס בתעמולתו הציניות למילחמה חדשה, בשיר הלל למירוץ הזיון ולדיפלומטיית האטום." בצד הכתבה פורסמה קאריקטורה פוליטית רגילה על מזכיר המדינה האמריקאי.

סכנת מאסר. כל זה לא נשא־חן מלפני היועץ־המישפטי (ראה: „חוק"), שהחליט להגיש תביעה נגד קול העם. יסוד לתביעה שימשה הכתבה „דע את פוסטר דאלס" והקאריקטורה, אשר לדברי היועץ־המישפטי „מתיימרת להיות תמונת מר דאלס."

עורכו האחראי של קול העם, צבי אריה ברייטשטיין, בעלה של ח"כ אסתר וילנסקה, נילקח באחד מימי השבוע אל המישטרה והואשם, לפי סעיף בחוק הפלילי הפלסטיני משנת 1936, שהושאר בחיים בהצעת החוק לתיקון דיני עונשין (עבירות נגד המדינה), ושוחרר רק לאחר שחתם על ערבות־עצמית להופעה בבית־המישפט.

סעיף זה בחוק קובע, כי אסור לפגוע בכבודו של שליט מדינה זרה וידידותית. פשר הדבר, כפי הניראה, לדעתו של היועץ־המישפטי חיים כהן, כי כל ביקורת, אפילו הומוריסטית, כמו קאריקטורה על אישיות זרה, אינה מותרת במדינת ישראל.

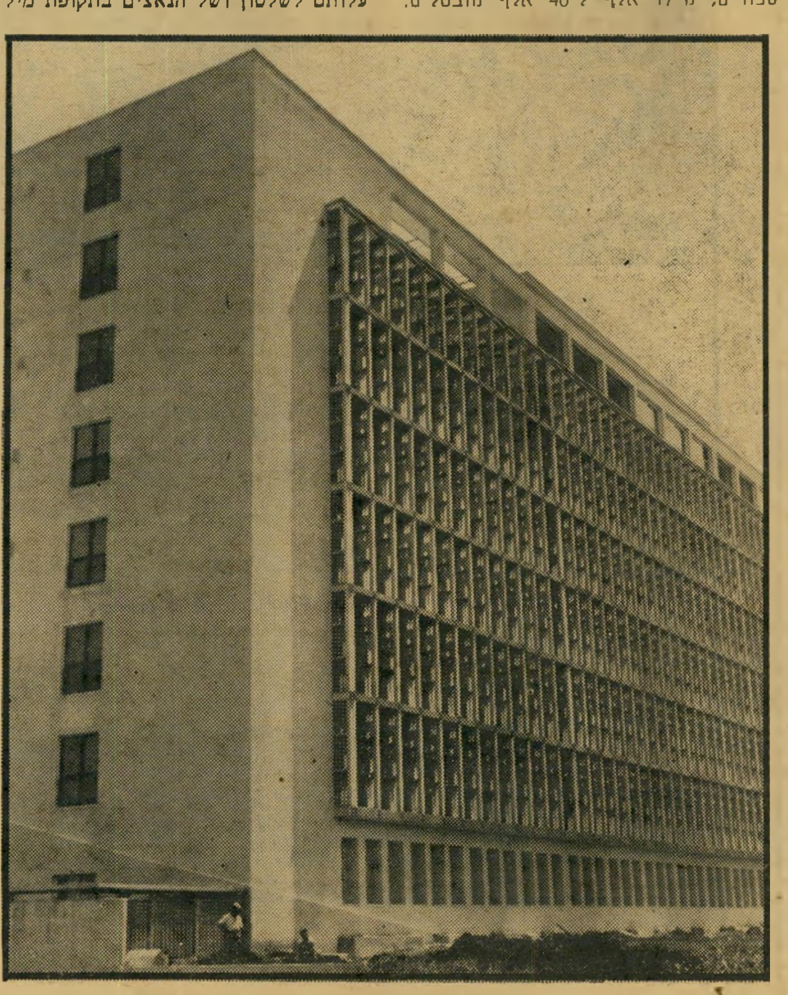

חנוכת הבניין החדש של הוועד הפועל בתל־אביב
הקרמלין הישראלי

הארץ

„צבי ומרדכי פרידמן חובקים בת" (מודעה בהארץ).
מזל... ממ... טוב.
אסתר בן־צור, חיפה

„בימים ה' וה': חלומות אהבה מוזרים" (מודעה בעל המשמר).
תענוג כפול.
מרדכי דן, צה"ל

„לרגל יובלו ה־751 של פרופיסור מקס קורדון..." (חרות).
עד 1200 שנה ! !
יוסי יזרעאלי *, ירושלים

„היועץ המישפטי תומך בביטול המוות" (כותרת בהקול).
גם אנחנו.
מיכאל איזינר, חיפה

אנשים

● כשאמר חבר־הכנסת החרותי **יוחנן באדר** על חברו המפא"יי **שלמה לביא**, שאנשי חרות אוהבים אותו למרות שהוא שונא את אנשי חרות, השיב לביא העין־חרודי במחמאה: „יכולת להיות אצלנו שר לו עזבת את חרות!"

● יריבו של לביא בעין־חרוד, ח"כ מפ"ם **אהרון ציזלינג**, נסע מהקיבוץ המסוכסך עין־חרוד לתל־אביב. מונית קרייזלר פגעה בשברולט של ציזלינג ברחוב אלנבי, תל־אביב. מעוצמת הבלימה נהדפה נוסעת המונית אל השימשה, נפצעה קל. כיפת המונית ניזוקה, ואילו לח"כ ולמכוניתו לא נגרם כל נזק. „חסינות הכנסת," העיר אחד מהצופים.

● את המצב בעין־חרוד עצמה סיכם העיתונאי הירושלמי הוותיק **אשר לזר**: „אין חרוד. יש חרדה."

* מנהלו לשעבר של התיאטרון הלאומי הבימה, שהיה כבן 14 כאשר שלח קטע זה למערכת העולם הזה.

מכתבים

(המשך מעמוד 10)

מדינת־ישראל בפרט — יהיו נתונים ל־השגות ותגובות שונות המייצגות ציבור שומעים אינדיבידו־אלי. קרי: תגובה זו או אחרת היא פונקציה של יחסו האישי של השומע למדינת־ישראל ו־לאו־דווקא לאופיים של הדברים הנאמ־רים ומאופיו של ה־איש נושא הדברים. לאמור: מחד, ככל שיחסו של השומע למדינת ישראל ק־רוב וחם, כך יחסו לדברים המושמעים (שלצערנו מייצגים מציאות קשה) הוא יחס ריאלי וקונסטרוקטיבי. ומאידך, ככל שיחסו של השומע למדינת־ישראל הוא בדין „קירבת מקרה", כן יחסו קר יותר „ליבראלי" יותר וביקורתי, והמבין יבין.

בן־ארי

לדעתי, מי שאינו רואה את נושא ההס־ברה הישראלית באור זה, שוגה. מכל מקום אישיותו וניסיונו של מר בן־ארי הקרינו את הדברים בפרספקטיבה אשר להערכתי הולידה יחסים עם קהל שומעיו. למרות שכותב המיכתב משתדל להציג את בורותו בנושא זה. אינני יודע מניין שאב כותב המאמר שלכם את האינפור־מציה על תגובות כלשהן להרצאותיו ומגעיו של בן־ארי עם הקהל האמריקאי. בנושא זה אני יכול להבטיחו נאמנה שלתיאור מערכת היחסים שהוא מעלה אין אחיזה משמעותית במציאות.

יתר על כן, הצורה שבה הוא מנסה להשיג את מטרתו, אינה מוסיפה כבוד רב. אני מתכוון לשימוש והניסיון לאנאלוגיה ל־מקרים בעבר אשר אין להם עניין ושייכות לנושא הכתבה.

זאב ירדני, ניו־יורק, ארצות־הברית

● ● ●

בדיחה דמגוגית

מעולם לא קראתי ביקורת כה בלתי מקצועית, וניתוח כה חסר הגיון של תופעה מסויימת, כמו זה שהופיע במדור „העם" (העולם הזה 2121) אודות הנצחון הישראלי בתחרות האירוויזיון. כמי שסקר ברציפות את שבע התחרויות האחרונות (ישראל השתתפה בשש), הרשו לי להע־מידכם על כמה עובדות:

● העתונות והרדיו של כל מדינה זוכה, מקדישים מקום רב לתחרות וללהקה או לזמר המנצחים, ו־הם זוכים לעשרות ראיונות, הופעות ו־תכניות טלוויזיה.

אלוני

● זכיה במקום הראשון בתחרות ה־ארו־ויזיון, היא מש־את נפשה של כל מדינה משתתפת, ו־ובמסורת בת 23 ה־שנים של תחרות זו, ישנן מדינות רבות שלא זכו לכבוד זה אפילו פעם אחת.

● בין אם אתם נמנים על אלה הרואים בתחרות במה למוסיקה נעימה, ובין אם אתם רואים בה הצגה של שירי־בידור־מסחריים — עובדה היא שצופים בה מאות מיליונים ברחבי העולם.

● עם ישראל שמח על הזכיה במקום הראשון, כפי שכל עם אחר היה שמח בה, ללא „רגש־הנחיתות" או „תחושת אי־הבטחון הלאומי" שאתם מיחסים לנו.

● עם ישראל שמח על הזכיה בארו־ויזיון, כפי ששמח על הזכיה בגביע ה־כדורסל הארופאי. בשני המקרים היתה זו הבעת הערכה פומבית לכושרם של ספורטאינו ונציגי הזמר שלנו, מצד ה־קהילייה הארופית הגדולה.

● עם ישראל שמח על הזכיה בארו־ויזיון, משום שיכול היה לצאת ולצהול ברחובות, צורת שמחה־המונית שאינה מא־פיינת את רוב חגי ישראל ושמחותיו.

לאור כל זאת נשמעת הדוגמה שנתתם, בדבר „תחרות לעיסת מסטיק", כבדיחה דמגוגית, שאין לה כל קשר למאורע. **לשנה הבאה — בארו־ויזיון בירושלים!**

אירי אלוני, ראשון לציון

הנדון:

הפאראדוכס המעופף

עיסקת־החבילה של מכירת המטוסים האמרי־קאיים לישראל, למצריים ולסעודיה מסמלת, יותר מכל תופעה אחרת, את המבוי הסתום שלתוכו הכניסה ישראל את עצמה, בימי הממשלה הקודמת והנוכחית.

מטרתו של מצביא חכם היא „להושיב את האוייב על הקרניים של דילמה". כלומר: להעמידו לפני ברירה בין שתי אפשרויות, שכל אחת מהן גרועה מהשנייה.

ישראל הצליחה להושיב את עצמה על הקרניים האלה, בלי עזרתו של מצביא אוייב.

אם סעודיה ומצריים תקבלנה את המטוסים המתוחכמים, זה רע מאד לישראל.

אם סעודיה ומצריים לא תקבלנה את ה־מטוסים האלה, זה רע מאד לישראל.

■ ■ ■

בעיני הישראלי המצוי, העניין הוא פשוט ביותר. (בכלל, בעיני הישראלי המצוי כל דבר הוא פשוט.)

במיקרה זה, הדבר הפשוט הוא: סעודיה היא חלק מן העולם הערבי. העולם הערבי נתון במצב של מילחמה בישראל. כל מטוס לסעודיה ו/או למצריים הוא מטוס נגד ישראל.

למרבה הצער, העולם מסובך הרבה יותר.

המילחמה בישראל אינה הבעייה היחידה של העולם הערבי, ואף לא הבעייה העיקרית שלו. לעולם הערבי, שהוא מורכב מאד ומפולג מאד, יש אלף ואחד עניינים, בעיות, אינטרסים, מאבקים, איבות וקשרים אחרים.

על רקע התסבוכת הזאת, פרשת המטוסים אינה פשוטה כלל וכלל. גם לא בשבילנו.

■ ■ ■

הנה, למשל, המיקרה של סעודיה.

סעודיה יושבת, בחסדי אללה, על מקור לא־אכזב (כימעט) של האוצר החשוב ביותר בעולם: הנפט.

מי שיש לו אוצרות כאלה, יש לו גם אוייבים.

כאשר אומר מדינאי אמריקאי לעמיתו הישראלי כי סעודיה זקוקה לנשק לצורכי הגנה עצמית, פורץ היש־ראלי בצחוק. לסעודיה יש בעיות של הגנה? ביכלל, למישהו מילבד ישראל יש בעיות של הגנה עצמית?

אלא שבשביל הסעודים, ובשביל בעלי בריתם, אין זו בדיחה כלל.

■ ■ ■

סעודיה מוקפת אויבים מכל עבר.

מצפון ומדרום, אורב לה הרדיקליזם הערבי השמא־לני. עיראק בצפון היא מעצמה צבאית, המתחזקת במהי־רות. לדעת מומחים, כבר עולה כוחה הצבאי על זה של סוריה. תימן הדרומית נושאת בלהט את דגל המהפכה הערבית. שתי המדינות עוינות את סעודיה, ובוודאי תש־מחנה לכל הזדמנות לפגוע בה.

מעבר למיפרץ הפרסי (שהערבים קוראים לו „המיפרץ הערבי") אורב השאה של איראן. מזימותיו של אימפרטור זה כבר הפכו אגדה בינלאומית, ושימשו נושא לספרי־מתח. השאה בונה לעצמו מכונה צבאית כבירה, שיכולה להיות לה רק מטרה אחת: לחצות את המיפרץ ולתפוס את אוצרות הנפט של סעודיה, כוויית, בחריין, קטר והאמירויות המאוחדות. כוחותיו כבר נמצאים בקצה הדרומי של חצי־האי, בנסיכות של עומאן.

מעבר לים־סוף בונה ברית־המועצות, בעזרת קובה, בסיס חדש בקרן־אפריקה. בסיס מרכזי זה יכול לשמש קרש־קפיצה לפעולות בכיוונים שונים. וכמובן, גם נגד סעודיה.

מבפנים אורבת למישטר הסעודי סכנה מתמדת. במדי־נה שולטים אלף נסיכים, המקנאים איש ברעהו, ושכל אחד מהם יכול להציב את עצמו מחר בראש הפיכה של קצינים צעירים, או של אגף אחד של השילטון נגד השני.

זה איום מארבעה כיוונים ומכפנים. בעיני הסעודים, יש גם סכנה נוספת, מצפון־מערב. שם שוכנת ישראל.

הסעודים בטוחים כי ישראל עלולה לנצל שעת־כושר — למשל, בשותפות עם השאה האיראני — כדי להשתלט על שדות־הנפט הסעודיים, ובצורה זו להוציא מידי העולם הערבי את הקלף העיקרי שלו.

זה מצחיק? אולי. אבל מותר לסעודים לחשוב כך.

לכן אין הסעודים סבורים כי צורכי־ההגנה שלהם הם בדיחה. נדמה להם שאלה הם צרכים רציניים מאד־מאד.

לשם סיפוק הצרכים האלה, הם מוכנים ל־הפעיל את הכוח העצום שמעניק להם הענק בעל שני הראשים: הנפט והכסף.

■ ■ ■

סעודיה משמשת היום הבסיס העיקרי של המעצ־מה האמריקאית במרחב.

הקשר האמריקאי־סעודי חורג בהרבה מעבר לבעיות של נפט וכסף, עם כל חשיבותם.

אמנם, אמריקה אינה יכולה להתקיים בלי הנפט הסעו־די. אספקה סדירה וזולה של נפט זה היא תנאי מוקדם לקיומו התקין של העולם המערבי. ואילו מיליארדי הדו־לרים, המשולמים עבור הנפט הזה, צריכים להישאר באר־צות־הברית ובשאר המדינות המערביות, כדי לקיים את בריאותן הכלכלית.

אולם גם בלי קשר לאינטרסים אלה מתפקדת סעודיה באופן יומיומי כבעלת־הברית העיקרית של ארצות־הברית בעולם הערבי. זרם־הכסף שלה מקיים את המישטרים הפרו־אמריקאיים, ממתן את הגורמים הפוסחים של שני הסעיפים, מגביל ומרתיע את הגורמים הרדיקליים והפרו־סובייטיים. ריאד עוזרת לאנוואר אל־סאדאת במצריים, מונעת רדיקליזציה של אש"ף, מבטיחה את המשך המתי־נות (היחסית) הסורית.

אם תתמוטט סעודיה, תתמוטט המערכת האמריקאית כולה. בעולם הערבי ישתרר תוהו־ובוהו. ואולי הוא יפול כולו, כפרי בשל, לתוך חיקה של ברית־המועצות.

הכורח של ארצות־הברית לחזק את המישטר הסעודי הוא, על כן, מוחלט. אין הוא „כניעה לסחטנות הנפט", כפי שנדמה לכמה מאנשי־המערות הפרימיטיביים, המנ־חים כיום את מדיניות ישראל.

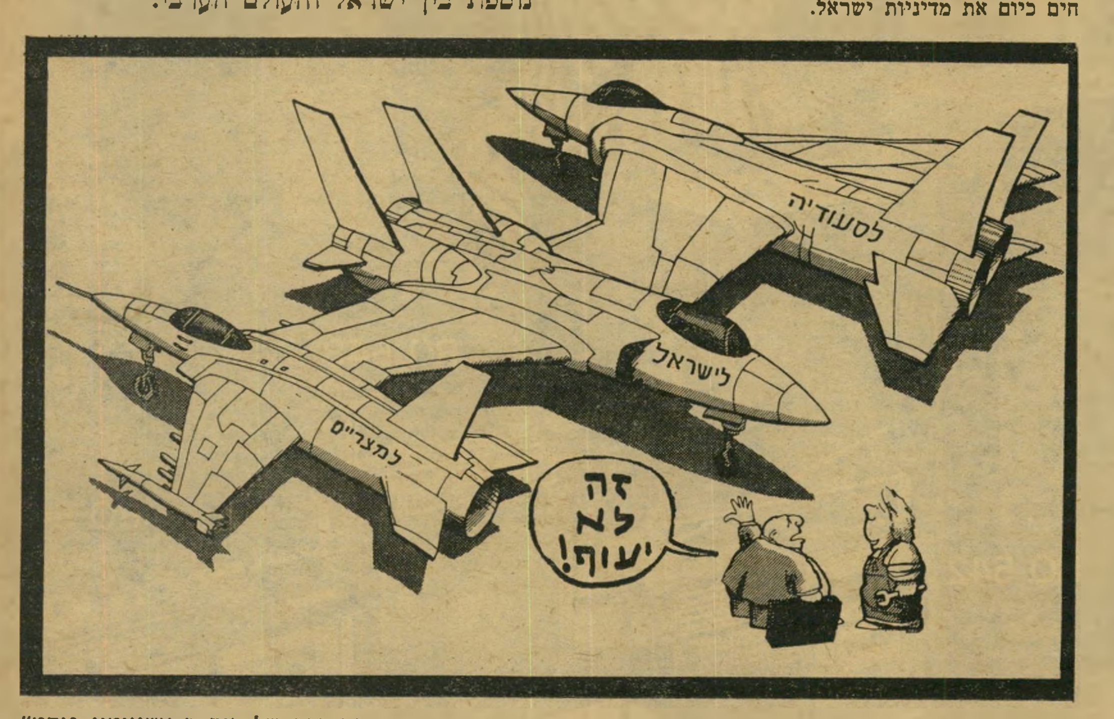

קריקטורה של רות ב„וושינגטון פוסט"

אספקת המטוסים היא חלק מפעולת־חיזוק זו.

■ ■ ■

בימיו של ראש־הממשלה יצחק רבין, היתה קיימת הזדהות ישראלית מוחלטת עם האינטרס האמריקאי.

הכלל השליט היה: מה שטוב לארצות־הברית, טוב לישראל.

מאחרי הכלל הזה עמדה מערכת הגיונית שלמה. רבין (כמו קודמיו ויורשיו) לא האמין ששלום אמיתי בין ישראל והעולם הערבי אפשרי בדור זה, אם ביכלל. משמע, קיומה וביטחונה של ישראל תלויים כל־כולם בארצות־הברית. לא רק ברצונה של ארצות־הברית להבטיח את קיום ישראל, אלא גם ביכולתה לעשות זאת.

במילא, כל דבר הפוגע ביכולתה של ארצות־הברית פוגע אוטומטית גם בביטחונה של ישר־אל. ולהיפך, כל דבר המגביר את יכולתה של ארצות־הברית מגביר את ביטחון ישראל.

אם נכונה השקפה זו, הרי חיזוקה של סעודיה הוא תרומה ישירה לביטחון ישראל, וכל פגיעה ביחסים האמרי־קאיים־סעודיים היא פגיעה בביטחונה של ישראל.

המסקנה היא כימעט פאראדוכס: אספקת המטוסים האמריקאיים לסעודיה מחזקת את ביטחונה של ישראל. כל פגיעה באספקה זו היא פגיעה בביטחון ישראל.

זהו הדבר שהמדינאים האמריקאיים מנסים להנחילו לעמיתיהם הישראליים, העומדים נבוכים מול היגיון זה.

■ ■ ■

כל מה שנכון לגבי סעודיה, נכון כמובן גם לגבי מצריים. קל וחומר.

מצריים היא כיום מדינה פרו־אמריקאית כמו סעודיה. אוייביה הם אוייבי ארצות־הברית.

כל מגמה לפגוע בשילטונו של אל־סאדאת פוגעת באינטרס האמריקאי. כל פעולה העשוייה לחזק את מישטרו של אל־סאדאת טובה לארצות־הברית.

הסובייטים, החולמים על הפלתו של אל־סאדאת, סומ־כים על עניין הנשק, יותר מאשר על כל עניין אחר. אם מצרים לא תקבל נשק מידי ארה"ב עלולים קציני הצבא להפיל את הנשיא סאדאת ולפנות בבקשת סיוע לסובייטים.

השערה זו לא נתקיימה, לפי שעה. אך היא קיימת, כאיום מתמיד.

אין שמץ של ספק בכך כי ישראל מעוניינת בהמשך שילטונו של אל־סאדאת, המנהיג הערבי שנקט יוזמה היסטורית למען קבלת ישראל אל מישפחת עמי המרחב.

מכאן מסקנה פאראדוכסית נוספת: ישר־אל מעוניינת באספקת נשק אמריקאי למצריים.

■ ■ ■

מובן שזהו רק צד אחד של המטבע. הצד השני ברור, בולט ומזדקר לעין.

רק כסיל יאמין כי המטוסים הסעודיים לא יופעלו נגד ישראל, אם תפרוץ מילחמה כללית נוספת בין ישראל והעולם הערבי.

אם תיכשל יוזמת־השלום של אל־סאדאת כישלון סופי, תפרוץ במוקדם או במאוחר מילחמה, שבה יופעלו המטו־סים המצריים נגד ישראל.

המטוסים שהממשלה האמריקאית החליטה למכרם לסעודיה ולמצריים עלולים על כן להיות מופעלים נגד המטוסים האמריקאיים שיסופקו לישראל.

זה אינו פאראדוכס. זוהי בדיחת־זוועה.

ראינו מה עוללו המטוסים הישראליים לאוכלוסיה האז־רחית בדרום־לבנון. קל לתאר מה עלולים לעולל המטו־סים המצריים והסעודיים לאוכלוסיה האזרחית בישראל.

העניין הסעודי חמור במיוחד, כי עד כה היתה סעודיה מחוץ למעגל האיסטראטגי הישראלי.

עם התגבשות העוצמה הצבאית הסעודית סמוך לגבול ישראל — כגון הקמת שדה־התעופה הצבאי הכביר בטבוק, מרחק כמה דקות־טיסה מאילת — הופכת סעויה „מדינת עימות" במובן הצבאי הממשי של המונח.

הנה כי כן, כך נוצר מעגל־קסמים.

אם יסופקו המטוסים לסעודיה ולמצריים, הם יהוו סכנה ישירה לביטחון ישראל.

אם לא יסופקו המטוסים לסעודיה ולמצריים, יסכן הדבר את ביטחון ישראל בצורה עקיפה, אך מוחשית מאד.

■ ■ ■

כל זה אינו מישחק אינטלקטואלי, אלא שירטוט תמונה מדוייקת של המציאות שבה אנו חיים.

ישראל נמצאת במבוי סתום מדיני. היא נכנסה למבוי סתום זה עוד בימי הממשלות הקודמות, שצעדו בו בצעדים איטיים. עתה יש לנו ממשלה נמרצת, והיא מת־קדמת במבוי הסתום בצעדים מאוששים.

אך אם רוצים לצאת מן המבוי הזה, הפקודה הנכונה היא: לאחור פנה!

על דרך הפלאגיאט, הייתי אומר שצריכים לפעול כדי להשיג שלום עכשיו.

שמע בקול אבבא.
קנה נשיונל.

שמע בקול להקת אבבא.
שמע בקולם של ביורן, אנה, בני ואינפריד משוודיה,
חברי להקת הפופ המצליחה ביותר בעולם,
אשר מכירות תקליטיה שברו את כל השיאים מימי
החיפושיות ועד היום.

חברי להקת אבבא יודעים להגיע לאיכות מוסיקלית
מושלמת. הם רכשו לעצמם מערכות סטריאו
ורדיו טייפים מתוצרת "נשיונל" לשימוש מקצועי,
להנאה מושלמת בבית ולהאזנה למצעדי הפזמונים
מכל העולם.

שמע בקול חברי להקת אבבא.
הם יכולים להרשות לעצמם לרכוש את הטוב ביותר בעולם -
והם ממליצים בכל פה על "נשיונל".

אחרי הכל, הקול של אבבא קובע הכל.

National

צעד קדימה אל המחר.

אריאלי

National Panasonic and Technics are the brandnames of Matsushita Electric tric

©Polar Music International A

אנשי צהלה תפסו בניגוד לחוק ניכסי העירייה

האגודה השיתופית „צהלה", שהפעילה בריכת־שחייה בשכונת צהלה, תפסה ללא אישור ומבלי ידיעת העיריה שטח של 6.5 דונם, הקימה עליו מרכזי טניס ו־ספורט בלי לשלם דמי־חכירה כלשהם. כאשר נודע הדבר, החליטה העיריה לא לנקוט בצעד נגדי, אלא לחתום על הסכם שיכשיר את המעשה הבלתי־חוקי.

ועדת הנכסים של העיריה התכנסה בחודש פברואר לדון בנושא ושמעה כי ביוני 1966 החכירה העיריה לצהלה מי־גרש של 6.3 דונם ל־25 שנה כדי להקים עליו בריכת־שחייה עבור תושבי צהלה, תלמידי בתי־הספר שבסביבה, ואם יהיה מקום — גם עבור תושבי הסביבה. דמי החכירה, כך נקבע אז, ישולמו מראש כל חמש שנים. לתקופת חמש השנים הרא־שונות נקבע סכום של 75 אלף לירות. האגודה שילמה עד כה רק 10,000 לירות והיא מבקשת לפטור אותה מיתרת ה־תשלום.

בשנת 1973 נודע לעיריה כי האגודה תפסה שטח נוסף של 6.5 דונם ליד הבריכה והקימה עליו מיגרשי טניס. שטח זה נמצא בבעלות העיריה והוא נתפס ללא רשותה, ללא חוזה, ללא אישור ועדות וללא תשלום דמי־חכירה. בתיק בריכת השחיה אין כל היתר בנייה או בקשה להיתר כזה. האגודה נדרשה לפנות את השטח, אך במקום לפנותו ביקשה מהעיריה להחכיר לה אותו. הנהלת ה־עיריה החליטה בשנה שעברה להחכיר את השטח שנתפס בניגוד לחוק ולקבוע דמי־חכירה בגובה מחצית דמי־החכירה שמשלמת האגודה על הבריכה. עתה איש־רה ועדת הנכסים של העיריה את חוזה החכירה.

כאשר מקים תושב שכונת העוני מיבנה בלתי־חוקי, הורסת אותו העיריה מייד ובלי הרבה היסוסים. כאשר תופס מישהו מתושבי הדרום רכוש עירוני, מפנה אותו העיריה באמצעות המישטרה. אך כאשר עושים זאת אנשי צהלה, שהם אזרחים מכובדים, לכל הדעות, מכשירה העיריה את העבירות על החוק ושותקת.

לייקר מציע טיסות מלונדון ללוס־אנג'לס ב־250 דולר

מועצת התעופה האזרחית הבריטית צריכה להחליט בימים אלה אם לאשר את הצעתו של **פרדריק לייקר** לפתוח רכבת אווירית מלונדון ללוס־אנג'לס, ב־מחיר של 250 דולר (המחיר הנוכחי: 555 דולר). לייקר היה הראשון ששבר את מחירי הטיסות מלונדון לניו־יורק, בהציעו טיסה זו ב־135 דולר לכיוון אחד. הוא מכר כרטיסים ללא מזון וללא הת־חייבות למקום. הוא כפה על כל חברות התעופה, כולל „אל־על", להציע טיסות ב־קו זה באותם המחירים. פירוש הדבר היה

יזם לייקר
טיסה זולה

הוזלה של 50% במחירי הטיסות מעל ה־אטלנטיק.

הטיסות של לייקר בקו לונדון ניו־יורק הן הצלחה גדולה: התפוסה הממוצעת בטיסה היומית במטוס די־סי־10 היא מעל ל־80%. בימים אלה מתכונן לייקר להנהיג טיסה יומית שניה, עם בואינג 707.

הכרטיסים הזולים של לייקר ושאר חברות התעופה לא גרעו ממספר הנוס־עים בטיסות הרגילות, שכן רבים מוכנים לשלם מחיר כפול בעבור הבטחת מקום מראש ושירות הולם.

תוכנית ביטוח זולה ב־20%

סוכנות הביטוח „חידוש" מציעה ל־מבוטחים תוכנית לביטוח דירה ומכונית לחמש שנים, כאשר המבוטח מקבל חזרה את הפרמיה נטו של השנה הראשונה. למעשה מוזיל הדבר את הביטוח בכ־20% לערך. התוכנית מחייבת כל מבוטח לשלם במשך חמש שנים לסוכנות פרמיות ל־ביטוח רכושו, ביתו או מכוניתו, או ל־שניהם גם יחד. הפרמיה של השנה ה־ראשונה נטו (בביטוח רכב מדובר בפרמיה בניכוי 23% הוצאות ובניכוי פרמיית־ביטוח החובה) מופקדת ב„בנק יהב" או ב„בנק הפועלים" על שם המבוטח בתוכ־נית ח"י־כפליים. התעריפים לביטוח הדי־רה יהיו קבועים משך חמש שנים וישתנו רק באישור ועדה משותפת של נציגי ה־סוכנות והסתדרות עובדי המדינה, עמה נחתם ההסכם. אחרי חמש שנים מקבל המבוטח את הפקדון בתוספת ריבית, הצמדה ומענק. למעשה מקבל המבוטח את כל הפרמיה נטו של השנה הראשונה מהמבטח, בתוספת 12.8% מענק מן הבנק בו מופקדת התוכנית.

מבחינת המבוטח עולה תוכנית זו בהרבה על מה שמציעות חברות ביטוח אחרות. סוכנות „חידוש" היא בבעלות **אהרון שני** וחברת הביטוח „הפניקס" (30%). שני הסביר כי חברות אחרות מש־קיעות כספים ברכישת סוכנויות כדי לר־כוש לקוחות. הוא החליט להשקיע כסף ברכישת לקוחות על־ידי מתן הנחות. ה־סוכנות תתחיל להרוויח מכל מבוטח רק אחרי שלוש שנים של תשלומי הפרמיה.

„ציון" תשלם 1.8 מיליון מס־השבחה

חברת הביטוח „ציון" תשלם מס־השבחה בסך 1.8 מיליון לירות, שהם מחצית תוספת השווי של הבניין שהיא תקים בפינת הרחובות אחד־העם—יבנה בתל־אביב. תוספת השווי נובעת מהגדלת אחוזי הבנייה המותרים שאושרו לבניין החדש על־ידי עיריית תל־אביב. על ה־מיגרש, ששטחו יהיה 4 דונם, תבנה „ציון" 300% בנייה, שיכללו 2 מרתפי־חניה, מרתף עליון מיסחרי, ושלושה גושי בניינים: האחד לצד אחד־העם, בגובה 5 קומות, השני לצד שדרות רוטשילד, בגובה 15 קומות, ובתווך מיבנה שלישי בן 2 קומות.

„ספן" יתמזג עם „תבור"

מיפעלי הפורמאיקה „ספן" ו„תבור" ימוזגו במיסגרת אחת. לפי התוכנית ה־מתגבשת בימים אלה, יקבלו בעלי „תבור" מניות ב„ספן" תמורת מכירת „תבור" ל„ספן". „תבור" הוקם לפני שלוש שנים על־ידי משקיעים משווייץ ואיש העסקים **אליהו סחרוב**. כושר ייצורו הוא 3 מיליון מ"ר פורמאיקה לשנה. כושר ה־ייצור של „ספן": 9 מיליון מ"ר. כאשר הוקם מיפעל „תבור" הושמעו השגות על עצם ההקמה, כיוון שהוא נוסף למיפ־עלים „ספן" ו„עץ לבוד", שכושר הייצור שלהם לא נוצל במלואו. ההשקעה ב־„תבור" היתה 40 מיליון לירות, הרוב מענקים ממשלתיים והלוואות.

מנהל „ספן", **הרצל פיין**, אמר כי המיזוג יביא לחיסכון בהוצאות ולהגברת הייצוא. הוא הדגיש כי אין ל„ספן" עניין מיוחד ברכישת „תבור" והוא מוכן למכור אותו במזומן, למי שישלם את ה־סכום שינקוב השמאי.

האוניברסיטה זכתה במישפט ירושה של מיליונים

שופט בית־המישפט המחוזי בתל־אביב, **יצחק שילה**, קיבל את טענות פרקליט אוניברסיטת תל־אביב, **אמנון גולן**, ו־ביטל צוואה שניה של **יוקל אדלהיד**, בעלת מניות בחברת „פיילוט". בצוואה

מנהל גולן
ניצחון יקר

הראשונה היא הורישה את כל רכושה לאוניברסיטה, ואילו בצוואה השניה, ש־נערכה בעת אישפוזה בבית־החולים „דנ־ציגר", הורישה את הרכוש לאח שטיפל בה, **אלברט סמואל**.

השופט מתח ביקורת חריפה ביותר על כמה מן הרופאים, שהעידו במישפט לטובתו של סמו, ובעיקר על עדותו של **ד"ר לוין**, מנהל בית־החולים „דנציגר". קבע השופט: „הדבר המכאיב הוא, כי בעוד שסתם עדים יש לבדוק אותם ב־חקירה מדוקדקת, מתוך הנחה שיתכן לא רק שטעו במה שהעידו אלא שהעידו במזיד דברים לא נכונים, הרי לגבי רופא מומחה הנחה כזו צורמת את הנפש ותמיד כואב הלב מחדש, כשנוכח בית־המישפט באפשרות שהמחלוקת בין רופ־אים מכובדים, או בעלי מקצועות חופ־שיים אחרים, אינה דווקא מחלוקת לשם שמיים."

בסיומו של פסק־דין, הכולל דברים חריפים ביותר לגבי ראשי בית־החולים „דנציגר", ציווה השופט להביא פסק־דין זה לפני מוסדות ההסתדרות הרפואית וכן לפני היועץ המישפטי לממשלה, על מנת שיבדוק אם אין צורך בתחיקה או בביצוע יעיל יותר של החוקים. וזאת כדי להגן על אנשים חסרי־ישע המאושפזים במוסדות לחולים כרוניים ובתי־אבות, מפני ניצולם כתוצאה מחולשתם הגופנית והנפשית.

לגבי עדותו של ד"ר לוין אמר השופט במפורש: „הגעתי למסקנה כי קביעותיו של ד"ר לוין אינן תואמות את המצי־אות... אם קיימת ועדת אתיקה של ה־הסתדרות הרפואית מן הראוי שתיתן דעתה על מיקרה זה."

צפוייה תביעה על ייצוג „ליילנד"

מנחם גלבוע שוקל הגשת תביעה נג
רמי אונגר, בטענה כי זכויות הייצו
של חברת „ליילנד" הבריטית שייכות ל
והן נגזלו ממנו על־ידי אונגר שלא כדין
גלבוע היה מנהל „ליילנד" אשדוד וסיי
לרמי אונגר לקבל מ„ליילנד" את כל סו
כנויותיה בישראל. אונגר הוא יבואן ה
מכוניות „אוטוביאנקי" ו„לאנצ'יה". עתו
הסתכסכו השניים על רקע חלוקת זכויו
הייצוג של החברה הבריטית.

קנה בישראל בל לנסוע לאירופה

ביטול הצורך ברשיונות ייבוא למוצ
רים, הוליד עסק חדש: מכירות ש
מוצרי־ייבוא על־פי קטלוגים. באירופ
ובאמריקה מקובלת ביותר שיטת ההז
מנות בדואר, באמצעות קטלוג, במחירי
נמוכים, שכן חוסכים את ריווחי המפי
והסוחר. בישראל פעלו עד כה בשיטה ז
בעיקר עולים חדשים. עתה, משבוטל
רישיונות הייבוא לייבוא אישי, החל ה
דבר להיות אטרקטיבי גם לילידי האר)
חברת „אולימפיה", השייכת לקבוצ
„אלקטרו־ויסטה" של **יחזקאל דגן**
רכשה את הייצוג בישראל של קטל
חברת „קוואלה" הגרמנית ומוכרת א
מוצריה. הצרכן משלם לחברה את ה
מחיר הנקוב בקטלוג, בתוספת 3% ביטו
שלמות החפץ. הקטלוג כולל 40 אלף מו
צרים והחיסכון לישראלי הקונה בדר
זו יכול להגיע עד 60%. לדוגמה: מכשי
טלוויזיה שחור־לבן, 12 אינץ', עולה ל
ישראלי בחנות רגילה כ־7,200 לירות
קנייה באמצעות „אולימפיה" עולה (כול
מסים והובלה) 215 מרק, שהם בער
4,550 לירות.

תה"ל רוכשת מישרדים בארלוזורוב

חברת תה"ל מבקשת לרכוש מיבנ
המיועד למגורים ברחוב ארלוזורוב פינ
רחוב תש"ח. המיבנה מוקם על־ידי ה
קבלן **נחום קלקא**, שביקש את אישו
עיריית תל־אביב לשינוי יעד הבנייה מ
מגורים למישרדים.
קלקא טען בבקשתו לעיריה, כי במקו
נמצאים מישרדים אחרים, כמו קופת
חולים, לישכת־המס ומישרדי הארכיטק
יעקב רכטר. בחלקה האמורה, ששטח
2,853 מ"ר, אושרה בעבר הקמת מיבנ
בן 2,774 מ"ר למגורים. עתה מבקי
קלקא להוסיף שתי קומות למיבנה ול
הפכו לבניין מישרדים.

מלון „סיטי" יהפוך בית־מישרדים

„מלון סיטי", בדרך פתח־תקווה פינ
מקווה ישראל בתל־אביב, יהפוך לבניי
מישרדים. ועדת בניין ערים של תל־אבי
אישרה בשעתו הקמת מלון בן 30 חד
בשבע קומות. השלד הוקם ועתה אישר
הוועדה את שינוי הייעוד — ממלון ל
מישרדים. בקומה הראשונה ישכון ביה
ספר ערב לשפות וללימודים אכסטרניי

ידבל עם

קובי ניב

בלד לחב"ד *

היה היה חייל דביל,
חייל דביל
מבדיל.
חייל דביל,
אסף הוא בדיל,
חייל מבדיל
דביל.
חייל מבדיל
וציוניל,
חייל מבדיל
דביל.

תאסוף בדיל,
תהיה דביל,
וציוניל,
וכרגיל —
תהיה גם אתה
רמטכיל.
אומנם דביל,
אומנם מבדיל,
אבל בכל־זאת
רמטכיל.

מוסר השכיל,
בני, כשתיגדיל —
כי גם אתה חייל דביל,
חייל דביל,
מבדיל.

*חב"ד - חייל בדיל דביל („דבול")

נאום דבול לעם דבול

„ילדינו! נשינו! זקינינו! בנינו! אזרחינו! לא עוד המדינה פוסעת יחפה! יש לנו ארץ יפה! עם ישראל חי! לא עוד שישה מיליון! פה יהיו שישים מיליון! כולנו יהודים! הקם להורגך השכם להורגו! העולם כולו נגדנו! רוצים להשמידנו! כל הכבוד לצה"ל! לא עוד! מתחת לכל נעל יש גרב! הקם להורגך בבוקר השכם להורגו בערב! יהודה ושומרון הם לב האומה! מה? מה? מה? תפוח-אדמה! כיפאק היי! היי! היי! אין עשן בלי אש! אין תקומה ללא אומה! אין אומה ללא תקומה! לכל דבר יש סוף! סוף הצדק לנצח! נצוח ננצח! נצח ישראל לא ישקר! זאת האמת לאמיתה! אנחנו מייחלים לשלום המיוחל! אנחנו נכספים לשלום הנכסף! אנחנו רוצים לשלום המרוצה! העולם כולו נגדנו! ארץ ישראל כולה שלנו! כל הכבוד לצה"ל! הו הה מה קרה! הפלסטינים אכלו אותה! הה הו הי הה! הה הו! הו הו! נגן על ילדינו ונשינו וזקנינו וטפנו וסלינו על כתפינו! כל הכבוד לצה"ל! כל הכבוד לכם! כל הכבוד לנו! כל הכבוד לי! לא שותים מים אחרי פירות! לא מחזירים שטחים! לא עוד! לא ולא! לא לה! לא לה לא לי! לי לה לו! מי לאדוני אלי! מי כמוני באלים אדוני! אין כמוני! אין כמוכם! כל הכבוד לצה"ל! חג שמח!"

פאנק ציוני

„בטח, מה! זה הכל חרא. מה! בטח. העולם לא שפוי. זה מגעיל. זה סמארק. זה חרא. בטח, מה! העולם כולו נגדנו. מה! בטח. העולם לא שפוי. בטח, מה! הם כולם נאצים. להרוג! להרוג שישה מיליון נאצים. כל הזמן הורגים יהודים. בטח, מה! אנטישמים! קומוניסטים מסריחים! מה! בטח. צריך להרוג אותם! אחד־אחד! זה הכל חרא. הכל סמארק. צריך לכסח את כל הקומוניסטים! לכסח! לתלות אותם בביצים! לקרקש להם את המעיים! מה! בטח. זה עולם חרא. העולם כולו נגדנו. מה! בטח. צריך לתלות את כל מי שנגדנו על סיכות־ביטחון. מה! בטח. הם רוצחים. בטח, מה! עם ישראל חי! בטח, מה!"

דביליהיפית

העולם הוא פרח חמוד
„ואני מלאת אהבה
האדם יצור גלמוד
ואני כולי מחשבה

מדינה פוסעת יחפה
היא מקורית כתמיד
אני נורא יפה
ואת הערבים צריך להשמיד"

דביל עכשיו או דביל בטוח?

— היום מה שהכי חשוב זה שלום.

— מה שהכי חשוב היום זה ביטחון.

— לדעתי שלום זה ביטחון.

— להיפך — ביטחון זה שלום.

— ביטחון בלי שלום זה לא ביטחון.

— שלום בלי ביטחון זה לא שלום.

— ביטחון זה דבר חשוב, אבל שלום נותן יותר ביטחון מביטחון.

— שלום זה אומנם דבר חשוב מאה, אבל ביטחון זה יותר בטוח.

— בוא נגיד שגם שלום וגם ביטחון זה חשוב.

— נכון, גם שלום וגם ביטחון.

— אין שלום בלי ביטחון.

— ואין ביטחון בלי שלום.

יִשְׂרָאֵל [חי]

3

קובי ניב

כיפה דבולה

„הגאון מקוצק היה אומר „הקם להורגך בבוקר השכם להורגו ב־ערב.” הרבי מקלוצק היה אומר „בערב — לפני שהוא הולך ליי־שון.” החכם מקנוצק היה אומר „הוא הולך — אתה רוץ.” האוויל מקונצק היה אומר „מי שהולך לארץ ישראל — כל הכבוד וקל וחומר מי שרץ.” הגדול מקפוצק היה אומר „נמשלה ישראל לבי־צה קשה — שקליפתה קשה כאגוז ותוכה רך כתינוק.” הדביל משמוצק היה אומר „רך כתינוק זה בית המקדש וקשה כאגוז זו חומת ירו־שלים.” המורה ממוצק היה אומר „מי שגר בירושלים ירושלמי וגם יהודה ושומרון.” הטיפש מפלוצק היה אומר „למד יהודה קשת ובית שומרון לכו ונלכה וירושלים האו־מה”. הדגול מפוצק היה אומר „למד ובית ר”ת לב וירושלים האומה ויהודה ושומרון לב האו־מה.” היודע מחומצק היה אומר „כל הכבוד לדגול מפוצק.” הידוע מטוצק היה אומר „דגול בן חייל ודגול מרבבה צה”ל.” הטמבל מקרוצק היה אומר „שמשכים להרוג ושק־ליפתו קשה ושייבנה בית המקדש על אחת וכמה וכמה כל הכבוד לצה”ל.” המשכיל משוונצק היה אומר „כל הכבוד לצה”ל שמטוסיו מלאכים במלאכת הקודש וטנקיו שרפים השורפים בגויים.” השנון מקצוצק היה אומר „כיפאק היי.” אתה רואה?”

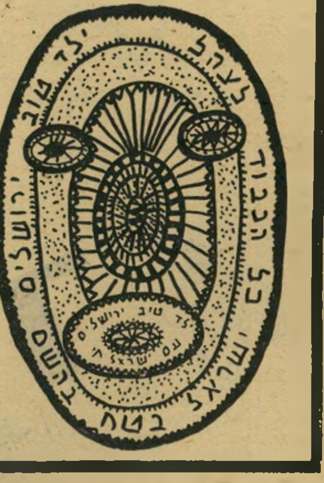

אינטלקדובל דביראל

„תראה, זה לא דבר פשוט, זה עניין מורכב ואפילו מסובך, מכל בחינה. זה לא דבר פשוט. כי אם מסתכלים בפרספקטיבה, ברור שצריך לבוא שינוי שהוא מאד נחוץ וגם חייב שיבוא. זה עניין מורכב ואפילו מסובך, מכל בחינה. אם השינוי יבוא, הוא מבחינתו ישנה הן את הפרס־פקטיבה והן את הבחינה של הפרספקטיבה. זה לא דבר פשוט. כי אחרת לא יבוא שינוי, ובמידה שלא יבוא שינוי, כך גם יגדל ההכרח שיבוא השינוי. זה עניין מורכב ואפילו מסובך, מכל בחינה. הנחיצות בשינוי תגדל, וגם החובה להביא את השינוי תגדל. זה לא דבר פשוט. וזה הרי השינוי שאנו חותרים אליו כדי ליצור את השינוי שיביא לשינוי. אתה מבין?”

שיחה חופשית

— **אין עשן בלי אש** — מי שלא חכם הוא טיפש — לכל דבר יש סוף — **זה בריא לשתות מרק־עוף** — בן־אדם זה לא קוף — **לכל מטבע יש שני צדדים** — מבוגרים זה לא ילדים — **גויים זה לא יהודים** — מים רותחים במאה מעלות — **לא שו־תים מים אחרי פירות** — **למקל יש שתי קצוות** — עד החתונה זה יעבור — סוס זה בכלל לא חמור — **לבן הרבה יותר בהיר משחור** — כסף לא יהיה בעייה — **מה שהיה היה** — לא בוכים על חלב שנשפך — **צריך לזרוק את הפסולת לפח** — **בלון ריק זה לא בלון מנופח** — שתיים זה יותר קטן משלוש — כובע שמים על הראש — **השמש שוקעת בערב** — **מתחת לכל נעל יש גרב** — לובשים סוודר מתי שקר — **מטוס זה דבר יקר** — עוף זה לא בקר — מי שעובד בשדה הוא איכר — **הבריאות היא העיקר** — תשמע לי העיקר הבריאות — תאמין לי העיקר הבריאות — **באמת העיקר הבריאות.**

מצא את הדבילים

שר-החוץ הגיע לשוודיה ומייד מסר הצהרות לעיתונות — האחת במסיבת-עיתונאים מאולתרת (מימין), והשנייה במסי-בת-עיתונאים מאורגנת (משמאל). מה ההבדלים בין שתי התמו-נות שצולמו בשתי המסיבות?

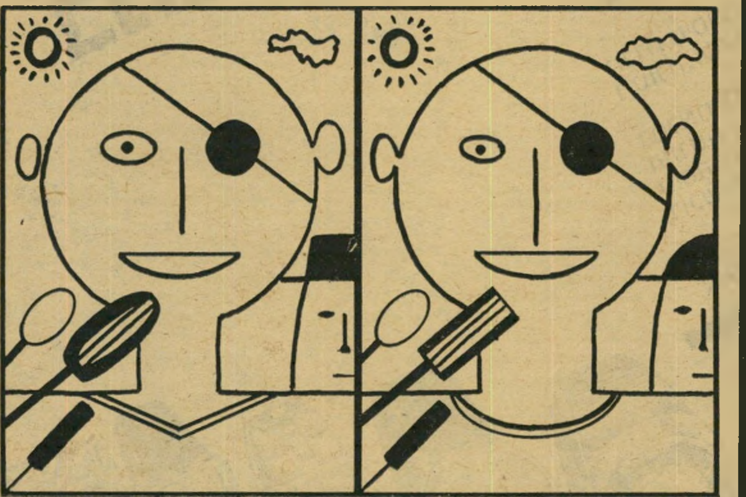

התשובה הנכונה: אין שום הבדל בין שתי התמונות. בתמונה מימין אמר שר-החוץ שהשנה תהיה מילחמה במיזרח-התיכון. בתמונה משמאל אמר שר-החוץ שהשנה יהיה שלום במיזרח-התיכון.

דובול

„אני באתי במיוחד בשבילכם מלונדון לשמח אותכם בחגנו הנפ־לא, כי אני אוהב אותכם וכל יש־ראל חברים ועם ישראל חי וקיים ובגלל זה אני ואשתי ובתי ואני ואני וחברה שלי ואשתי ובתי ואני ואני וחברים שלי ואני ואני נצ־חיק אותכם חברים ונשיר לכם חב־רים את השיר כולנו חברים, כי כולנו יהודים ומי שזה לא מוצא חן בעיניו אני ואשתי ובתי וחב־רים שלי נזרוק לו סלט חצילים בפרצוף חה חה.”

ראיון השבוע הבא

ש: הה??
ת: הה.
ש: הא?
ת: הה, הה.
ש: אה?
ת: אהה.
ש: אה הא?
ת: אה הה.
ש: הו?

ת: הו הא.
ש: הי?
ת: הי הו הה. הה הו הה.
ש: הו הי הא?
ת: הו הו.
ש: אה הה?
ת: הו אה אה.
ש: הה הה?

ת: הה.
ש: אה??
ת: הה הה הו הי אה.
ש: אה הי?
ת: הו אה.
ש: הו הה הה הא.
ת: אה הה.

לשוויץ
TISSOT
SWISS
SEASTAR
QUARTZ
7
SWISS MADE

...וס עם טיסו

10 טיסות לשוויץ
בהבאת הפרסים הענק של
TISSOT

חברת טיסו מציעה לך הזדמנות נדירה להנות משעון שוויצרי מעולה, ולזכות בטיסה לשוויץ.

במלאת לה 125 שנים מכריזה חברת השעונים השוויצרית הנודעת „טיסו" על מבצע פרסים ענק, בו יוגרלו 10 כרטיסי טיסה לשוויץ ו-20 שעונים מובחרים. בהגרלה ישתתפו כל רוכשי שעון „טיסו" בתקופת המבצע בישראל.

זו ההזדמנות שלך להנות משעון מעולה המעוצב בקו אופנתי ומודרני. לבחירתך מבחר שעוני

TISSOT

לנשים ולגברים – אוטומטיים, אלקטרוניים, שעוני קוורץ, שעונים עמידים בפני מים ועוד – כולם בעיצוב אלגנטי מרשים והעיקר מדוייקים כמו שעון שוויצרי.

זו ההזדמנות שלך להנות משעון שוויצרי אמיתי ולבקר בשוויץ.

פרטים בחנויות השעונים המובחרות ברחבי הארץ.

TISSOT

אח"מ – אנשים חשובים מאד

יעקוב נמרודי: מומחה לאיראן, אספן עתיקות ואוהב כבשים

את שנות חייו היפות ביותר עשה יעקוב נמרודי — אלוף־מישנה במילואים, וכיום הוא ייצואן מצליח — בשירות הצבא. מרבית הפרשיות והשליחויות הכרוכות בשירותו הצבאי מהוות עדיין סוד כמוס. רק בבוא היום ניתן יהיה להסיר מעליהן את הלוט, אך אין ספק שיש בהן כדי לשמש רקע לסיפור עלילתי רב־מתח.

נמרודי בן ה־52 נולד בירושלים, למשפחה יוצאת עיראק. לציבור הרחב הוא ידוע אולי, כאיש אשר עמד לימינו של הנשיא הנבחר יצחק נבון, בכל ימי המאבק על המשרה הרמה — כי נמרודי הוא ידיד־

נמרודי כנספח צה"ל

מנוער ליצחק נבון, ויחד שירתו בשירות הידיעות של ההגנה בירושלים בימים הטובים ההם.

אך יעקוב נמרודי אינו רק ידידם של „גדולים" — הוא עצמו אישיות בזכות עצמה. כאשר חיפש צה"ל אדם מתאים שייטול על עצמו מישרה מיוחדת לטיפוח קשרים באיראן, על נמרודי הוטלה משימה קשה זו. יותר מעשר שנים שירת באיראן כנספח צה"ל, והניח יסודות ליחסים בין פרס וישראל.

נמרודי בחוות־הצאן שלו עם אחיו, הרצל, המנהל את החווה

יעקוב נמרודי סיים את שליחותו באיראן, אך החיידק הפרסי דבק בו. ביתו שבסביון מהווה העתק מדוייק של הבית שבו התגורר בטהראן, על כל השטיחים והתמונות ושאר אביזרים של אמנות פרסית. אך פינה מיוחדת במינה היא החדר הפרסי המרוהט נוסח אספהן, כל כולו פרסי כשר למהדרין, וכל אישיות איראנית המגיעה לביקור בארץ מתארחת בחדר זה וזוכה לחוש „כמו בבית".

אוצר אמיתי בביתו של מר נמרודי הוא אוסף עתיקות, בעיקר חרסים, שאותן רכש בשנות כהונתו באיראן. יש שם חרסים מאמלאש — איזור בפרס — מתקופת 3000 לפני־הספירה, ויש שם עתיקות מהתקופה האיסלמית — לפני כ־700 שנה — התקופה שמייד אחרי כיבוש פרס על־ידי האיסלם.

אין ספק שביתו של יעקוב נמרודי מהווה ריכוז של תרבות ואמנות פרסית מקורית שנרכשו בעמל של שנים, וכך לא רק הוא, אלא גם אשתו רבקה וארבעת ילדיהם נושמים אווירא ד'איראן 24 שעות ביממה.

לנמרודי יש, נוסף על החיידק האיראני, גם ידידים וקשרים רבים בפרס, ואלה הובילוהו לשקוד על טיפוח הייצוא הישראלי לאיראן ולייצג כמה חברות ישראליות המייצאות לארץ זו. כך, תודות לקשר האיראני, ניתן לחברה הבינלאומית שבראשותו של נמרודי לסייע בפתרון בעיית אספקת המים לאי הצחיח קיש אשר במיפרץ הפרסי, שהפך מקום־הקייט של בית־המלוכה האיראני.

החברה של נמרודי היא שסיפקה לאי קיש מיתקן־התפלה חדיש המפיק 12.000 ממ"ק ליום. בתחום זה עומדת ישראל בהצלחה בתחרות קשה מול חברות ענק מגרמניה, יפאן, אנגליה וצרפת, ועד היום סיפקה לאיראן יותר מ־60 מיתקני־התפלה.

מה שלא קשור בפרס או בייצור או בהתפלה הוא ה...כבשים. סתם כבשים צמריות ושתקניות, המעניקות לנמרודי שעות של רגיעה והנאה בחיק הטבע, בחוות־הצאן שלו השוכנת במרחק של כקילומטר מביתו ואשר אותה מנהל אחיו הרצל.

אבל עדיין מחכים ליום שבו ניתן יהיה לגלות כל אותן פרשיות נעלמות הקשורות בשמו של יעקוב נמרודי.

טובה רשף

נמרודי ובנו ליד אוסף העתיקות הפרסי

עזר וייצמן הציע עיסקה לבריגדות האדומות:

"להחליף את אלדו מורו בשימחה ארליך!"

■ כששמע שר־הביטחון עזר וייצמן כי אלוף פיקוד המרכז משה („מוישה וחצי") לוי לקח על עצמו את האחריות לאי־הקראת קטע מדברי דויד בן־גוריון במיצעד הלוחמים, אמר: „החצי הנוסף של מוישה וחצי הוא לאו דווקא חצי של בקיאות בהקראות."

■ עוד לפני שנמצאה גופתו של אלדו מורו, נערכה בביתו של ח"כ יוסי שריד מסיבה גדולה לרגל הבר־מיצווה של בנו. כמו במקומות רבים אחרים היה כוכב המסיבה שר־הביטחון עזר וייצמן שהגיב על הידיעה כי שר־האוצר שימחה ארליך נסע לאיטליה כדי לייצג את הממשלה בחגיגות ה־30 לישראל שנערכו ברומא. אמר עזר: „יש לי רעיון לעיסקה עם הבריגדות האדומות — הם יתנו לנו את אלדו מורו ואנחנו נשאיר אצלם את ארליך."

■ דעתו של יהושע רבינוביץ על יורשו, שימחה ארליך: „בשלושת החודשים הראשונים הוא לא יכול היה לשנות כלום. אז הוא היה בסדר. אחר־כך הוא רצה להיות עצמאי. מאז הוא עושה שטויות."

■ בתגובה על ידיעה שפורסמה במדור זה לפני שבוע (העולם הזה 2123), בה נאמר כי האופנאי ג'רי מליץ נבחר על־ידי רעיית הנשיא המיועד, אופירה נבון, לתכנן עבורה את השמלה שתלבש בעת הכתרתו של בעלה כנשיא המדינה, ביקשה אופירה להעמיד דברים על דיוקם. „את הבד לשמלה שאלבש בטכס ההכתרה מצאתי בחנות קטנה בירושלים," סיפרה. „ואני בעצמי ציירתי את דגם השמלה, כפי שאני מתכננת את מרבית שמלותי. מסרתי את הבד והדוגמה לתפירה לתופרת של ג'רי מליץ. עשיתי מאמץ מיוחד שלא ללבוש באותו יום שמלה של אופנאי מיוחד. אין לי שום כוונה להיצמד במלתחתי לאופנאי אחד וליצור תקדים של אופנאי־חצר של בית הנשיא." לדברי אופירה היא תמשיך גם להבא, כאשת הנשיא, ללבוש שמלות של משכית, בתי־אופנה קטנים אחרים ושמלות שתתכנן במו ידיה.

■ במהלך מיצעד הלוחמים עלתה לבמת הנשיאות חיילת חיננית, בידה מגש עמוס בכוסות משקה קר. היא הציעה בתחילה משקה לראש־הממשלה מנחם בגין, שלקח כוס ולגם ממנה. אחר־כך פנתה החיילת אל הרמטכ"ל, רב־אלוף רפאל („רפול") איתן, אך הוא לא נע ולא זע. החיילת ניסתה לשכנעו שיקח משקה, אולם רפול דחה אותה בתנועת־יד. הנשיא אפרים קציר, שראה כי הרמטכ"ל מסרב לשתות, דחה אף הוא את הצעת החיילת. אולם דחיות אלה לא השפיעו על שר־הביטחון, עזר וייצמן, שנטל כוס והוריקה מייד. גם אלוף פיקוד המרכז, משה לוי, שישב על הבמה, סירב לשתות.

■ איך עובדים חברי־הכנסת? שעור מאלף בעניין זה נתן בשבוע שעבר ח"כ המערך יעקב („ז'אק") אמיר. אמיר יצא נרגז כולו מהמהומה שהתרחשה בסופו של מיצעד הלוחמים ונסע הישר מהאיצטדיון לבית ידידים בירושלים. משם טילפן לאשתו, אורה אמיר, שהיתה בביתם בדימונה, וסיפר לה על חוויות המיצעד. אמרה לו אורה בתום־לב: „מדוע שלא תגיש על כך הצעה לסדר־היום?" אמיר נידלק לרעיון וענה: „מצויין, אני אעשה זאת מייד." בו במקום ניסח אמיר הצעה לסדר־היום ושלח מיברק, באמצעות הטלפון, ליושב־ראש הכנסת, כדי שירשום את ההצעה.

■ ביציאה מהאיצטדיון פגש אמיר את ח"כ הליכוד זלמן שובל והתלונן בפניו על הסיום המבזה של המיצעד. ענה שובל: „בעוד שמונה שנים תוכלו לעשות מיצעד יותר יפה." עיתונאי שהאזין להם שאל את שובל: „אתה מוכן לחתום על זה?" השיב שובל: „על זה שהליכוד לא יהיה בשילטון אני מוכן לחתום, אבל על זה שהמערך יקבל את השילטון לידיו — על זה אני לא מוכן לחתום."

■ מפקד המיצעד, שהוא גם מפקד מחוז ירושלים, אלוף־מישנה יעקב אבן, מצא דרך מקורית לציין את הכיסאות אותם ביקש לשמור באירועים השונים של יום העצמאות. במקום להציב חייל שישמור שהכיסא יהיה פנוי, הורה אבן לחייליו לשים על כל כיסא שמור אבן: „כל מי שיראה אבן על כיסא ידע שהוא שייך לאבן."

■ רגע לא־נעים במיצעד הלוחמים היה גם לדובר צה"ל, יצחק („איצ'ה") גולן, שישב בין האורחים. בנו של הדובר, אבירם גולן, בן ה־13 התעקש לרדת למסלול האיצטדיון יחד עם לוחמי המחתרות. במהומה הרבה שהיתה במקום לא הצליח אבירם לחזור אל אביו שהמתין לו על הבמה. רק לאחר שעה ארוכה הצליח לפרוץ לעבר המושבים והמשפחה עזבה את האיצטדיון.

■ אחד הפסוקים המפורסמים ביותר בתולדות היישוב — „אני משקיף על הבעייה הערבית דרך הכוונת!" — מיוחס לעיתים קרובות לאלוף (מיל.) אברהם יפה. השבוע אישר יפה את אבהותו. לדבריו, זה קרה ב־1936, כאשר יפה, אז בן 23, היה אחד הנוטרים הראשונים בעמק־יזרעאל. המדריך, שידע שהוא איש השומר הצעיר, ושתנועה זו דגלה באחוות־עמים עם הערבים, שאל אותו בעת מיטווח בליגלוג: „ואיך אתה מסתכל על הבעייה הערבית?" כתשובה הרים יפה את רובהו, והסתכל דרך הכוונות. „ככה!"

■ אברהם יפה ואריק שרון, שניהם בעלי מידות, טיילו פעם בשמורת־טבע באפריקה. נזדמן להם להיות עדים לקרב־איתנים בין שני

צמד „בקארה" מייט מתיאוס ומריה מנדיולה, צמד הרקדניות הספרדיות לשעבר, שזכו לפירסומת בינלאומית דווקא בגרמניה, בזכות הפיזמון „כן אדוני, אני טובה בבוגי", שהפך ללהיט עולמי, ניצלו את שהותן בישראל לרגל הופעתן במיסגרת חגיגות העצמאות, לחיפוש מזון ספרדי דווקא. השתיים, הנראות בתמונה כשהן סועדות במיסעדת הדראגסטור התל־אביבית, טענו בסיום ביקורן: „אמרו לנו שבישראל הספרדים הם הרוב. אבל כנראה שכאן ספרדים זה משהו אחר."

שמואל תמיר שר־המישפטים היה עסוק בעת מיצעד הלוחמים בצילום אישים, שרובם חבשו כובעים.

אהרון ברק היועץ המישפטי לממשלה חבש כובע קסקט לבן. את ידו של ברק לחץ גם רבין.

חיים לנדאו השר בלי תיק חבש כובע מעניין בסיגנון ההיטלמאכר מחגיגות ה־25.

אנשים

קרנפים־זכרים על חסדיה של קרנפת. יפה ושרון השאירו את שתי דלתות המכונית של־הם פתוחות, בעוד המנוע עו־בד, והתקרבו בזהירות לקרנ־פים. לבסוף הוכרע הקרב, וה־קרנף המנצח הסתלק עם הקר־נפת. „מה עשה הקרנף שנש־אר?" שאל בהלצה אחד הנו־כחים, כאשר סיפר יפה את הסיפור, „במי משניכם הוא בחר?" השיב יפה: „לא חיי־כינו כדי לברר זאת. ברחנו מהר."

■ „אני נגד זה באל"ף רבתי!" קרא **שלמה** („צ'יצ'") **להט**, על פי הארץ, בלהט של ויכוח מסויים בעיריית תל־אביב. קוראי העיתון נהנו, אך נסתבר כי עשו עוול לראש־העירייה. „פשוט לא אמרתי את זה," אמר צ'יצ', „אמרתי, כ־מובן: לא באל"ף רבתי!" כך מתה עוד הלצה אחת בעודה באיבה.

■ מניין בא הכינוי צ'יצ'? עתה נקבע הדבר באו־פן מוסמך. כשהיה צ'יצ' בין עשר, השתתף בתחרות של משיכת־חבל ברחוב. הוא פיקד על צד אחד. יהודי אחד, ש־אירגן את המישחק, צעק בגר־מנית: „ציהן! ציהן!" („למ־שוך! למשוך!") וצ'יצ' חזר על כך בלשון משובשת. מאז נדבק לו הכינוי.

■ רבים מחברי־הכנסת מיהרו לברך את לוחמת ה־גיטאות, ח"כ **חייקה גרוס־מן**, לאחר נאומה המצויין ב־כנסת ביום השואה. אולם רק מעטים שמו־לב כי השרים עזר וייצמן ו**מאיר עמית** וח"כ **חיים בר־לב** מחו דמעה ב־מהלך נאומה.

■ בקונצרט התזמורת ה־פילהרמונית שנערך ערב יום־העצמאות בכיכר מלכי ישראל בתל־אביב ביקש המנצח, **זו־בין מהטה**, להסביר לקהל שמנה 70 אלף איש את היצירה דפניס וכלואה של **מוריס רוול**, אותה עמדה התזמורת לנגן. בין היתר הסביר מהטה לקהל כי מחול הסיום של ה־יצירה הוא אורגיה מינית, ובי־קש מהמאזינים לנסות ולהר־גיש זאת, כדי שההנאה המו־סיקאלית תהיה גדולה יותר. באמצע המחול נורה לפתע זי־קוק דינור לשמיים, שגרם לצחוק בקהל. מנחה הערב הס־ביר אחר־כך כי הזיקוק נפלט ממערכת זיקוקי הדינור שהוכ־נו ליצירה שסיימה את הקונ־צרט, הפתיחה 1812 של **פיו־טר איליץ' צ'ייקובסקי**. אולם האמת היתה שמישהו מהקהל בא לקונצרט כשהוא מצוייד בזיקוקין פרטיים והפ־עיל אחד מהם להנאתו.

■ במוצאי יום העצמאות נערך קונצרט נוסף, הפעם ב־בריכת השולטן בירושלים. את הקונצרט אמור היה להנחות מנהל תיאטרון ירושלים **אבי־טל מוסינזון**, אולם על־פי דרישת זובין מהטה עשה זאת ראש עיריית ירושלים, **טדי קולק**, במקומו.

■ אגב, לטדי קולק נגרמו אי־נעימויות רבות בגלל הקונ־צרט. על חלוקת כרטיסי ההז־מנה היתה אחראית ידידתו האישית ומנהלת קרן ירושלים **רות חשין**. חשין חילקה ל־ידידה האישיים כרטיסים ל־במת המוזמנים, עליה הוצבו כיסאות, וידידיו של ראש ה־עיר נאלצו לשבת על הדשא ועל האבנים. רבים מידידיו של קולק נעלבו מכך, עד שהח־רימו את קבלת הפנים שהוא ערך לאחר הקונצרט במיסעדה המפוארת משכנות שאננים.

■ במלאות 50 שנה לפיז־מונאי **דידי מנוסי** ערכו לו ידידיו מסיבת־יובל עליזה. כל אחד מהאורחים מצא לנכון לל־חוץ את ידו של דידי ולברך אותו בנוסח השיגרתי: „עד מאה ועשרים." על כך השיב דידי לכל מברכיו: „בסדר, אבל מעכשיו!"

■ באותה מסיבה פגש סגן ראש־הממשלה ייגאל ידין את מבקרת הרדיו והטלוויזיה של הארץ, **הדה בושם**. למראה המבקרת הזוהרת העיר ידין: „את נראית הרבה יותר טוב ממה שאת כותבת!"

■ מסיבה אחרת החמיץ ידין בגלל פיזור־דעת. כמו נכ־בדים אחרים הוזמן גם הוא למסיבת העצמאות המסורתית שנערכה בביתה של **רבקל'ה קרמר**, יוצאת להקת הצ'יז־באטרון. אבל ידין התבלבל ב־תאריכים, הגיע למסיבה לילה אחד אחרי שהסתיימה.

■ כאשר ראיין **מני פאר** במיסגרת תוכנית־הרדיו ממני מני את מי שאירגן את טכס הכרזת המדינה במוזיאון תל־אביב **זאב שרף**, שאלו מדוע היו נוהגים לכנות אותו באו־תם הימים בשם „הקטן". תשו־בתו של שרף נמוך הקומה היתה: „אני לא יודע. בלי סיבה מיוחדת." אולם מני גי־לה לשרף כי היתה זו יוזמת הרמ"א של ההגנה דאז, **ישר־אל גלילי**. גלילי פחד שמא ידביקו לו את הכינוי „הקטן", לכן מיהר להדביקו לאחר.

■ מי שהיה עוזר שר־המישפטים, **יחיאל** („חיליק") **גוטמן**, אשר נאלץ לעזוב את מישרתו משום שהוא איש מפ־לגת העבודה בעוד שר־ה־מישפטים הנוכחי, **שמואל תמיר**, הוא מד"ש, ביקר ב־שבוע שעבר במזכירות הממ־שלה, לראשונה מאז התפטר מתפקידו. לאחר קבלת־פנים חמה שנערכה לו שם, שאל אותו אחד העובדים: „בעצם מה אתה עושה כאן?" השיב לו גוטמן: „אני מצוות החו־לפת השילטון של מפלגת הע־בודה ובאתי לתכנן את החי־לופים בממשלה."

■ לפני כמה חודשים סיפר מזכירו של ח"כ **שמואל פלאטו־שרון**, **שבתאי קלמנוביץ'**, לעיתונאי **גידעון רייכר** כי הוא עומד לה־ביא לארץ את שחקן הטלוויזי־ה **פול מייקל גלזר**, הידוע יותר בכינויו סטארסקי. רייכר הביע פיקפוק, וקלמנוביץ ענה לו: „אני לא רק אביא אותו לארץ, אני גם אביא אותו אלי הביתה." ערב יום העצמאות הודיע קלמנוביץ לרייכר כי יהיה עליו לארח למחרת את סטארסקי בביתו. לאחר שרייכר הזמין ידידים רבים לביתו וה־כין משקה ומזון לרוב, התברר לו כי תפקידו יהיה להיות מד־ריכו של סטארסקי בירושלים. רייכר נעלב וביטל את המ־סיבה.

■ הבדיחה האחרונה של **טוביה צפיר**: האינפלציה דומה לאשה. כשהיא בת שלו־שים, היא תמירה וחתיכה. כ־שהיא בת 60, היא שוקלת כפליים אך שווה פחות.

רפאל איתן הרמטכ"ל ידוע בציבור כלו־חם קשוח ולאו דווקא בזכות תכונתו כאיש מישפחה מסור. אולם למיס־דר הלוחמים שנערך בירושלים ביום העצמאות דאג רפול לקחת עימו גם את בתו, לצפות במצעד.

דן שומרון אלוף פיקוד הדרום שומר על קשר הדוק עם גרושתו ואם בתו, מירי. למרות שחלף זמן רב מאז הת־גרשו, נוהג דן להופיע עם אשתו לשעבר באירועים פומביים. גם למיסדר הלוחמים באו יחד.

יהודית צבר מי שהיתה מלכת־המים של העולם הזה בשנת 1964 (אז היה שמה יהודית גל), היתה בין מלכות־המים של ישראל שהוזמנו על־ידי עיריית חולון להשתתף בטכס חנוכת בריכת־השלום החדשה בעיר. בתמונה נראה סגן ראש העיר, דב חומסקי, מעניק ליהודית צבר מדליה של עיריית חולון, שבה זכו גם חברותיה.

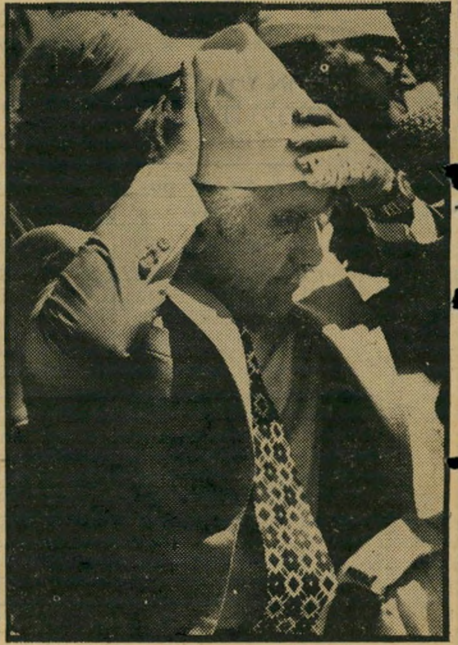

יצחק שמיר יושב־ראש הכ־נסת חבש כובע טמבל, שחולקו למוזמנים גלויי הראש.

יצחק רבין ראש־הממשלה־לשע־בר, חבש כובע שני־תן לו בנושאת המטוסים האמריקאית נימיץ.

גאולה כהן חברת־הכנסת של הלי־כוד חבשה כובע רחב שוליים שעורר את סקרנות הנשים שבקהל.

שנה לאחר הקיץ של "בוא ניסע" באירופה, ואנחנו עדיין נפגשים להעלות חוויות

אר־אנ״י

הדר ספיבק (כיום תלמיד שמינית)

רח' לסין 2, תל־אביב.
"בשנה שעברה, בסוף שביעית, עלה הרעיון של טיול לחוץ לארץ, אתה שואל למה החלטנו לנסוע ב"בוא ניסע"? איזו מין שאלה זו? זה היה מובן מאליו. "בוא ניסע". זה מושג אצלנו בין החבר'ה. גם ההורים שמעו רק טובות על "בוא ניסע" הטיול היה לא נורמלי. ראינו המון, ואספתי חוויות. למרות כל ההמלצות עוד הופתעתי לטובה. או.קיי. אני רץ לספרים, צריך לעבור על המון חומר לבגרות..."

מיכל שטיין (כיום על סף גיוס) ועופר שטיין (כיום משרת בצה"ל) אחים.

רח' צאלים 18, חולון.
מיכל: הרעיון לנסוע לחו"ל היה של ההורים. הורי מרבים בנסיעות לחו"ל, וסוכן הנסיעות הקבוע שלהם המליץ על "בוא ניסע". גם חברים המליצו, כמובן. נהנתי עד מעבר לראש. במשך הטיול פגשנו צעירים שנסעו עם חברות אחרות ו"קיטרו". זאת אחת הסיבות שאני מזהירה חברים לנסוע רק ב"בוא ניסע". והמדריכים! רק לשם המחשה כמה הם משקיעים במדריך אספר שבטיול שלנו היו, למעשה, שני מדריכים. אחד שהיה המדריך שלנו ואחד שהצטרף אליו כמתלמד.

עופר: אני רוצה רק לספר ששקלתי אם לקנות מכונית, או לנסוע לחו"ל, בסוף אמרתי לעצמי שאני עומד להתגייס ולהכנס לכלא של שלוש שנים אז כדאי לבלות קצת קודם. התמונה שלמעלה צולמה עם החבר'ה בלונדון הנה אני, והנה מיכל אחותי, והנה... יא אללה איזה קיץ זה היה!

אורלי יערי

רח' הדרור 6, חולון.
הדבר הכי נפלא בטיול, אם אפשר בכלל להחליט מה נפלא יותר, היו החבר'ה. תוך שלושה ימים התידדנו, ונוצרו קשרים. "בוא ניסע" יודעת בהחלט לארגן טיולים. הרגשנו שלקחו אותנו להמון מקומות שמעניינים במיוחד חבר'ה צעירים, ולא רק לעתיקות ודברים משעממים כאלה... המדריך וחברת "בוא ניסע" הזמינו את כולנו לפגישת היכרות לפני הטיול, ואמא שלי חזרה בהרגשה שאין לה מה לדאוג. היה נפלא, וכל כך נחמד להפגש או להרים טלפון לאחד מהחבר'ה ולהזכר ו...אולי לתכנן עוד טיול...

הטיול	יציאה	חזרה	ימים	ארצות הביקור	מחיר עד גיל 26
YS322	7.7	31.7	25	איטליה, שוויץ, צרפת, הולנד, אנגליה	7,500 ל"י + 700 $
YS326	14.7	7.8	25	איטליה, שוויץ, צרפת, הולנד, אנגליה	7,400 ל"י + 700 $
YG327	16.7	9.8	25	איטליה, שוויץ, צרפת, הולנד, אנגליה	6,950 ל"י + 740 $
YN329	16.7	9.8	25	אנגליה, הולנד, בלגיה, צרפת, שוויץ, איטליה	7,400 ל"י + 690 $
YS332	21.7	14.8	25	איטליה, שוויץ, צרפת, הולנד, אנגליה	7,400 ל"י + 700 $
YG333	23.7	16.8	25	איטליה, שוויץ, צרפת, הולנד, אנגליה	6,950 ל"י + 740 $
YN335	23.7	16.8	25	אנגליה, הולנד, בלגיה, צרפת, שוויץ, איטליה	7,400 ל"י + 690 $
YS338	28.7	21.8	25	איטליה, שוויץ, צרפת, הולנד, אנגליה	7,400 ל"י + 700 $
YN340	30.7	23.8	25	אנגליה, הולנד, בלגיה, צרפת, שוויץ, איטליה	7,400 ל"י + 690 $
YS343	4.8	28.8	25	איטליה, שוויץ, צרפת, הולנד, אנגליה	7,400 ל"י + 700 $
YG344	6.8	30.8	25	איטליה, שוויץ, צרפת, הולנד, אנגליה	6,950 ל"י + 740 $
YN346	6.8	30.8	25	אנגליה, הולנד, בלגיה, צרפת, שוויץ, איטליה	7,400 ל"י + 690 $
YS349	11.8	4.9	25	איטליה, שוויץ, צרפת, הולנד, אנגליה	7,400 ל"י + 700 $
YN351	13.8	6.9	25	אנגליה, הולנד, בלגיה	7,400 ל"י + 690 $
YS353	18.8	11.9	25	צרפת, שוויץ, איטליה, הולנד, אנגליה	7,400 ל"י + 700 $

YN,YS — מיועד לגילאי 16—18 — שביעיות שמיניות.
YG — מיועד לבוגרי שמינית בלבד.

בוא ניסע bonissA

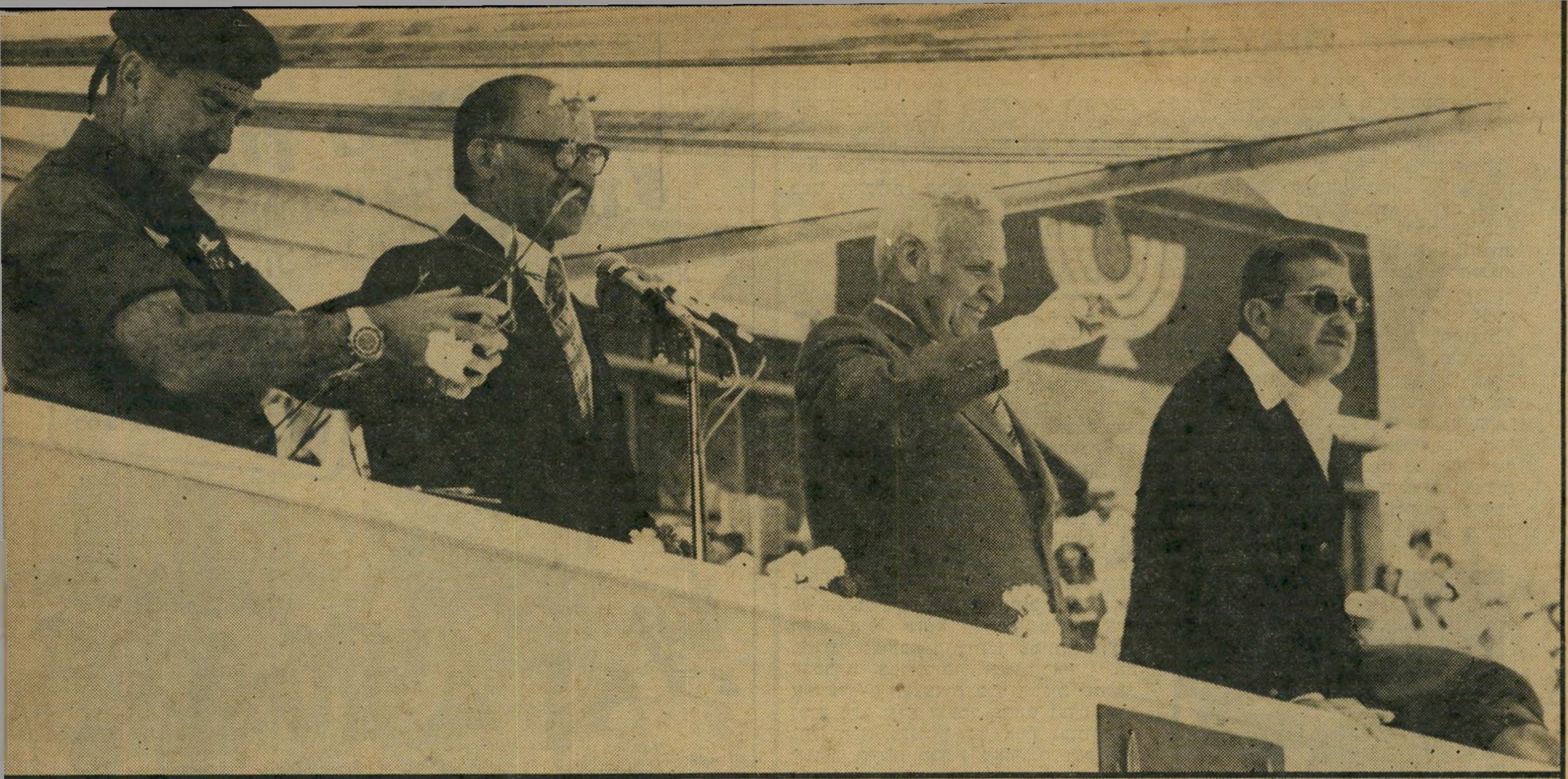

מילחמת יום-העצמאות

בזיון מיצעד הלוחמים הביא למילחמת שרים בשרים, ושרים בפקידים, כאשר כל אחד מנסה לברוח מאחריות ולהצדיק את עצמו

הניגוד היה חריף מדי. לאחר המיצעד, שהיה מהיפים, המסודרים והמתוכננים ביותר שנערכו אי־פעם בארץ, בא הבלאגאן הגדול.

לאחר שורות של חיילים וחיילות, שצעדו בסך, בסדר מופתי ונעים לעין, החלה התנפלות של המונים כמעט־היסטריים. בשלב מסויים נראתה התנפלות כמסוכנת לשלומם של האישים שישבו על הבמה.

התיירים והנספחים הצבאיים שהיו בקהל נדהמו. הישראלים משכו בכתפיהם כאומרים: „מה אפשר לעשות, כאלה אנחנו.” שר־הביטחון עזר וייצמן והקצינים שהשקיעו ימים כלילות בהכנת האירוע רתחו מזעם. אבל היו גם כאלה, מי בשימחה לאיד ומי בצער, שאמרו: „הזהרנו אותכם, אמרנו לכם שככה זה יהיה.”

מיצעד צה״ל ומיצעד הלוחמים החלו בתרועה רמה והסתיימו בביזיון לא פחות רם. אלפי האנשים שסגרו על במת הנשיאות פונו ממנה רק לאחר שמפקד מישמר־הנשיא גילה תושיה ויצר חומת חיילים סביב הבמה. היום, שיכול היה להיות הגדול בחייו של ראש־הממשלה מנחם בגין, הפך ליום מהומה שהזכיר ל־רבים מהלוחמים הוותיקים את המיצעד־שלא־צעד בשנת 1949.

לפני המיצעד היו רבים שהזהירו מפני בלאגאן. מפקדי הצבא, החל בתת־אלוף בירו, דרך מפקד המיצעד אלוף־מישנה יעקוב אבן ועד לאחרון המשתתפים בהכנות התחננו בפני אנשי ועדת שנת ה־30 וראשי מישרד ראש־הממשלה לבטל את מיצעד הלוחמים. „הוא יכול להביא רק לביזיון,” הם טענו, „או שיירדו כל כך מעטים למסלול שזו תהיה בושה, או שיירדו רבים ויעשו פיקניק במקום מיצעד.”

אולם היה מי שהתעקש. מנחם בגין רצה לראות את לוחמי האצ״ל צועדים לפניו בסך, כשהוא ניצב על הבמה. מזכיר הממשלה אריה נאור והשר יצחק מודעי קיבלו את הקו של ראש־הממשלה. על הפירסומאי דויד אדמון הוטל לבצע את התוכנית וצה״ל קיבל את הדין, כשמפקדיו ממציאים מילה חדשה: „אילוצים”.

אחרי המיצעד, כשהיה כבר ברור שהביזיון מלא, ישבו כולם להכין כתבי־הגנה. חלק מהאשמים הטיל את האחריות על

דחיפות ופרחים

הרמטכ״ל אוסף פרחים שהושלכו על־ידי הקהל הצר על במת הנשיאות (התמונה למעלה). באמצע: צעירה הצליחה להסתנן ולזרוק עוד פרח לעבר הבמה. בתמונה התחתונה: חיילי משמר־הנשיא יצרו חומה־חיה בין הבמה לבין ההמונים המשתוללים באיצטדיון.

(המשך מעמוד 27)

אחרים. חלק ניסה ליפות את המציאות ולטעון שמה שהיה לא היה נורא. אחרים בחרו בשיטה של „ההגנה הטובה ביותר היא ההתקפה", ותקפו את אלה שהזהירו מפני התקלות והבלאגאן.

„תקועים כמו שוואנצים!"

את האות למילחמה נתן דווקא ח׳כ המערך יעקוב („ז׳אק") אמיר. כחצי שעה אחרי שהצליחו הנשיא וראש־הממשלה לצאת מהאיצטדיון, כבר שלח אמיר ליושב־ראש הכנסת מיברק ובו הצעה דחופה לסדר־היום על הביזיון שבמיצעד (ראה מדור אנשים). דחיפות ההצעה לא הוכרה, אך מנכ"ל ועדת חגיגות ה־30, ה־פירסומאי דויד אדמון, מיהר להגיב.

אדמון לא תקף את אמיר אלא את מנהל מרכז־ההסברה, יהודה אילן. בשבועות ה־אחרונים התחוללה תחרות סמויה בין אילן לבין אדמון, מי יצליח להבליט עצמו יותר בעיתונים, ומי ישמיץ היטב יותר את רעהו. אילן, שהוא המומחה מיספר אחד במדינה לעריכת חגיגות רישמיות, ומרכז־ההסברה שבראשותו, אומנם אירגן את אירועי יום העצמאות בכל השנים שחלפו, נפגע מכך שלא הועמד בראש ועדת חגי־גות ה־30. טענותיו של אילן נכונות ב־יסודן: קיימת מכונה מאורגנת ומשומנת היטב, עם אנשים המומחים לנושא, ולא היה צריך להקים בחופזה מכונה אחרת.

בשיחות פרטיות טענו מקורביו של אי־לן, כי הממשלה הקימה את ועדת חגי־גות ה־30 כדי לאפשר לאנשי הליכוד להכין את החגיגות ולקבוע את אופיין. טענות אלה נידחו על הסף, עד ליום השישי האחרון. במסגרת כתבה שנערכה

מנהל אילן
— כישורים וניסיון

ביומן השבוע ברדיו, אמר אדמון במפורש כי אירגון חגיגות שנת ה־30 לא הופקד בידי מרכז ההסברה משום שיהודה אילן אינו מהימן על ממשלת הליכוד מבחינה פוליטית.

אולם האמת היתה שיהודה אילן ניסה, בכל כוחו, למנוע את הביזיון של המיצ־עד. בכל הישיבות שבהן השתתף הוא ממש התחנן שישתמשו בניסיון שצבר, וניסה להסביר כי מיצעד הלוחמים לא יוכל שלא להיות כישלון. בדעתו זו של אילן תמכו גם אנשי הצבא שמונו לעסוק ב־מיצעד, אולם הוראתו המפורשת של ראש־הממשלה מנחם בגין לקיים אותו עמדה מעל לכל שיקול. אדמון עצמו מודה, כי גם שבועיים לפני המיצעד ניסה יהודה אילן להשפיע שוב לבטל את מיצעד ה־לוחמים, ולקיים רק את מיצעד צה"ל.

אולם בין שני מארגני החגיגות קיימים חילוקי־דיעות גם לגבי מידת הצלחתו או כישלונו של מיצעד הלוחמים.

אדמון טוען כי ההתנפלות ההמונית על בימת הנשיאות היתה מתוכננת, צפויה מראש, ותוצאתה מרהיבת־עין. „צפיתי את הסיום הזה מראש," אמר השבוע. „היו כ־אלה שלא האמינו כי 20,000 איש יגלשו למטה. ידענו שאנשי אצ"ל ולח"י, אסירי־ציון מרוסיה ומשוחררי צבא מארצות־הברית התארגנו מראש כדי לצעוד. לא ידענו מה יקרה עם השאר. החלטנו קודם כי אם רק מעט אנשים יצעדו, ייכנסו ה־מכוניות של הנשיא וראש־הממשלה ל־מסלול, ויוציאו אותם דרך הקהל. אם יירדו רבים, יצאו האח"מים בדרך האחורית."

אדמון גם מכחיש שאי־אפשר היה לחלץ את הנשיא, ראש־הממשלה, שר־הביטחון והרמטכ"ל מן המקום במשך שעה ארו־כה: „האח"מים לא רצו ללכת, וביקשו לא לעזוב עד שאחרון הצועדים יעבור. הם התרשמו מאוד מהמיצעד," הסביר. גירסתו של שר־הביטחון, עזר וייצמן, ש־ישב על הבמה, היתה שונה. לידידיו אמר: „עמדנו תקועים על הבמה כמו שוואנצים."

לא היה באיצטדיון אדם שלא ראה כיצד אילתר סגן־אלוף שהיה ממונה על מיש־מר־הנשיא, את הגנת המישמר על ה־במה. יושבי הבמה המרכזית גם חזו בהת־ייעצויות בין אותו סגן־אלוף לבין ה־רמטכ"ל ואלוף הפיקוד. אולם בפיו של אדמון גירסה שונה: „חזינו שהאנשים יצטופפו סביב הבמה, וניתנו למישמר הנשיא הנחיות מתאימות מראש. כל ה־

שר מודעי
— או נאמנות פוליטית?

הצטופפות ארכה שלוש דקות בלבד." ה־הצטופפות ארכה, במציאות, יותר משלו־שת־ריבעי השעה.

מי שחייב ללכת

יהודה אילן לא הגיב. כפקיד ממ־שלתי, ידע שאין הוא יכול להרשות לעצמו לתת נשק בידי מתנגדיו ולעבור על התקשי"ר במתן ראיונות „משמיצים" לעיתונאים. לעזרתו נחלץ שר־החינוך זבולון המר, שמרכז־ההסברה נתון לשליטת מישרדו ויהודה אילן הוא פקיד שלו. המר, שנפגע אף הוא מכך ששר־האנרגיה־וה־תשתית מונה אחראי על אירועי שנות ה30, ולא הוא עצמו נתן, בראיון לעיתונ־אית ניצה ישכרוב מידיעות אחרונות, גיבוי מלא ליהודה אילן. אולם הידיעה לא פורסמה.

אנשי הליכוד חששו מתגובתו של המר ומזו של יהודה אילן, עוד לפני שאלה התפרסמו. השר מודעי, מי שהביא את אד־מון לוועדת ה־30 — אחרי שהשניים הת־וודעו זה לזה בעת שמודעי היה מנכ"ל רבלון ואדמון הפירסומאי שלו — מיהר למסור אף הוא הצהרה בנושא. כשנשאל מדוע לא ניתן למרכז־ההסברה לארגן את אירועי יום־העצמאות, השיב חד־וחלק: „אני לא סומך על כושר־השיפוט של יהו־דה אילן." היתה זו התנפלות נדירה של שר על פקיד, כאשר מראש ברור שיחסי־הכוחות ביניהם אינם שווים.

המיצעד, זה של החיילים שצעד וזה של הלוחמים שלא צעד, הסתיים. אולם מיל־חמת יום־העצמאות החדשה אך פרצה. אדמון ויהודה אילן אינם מדברים זה עם זה, ושני המנגנונים העוסקים בשאר אירועי יום־העצמאות עושים עבודה כפו־לה, ומוציאים תקציבים כפולים. היחסים בין השרים המר ומודעי התחדדו, וניסיו־נותיו של המר להעלות את הנושא בישי־בת הממשלה שנערכה ביום הראשון ה־אחרון, נידחו על־ידי ראש־הממשלה.

עתה החל גם מזכיר הממשלה לנסות למצוא דרכים חוקיות להשעות את יהו־דה אילן מתפקידו. מי שאינו נאמן לממ־שלת הליכוד, לא חשובים כישוריו וניס־יונו: הוא חייב ללכת.

15 יום ב-
דיזנהויז ספארי
לאלה שמאסו בטיולים "מרובעים"
טיול 5 כוכבים
$1095
(כולל טיסה
וארוחת מלא)
בדיזנהויז ספארי
מצלמים ב- קודאק
הנחות מיוחדות
למשתתפים
Kodak

לכל נוסע - SAFARI BEAUTY KIT של הלנה רובינשטיין - מדע היופי.
דיזנהויז בע"מ
נסיעות ותיירות
בן-יהודה 21, תל-אביב
טל. 52140 (10 קווים)
או אצל סוכני הנסיעות המעולים.

קול השלום - הקול שלך!

קודק אצל קודק!
אגפא אצל אגפא!
זו שיטתנו בפיתוח והגדלות צבעוניים
אמנם לא „היום למחר",
אבל באיכות טובה יותר!
* צלומי פספורט — בן־רגע!
* מכירה — החלפה — קניה.
בימי שלישי, סגור כל היום!
פוטו ברגר

אליפות ישראל בשש־בש
תתחיל ב־28 למאי 1978
מהרו להרשם!
(ראה עמוד 59)

במדינה

העם

מתחת לקו האדום

הקונגרס בוושינגטון התגלה כקונגרס אמריקאי — לא ישראלי

„זהו יום עצוב," הגיבו שרי הממשלה ביום בו נפלה ההכרעה בסינאט האמריקאי, שלא לדחות את עיסקת־החבילה לאספקת מטוסי־קרב לישראל, מצריים וסעודיה, שהציע הנשיא קארטר.

לשרי ממשלת הליכוד זה היה יום עצוב באמת. הוא בישר את הכישלון הטוטאלי של האוריינטציה האמריקאית של ראש־הממשלה מנחם בגין.

הוויכוח על אוריינטציה זו היה למעשה סלע המחלוקת העיקרי בוויכוח על מדיניות־החוץ הישראלית, בין המערך לליכוד. בעוד שהמערך דגל בתפיסה לפיה קיים קו אדום ביחסים בין ישראל לארצות־הברית, ולכן אסור למתוח יותר מדי את החבל ולהרע את היחסים עם ממשלתה, כפר מנחם בגין במציאותו של קו־אדום כזה.

התפיסה המדינית של בגין גרסה כי בגלל ההשפעה הישראלית על הקונגרס האמריקאי לא תעז ממשלת ארצות־הברית לנקוט במדיניות שתפגע באינטרסים הביטחוניים של ישראל. לפיכך, קבע בגין, אין ישראל צריכה לתאם את עמדותיה המדיניות עם ארצות־הברית ויכולה להרשות לעצמה אף להיכנס לעימות מדיני עימה.

מהלומת־מחץ. ההצבעה בסינאט, בה זכה הנשיא קארטר בניצחון מרשים וברוב של עשרה קולות, טפחה על פני בגין והממשלה.

היא הוכיחה שהקונגרס בוושינגטון הוא קונגרס אמריקאי ולא ישראלי וכי בכל פעם שיתייצב אינטרס אמריקאי ברור מול אינטרס ישראלי, יכריע האינטרס האמריקאי.

הכישלון של הלובי הישראלי בקונגרס בפרשה זו, לא בישר רק תפנית ביחסי ארצות־הברית עם ישראל. הוא היווה מהלומת־מחץ לכל הקונספציה המדינית של מנחם בגין, שמוטטתה אותה לחלוטין. (ראה הנידון).

מיפלגות

טכס ההכתרה

המאזן הפנימי במפד"ל משתנה: יוסף בורג יורד וזבולון המר עולה

הוועידה החמישית של המפד"ל, שנפתחה בסוף השבוע שעבר, היתה שונה מכל התכנסות מיפלגתית אחרת בשנים האחרונות. בעוד שעד כה היתה כל ישיבה של מרכז המפד"ל מלווה בנאומים חוצבי־להבות, בתככים, בהשמעת כינויי־גנאי חילוניים לגמרי ולעיתים קרובות אף במהלומות, נפתחה הוועידה האחרונה בסדר מופתי, כאשר הכל היה מתוכנן ומוסכם מראש.

אולם למי שבקיא ברזי הרזים של מיסדרונות הקסטל, בית המפד"ל בתל־אביב, ברור לגמרי כי הוועידה החמישית היתה ועידת ההכתרה של זבולון המר כמנהיג המפד"ל, שבה הושמעה שירת הברבור של מי שנחשב כמנהיג המיפלגה מאז פטירתו של היים משה שפירא, הלא הוא שר הפנים והמישטרה הד"ר יוסף בורג *.

החלום שנגנז. שבועות אחדים לפני הוועידה הודיע המר כי הוא מתכוון להציע לבחור את ידידו האישי ועוזרו במישרד החינוך והתרבות, דני ורמוס, כמזכיר הכללי של המפד"ל. תפקיד רב־עוצמה זה היה נתון משך שנים רבות בידיו של ברנשטיין, מנאמני בורג. אולם ברנשטיין הודיע כי הוא פורש. בורג לא יכול היה להרשות לעצמו להפקיד את כל המערכת האירגונית והכספית של המפד"ל בידי ורמוס, מחוגי הצעירים. הוא הציע מועמד משלו, את בן־נתן, מי שנחשב במשך שנים רבות כשרגא נצר של המפד"ל, היה איש אמונו של יצחק רפאל ועבר, לאחר סילוקו של רפאל, לסיעת למיפנה של בורג.

התגובה של המר להצעת הנגד של בורג היתה מפתיעה בתקיפותה. „ייהרג ולא יעבור!" קבע המר כשהוא רומז כי הוא מוכן לפלג את המפד"ל על מזבח מסירת התפקיד לדני ורמוס.

אם היה המר רומז על כך לפני שנתיים, היה זוכה לבוז וללעג מצידו של בורג. מאחרי המר עמדו אז לכל היותר 20 אחוז מצירי מרכז המפד"ל. אולם סילוקו של רפאל והמהפך הפוליטי במדינה, שיגו את התמונה הפוליטית גם במפד"ל. בורג עשה חשבון זהיר: בידי המר וקבוצת אליעזר גואלמן יש למעלה מ־30 אחוז מהצירים. סיעת רפאל, המחזיקה ב־20% מצירי המרכז, נתונה בידיהם של שר־הדתות אהרון אבו־חצירא ויושב־ראש ועדת חוקה־חוק־ומישפט של הכנסת, עורך־הדין הצעיר דויד גלאס. הם תומכים בהמר. אין ספק כי לקואליציה זו יש כוח כדי להביס את בורג.

בורג, אשר חלומו לסיים את הקאריירה הפוליטית העשירה שלו כנשיא המדינה נגוז עם בחירת יצחק נבון, החליט להסתלק מהבמה הפוליטית בכבוד. הוא נכנע להמר ולצעירים והפקיד את נאמנו בן־נתן.

---

* בורג הוא חבר הממשלה היחיד המכהן כשר משך 25 השנים האחרונות וכח"כ מאז כינונה של הכנסת.

מזכ"ל־נכנס ורמוס ומזכ"ל־יוצא בן־נתן
המלכים מתו — יחי המלכים!

תעלומות

מי רצח את קוריאל?

אנרי קוריאל לא נרצח בידי ישראלים או פלסטינים. הוא נפל מידי פאשיסטים צרפתים

ההמונים הצוהלים נטשו את איצטדיון האוניברסיטה בירושלים, בתום מיצעד המחתרות של יום־העצמאות ה־30. באותה שעה, במרחק אלפי קילומטרים, התכנסו כמה מאות אנשים בין העצים הירוקים, בדממה של בית־הקברות פר־לאשיז בפאריז המעוננת.

נרצח קוריאל
המוסד נגד השב"ב

הם באו לקבור את אנרי קוריאל, שנרצח שבוע לפני כן, בצאתו מן המעלית של ביתו. (העולם הזה 2123).

קומנדו דלתה. במשך השבוע פעלה בפאריס חרושת השמועות והחשדות.

החשד הראשון היה כי קוריאל, היהודי שיסד בראשית שנות ה־40' את המיפלגה הקומוניסטית המצרית, נרצח בידי פלסטינים סוכני־עיראק, מקבוצת־הטרור של אבו־נידאל. קבוצה זו רצחה בראשית השנה את ידידו של קוריאל, סעיד חמאמי, נציג אש"ף בלונדון. מכיוון שקוריאל מילא תפקיד מרכזי בהפגשת אישי־שלום מישראל עם ראשי אש"ף, וביניהם חמאמי, נראה חשד זה כסביר.

אחרים האשימו את „המוסד" הישראלי, שנחשד בהריגת שורה של אישים פלסטיניים בפאריס לפני כמה שנים.

אולם כאשר התכנסו ידידי קוריאל בבית־הקברות, הם כבר ידעו כי חשדות אלה הופרכו. גרם לכך מימצא חקירתי: המישטרה קבעה כי הכדור שרצח את קוריאל נורה מאותו אקדח שקטל, לפני כמה חודשים, את שוער בניין אגודת האלג'ירים בפאריס, לאיד סאבעי. הדיעה היתה אז כי סבאעי נרצח בטעות, וכי המתנקשים ביקשו לקטול את נשיא האגודה.

מימצא זה שיכנע את הכל כי קוריאל אכן נרצח על־ידי פאשיסטים צרפתיים. קבוצה טרוריסטית, שזיהתה את עצמה כ„קומנדו דלתה", קיבלה על עצמה את האחריות לרצח, בהודעה לעיתונות שנמסרה לפני שדבר הרצח נודע ברבים. אותה קבוצה גם הודתה, בשעתה, ברצח השוער האלג'ירי.

שני שירותי־ביטחון. אולם השאלה היתה: האם עמד מישהו מאחרי קבוצה זו? כמה עובדות הצביעו על כך.

„הרוצחים האמיתיים," קרא אחד המספידים בהלווייה, „הם העיתונאים שפירסמו עליו עלילות מתועבות!" אחרים הרחיקו לכת, טענו: הרוצחים האמיתיים הם האלמונים שמסרו את העלילות לעיתונות לפירסום.

הפירסומים המוזרים התחילו בשבועון הצרפתי לה פואן („הנקודה") ביוני 1976. אז נטען כי קוריאל הוא ראש רשת בינלאומית של טרור וסוכן של הקג"ב. העלילות היו מגוחכות בעליל, כי קוריאל לא היה רק מתנגד קיצוני של הטרור כמכשיר פוליטי, אלא גם היה שנוא על המימסד הקומוניסטי במוסקבה ובפאריס. האינטלקטואל היהודי־המצרי המבריק העדיף לפעול לבדו, על פי מצפונו, תחת להשתעבד לביורוקרטיה מיפלגתית כלשהי, ותקף לא פעם עמדות קומוניסטיות „רישמיות".

מי גרם אז להפצת העלילות? יודעי־דבר היו משוכנעים כי הדבר נבע ממאבק־סתרים בין שני שרותי־הביטחון הצרפתיים: סד"ק („שרות התיעוד", המקביל ל„מוסד" בישראל) הכפוף למישרד־הביטחון, והעוסק בריגול בחו"ל, ודס"ט—„מינהל ביטחון השטח", (המקביל לשב"כ בישראל) הכפוף למישרד־הפנים והעוסק בביטחון־פנים.

כאישיות פוליטית זרה, חסרת־נתינות, המתגוררת בצרפת, היה קוריאל כפוף לפיקות דס"ט, שעקב אחריו ימים ולילות כימעט בגלוי. פירסום העלילה, שהציגה את קוריאל כראש רשת־טרור בינלאומית אדירה וכסוכן של המודיעין הסובייטי, הנחית מהלומה קשה על דס"ט. למעשה נאמר ששרות־הביטחון הפנימי אינו מסוגל למלא את תפקידו, אם לא גילה אדם כה מסוכן ורב־פעלים.

באותם הימים היתה נטושה מילחמת־איתנים בין שני השרים, שהיו אחראיים על שני השרותים היריבים. קוריאל נפל קורבן למילחמה זו.

מניין המידע? היה נדמה שהסערה עברה. מישרד־הפנים הכחיש את העלילה. אך באוקטובר 1977 פורסמה אותה עלילה עצמה בשנית, הפעם בשבועון הגרמני דר שפיגל („הראי"). היה ברור כי אותו גורם הדליף את החומר המפוברק גם לעיתון זה. כעבור כמה ימים הוגלה קוריאל לעיירה נידחת בדרום. אך המעשה גרם לסערה כה גדולה של מחאות מפי אישים בצרפת, במצריים ובישראל, * שהצו בוטל במהרה.

ההי נראה כי מעז ייצא מתוק. בפעם הראשונה, אחרי 25 שנים של ישיבה בצרפת, קיבל קוריאל דרכון צרפתי — דרכון מיוחד הניתן לפליטים חסרי־נתינות. היה נדמה כי המערכה של סד"ק נכשלה כליל.

ואז קרה מה שקרה. ביום החמישי, בשעה 2 בצהריים, ירד קוריאל במעלית כדי ללכת לשיעור־התעמלות, כפי שנהג לעשות בכל יום חמישי בשעה זו. שני מתנקשיו ידעו זאת. הם המתינו לו, ירו, הרגוהו, וברחו דרך סימטה צדדית. היה זה יום־חג נוצרי, והרחובות היו ריקים.

שאל אחד מידידיו: „איך ידעו הרוצחים את מינהגיו של אנרי? אם עקבו אחריו זמן רב, היו שרותי־הביטחון צריכים לדעת זאת, כי גם הם עקבו אחריו. ואם לא עקבו אחריו בעצמם — מניין השיגו את המידע?"

בלי תפילות. ההלווייה היתה פשוטה. בלי טכסים ובלי תפילות. האלמנה, עטופת־שחורין, עמדה כפופה על הארון, מבלי להזיל דימעה.

זרי־הפרחים גילו את דרכו של האיש. זר ענקי של שושנים אדומים נשא את החתימה הפשוטה „אלג'יריה". ד"ר עיסאם סארטאווי, ראש מישלחת אש"ף שנפגשה בשעתו עם מישלחת מישראל, לא הספיק לבוא, שלח זר בחתימתו. זר אחר בא מידי „החברים המצריים".

גם הנאספים באו מארצות רבות. שלושה באו מישראל — אורי אבנרי, חבר המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני ושל"י; שימחה פלפן, איש מפ"ם ועורך ניו־אוטלוק, ועוזי בורשטיין, איש ונציג הוועד למען שלום צודק. כמה קומו־

(המשך בעמוד 40)

---

* כל העדויות שנמסרו אז לטובת קוריי פורסמו השבוע בחוברת לזיכרו. הישראלים שהעידו לטובת קוריאל כוללים את הפרופסור דניאל עמית מירושלים, יוסי אמיתי מקיבוץ גבולות, ד"ר יעקב ארנון, אורי אבנרי, לובה אליאב, אליעזר פיילר מקיבוץ יד־חנה, עמוס קינן, שימחה פלפן, מאיר פעיל, האלוף (מיל.) מתי פלד ועוזי בורשטיין.

GF1600X: אם תרצה תוכל לשדר את מצעד הפזמונים בעצמך...

תוכל להיכנס באמצע השידור...

בחר את המיצעד האהוב עליך; אייבי, גימל או צ.ה.ל והקלט. רוצה להחליף את הקריין? בבקשה! תוכל להכנס באמצע השידור ולהקליט את עצמך. ללוות את הזמר האהוב עליך ובקיצור להקליט ולשדר את מצעד הפזמונים הפרטי שלך.

GF 1600 X - המקצוען הנייד.

בצד מקלט משוכלל ורב עוצמה (2,000 MW), תמצא בו טייפ קסטות משוכלל, המצוייד במיקרופון פנימי בעל רגישות גבוהה ובמתקן MIX, המאפשר לך להקליט את עצמך ואת תחנת השידור בבת־אחת.

ב-GF 1600X מנגנון אוטומטי לבקרת הקלטה (ALC), מנגנון עצירה אוטומטי ושכלולים טכניים נוספים, המאפשרים הקלטה והשמעה חוזרת באיכות מקצועית.

יצירה של ענק

GF 1600X מיוצר ביפן על־ידי ענק האלקטרוניקה מיפן - שרפ. בבכל מוצריו של ענק רב־מוניטין זה, מושקעת גם בו טכנולוגיה מתקדמת והוא עובר סידרה של תהליכי ביקורת־איכות המבטיחים איכות ואמינות ממדרגה ראשונה.

את ה-GF 1600X ואת מוצרי האיכות האחרים של שרפ תמצא בשק״ם, במשביר המרכזי, בכל בו שלום, במשביר לצרכן, בש.א.ל. ובחנויות מובחרות למכשירי חשמל.
איך אומרים אצלנו? בקרוב אצלך.

המכירה גם לעולים חדשים.

SHARP

SHARP

שרפ. ענק האלקטרוניקה מיפן

ק

ן: אסמגו בע״מ ירושלים טלפון: 533817-02 הפצה: סלון טוקיו, אלנבי 53 ת״א. טל. 283770-03 הפצה ב״ש: אור. יבוא והפצה, דרך בית לחם 60. טל. 719447-02

רפול נעץ סכין בגב השלום - ובגין וייצמן נתנו לו גיבוי

הגנרל של גאולה כהן

מאת אורי אבנרי

קניתי את גיליון ההראלד טריביון בקיוסק בשדרת סנט־ז׳רמיין, ונכנסתי למונית כדי להיפגש עם אישיות ערבית, שנזדמנה לפאריס. בדרך פתחתי את ה־עיתון. מן העמוד הראשון קפצה תמונתו של „גנרל רפאל איתן״, ולידה הסיפור על הראיון המפורסם שלו בטלוויזיה. ה־עיתון גם הביא את דברי־ההגנה עליו מפי עזר וייצמן, ואת התגובות השליליות של לובה אליאב ויוסי שריד.

כאשר הגעתי לקפה, שבו היתה הפגישה אמורה להתקיים, מצאתי שם את בר־שיחי הערבי, כשאותו גליון של העיתון מונח לפניו.

הוא פתח את השיחה בשאלה של ארבע מלים: „האם האיש הזה מטורף?״

הסברתי לו את האופי המיוחד של ה־גנרל, שנבחר על־ידי ממשלת בגין להיות הרמטכ״ל שלה.

„אבל מה עם וייצמן?״ תמה ה־איש. „מדוע הוא מגן עליו?״

„מכת חסד״

הערכת מאורע תלוייה לא מעט ב־מקום שבו מצוי המעריך. דבריו של רפול ותגובתו של וייצמן נראו בארץ כ־תקלה חמורה.

בפאריס הם דמו לאסון.

בעל־שיחי הערבי ניתח את הדברים ב־הגיון פשוט:

יוזמת־השלום של הנשיא אנוור אל־סאדאת מוטלת על הארץ ו־מפרפרת. ממשלת ישראל הנחיתה עליה מהלומות קטלניות.

מסביב יושבים על העצים העיטים של חזית־הסירוב הערבית, כשהם מוכנים לק־רוע את הגופה לגזרים ברגע שתפסיק לג־סוס.

כדי להחזיק את הגופה בחיים נאחז אל־סאדאת בכל סימן מעודד של שינוי ב־ישראל. כל התבטאות ישראלית, כל הו־דעה שיש בה שמץ של תיקווה לשינוי, מתפרסמת בקאהיר בתרועה גדולה, ואילו כל התבטאות הפוכה זוכה בהבלטה דר־מתית בדמשק, בבגדאד ובבירות האחרות.

המצב הכללי רע, רע מאד לאל־סאדאת. חאפז אל־אסד הסורי כבר תבע ממנו ל־הודות בפומבי שיוזמתו נכשלה, כתנאי לקבלתו בחזרה למישפחה הערבית, ב־וועידת־פיסגה ערבית חדשה. אל־סאדאת חוזר השכם והערב, בעקשנות של יאוש, על טענתו כי היוזמה לא מתה, שיש עדיין תיקווה. המוני העולם הערבי מתייחסים לדבריו בספקנות גוברת והולכת.

והנה בא הגנרל רפאל איתן והכריז מה שהכריז.

„הוא ירה ביוזמת סאדאת את יריית־החסד,״ אמר בעל־שיחי ה־ערבי.

יריית החסד היא היריה שבה משחרר היורה מיסוריה חיה פצועה, ששוב אין תיקווה לחייה.

„אבל העניין של וייצמן חמור עוד יותר,״ הוסיף הערבי. „על וייצמן נבנתה שארית התיקוות של מצריים. הוא הוצג בעיני העולם הערבי כאיש שיביא את השלום, על אפו ועל חמתו של בגין. והנה הוא התייצב מאחרי דבריו של ה־גנרל!״

הסברתי את תוכן דבריו של וייצמן, שהתייחס רק לצד הצבאי המיקצועי של דברי רפול.

בעל־שיחי סתם את הגולל על טיעון זה בארבע מילים נוספות: „מי יבין זאת בקאהיר?״

ארבעה עיקרי אמונה

מוכן שדברי רפול לא היו חוות־דעת מיקצועית, וכל נסיון להציגם כאילו היו כאלה הוא אווילי.

הרמטכ״ל של ממשלת בגין השמיע הודעה פוליטית מובהקת. לא זו בילבד שהציג את עצמו כגנרל פוליטי, אלא שגם הגדיר את מהות ההשקפה הפוליטית שאותה הוא מתכוון להלביש על ראשו של צה״ל, יחד עם הכומתה.

מבין דבריו בראיון־הטלוויזיה מזדקרים ארבעה עיקרים:

● **מטרת הערבים היתה ונשארה — השמדת ישראל.**

אין זו חוות־דעת צבאית. אין זו גם חוות־דעת פוליטית — ולוא רק מפני ש־רפול אינו יודע על מה הוא שח. מומחיותו בנושא זה היא מתחת לאפס.

זהו עיקר של אמונה, שאינו טעון שום בחינה רציונלית ואובייקטיבית, מפני שהוא שייך כל־כולו לרבדים הפרימיטיוויים של השקפת־עולם לאומנית־דתנית („העולם כו־לו נגדנו, אבל לנו לא איכפת...״)

● **הערבים אינם מבקשים ל־השמיד את ישראל רק בדרך ה־מילחמה, אלא גם בדרך אחרת.״**

כל ילד מבין כי הכוונה היא ליוזמת הנשיא אל־סאדאת, המוגדרת כאן כמזימה שטנית להכחדת ישראל. כך מתגברת ה־לאומנות הישראלית על סכנת השלום, ש־איימה עליה מאז הביקור ההיסטורי ב־ירושלים. ה„סכנה״ טמונה בכך שבמיס־גרת שלום תיאלץ ישראל להחזיר את ה־שטחים הכבושים.

● **ישראל אינה יכולה להגן על עצמה בלי יהודה, שומרון ורמת־הגולן, וגם עניין חצי־האי סיני תלוי בצורת ההסכם שיהיה עם מצריים.**

כאן יוצא המרצע מן השק. שני העיקרים הראשונים אינם אלא הכנה לעיקר שלישי זה.

פירושו, פשוטו כמשמעו: תביעה להח־זקת השטחים הכבושים לצמיתות. זהו ה־סיפוחיזם הישן־נושן, בגילגולו הקיצוני ב־יותר, באמתלה ביטחונית.

אם יכול היה מישהו להתפתות למחשבה שאולי בכל זאת היתה הכוונה לחוות־דעת צבאית־מיקצועית בילבד, בא העיקר ה־רביעי, ומפריך הנחה זו לחלוטין. זהו עיקר אידיאולוגי מובהק, חד־משמעי:

● **ההתיישבות ביהודה וב שומרון אינה התנחלות — עם יש ראל עולה על אדמתו.**

נראה כי רפול אינו מצוי יותר במסתר השפה העברית מאשר בבעיות־ערב. מ בחינה לשונית, אין למישפט זה כל מש מעות. אם „עם ישראל עולה על אדמתו

(המשך בעמוד 40)

האהבה הישראלית של ז'קלין

„ה משוגע עד הריצפה," כך מכנים עובדי מוזיאון ישראל בירושלים את קארל כץ. כץ, הסובל ממיחושים קשים בגבו נראה לעיתים קרובות, פעמים אחדות ביום, כשהוא נתקף עוויתות, שוכב על הרצפה ומבצע תרגילי־התעמלות המשככים את כאביו.

„הדון־ז'ואן של ירושלים," כך מכנים את כץ ירושלמים המכירים אותו מקרוב, ביניהם אף ידידו האישי, ראש־העיר טדי קולק. במשך שבע השנים ששהה כץ בישראל, כאוצר הראשי של בצלאל ואחר־כך של אגף בצלאל במוזיאון ישראל, הוא נראה במקומות שונים, עם נשים יפות רבות. סיפר השבוע אחד מידידיו הישראלים: „הוא אוהב נשים, אבל בדרך־כלל כאלה שהן יותר מבוגרות ממנו. היו לו בירושלים שלל של חברות שאותן היה מחליף בקצב של גימנזיסט. והמכנה המשותף שלהן היה שהיו מבוגרות ממנו. קארל גם לא היה מחזר נדיב במיוחד. אצלו, לתת גוד־טיים לאשה היה לקחת אותה למיסעדה שמש ברחוב בן־יהודה.

„הבעל הבא של ז'קלין קנדי־אונאסיס," כך מכנים את קארל כץ המפורסמים בעיתוני ושבועוני הרכילות בעולם. תחילה ריחפו בדלי שמועות, ואחר־כך הופיעו כתבות של ממש בעיתונים על המועמד הבא לנישואין עם ז'קלין. היו עיתונים שניסו להסביר כי הקשר בין ה„מלכה" של סיפורי הרכילות בעולם לבין מי שהיה אוצר במוזיאון ישראל בירושלים, נוצר מלכתחילה בגלל זיקתם המשותפת לאמנות. אחרים סיפרו כי ילדיה של ז'קלין, שאליהם מקורב כץ ביותר, הם־הם הקשר האמיתי בין השניים.

גל השמועות על הנישואין הקרובים בין

מצטלמת כאשר מבחינה ז'קלין בצלם מתקרב, מפנה את הפרופיל החטוב שלה לצילום.

צוחקת ז'קלין בתמונה טיבעית, מבלי שהבחינה בצלם.

למטה: מאזינה להסברים בבית־התפוצות.

אחרי שהורידה את בגד־הים הרטוב ונשארה חצי עירומה, לובשת

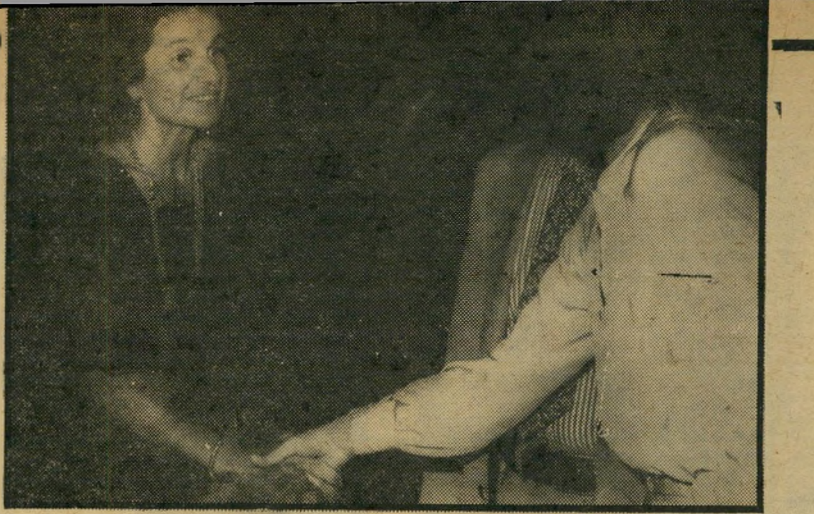

עם הכפילה ז׳קלין קנדי־אונאסיס לוחצת, בהפסקת הקונצרט החגיגי שנערך **בהיכל התרבות** לכבוד פתיחת **בית התפוצות**, את ידה של מי שנחשבה לכפילתה הישראלית, לאה רבין, אשתו של יצחק רבין.

ז׳קלין לכץ התפרץ לפני כשלוש שנים. היה זה אחרי שכץ בילה ימים אחדים על האי סקורפיוס, לאחר פטירת בעלה השני של ז׳קלין, המיליארדר היווני אריס־טוטלס אונאסיס. השניים, שנבהלו מן הסי־פורים על היחסים ביניהם, החליטו לשמור פרופיל נמוך, ולהיפגש רק בחשאי. הסי־פור על הרומן שלהם הוקפא.

ג׳קי על חוף הים

כאשר הגיע קארל כץ — המשמש יועץ מיוחד למנהל מוזיאון מטרופו־ליטן בניו־יורק — לישראל באמצע הש־בוע שעבר, נדמה היה לרכילאים המקו־מיים, ולצלמי העיתונות הזרה שהגיעו לארץ, כי הידיעה שז׳קלין תגיע יחד עם כץ היא ברווח עיתונאי. כץ, שהיה בין יוזמי הקמת בית התפוצות שנחנך בתחילת השבוע באוניברסיטת תל־אביב, ואף יעץ בהקמת הבית, השתכן בקומה ה־15 של מלון הילטון בתל־אביב והכחיש בתוקף את השמועות כאילו ז׳קלין עומדת להצ־טרף אליו.

אולם ביום הראשון האחרון ירדה ז׳קלין בכבש מטוס אל־על בנמל־התעופה בן־גוריון. בשדה המתינו לה שניים בלבד: קארל כץ ושומר־ראש ישראלי, שליווה או־תה מאותו רגע בכל אשר פנתה.

לפני העיתונאים הציגה ז׳קלין את האדר־יכלית הישראלית תושבת ניו־יורק, רחל הרמתי, כידידתה הקרובה וכמי ששיכנעה אותה לבוא לישראל. היה זה סיפור שנתפר על־ידי כץ כהסוואה. כץ הוא אומנם ידיד אישי של הרמתי, וז׳קלין הכירה אותה באמצעותו, אולם השתיים היו — עד לנסיעה לישראל — בחזקת מכרות בלבד, לא ידידות, ואין ספק שז׳קלין לא היתה נעתרת לבקשותיה של הרמתי לבקר ביש־ראל, אילו היתה זו הסיבה היחידה.

בשלב מסויים כבר ויתר גם כץ עצמו על הכיסוי של הרמתי. לכתב העולם הזה ששוחח עימו בבוקר היום השני האחרון, אמר כץ: „אני עומד לאכול עכשיו ארו־חת־בוקר עם ז׳קלין. אינני יודע מה נעשה עכשיו. לי יש עבודה בבית התפוצות, אבל היא בוודאי תיסע לטייל. אני רוצה לציין שזה ביקור פרטי של שנינו בארץ, ולא היינו רוצים שיפריעו לנו.״

עם הידיד ז׳קלין מגיעה יחד עם ידידה הישראלי קארל כץ לטכס פתיחת **בית התפוצות.**

הסוד השמור ביותר

מי הוא אותו קארל כץ, שז׳קלין קנדי־אונאסיס היתה מוכנה לטרוח להצטרף אליו רק כדי לייפות טכס של פתיחת מוזיאון, שכץ היה שותף להקמתו?

כץ, ממושקף ונעים־הליכות, נולד לפני 48 שנים (ז׳קלין מבוגרת ממנו בשנה אחת) בשכונת פלאטבוש שבברוקלין, ניו־יורק. אחרי שלמד בבית־המידרש העיברי של פלאטבוש, שם למדו מחצית בעיברית ומחצית באנגלית, השתלם באמנות מודר־נית ובכיתבי־יד מוסלמים עתיקים באוני־ברסיטת קולומביה. ב־1955 הגיע לישראל לראשונה, במיסגרת משלחת ארכיאולוגית שערכה חפירות בקיסריה ובתל־גת.

שנה לאחר־מכן הוא שב לארץ, כדי לחקור מוצגים מסויימים במוזיאון בצלאל. בעת ששהה בישראל נפטר מנהל בצלאל, מרדכי נרקיס. המישרה הוצעה לכץ.

אחיו, הפרופסור אליהוא כץ, היה מנהלה הראשון של הטלוויזיה הישראלית, וכיום הוא משמש ראש החוג לתיקשורת באוני־ברסיטה העיברית בירושלים. קארל כץ עזב את המוזיאון, שלוש שנים אחרי הק־מתו, לאחר מילחמת ששת־הימים, משנעלב מכך שידידו, טדי קולק, לא מינה אותו כמנהל מוזיאון ישראל.

צורת היחסים בעתיד בין כץ לז׳קלין קנדי עדיין אינה ידועה. למרות זאת, אין ספק שכץ הוא הידיד המקורב ביותר כיום לג׳קי המפורסמת. אך מה שמיסתורי יותר מכל הוא נסיבות פגישתם. השניים מסרבים לגלות כיצד ומתי נפגשו לרא־שונה. אצלם, זהו סוד שמור יותר מן השאלה אם יש ביניהם רומן של ממש, או שהם ידידים טובים בילבד.

ז׳קלין אונאסים את מכנסיה בחוף טנטורה, כשלידה עומדת רחל רמתי

היפהפיות הוזמנו לתחרות של כיעור - ולא נעתרו

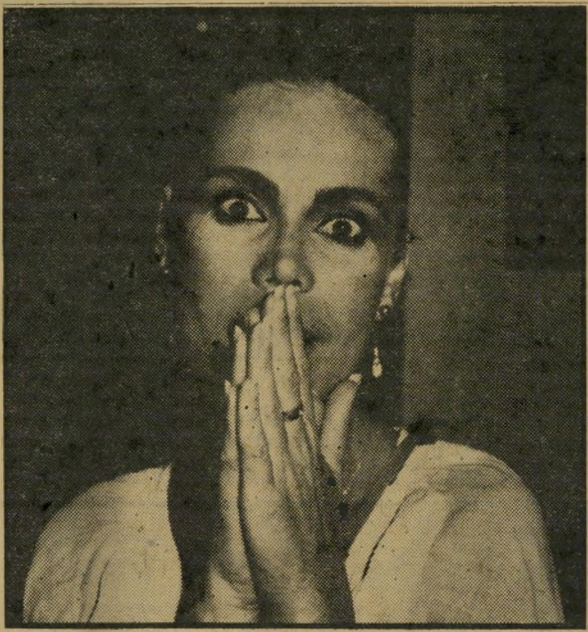

קארן דונסקי מהדוגמניות הוותיקות בארץ סירבה תחילה לעוות את פניה כפי שדרשו מארגני מסיבת „המכוערות". היא מורגלת במישמעת מול עדשות המצלמה, וחששה לשנות את תדמיתה המוכרת לציבור. מאוחר יותר, כשהתחממה האווירה, ניאותה לבצע סידרת פרצופים משעשעים, מבלי להתחשב יותר בעיניים הביקורתיות והבוחנות.

לא רוצות

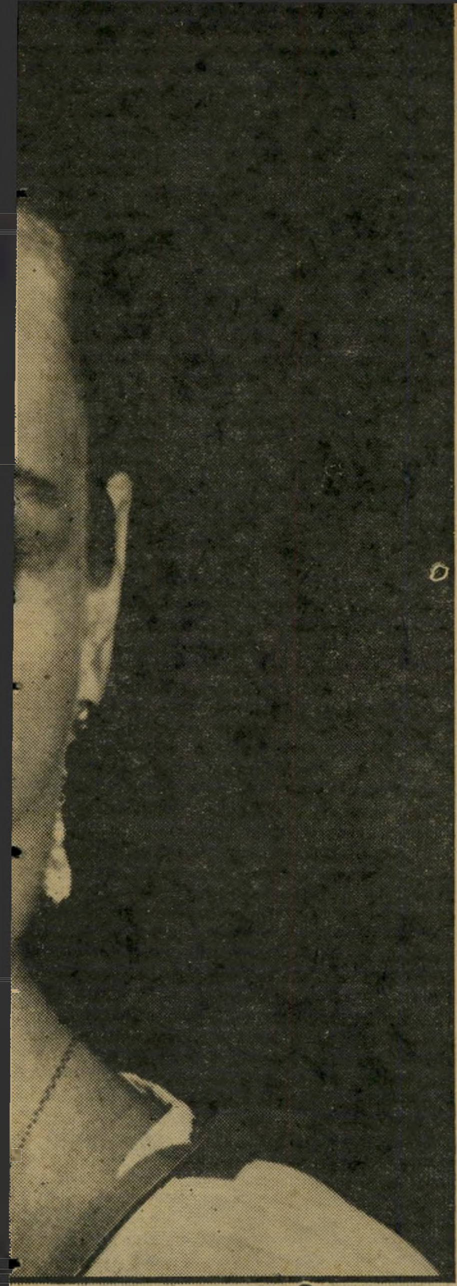

להיות

המחשבה הראשונה היתה: אין מה לחדש! וכי מה ניתן לרענן ב־תחום שבו, דומה, הכל כבר נאמר והכל כבר ניראה והוראה, ובאלף צבעים וצורות שונים ומשונים?

ובכל־זאת, הסתבר — להפתעת הכל — שעדיין יש חדש תחת השמש, ואפילו ב־תחום היופי. אף שהמשתתפים והמשתתפות היו ידועים ומוכרים מכבר, ואף ש־בתחילה נדמה היה שכל הרעיונות האפשריים כבר מוצו, ציפתה לכולם הפתעה.

זה קרה באחד מערבי השבוע שעבר, בבית רחב־ידיים ביפו, שאליו נאספו מיטב דוגמניות ישראל בהרכב מלא. יופי מסחרר שלט לכל מלוא העין. הן הגיעו למיפגש המיוחד בענני בושם וזעקות האופנד האחרונות, גלים־גליב, כדי לראות וללמוד את חידושי אופנת האיפור החדשה של חברת־התמרוקים רבלון, העורכת את המיבצע החדש שלה בשיתוף עם חברת שטוק למשקאות. וכל זאת, מסיבה פשוטה מאד: אופנת האיפור החדשה עומדת ב־סימן ציבעי היין למיניו.

על הערב ניצח, בידו האמונה, הפירסומאי משה דיין, הידוע כמי שאינו קטלא־קניא בכל הנוגע למיסתרי ורזי היופי הנשי ומרכיביו. והוא החליט לערוך את האירוע כיד ההומור הטובה עליו. בצורת תחרות בלתי־שיגרתית. דיין, המכיר את הדוגמניות ואת עבודתן — שהזוהר המתלווה אליה מלווה בדרך־כלל במאמץ, זיעה והקרבה, ביקש להראותן כפי שהן באמת — מעבר לתעתועי האיפור והחיוכים ה־זוהרים.

שעה שהדוגמניות עולות על המסלול,

שלומית אמיר היתה הרוח החיה במ־סיבה, ועשתה „פרצופים" למכביר. בתמונה למטה: עירית לביא, מלכת־יופי לשעבר.

תמי בן־עמי דוגמנית ידועה וחברתו הקבועה של הכדורסלן הענק אולסי פרי, הגניבה מבטים לעבר הדלת כל הערב, לראות אולי הגיע. היא בלטה בריקודיה הסוערים, שבלית ברירה נאלצה לרקוד אותם עם חברות־למיקצוע.

אמיר לא עשתה חשבון לאיש. היא השתוללה להנאתה, פרצה אל מרכז האולם והחלה מחקה את עמיתותיה. גם זה לא הועיל, ולרגע קט דומה היה שחלקו ההיתולי המתוכנן של הערב לא יעלה יפה, ולו מסיבה אחת: במסיבה מקורית זו היה רוב מכריע לנשים. גברים היו בודדים בילבד. משום כך גם קצת קשה היה לצאת במחול. המוזמנים הספורים ממין זכר נחטפו מייד אל רחבת־הריקודים, אך לא הספיקו כדי למלאה.

בשלב זה כבר יכלו הצלמים להתחיל במלאכתם. פרצופים „מכוערים" נמצאו להם סוף־סוף בשפע: מי משיעמום, מי מאכזבה. ומשה דיין הסתובב בין הגברים והפציר: „בחייכם, הדוגמניות מתות לאיזה גבו"‏. עשו משהו!" גם בעלי־הבית, הפירסומאים זאב שפייזר ואמיר איילון, לא התלהבו. הם הכירו רק בקושי את מוזמנותיהם הרבות, והטרידה אותם רק בעייה אחת: „מי יסדר אחר־כך את הבלאגאן הזה?"

ואז, אף־על־פי־כן ולמרות הכל, חל שינוי מפתיע. המשקאות, שהוגשו ביד רחבה, עשו כנראה את שלהם. החיוכים הקפואים הפשירו ומצב־הרוח השתפר פלאים. הקרואות, שכולן הכירו את כולן, פתחו במיבצע שהיה אמור להוות את מסמר הערב: עיוות פרצופים כללי. הן התחלקו לזוגות ופרצו בריקודים סוערים, השתחררו מן המוסכמות המיקצועיים ותפסו עליזות, וקולות השימחה הרמים החלו מנסרים בחלל רחוב קדם ביפו.

מיכל אדר

דיילת־אוויר ב־אל־על ודוגמנית, בלטה ביופיה ובעליצותה הרבה.

מכוערות!

זאת ידע, הן נתונות בלחץ עצום. עיני הקהל בוחנות כל תנועה שלהן ומבקרות אותה. גם לחץ הזמן והצורך להחליף תילבושות ללא־הרף, מתיש. ואלה המצטלמות לתצלומי־פירסומת יודעות היטב מה גדול המאמץ שבביצוע אינסופי, שוב ושוב, של הוראות הצלם. ומשה דיין ידע שתכופות מאד, מעבר לחיוך הקורן מסתתרים רצונות סותרים לחלוטין: חשק אדיר לקום ולהשליך הכל, לצעוק, לעוות את הפנים, להשתולל ולפרוק את המתח העצום.

משה דיין ביקש, הפעם, לראות את הדוגמניות ולהראותן ב„מערומיהן" האמיתיים: הצד הזוהר קצת פחות, זה של מאחרי־הקלעים. הוא הגדיר את הערב כ„מסיבת המכוערות", אבל זה לא עזר.

„אתן עובדות עם קהל וצלמים המתישים אתכן," נשא משה דיין את דברו מעל החדר המואר. „אבל לפעמים, או בעצם תמיד, יש לכן חשק לזרוק הכל ולהתחיל להשתולל. לשכוח לרגע את הופעתכן המרשימה, את היופי והזוהר, ולעשות פרצוף מכוער — אבל אמיתי — שיביע כל מה שיש לכן בפנים נגד אלה המבקשים לראות בכן בובות. משהו, בערך כמו זה..." והוא עיווה את פניו, לקול הצחוק הכללי. אך בקשתו אל היפהפיות להדגים באופן מעשי את דבריו, נפלו על אוזניים אטומות. הן אינן רגילות לתת דרור לתחושותיהן האמיתיות מול עדשות המצלמה ועיני הקהל.

הצלמים שנכחו במקום, שנדרכו לצלם את „הפרצופים המכוערים" הצפויים — נותרו חסרי־מעש. רק הדוגמנית שלומית

...נחה

אלי ישראלי הגיע גם הוא למסיבה, וסבב בין היפהפיות כשהוא פוזל ללא־הרף ומעווה את פניו בהתאם לבחורות.

לשון בחוץ

בין היפהפיות הרבות שקישטו את הבית העתיק ביפו, שבו נערכה המסיבה, ניראו בחורות מעטות בלבד שאינן שייכות לעולם הדוגמנות. דווקא הן לא היססו לעשות פרצוף מצחיק או להוציא לשון מול המצלמה.

שמונה הורשעו ושמונה זוכ בגדול

מישפטי־הרצח שהיו במדינה־אך השופט

הטיל את האחריות על הנאשמים שנעדרו

"אתה גסטאפו! אתה שופט נאצי! אתה היטלר! גרינג! פאוסט!..." שפע „מחמאות" אלה ואחרות, שכללו סידרה של שמות גדולי צוררים־היהודים בהיסטוריה, נכלל בהתפרצות הזעם של סמי אלקיים נגד אב בית־הדין־המחוזי בנצרת, השופט תיאודור אור. היה זה באחד משייאיו של המישפט שבו הורשע אלקיים, יחד עם שלושה מחבריו לכלא, ברצח יפת נגר. השופט אור קפא במקומו, והורה להרחיק מייד את אלקיים המתפרע מן האולם. לפני שעזב את המקום עוד הספיק סמי אלקיים להצדיע במועל־יד מול פני השופט ולפלוט,

בזעקה מקפיאת־דם: „הייל היטלר!"

אך לא היתה זו הדראמה היחידה באותה ישיבה גורלית של בית־המישפט בנצרת.

שעה קלה לפני־כן נשלף סכין־גילוח, ואחד הנאשמים ניסה לחתוך את פרקי־ידו. כל הנאשמים באולם היו נתונים להשפעת סמים, שאותם סיפק להם חובש הכלא ללא־הרף.

בשעה תשע בבוקר בדיוק נכנס אב בית־הדין, השופט תיאודור אור, לאולם המישפטים הישן בנצרת. הוא הניח על השולחן שלפניו חוברת עבת־כרס ה־ הנאשמים לאולם המישפט ארך יותר מ־

מחזיקה 400 עמודים, פסק־הדין של 13 נאשמי מישפט רצח האסיר יפת נגר. מימינו ומשמאלו ישבו השופטים נתן קליינברגר וראובן בן־חורין, ומסביב נירא‍ה האולם כבונקר מבוצר בקו בר־לב.

160 שוטרים ואנשי מישמר־הגבול איבטחו את אולם המישפטים, שחלונותיו נחסמו בלוחות־ברזל אטומים. קונצרטינות עבות של תיל דוקרני נמתחו לאורך המסלול, שבו הובלו הנאשמים ממכונית־האסירים הסגורה אל תוך האולם. ארבע דלתות־פלדה נעולות היה צריך כל אחד מהנכנסים לעבור עד שהגיע לאולם. „טכס" הכנסתם של 13

שעה. קצין־מישטרה שעמד בפתח מכונית־האסירים קרא בשמו של כל נאשם בנפרד. שני שוטרים חמושים הובילו את האסיר, הכבול בשלשלאות ברגליו, לעבר התא, שבו נערך חיפוש מדוקדק על גופו. מטרת החיפוש היתה למנוע מהנאשמים הכנסת חפצים שיהיו עלולים לשמש להם ככלי־נשק.

בתום הבדיקה הוכנס האסיר לאולם והתיישב, כשהוא מוקף מייד שוטרים. אולם־המישפטים חולק לשניים על־ידי מחיצת סורגי־ברזל: בחלקו האחד ישבו הנאשמים, ובחלקו האחר השופטים והקהל.

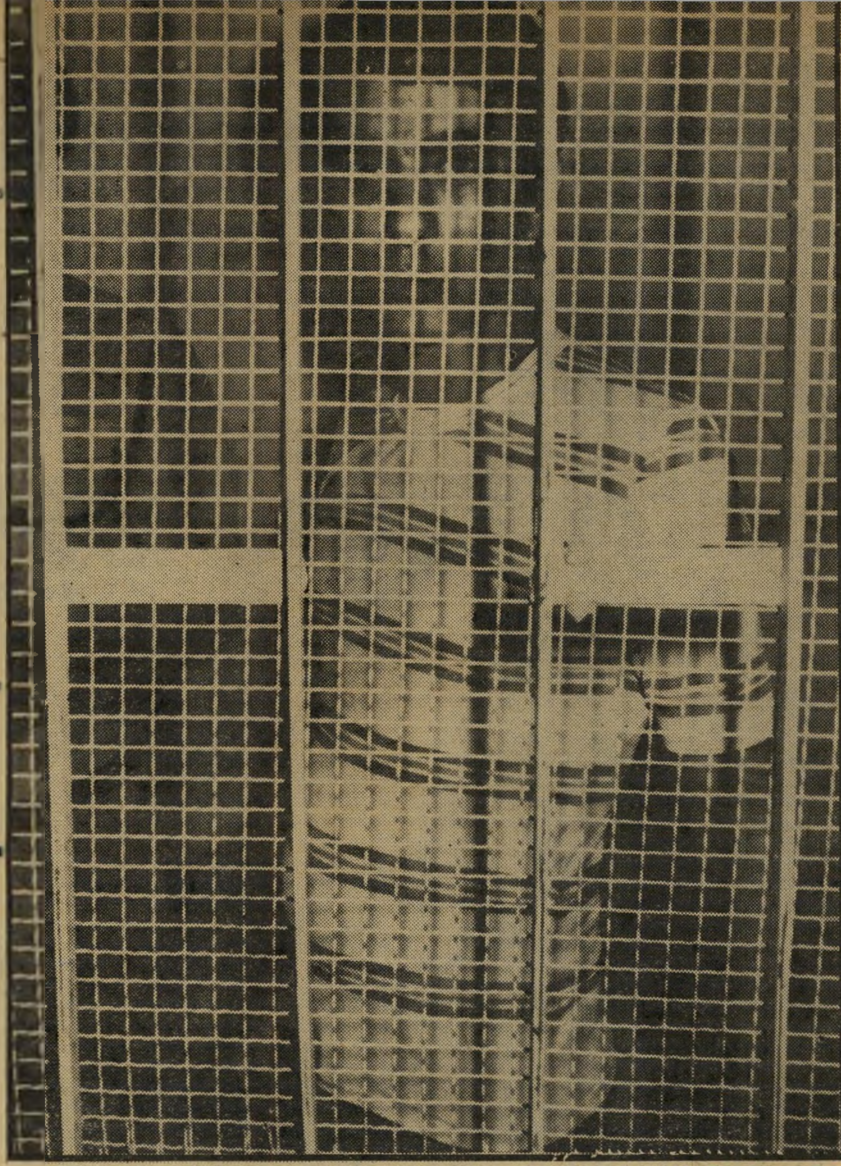

המתכנן סמי אלקיים (26) מחיפה, שהורשע בשותפות לרצח יפת נגר ונידון על כך למאסר־עולם, עומד מאחרי חומת הסורגים שנבנתה בבית־המישפט על־מנת למנוע בריחה או התפרעות. באמצע המישפט קם אלקיים ממקומו, וקרא לעבר השופט תיאודור אור קריאות נאציות, וכשהוצא מהאולם הצדיע במועל־יד.

הדוקר בן־נר ערשי (24), הצעיר מבין אלה שהורשעו ברצח יפת נגד ונשלחו למאסר עולם, שותה חלב בעת ההפסקה במישפט. בן־נר בעל פני־הנער, ישב בשקט משך כל המישפט וקיבל את גזר דינו בעיניים מלאות דמעות.

המרוצץ ציון רובבצ'י (27), שהשופטים קבעו שהוא אחד משלושת רעולי־הפנים שביצעו את גזר־דין המוות נגד יפת, יחד עם חברתו שבגללה ניסה להתאבד. על־פי עדותו של אחד משלושת המחסלים היה תפקידו של רובבצ'יק לרוצץ את גולגולתו של יפת נגר בעזרת מוט־ברזל, שעה שחבריו דקרו אותו בסכינים.

הסוהרים

בתוך אולם־המישפטים הצר ישבו שוטרים, חלקם חמושים באלות, חלקם במיכלי גאז־מדמיע ואחרים באקדחים. מבחוץ הוקף הבניין על־ידי חיילי מישמר־הגבול חגורים חגורי־קרב ומצויידים ברובי־סער. ארבעה ג'יפים שעליהם הורכבו מיקלעים תפסו עמדות מול הבניין, ולבד מקומץ עיתונאים ונציג אחד ממישפחתו של כל אחד מהנאשמים, לא הורשה איש להתקרב לתחומי בניין בית־המישפט.

למרות הכל —

סכין באולם

אווירה מתוחה שררה באולם המישפטים. 120 הישיבות הקודמות של בית־המישפט היו רצופות התפרעויות ותגובות אלימות, והיה ברור שהכרעת־דין מחמירה תגרור אחריה התפרצויות של זעם ואלימות. מייד בתחילת הקריאה מנה השופט אור את שמותיהם של שיבעה מהנאשמים, שזוכו מכל אשמה (נאשם שמיני, יעקב אלפרון, זוכה כבר בתחילת המישפט). שיבעה הנאשמים קמו בזה אחר זה, נשקו לחבריהם על שיפתיהם ועזבו את האולם. „מה עם המישפחות? הבטיחו לנו שיתנו להם להיכנס", קרא הנאשם ציון רובבצ'יק לעבר השופט, כשזה פנה להמשך הקראת הכרעת־הדין. „להכניס את נציגי המישפחות — ומייד!" פקד השופט אור. קומץ של קרובי־מישפחה הוכנס לאולם, טיפין־טיפין, אחרי שעבר בדיקה יסודית. מבטים נוגים של הורים פגשו בעיניהם המושפלות של הנאשמים, שאחדים מהם לא יכלו להסתיר את דימעותיהם.

„איפה החברה שלי?" כתב רובבצ'יק המזוקן לאחת הנערות שנכנסו לאולם. „לא נותנים לה להיכנס, כי אין לה אישור". לחשה לו בתשובה. ואז, לפתע, פרצה מהומה. ציון רובבצ'יק נמוך־הקומה שלף

שלשלאות על רגליו של אחד האסירים. כל האסירים ישבו באולם המישפט כבולים.

המנהי'ג סמי אלקיים, שהשופטים קבעו כי היה מנהיג האסירים בכלא שאטה ומתכנן הרצח.

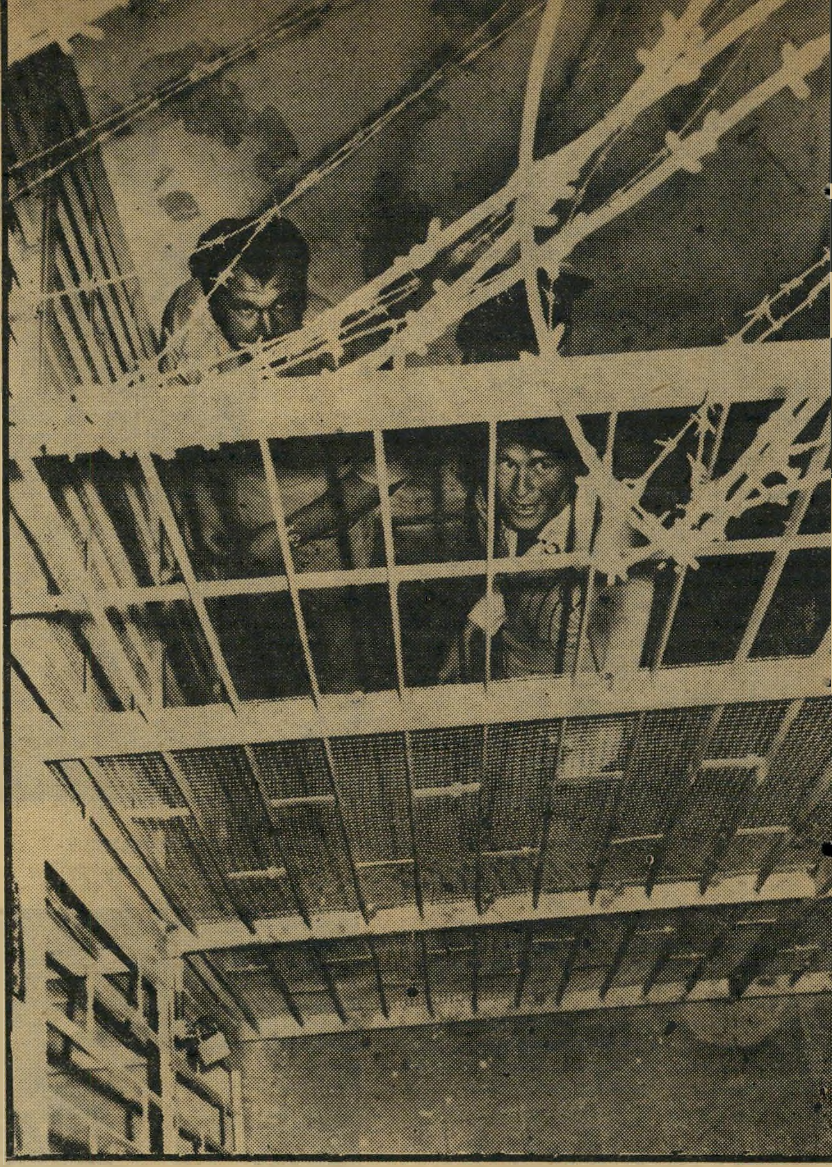

השותף יצחק קיש (31), שישב בתא אחד עם אלקיים בכלא שאטה ועל־פי קביעת השופטים היה שותף לכל מהלך תיכנון רצח האסיר יפת נגר. יצחק קיש הצנום, בעל מיבנה־הגוף העדין והידיים הענוגות, נידון למאסר־עולם. יצחק קיש נראה מובל לבית־המישפט דרך מיסדרון מגודר. **צילם: שלמה סתר**

אשמים ברצח

סכין־גילוח מתוך מיטפחת שהחזיק כל העת בידו, ושלא נתגלה בבדיקה המדוקדקת, וניסה לחתוך את עצמו. ארבעה שוטרים התנפלו עליו, ואחד מהם שלף את התער מידו, אחרי שהספיק לחתוך לעצמו את האצבע.

„תביאו את החברה שלי!" צרח רובבצ׳יק שעה שהובל מן האולם החוצה. שוטר שניכה להתיז גאז מדמיע על האסיר המישתולל, ספג מכה מידי בשירי. אך לא היה זה הסכין היחידי. כשהוחזר רובבצ׳יק לאולם, מאוחר יותר, יחד עם חברתו, היא ירק מפיו סכין־גילוח נוסף. גם אחד מבין האסירים שזוכו שלף, אחרי שיצא להופשי, סכין־גילוח מתוך חגורת־מיכנסיו.

והיו מחדלים נוספים. בפסק־דינם הארוך עמדו השופטים בהרחבה על חוסר המעש והרשלנות שגילו שילטונות כלא שאטה נוכח שילטונם הבלתי־מעורער של מנהיגי האסירים על המתרחש בין החומות.

„אווירה של ג׳ונגל וטרור שררה בכלא שאטה," קבעו השופטים, „שוברים לאנשים ידיים ורגליים, חותכים אנשים, פוצעים וגם מבצעים מעשי־סדום. במאזן האימה בין נקמת אנשים בכלא לבין אימת הדין במידה שלא יעידו, האימה הראשונה היא השלטת," קבעו, בהתייחסם לעדויות שהביאה התביעה.

„התמונה שהצטיירה לפנינו היא תמונה קשה," הוסיפו בדיברי ביקורתם נגד שילטונות הכלא. „מסתבר כי לרבים מהאסירים יש כלי נשק — בעיקר סכינים. מיקרי פגיעה וניסיונות פגיעה בכלא, עוברים לרוב ללא תגובה מתאימה של הנהלת הכלא, ולעיתים רבות מבלי שההנהלה מגלה את האשמים." השופטים ציירו אווירה של הפקרות ולא־איכפתיות מצד סוהרים וקצינים של שירות בתי־הסוהר.

לא היה כל חדש במציאות שציירו השופטים. החידוש היה רק בגושפנקה החוקית שהם היקנו לעובדות שעליהן מתריעים הכל מזה שנים.

האסיר יפת נגר נרצח ביוני 1976. שלושה אנשים רעולי־פנים חדרו לתאו בכלא שעה שישן במיטתו. אחד מהם חבט בראשו במוט־ברזל, שני האחרים חתכו את גופו ודקרו אותו לעיני חבריו־לתא. אותה שעה ביימו אסירים אחרים קטטה בחדר־האוכל של הכלא ונעלו את דלתותיו. הסוהרים בלעו את הפיתיון, וריכזו את מאמציהם סביב פריצת דלת חדר־האוכל, שעה שיפת נגר שכב מתבוסס בדמו.

נגר נחשב על־ידי האסירים כמשתף־פעולה וכמלשין. הוא הופיע כעד מטעם התביעה בשני מישפטים פליליים, ומאז חי בפחד מתמיד מפני חיסול אפשרי. דבר זה היה ידוע היטב לשילטונות שירות בתי־הסוהר. הם שיכנו את נגר בתאי־הפרדה בכלא כפר־יונה, שם שהה תקופה מסויימת, ואחר־כך בכלא שאטה. אך בשני בתי־הכלא הצליחו אסירים לפגוע בו, ואמצעי הזהירות של שילטונות הכלא הוכיחו עצמם כבלתי־מספיקים.

היה אסיר בשם טלאל חיג׳אזי, שטען כי הוא אחד משני רעולי־הפנים שפרצו לתאו של נגר.

חיג׳אזי ואחרים טענו בבית המישפט, שמנהיג המיבצע ונותן־ההוראות היה סמי אלקיים, ושהמחסלים בפועל היו ציון רובבצ׳יק ובן־נר ערשי. השופטים מתחו ביקורת קשה על המישטרה, שהחזיקה במתכוון את כל עדי־התביעה בתא מעצר משותף ובכך איפשרה להם, במודע, לתאם את עדויותיהם. אך חרף ביקורת זו קיבלו חלק ניכר מאותן עדויות כמהימן, והרשיעו את רובבצ׳יק ובן־נר ברצח ואת אלקיים בתיכנון המיבצע, בחלוקת התפקידים ובמתן האות לביצוע הפעולה.

השלושה נידונו למאסר־עולם. הרביעי שנידון למאסר־עולם היה יצחק קיש. השופטים אומנם ציינו שהוא לא היה מן המבצעים וגם לא מנותני ההוראות, אך הגיעו למסקנה שהוא ידע על המזימה ונכח בעת ה„תידרוכים" שהעביר אלקיים לאסירים האחרים.

שני נאשמים אחרים, דוב בשירי וציון עמיאל, הורשעו בסיוע לפשע. שניים נוספים הורשעו עוד בשלב מוקדם של המישפט.

המישפט היקר והמסובך ביותר בתולדות המדינה, הסתיים. הוצאותיו הסתכמו בכ־15 מיליון לירות. מישפט זה ריתק אליו כיחות־מישטרה עצומים במשך יותר משנה, ולמעשה גרם כמעט את שיתוקו המלא של מרחב מישטרתי שלם.

מחצית הנאשמים זוכו, ולפחות לגבי חלק מהם ניתן היה לוותר על הגשת האישום ולהקטין בכך את המעמסה שבניהול מישפט המוני שכזה. התנהגותם של האסירים בעת הדיונים פגעה פגיעה חמורה במעמדה של מערכת בתי־המישפט בישראל, אך מעל לכל נחשפה התמונה העגומה של מצב בתי־הכלא בישראל, שמרביתם לא יצלחו לאיכסון בהמות ושתנאי המחיה בהם הפכו והופכים את יושביהם חיות־אדם.

הרוצחים רעולי־הפנים שחדרו באין־מפריע לתאו של האסיר יפת נגר, לא עשו זאת על דעת עצמם. הם היו רק „חיילים" שביצעו הוראות. הם נבחרו לתפקידם, לא התנדבו אליו, וביצעו את המעשה בעוד „מלכי" הכלא התבוננו בנעשה מעמדה בטוחה.

בכלא הישראלי לא שולטים שילטונות הכלא, אלא מנהיגי האסירים. הם הפוסקים מי ימות, מי יחיה, מי ייהנה מיחס של כבוד, מי יתגורר עם מי בתאים ומי יבצע את הוראותיהם.

באדישותם ובהשלמתם עם מצב זה, הפכו למעשה הסוהרים לאשמים ברצח יפת נגר, כמעט כמו האסירים.

עפר קוך

מאסר־עולם כפול־ארבעה

במהלך המישפט העידו אסירים אחדים, שטענו כי היו שותפים לפשע. חלקם הופיעו במעמד של עדי־מדינה ונעלמו מהארץ מייד אחרי המישפט. עד־המפתח

מזוכה אהרון מלכה, אחד משמונת המזוכים, מחבק את אמו מייד אחרי שזוכה במישפט ונשלח לחופש.

סכין סמוי שולף מחגורתו ציון סירי אחרי זיכויו במישפט הרצח. חרף הבדיקות הקפדניות הוברחו סכינים לתוך אולם־המישפטים, ואחד הנאשמים ניסה להתאבד בתער־גילוח. ליד סירי נראית חברתו שהוכנסה לניידת.

במדינה

חוק

רחמים ואחוזים

בגין וגלאס בעד.
ברק ותמיר נגד.
מה יהיה גורל
החנינה הכללית?

הרעיון ריחף בחלל האוויר זמן רב. לא היה לו תומך נלהב יותר מאשר מנחם בגין. מתן חנינה כללית ביום־העצמאות ה־30 של המדינה היה מעניק לחג ממד דרמתי.

במישטרים רבים נהוג לתת חנינה כל־לית כאשר שליט חדש עולה לשילטון, או כאשר המדינה נוחלת ניצחון גדול במילחמה. בארץ חל מהפך מדיני בשנה ה־29 לקיום המדינה, והחנינה הכללית לרגל יום־השנה ה־30 יכלה, לדעת בגין, לציין גם מאורע זה בצורה הומאנית ומ־אירה־עיניים.

אולם כמו רעיונות רבים של מנחם בגין, גם זה דהה במהירות.

80% חוזרים. בראש המתנגדים הת־ייצבה אישיות רבת־מישקל: היועץ ה־מישפטי לממשלה, אהרון ברק, שיוקרתו עולה בהתמדה.

ברק הסתמך על סטטיסטיקה של תוצ־אות החנינה הכימעט־כללית הקודמת, ש־ניתנה אחרי מילחמת ששת־הימים. סט־טיסטיקה זו הוכיחה כי כ־80% מן המ־שוחררים חזרו לכלא תוך שלוש שנים, בעיקבות ביצוע עבירות חדשות.

דעתו של ברק מצאה תומך נלהב בשר־המישפטים, שמואל תמיר. תמיר אינו מח־בב את ברק ומקנא בו, אך במיקרה זה מצא לנכון לתמוך בו. ייתכן שאחת הסי־בות היתה נעוצה בעובדה כי מנחם בגין, שנוא־נפשו של תמיר, תומך בחנינה.

50% חוזרים. התנגדותו של ברק לחנינה מובנת. ברק מנצח על מנגנון התביעה הכללית, הכורע גם היום תחת נטל עבודתו. אם יגדל מיספר התיקים החדשים, בעיקבות שיחרור עבריינים ש־יבצעו עבירות חדשות, יטיל הדבר מעמס נוסף על אנשיו.

בראש המחנה הנגדי התייצבה אישיות, שגם היא צוברת יוקרה בהתמדה. זהו חבר־הכנסת הצעיר דויד גלאס, איש ה־מפד"ל, יו"ר ועדת החוקה־חוק־ומישפט עורך־דין בעל השקפות ליברליות.

גלאס גילה סטטיסטיקה מוסמכת, הסו־תרת את זו של היועץ המישפטי. מומחה אובייקטיבי, שערך מחקר מטעם האוני־ברסיטה, קבע כי רק 50% מן העבריינים ששוחררו בחנינה הכללית האחרונה חזרו לכלא תוך שלוש שנים. משמע: כמחצית המשוחררים חזרו למוטב.

ההבדל בין 50% ל־80% הוא משמעותי ביותר. גלאס החליט ליזום פעולה פרל־מנטרית כדי לבצע חנינה מרחיקת־לכת.

שירות בצה"ל. תמיר נשאר איתן בדעתו. הוא הורה להתחיל במיון האסירים, כדי לקבוע מי זכאי לחנינה על־פי אמות־מידה קפדניות. ברור כי מיספר הנחונים יהיה מצומצם ביותר, וכי הדבר לא יתקרב לממדים של חנינה כללית.

פרט פיקאנטי: תמיר, שלא שירת מעו־לם בצה"ל, אף שהיה בן 25 במילחמת־העצמאות, קבע שיש לקחת בחשבון את שירותו הצבאי של האסיר, בעת הדיון על זכותו לחנינה.

גלאס וחבריו לא התייאשו, מתכוננים לפתח פעילות רחבה למען חנינה כימעט־כללית.

בן של אסיר
„אני רוצה את אבא"

משפחות אסירים
ארבעה פצועים ושמונה עצורים

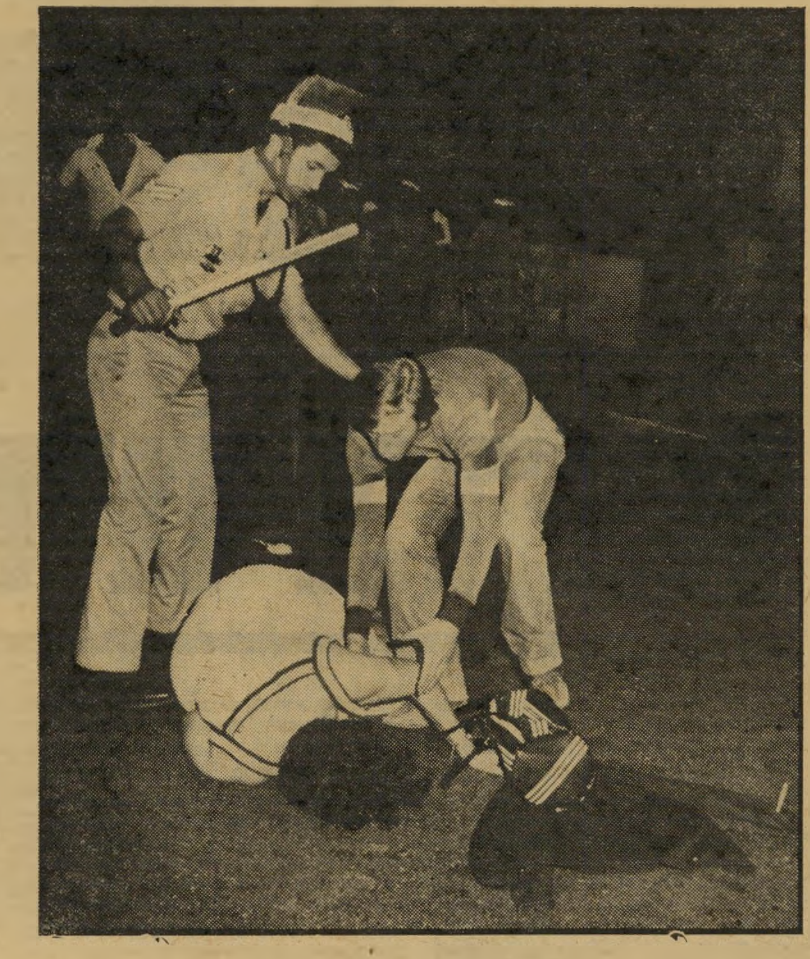

אם של אסיר
„כואב להם גם בלי המכות"

הפגנות

אסירי ציון

נסיגתו של ראש־הממשלה
מהבטחתו לחון אסירים
הולידה הפגנה אלימה ליד ביתו

מוטי בן התשע עמד על המשאית ש־הוסבה כבמה, כשהוא מוצץ אצבע ואינו מבין מה פשר המהומה סביבו. על חזהו היה תלוי שלט כתוב בצבע: „אני רוצה את אבא שלי!" ממול, על גג אחד הבתים המקיפים את כיכר מנורה בירושלים, עמד איש מישטרה לבוש אזרחית וצילם את כל באי ההפגנה במצלמת ויראו משוכללת. אחר־כך אפשר יהיה ללכת ל־בתי המפגינים — אם יוחלט על כך במטה המישטרה — לעצור אותם או סתם לאיים. דן סממה, כתב הטלוויזיה, רטן בקול: „ל־טלוויזיה אין מצלמות משוכללות כאלה, אבל למישטרה יש."

„בגין בוגד!" שרה, אשר סירבה להזדהות בשמה המלא, אשת אסיר ה־שפוט לשנים רבות, קראה טכסט מוכן ברמקול, ביקשה את „מר בגין" לשקול מחדש את ביטול החנינה לאסירים (ראה לעיל). מני כהן, עוזרו של ח"כ צ'ארלי ביטון, איש הפנתרים אשר בחד"ש, חטף ממנה את הרמקול וקרא: „בגין בוגד!"

כ־500 איש שרכו דרכם ביום הרביעי האחרון לעבר כיכר הדווידקה ברהוב יפו בירושלים. הם באו להפגין נגד ביטול הבטחתו של ראש־הממשלה בדבר חנינה לאסירים, לכבוד עליית הליכוד לשילטון ו־30 שנות המדינה. בכיכר הדווידקה היה מי שהודיע, שהמישטרה העבירה את ה־הפגנה לכיכר מנורה, לא הרחק מבניין הכנסת הישנה בירושלים. בדרך, בין ה־דווידקה למנורה, נשרו כ־200 מפגינים.

היו ביניהם קרובי אסירים, פנתרים, מפגינים מיקצועיים, אנשי השמאל הקי־צוני ופעילות התנועה לשיחרור האשה, שחילקו כרוזים בעד התרת הפלות חופ־שיות. היו שנאמו, היו שצעקו לתוך ה־מיקרופון, היו שעמדו והיו שישבו על הארץ. הקהל היה שקט — עד לסיומה הרשמי של ההפגנה. אז קראה שרה ל־מפגינים לצעוד לכיוון ביתו של ראש־הממשלה, ברחוב בלפור. מפקד מרחב ירושלים, תת־ניצב בן־אליהו, שפיקח על השוטרים ששמרו על המפגינים, מיהר לע־בר מכוניתו. הוא הזעיק באלחוט כוחות מישטרה ומישמר־הגבול אל ביתו של ראש־הממשלה. לאחר עשר דקות הליכה הגיעו לרחוב בלפור כ־200 מפגינים. היו אלה מפגינים שהיה באמת איכפת להם, רובם בני מישפחות אסירים.

אז החלה המהומה הגדולה. שוטרים הת־נפלו על אשה כבת 50, אם אסיר, חבטו בה באלותיהם כאשר היתה שכובה על הארץ. היה זה אות למפגינים ולאנשי ה־מישטרה: אלה הסתערו על אלה ואלה חבטו באלה. הקציר: ארבעה פצועים — אחד עד זוב דם ואחת מעולפת — ושמו־נה עצורים. דווקא שוטרי מישמר־הגבול, שהיוו את הקו השני של ההגנה על בית ראש־הממשלה, הוכיחו התאפקות: „מדוע אנחנו צריכים להרביץ להם?" שאל אחד מהם את מפקד כוח המישטרה במקום. „כואב להם המצב גם בלי המכות שלנו!"

אולם אלות המישטרה לא יכלו למפגי־נים. לניצב אריה איבצן, מפקד המרחב הדרומי, שהגיע בשלב מסויים לזירת ה־התגוששות, היה ברור כי אי־אפשר לפזר את המפגינים רק בכוח המכות. לאחר משא־ומתן עם המפגינים הבטיח איבצן לשחרר את כל העצורים ולדאוג לסידור פגישה בין משלחת המישפחות לבין בגין.

כך אוספים תרומות באמריקה (3)

בתחילת 1976 חתמה אגודת הידידים של אוניברסיטת תל־אביב על הסכם עם מכס ווב מלוס־אנג׳לס. בעיקבות ההסכם פורסם בהבלטה רבה כי ווב תרם מיליון דולר לאגודת הידידים.

כעבור שנה בדיוק בוטלה התרומה בצינעה. פרשת התרומה חושפת קשר להונאה של ווב ואגודת הידידים.

כיצד ניתנה תרומה זו?

ווב הסכים לבטח את חייו במיליון דולר, לטובת אגודת הידידים. יש הרבה מיקרים כאלה ומגביות רבות פיתחו מערכת מורכבת של חוזים עם תורמי צוואות או ביטוחי־חיים. אולם ההסכם עם ווב היה יוצא־דופן לחלוטין. שכן, כאשר תורם נותן את פוליסת־הביטוח שלו כתרומה, ברור ומובן מאליו כי הוא צריך לשלם את הפרמיות השנתיות. ברור ומובן, שכן אחרת אין זו תרומה כלל, ואין הוא נותן דבר, שהרי אסור לגוף העוסק באיסוף תרומות להוציא את הכספים שאסף אלא לאגודה איגרות מילווה־הפיתוח בסך 20 אלף דולר, קיבל זיכוי על מתת זה כתרומה, שאותה ניכה מהכנסתו החייבת במס. האגודה שילמה מכסף זה את הפרמיה בשנה הראשונה.

כך נעשתה קנוניה משולשת: התשלום תמורת הפרמיה נעשה למעשה על־ידי רישום כוזב של מתן תעודות מילווה־הפיתוח כתרומה למטרות חינוך. הסכם זה נעשה בהשפעת ידידו של ווב, ויקטור קרטר, שהיה אז מראשי האגודה, כאשר היושב־ראש החדש של האגודה, „באדי״ סטרליץ, אישר אותו. בשנה השניה, שבה היה צריך לעשות את הסדר הונאת־הפרמיה, נכתב כבר דו״ח רואי־החשבון לוב־טרופר, שמתח ביקורת חריפה על תשלומים שלא למטרות הנקובות בחוק. האגודה ביטלה את ההסכם עם ווב והפסידה את הפרמיה ששילמה.

דרך אגב, כיוון שהפרמיה ששילמה האגודה היתה לזכותו של ווב, לא היסס

נשיא בן־שחר
הלוואה או תרומה?

מיסתרי חמישה מיליון הדולאר

למטרות חינוך, תרבות וכיוצא באלה, במיסגרת אוניברסיטאית. מובן שאסור לאגודה כזו לממן תשלומי ביטוחי־חיים לאחרים.

במיקרה של ווב לא היססה אגודת הידידים לשלם את הפרמיה השנתית, שהגיעה ל־15.2 אלף דולר לשנה. מדוע הסכימה האגודה לשלם? ווב תרם

ווב ללוות מחברת־הביטוח חזרה את מרבית הפרמיה, כמקובל גם בישראל, שכן ניתן ללוות מחברות ביטוח הלוואות נוחות בגובה הפרמיה השנתית.

כך הרוויח ווב על חשבון האגודה רווח כפול ומשולש: זכה בפירסום על מתן תרומה של מיליון דולר, שלא היתה ולא נבראה; הפרמיה השנתית ששילם נוכתה כתרומה לצרכי מס, ועוד קיבל חזרה את הפרמיה כהלוואה.

התרומה שהצטמקה

פרשה תמוהה עוד יותר היא התרומה של האחים נתן ודויד שאפל.

ב־14 בפברואר 1973 העבירה אגודת הידידים לאוניברסיטת תל־אביב העברה בנקאית של 300 אלף דולר, שקיבלה כתרומה מן האחים שאפל. בספטמבר אותה שנה כתבה מנהלת מישרד אגודת הידידים בלוס־אנג׳לס, דוריס יאנג, מיכתב אל האחים שאפל, ציינה כי בספרי האגודה, שסוכמו עתה על־ידי רואי־החשבון מופיעה תרומתם בסך 300 אלף דולר, והזמינה אותם לכנס חגיגי של האגודה, שבו נאם השגריר שימחה דיניץ.

והנה, בדו״ח הכספי של האגודה שהוכן על־ידי לוב־טרופר ב־30 בספטמבר 1976, כתוב כי התרומה של האחים שאפל היא 105 אלף דולר בילבד. היכן נעלמו 195 אלף דולרים נוספים, שהועברו העברה בנקאית בשנת 1973? כיצד הפכה תרומה, של 300 אלף דולר, שניתנה בפועל, לתרומה של 105 אלף דולר? האם החזירה האגודה לשאפלים את מרבית תרומתם?

על כל השאלות הללו לא יכול היה מנכ״ל האוניברסיטה, אמנון גולן, להשיב. הוא הפנה אותי אל האגודה. סגן הנשיא של האגודה, שפוטר לאחרונה בלחץ האוניברסיטה, צבי אלמוג, החוויר כשפניתי אליו בנושא זה, וביקש כי אפסיק לשאול, שכן הדבר ימוטט את כל האגודה.

מה מאחרי התרומה שהצטמקה? האם יתכן שהאגודה נותנת אישורים כוזבים על תרומות, בכך שהיא מצהירה כי ניתן סכום גדול מן הסכום שניתן בפועל? האם נתנה האגודה אישור לאחים שאפל כי תרמו 300 אלף דולר, למרות שלא נתנו אף את מחצית הסכום? אם לא נתנה, לשם מה העבירה בהעברה בנקאית את הסכום של 300 אלף דולר, שלכאורה הם תרמו? מיסמכי העברה כאלה דרושים כהוכחה למס־ההכנסה האמריקאי, כי אכן התרומה ניתנה והועברה. בספרי האוניברסיטה רשומים 300 אלף דולר, שנכנסו בשנת 1973 מן האחים שאפל, בעוד שעד סוף 1976 הם נתנו רק 105 אלף דולר. מהיכן כוסו שאר הדולרים? האם ניתן לתת אמון בספרי האוניברסיטה והאגודה, אם נעשים בהם תרגילים כאלה?

במיכתב של אגודת הידידים בלוס־אנג׳לס אל המרכז בניו־יורק, מסוף אוגוסט 1976, חודש לפני המאזן שבו רשומה תרומה של האחים שאפל בסך 105 אלף דולר, נמסר כי ויקטור קרטר הודיע שהאחים שאפל חייבים 105 אלף דולר, כנגד הקמת כיסא אחד (קתדרה) על שם הוריהם. תחילה סברו באגודה כי יתרמו שני כיסאות, אולם השאפלים החליטו על כיסא אחד. המיכתב מסר כי הם העבירו עתה 2500 מניות של החברה שלהם, שיקטינו את החוב ב־35 אלף דולר.

פרשת שאפל מעלה חשדות כבדים בדבר הדרך שבה משיגים תרומות, ובדבר מהימנות הרשימות בספרי האוניברסיטה ואגודת הידידים.

התרומה שהולוותה

פרשה לא פחות מיסתורית היא התרומה בת מיליון דולר, שהתבקשה האגודה לתרום לבית וולפסון.

ב־18 באוגוסט 1977 דנה הנהלת אגודת הידידים בבקשת נשיא אוניברסיטת תל־אביב, הפרופסור חיים בן־שחר להמציא מיליון דולר לאוניברסיטה, כדי שתוכל לפרוע הלוואה בסכום זה, שהיא לקחה כדי להשלים את בית־וולפסון. סגן יו״ר האגודה, רוברט הכט, יעץ שלא להיענות לבקשה, כיוון שלא האגודה תרמה להקמת הבית, ולכן לא יהיה זה נכון מצידה להחזיר הלוואות של בית זה. למרות התנגדותו הוחלט להיענות לבקשה, ולאסוף תוך עשר שנים מיליון דולר למטרה המבוקשת. במיכתב ששלח צבי אלמוג לפני כמה חודשים לראשי האוניברסיטה וחבר־הנאמנים, הוא טען כי הסכמת האגודה לאסוף תרומה זו במשך עשר שנים הוצגה לפני המועצה להשכלה גבוהה בישראל כערבות לקבלת ההלוואה של מיליון דולר.

מנכ״ל האוניברסיטה, אמנון גולן, אמר כי האוניברסיטה קיבלה מממשלת ישראל ערבות לביטוח־הצמדה להלוואה האמורה, בת 10 מיליון לירות, שהיתה מיליון דולר בזמנו. ההלוואה נועדה למימון בניים של בית וולפסון. בבית הושקעו עד כה 40 מיליון לירות. שר־האוצר, פינחס ספיר, התחייב בשעתו כי המדינה תממן את מחצית עלות הבית במיסגרת הסכם־המאטש (הסדר שהיה קיים עד לפני כמה

(המשך בעמוד 42)

מתרים קארטר
ביטוח או תרומה?

(המשך מעמוד 29)

ניסטים באו ממצריים, תוך הבעה אילמת של חרטה על כך שקוריאל וחבריו גורשו מן המיפלגה הקומוניסטית המצרית בימי שילטונו של עבד־אל־נאצר, ביגלל תמיכתם בשלום עם ישראל. אחד מראשי המחתרת של הפל"ן האלג'ירי בצרפת העלה על נס את גבורתו של קוריאל, שניהל את פעולות ההסברה והשיכנוע של המחתרת בימים האכזריים של הדיכוי הצרפתי.

המילה החוזרת בכל ההספדים היתה „יהודי". איש לא שכח להזכיר את מוצאו של האינטלקטואל הלוחם, שקרא לעם המצרי בנובמבר 1947 לקבל את החלטת האו"ם על ארץ־ישראל, ושלא סטה מאז אף יום אחד מדעתו כי על העם הישראלי והעם הפלסטיני לחיות זה בצד זה בשתי מדינות עצמאיות ידידותיות, תוך הכרה הדדית — כפי שנאמר במיסמך־הספד שחובר במשותף על־ידי חבריו.

בין דברי־ההספד, שנקראו בפי העיתונאי הצרפתי הנודע ז'אן לאקוטור, היתה גם הודעה שמסר אורי אבנרי בשם המועצה הישראלית למען שלום ישראלי־פלסטיני.

וזו לשונה:

היום, יום־העצמאות ה־30 של מדינת ישראל, עומדים אנו על קיברו הרענן של אנרי קוריאל, אדם שעשה יותר למען השלום, ועל כן גם למען העם הישראלי

והעמים הערביים, מאשר כל משמיציו ורודפיו גם יחד.

לפני 30 שנה, בימי המילחמה שבה קמה מדינת־ישראל, אירגנו אנרי קוריאל וידידיו במצריים הפגנות למען השלום. מאז לא פסק מלפעול כדי לשים קץ לסיכסוך הטראגי בין ישראל והעולם הערבי, ובמיוחד בין ישראל והעם הפלסטיני. הוא פעל בלי לאות, מבלי להבליט את עצמו, מבלי לצפות לתודה ומבלי לקבלה. הוא מילא תפקיד מרכזי ביצירת התנאים לפגישה ההיסטורית הראשונה בין כוחות־השלום בישראל ונציגי אש"ף.

אלה מאיתנו, שהכירוהו במשך תקופה ארוכה, למדו לא רק להעריצו. אלא גם לאהבו. כיום אנחנו מבכים אותו.

הדרך אל השלום זרועה בקבריהם של לוחמי השלום.

הלוחמים למען סיום שפיכת־הדמים משלמים בדמם.

הלוחמים למען ניצחון החיים, נגד שילטון המוות, מקריבים את חייהם.

אנרי קוריאל ייזכר בישראל, כמו בארצות אחרות רבות. כאשר יקום השלום — והוא קום יקום — ייקראו בישראל רחובות על שמו. שמו של אנרי קוריאל ייחרת בתולדות ישראל, כשמו של אדם גדול ויהודי אמיתי, שמסר את חייו על מיזבח השלום.

מנגנון

בחירה נבונה

הנשיא המיועד

בחר בראש־לישכתו —

והשר קפץ על המציאה

אחד הסודות השמורים ביותר במדינת ישראל בשבוע האחרון היה בחירתו של

הגורל של גאולה

(המשך מעמוד 31)

המונח „התנחלות" מתאים יותר מאשר „התיישבות".

אך אין כאן עניין בלשני. רפול מעניק כאן תמיכה מוחלטת להתנחלות בשטחים הכבושים, תוך טיעון אידיאולוגי מובהק — והדבר מוכיח את הציביון האידיאולוגי, הלאומני־דתני, של ההצהרה על כל חלקיה.

תהום בין צה"ל והלוחמים

אין צורך להתווכח על תוכן דבריו של רפול מבחינה צבאית או פוליטית.

מבחינה צבאית, די לומר כי הוגה־דעות צבאי כמו ישראל טל, שאינו צריך להתבייש גם מול פני ענק אינטלקטואלי כמו רפול, הביע דיעה נחרצת שניתן להגן על המדינה גם מתוך גבולות ה־4 ביוני 1967. הגנרלים חלוקים ביניהם בנושא זה בדיוק כמו הרופאים ומצחצחי־הנעליים, והטיעון הצבאי לא בא אלא להעניק מכובדות „ביטחונית" לעניינים שבאמונה.

גם מבחינה פוליטית אין מה להתווכח עם רפול. דעתו אינה שונה מזו של רבבות חסידים אחרים של ארץ־ישראל השלמה, והוא לא הוסיף לה דבר חדש.

החידוש היחידי הוא בעצם התופעה שבראש צה"ל עומד עתה אדם הדוגל בדיעותיה של גאולה כהן, והמבטא אותן בפה מלא.

לא במיקרה זכה רפול בברכה מידי נביאת ההיסטוריה הלאומנית. הוא ראוי לה.

לתופעה זו יש שלוש השלכות:

- **יש לנו עתה רמטכ"ל פוליטי, המתערב בגלוי בוויכוח הפוליטי המפלג את המדינה.**

אין הוא עושה זאת בשם דיעה הממוקמת במרכז הקשת — וזה היה רע — אלא בשם השקפה השייכת לקצה הימני־הימני.

- **הפוליטיזציה הגלוייה הזאת של צה"ל, באישורו של מנחם בגין, עלולה לכרות תהום בין צה"ל ובין חלק חשוב של העם והלוחמים.**

צה"ל הוא צבא־מילואים. איש כמו רפול היה עלול להיות מסוכן גם במדינה שיש לה צבא שכולו מיקצועי וסדיר. אך גנרל כזה בארץ שמרבית חייליה הם אנשי־מילואים, השייכים לכל המחנות הפוליטיים והרעיוניים, הוא תופעה מסוכנת שבעתיים.

- **דברי רפול, שזכו בגיבוי מפורש מצד הממשלה, נתקבלו בכל העולם הערבי כולו כהצהרה מדינית מוסמכת של ישראל.**

הבשורה שבה לערבים: ישראל לא תחזיר לעולם את הגדה המערבית ורמת־הגולן.

משמע: יוזמת אל־סאדאת מתה, וכל תיקווה נוספת היא אשלייה או תרמית.

המסקנה: על הערבים להערך למילחמה הבאה. רב־אלוף רפאל איתן יזכה לפקד על צה"ל במילחמה הבאה.

לפטר!

יש רק דרך אחת למניעת שלוש התוצאות האלה, בעוד מועד:

על שר־הביטחון לתבוע מן הממשלה להעביר את רפאל איתן מתפקיד הרמטכ"ל.

תהיינה מעלותיו של האיש כחייל מיקצועי כאשר תהיינה — הרמטכ"ל אינו מס־כף, וגם לא מח"ט. זהו תפקיד המחייב כושר חינוכי ושיקול פוליטי.

משתי הבחינות, אין רפול מתאים לתפקיד.

ראיון זה, המצטרף לדברים שהשמיע לא מכבר באוזני העיתונאים על הצורך לגנוז כל ידיעה שיש בה כדי „לשמח את הערבים", מגלים פיזיוגנומיה של קצין שאינו מתאים לפקד על צה"ל — אלא אם כן חדל צה"ל להיות אותו צבא דמוקרטי, עממי ולא־פוליטי שהקמנו בתש"ח.

הגיבוי הממשלתי לדברים היא שערוריה. ההסתייגות הקלה של וייצמן („הייתי מתבטא אחרת") אינה מספיקה.

לפני כמה ימים העביר שר־הביטחון מתפקידו את דויד הגואל, מפקד הגדה, בעוון מעשה הנופל לאין שיעור ממעשהו של רפול, מבחינת הנזק הטמון בו למדינה.

מי שהיה די אמיץ כדי לנהוג כך כלפי תת־אלוף, מן הראוי שיהיה לו אומץ־הלב לנהוג כך כלפי רב־אלוף.

עליו לעשות זאת קבל עם ועולם, במעשה הפגנתי וחינוכי מטהר.

יש לפטר את הרמטכ"ל לאלתר.

- כיצד זכה הליכוד במערכת הבחירות?
- איך מוכרים לציבור מועמד לראש־ממשלה?
- מה חלקם של נערי הפרסומת ומקצועני הטלוויזיה בהצלחת הליכוד בבחירות?
- מה התחולל בצמרת הליכוד כשמנחם בגין אושפז בבית־חולים?
- כיצד הוכן העימות המפורסם בטלוויזיה בין בגין לפרס?
- מה ניסה הליכוד להסתיר ומה רצה להבליט במערכת הבחירות, ומי האנשים שהיו מופקדים על המלאכה?

את התשובות המרתקות לכל השאלות הללו

תמצא בספר

מכירת הליכוד

מאת

אלכס אוסקי

הוצאת זמורה, ביתן, מודן

להשיג בכל חנויות הספרים

הפצה „גד", יד חרוצים 7, טל. 37056

יצחק אגסי כראש הלישכה ודוברו של נשיא המדינה החדש יצחק נבון. אולם את מעטה הסודיות לא הטיל נבון, אלא דווקא הבוס הקודם של אגסי, שר הפנים והמישטרה הד"ר יוסף בורג.

כאשר טילפן יצחק נבון אל מנכ"ל מישרד הפנים, הד"ר חיים קוברסקי, ושאל אם יסכים בורג לוותר על שירותיו של אגסי כדוברו לטובת לישכת הנשיא, לא היה אדם שמח יותר מקוברסקי, מלבד השר עצמו. מאז מונה בורג כשר־הפנים, הוא לא ידע איך להיפטר משירותיו של דובר המישרד. אגסי, המשרת במישרד־הפנים כתריסר שנים, מאז תקופתו של חיים משה שפירא המנוח, היה לדעת בורג דובר גרוע שעסק במרבית הזמן בחתירה נגדו, תוך שהוא מגלה אהדה לחוגי הצ־עירים של שר־החינוך־והתרבות, זבולון המר.

„אני אוסר!" גם קוברסקי לא היה מרוצה מאגסי. במסיבת־העיתונאים, ש־נערכה עם פירסום דו"ח ועדת־שימרון, התלונן בורג כי העיתונאים אינם מפרס־מים דברים חיוביים הקשורים במישרדו. קרא לעברו אחד העיתונאים: „אז תחליף את הדובר שלך, כי אף אחד לא יודע על דברים חיוביים!" קוברסקי לא יכול היה להתאפק ומחא כפיים למישמע הערת ה־עיתונאי.

נבון הכיר את אגסי עוד מהתקופה ש־בה היו שכנים. קוברסקי, ראה בבקשת נבון הזדמנות־פז להיפטר מאגסי, היילל ו־שיבח את תכונותיו של הדובר בפני ה־נשיא המיועד. כן הורה לשמור בסוד את דבר המינוי החדש, כדי „שלא יהיה מי שיספר לנבון את האמת על אגסי."

עוד לפני שסוכמה ה„עיסקה" עם נבון, כבר מינו בורג וקוברסקי את הדובר הח־דש של מישרד הפנים: יחזקאל לביא, מי שהשכיל לשרת בנאמנות שני אדונים, כשהוא משמש כעוזר אישי גם לבורג וגם לקוברסקי. אך כבר צעדו הראשון של הדובר החדש העיד על גישתו לעיתונות. כאשר צילמה אותו השבוע כתבת העולם הזה בוועידת המפד"ל, הוא צעק לעברה: „אני אוסר עליך לצלם אותי. לטובתך — שהתמונה לא תופיע."

אישים

האידיאליסט המתלוצץ

מול פני המוות מתגלה אופיו של אדם. קובה ריפתין זכה בעיטור הגבורה

על דוכן־הנואמים של הוועד־הפועל של ההסתדרות עמד גבר ממושקף, כסוף־שיער, ואמר דברים בוטים, בהתלהבות של צעיר. מאות חברי הוועד־הפועל הקשיבו בדריכות, אף שלא קל היה להבין את הדברים. כי יעקוב ריפתין בן ה־71, נציג הסיעה הזעירה של ברית־השמאל־הציוני־הסוציאליסטי, דיבר בקול צרוד מוזר.

„קובה" ריפתין ידע מה קרה לקולו. גם מאזיניו ידעו, והוא ידע כי מאזיניו ידעו. הוא חלה בסרטן הגרון.

פועל בבית־חרושת. זה היה לפני שנתיים. קובה ידע כי ימיו ספורים, אם כי לא יכול היה לדעת כמה זמן נותר לו לחיות.

מול פני המוות מתגלה אופיו האמיתי של האדם. כמו משה שרת, בשעתו, שלקה באותה מחלה עצמה, עמד קובה ריפתין במיבחן זה כחייל הראוי לעיטור־הגבורה הגבוה ביותר.

הוא דיבר על מחלתו בחופשיות והת־לוצץ עליה, כפי שהתלוצץ על כל דבר שבעולם. ההומור שלו היה קליל, בלתי־פוגע, ושימש לו הסוואה לאידיאליזם נע־רי, שלא נטש אותו גם כאשר עבר את גיל ה־70.

אף שהיה נציג אחת הסיעות הקיצוניות ביותר בוועד־הפועל, היה, בלי ספק, החבר הפופולרי ביותר בו. עוד לפני שחלה, לא היה איש במוסד שלא כיבד אותו. כי ריפתין היה, אולי, היחידי מבין מאות חברי הוועד הפועל שבא ממקום־עבודה. שלושה ימים בשבוע עבד כפועל במיפעל לחידוש צמיגים בקיבוצו, עין־שמר, ועסק רק בשאר ארבעת הימים בשבוע ב־פעילות פוליטית. הוא המשיך בכך עד שנאלץ לנטוש את העבודה, בגבור המחלה.

גם את חברותו בוועד־הפועל לא נטש, כל עוד יכול היה לדבר איכשהו בקול צרוד. כאשר לא היה מסוגל גם לכך, התפטר בשקט.

ועדת X. באירגון ההגנה היה ריפתין ראש ועדת־איכס המיסתורית, שהיתה אח־ראית לשירותי המודיעין והביטחון של הצבא המחתרתי. לאחר מכן, כחבר הכנ־סת, עמד במשך כמה תקופות־כהונה ב־ראש ועדת־הפנים, שעסקה בענייני מיש־טרה. אולם בהשקפתו היה ונשאר שמאלי.

בראשית שנות ה־50', כאשר קם הפלג השמאלי במפ"ם, היו מנהיגיו קובה ריפ־תין ומשה סנה. סנה פרש והצטרף ל־מק"י. ריפתין נשאר, כשהוא ממשיך להט־טיף למגמה שמאלית שנקראה על שמו, „ריפתיניזם". מנהיגי המיפלגה גינו ובו־דדו אותו. אך ריפתין נטש את מפ"ם רק אחרי מילחמת ששת־הימים, כאשר היה נדמה לו שמפ"ם משתתפת בהתדרדרות הכללית לעבר הסיפוחיזם וההתנוונות ה־סוציאלית.

בשתי מערכות־בחירות להסתדרות זכה בין רבע ומחצית האחוז של הקולות, דבר שאיפשר לו להרים את קולו בוועד־הפועל — כל עוד היה לו קול.

„הוא היה מתלוצץ". כאשר גוצח, השבוע, במאבק הממושך עם מלאך־המוות, לא זכר איש אלא את ריפתין שופע־החיים, בעל העיניים הכחולות הנוצצות.

אישיותו השתקפה בהרכב הציבור ש־הלך אחרי ארונו לבית־הקברות של עין־שמר. היו שם מאיר יערי ויעקוב חזן הקשישים, שנאבקו עימו במשך 25 שנים, ידח עם כל צמרת מפ"ם. הופיע דויד הכ־הן, איש־מפא"י הוותיק, לצד תופיק טובי וצמרת רק"ח. מאיר פעיל ואלכס מסיס, מראשי של"י, עמדו לצד אישים ימניים, שבאו גם הם לחלוק כבוד אחרון לאדם שהטיף בשנים האחרונות לחידוש היחסים בין ישראל וברית־המועצות.

הכל היה עצוב ורציני. „חבל שקובה איננו כאן," אמר אחד הנוכחים בקול נמוך, „הוא, לפחות, היה מתלוצץ."

„הוא האחרון," אמר אחר. „כבר לא עושים כאלה."

קובה ריפתין
אחרון המוהיקנים

בניו יורק תוכלו להשיג את סיגריות סמייל אצל: GEORGOPULO & CO. INC., 48 Stone Street, New York, N.Y. 10004, Tel. Whitehall 4-7073 IBIS EXPORT IMPORT CORP., 800 West End Avenue, New York, N.Y. 10025, Tel. Monument 3-0654

5 מיליון הדולאר

(המשך מעמוד 39)

חודשים, שלפיו על כל דולר תרומה ש־אספו מוסדות השכלה וישיבות הם קיבלו דולר מתנה מן האוצר. עתה בוטל הסדר זה, והאוצר נותן על כל דולר תרומה רק את הריבית על סכום התרומה. ה־ריבית היא לפי הריבית בשוק האירו־דולר). האוניברסיטה קיבלה במיסגרת ה־מאטש על בית וולפסון רק 7.2 מיליון.

פרשה זו תמוהה ביותר מבחינת החוק האמריקאי. מדובר בבית קיים, שמומן ב־תרומות של אחרים, ובמימון של ממשלת ישראל, המתעכב זמנית. אגודת הידידים יכולה לתרום רק כאשר הכסף הנתרם מוצא למטרה שהחוק מכיר בה. ספק אם מס־ההכנסה האמריקאי יכיר בתרומה ל־צרכי החזר של הלוואה זמנית לבניין ש־מומן כולו בכספים ממקורות אחרים.

התרומה ✶ הסיבובית

עוד פרשיה לא־ברורה היא ההלוו־אה־תרומה בת 5 מיליון דולר. ב־25 בדצמבר 1977 פנה אמנון גולן במיכתב אל גדעון יעקובי, מנכ"ל הוועדה לתיכנון ו־תיקצוב של המועצה להשכלה גבוהה, ה־אחראי לאישורי המאטש למיניהם. במיכ־תב הודיע על הקמת קרן הקרויה אנדומנט פנד, היינו, קרן שפירותיה משמשות למט־רות האוניברסיטה. לדברי המיכתב, אגו־דת הידידים באמריקה פעילה זמן רב ב־איסוף תרומות לקרן זו ועתה היא הס־כימה ללוות חמישה מיליון דולר למשך שבע שנים, ולתרום את הסכום לאוני־ברסיטה כקרן שתהיה מורכבת מכל הת־רומות לקרנות עבור קתדראות, קרנות מחקר, קרנות מילגות ועוד. האגודה תפ־רע את ההלוואה מכספי התרומות שתקבל למטרות אלה, ותעביר את הסכום לאו־ניברסיטה, בתנאי שתובטח השתתפות מקבילה של הממשלה בפירות הקרן. ה־אוניברסיטה תשעבד את הקרן להבטחת החזרת החוב.

באחד בינואר השנה שלח יעקובי מיכ־תב לגולן, ובו הודיע כי הוא רואה בעין יפה את המטרה והוא מוכן להקציב את המקובל לפי הכללים הנהוגים. הוא ביקש את החומר הנוגע לעניין.

והנה אמר לי יעקובי בימים אלה, כי עד כה לא קיבל את החומר שביקש.

מדוע לא העביר גולן את החומר? שאלה זו תמוהה יותר, שכן בסוף־דצמבר קיבלה האוניברסיטה את ההלוואה האמו־רה, בת 5 מיליון דולר, שעליה משולמת ריבית ממוצעת של 400 אלף דולר לשנה. כל פיגור בהמצאת המיסמכים גורם לפי־גור בקבלת המאטש מן הממשלה.

בסוף 1977 פנתה האוניברסיטה ל־אגודת הידידים וביקשה את עזרתה ב־הקמת קרן זו לפני תום השנה, שכן רק קרן שתוקם לפני סוף 1977 תזכה בהסדר המאטש. אגודת הידידים השיבה כי אין לה כל אפשרות לגייס תרומות של 5 מיליון דולר נוספים בזמן הנדרש. אז נעשה ההסדר הבא: סניף בנק לאומי ל־ישראל בשיקאגו מילווה 5 מיליון דולר לאגודת הידידים, שהורתה לסניף להעביר את ההלוואה לטובת חשבון סגור לשבע שנים של האוניברסיטה בסניף הבנק ב־תל־אביב. האגודה הורתה לסניף כי ה־פיקדון יהיה הערבות להלוואה. הריבית על הלוואה זו משולמת על־ידי האגודה, שהחליטה כי תאסוף תרומות בסך 5 מיל־יון דולר במשך שבע שנים, להחזרת ה־הלוואה.

הסדר זה איפשר לאוניברסיטה להציג את ההלוואה הסיבובית כפיקדון שהוא תרומה, ולבקש את המאטש מן הממשלה על התרומה הסיבובית. אולם הדבר עורר התנגדות רבה באגודת הידידים, שטענה כי אסור לה לשלם את הריבית על ההל־וואה, שכן אין לה כספים לשלם ריבית זו. כל הכספים שהיא אוספת מיועדים למטרות מוגדרות באוניברסיטה, ואסור לה לשלם ריבית סתם. גם אין ביטחון כי הסכום אכן ייאסף, וכי בתום שבע־שנים תקבל הוכחות כי הסכום הוצא כ־דרישת החוק האמריקאי.

נראה כי הוויכוח בשאלה זו הגיע גם לישראל, שכן הוועדה לתיקצוב קיבלה תלונה מאמריקה שמדובר כאן בהלוואה, ולא בתרומה.

דרך אגב: בניסיון האוניברסיטה לשכ־נע את האגודה כי הכסף יימצא, היא הצ־ביעה על פוליסת־ביטוח חיים של מכס ווב, בסך מיליון דולר, שתהיה חלק מן הקרן החדשה בת 5 מיליון דולר.

יגאל לביב ■

דיזנגוף 129 ת"א
8.00-19.00
"איוניר 31"
אלנבי 31, ת"א
;8.00-13.00
16.00-19.00

איוניר
בתי האפנה הראויים לאמונך

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 227118
חניה חופשית

אנחנו נחסל את הז'וקים!

נסי פעם אחת את הדרך המודרנית והבטוחה
להשמדת הז'וקים
לאחר חיטוי שלנו (שאורך כ־½ שעה) את מקבלת
תעודת אחריות לשנה. לא יהיו יותר ז'וקים בביתך!
ר"ג, מודיעין 18, טל. 6־5־790114 ● אילת: טל. 3012־059
היתר משי' הבריאות: 21, רשי' עסק 481/75.

איתן עתיחי הדברת מזיקים

ישר
מהיבואן

17 סוגי
אקדחים
באיכות גבוהה
להגנה עצמית
לכל אזרחי הארץ
במזומן וגם בתשלומים

"יוניק", טל. 821477
תל־אביב, העליה 34

שימי "ידי" בתוך ידך

שימי את קרם הידיים החדש "ידי" בתוך ידך ... ותרגישי מיד בהבדל.
זהו קרם טיפוח הנספג בתוך ידייך טוב יותר מכל קרם אחר.

- ★ הניחוח — נעים ועדין במיוחד.
- ★ מגן על ידייך מפני מים וחומרים כימיים.
- ★ מטפח ומעשיר את עור ידייך ומשאיר אותן נעימות למגע.

"ידי" קרם הטיפוח החדש של תיא — קבלי אותו בשתי ידיים. הוא הקרם הטוב ביותר להן.
להשיג בתמרוקיות מובחרות, בסופרמרקטים ובבתי המרקחת.
מחיר מומלץ לצרכן: **18.70** ל"י. ללא מ.ע.מ.

תיא

חדש: YADY - קרם הידיים של תיא.

שידור

צל"ש

● **למנחם הדר** ו**נתן זהבי** עבור הכתבה אותה הציגו בהשבוע — יומן אירועים האחרון על אופנת הפאנק. ניכר בשניים שעשו עבודת־מחקר רצינית על הפאנק והצליחו להציג בפני הצופים תעודה מרשימה ומזועזעת על הלכי־הרוח החדשים בקרב הנוער.

המצלמות לא ראו

את הבאלאגן

השאילתה שהגיש ח"כ המערך **עדיאל** („עדי") **אמוראי** ביחס לקטיעת השידורים הישירים ברדיו ובטלוויזיה מאיצטדיון האוניברסיטה העברית בירושלים, בדיוק כאשר החלה המהומה הגדולה בסיום מיצעד הלוחמים, עוררה רוגז רב בקרב אנשי הטלוויזיה הטוענים כי לא היתה יד מכוונת בהפסקת השידורים.

מנהל מחלקת החדשות, **חיים יבין**, אשר חזר כמה ימים קודם לכן מליסבון, טען כי לא היה שום שיקול פוליטי בהפסקת השידורים. לדברי יבין החליטו מנהל הטלוויזיה **ארנון צוקרמן**, הוא עצמו ו**אהכם גילעדי**, מי שהיה ממונה על שידורי יום העצמאות, להפסיק את השידור משום שעל המסך „לא היו רואים היטב את הבאלאגן ולא היתה לזה כל משמעות."

המרד של רועה

מאותו היום, שבו „הציע" קומיסאר רשות־השידור, יושב־ראש הוועד המנהל, הפרופסור **ראובן ירון**, שלא לשדר ב־

מרד רועה
נגד תחזית

מהדורות החדשות תחזיות על דברים שיקרו בעתיד, אלא להסתפק במידע על מה שאירע בעבר, הורה עורך כמעט חצות **יצחק רועה** לצוות שלו להכין פינה יומית קבועה, אומנם ללא שם או כותרת, אשר תביא תצפיות ותחזיות במישור הפוליטי. צעד זה של רועה עדיין לא זכה לתגובה של ירון.

לא מתאים ליום הזיכרון

המזל הרע שוב רודף את הכתב לענייני מישטרה של הטלוויזיה **דן סממה**. הצוות של סממה הצליח לצלם את התקרית האלימה בין אנשי הפנתרים השחורים לבין המישטרה, בעת שהפנתרים הפגינו, ערב יום הזיכרון, נגד ביטול החנינה לאסירים. עורך מבט **יעקב אחימאיר** החליט שלא לפרסם תמונות אלה מאחר והן לא התאימו לאווירת יום הזיכרון.

אגב, עוד קטע שלא שודר כלל, הוא צילומים שהגיעו באמצעות הלוויין על גילוי גופתו של המדינאי האיטלקי **אלדו מורו**. אחימאיר החליט כי אין סרט זה יאה ליום הזיכרון לחללי צה"ל, ושידר רק תמונה־עומדת של גופת מורו בתא המיטען של המכונית.

הגזירה השבועית א'

הוועד המנהל כולו החל להיגרר אחרי מטיל הצנזורה הפוליטית והמיקצועית על

חלקי חילוף
מקוריים
בהנחות עד 25%

"רום כרמל תעשיות" מציעה
ללקוחותיה מלאי גדול ומגוון של חלקי
חילוף מקוריים
למכוניות **סוסיתא, טריומף**
כרמל דוכס, רום 1300
בהנחות עד 25%
בעלי רכב פרטי. מוסכים. חנויות חלקי חילוף,
מוסדות ומפעלים מוזמנים לפנות ישירות
לחנויות החלפים של המפעל בחיפה ובתל אביב.
שרות, יעוץ מקצועי, והובלה

חנויות החלפים בחיפה: רח' יפו 145 טל: 04-538922
בתל אביב רח' תוצרת הארץ 12 טל: 03-253849
03-252381 03-252370
רום כרמל תעשיות-טירת כרמל

הופיע!
700 עמוד
מדריך „חץ"
לאירופה
מדריך התיירות לתקציב הישראלי
סיורים ★ מלונות ★ אתרים
מסעדות ★ קניות ★ בילויים
כל ארצות אירופה המערבית
בכרך אחד

נמצא למכירה בכל חנויות הספרים
הפצה ראשית: „גד" בע"מ, תל אביב
סיורים ברכב

קריאה מהירה! הצלחה מהירה!

★ מיל"ה מקיים קורסים לקריאה מהירה על בסיס מדעי ★ משתתפי הקורס — בעלי עסקים, עקרות־בית, מנהלים, סטודנטים ותיכוניסטים החייבים לקרוא חומר רב — מסוגלים, בסוף הקורס המחשבתי ולשפר את עוצמת הזכרון שלהםלהכפיל את מהירות קריאתם, להגביר את הריכוז במידה מפתיעה.

הקורסים מתקיימים בתל־אביב, בחיפה ובירושלים וכן קורסים בכתב.
פרטים על הקורסים החדשים ועל הקורסים בכתב, טלפונים 03-916185, 03-912093 מ־8 עד 2.

הטלוויזיה והרדיו, יושב־ראש הוועד, ה־פרופסור **ראובן ירון**.

הגזירה האחרונה: עורך ומגיש עלי כותרת, **ירון לונדון**, חייב להעביר את רשימת המרואיינים שלו לאישורה של ועדת־מישנה של הוועד המנהל.

בראש ועדת־המישנה עומדים הפרופסור ירון עצמו, נציג המפד״ל **יצחק מאיר** ונציג מפלגת העבודה **ניסים אדמוני**. על־פי ההוראה חייב לונדון להגיש מדי בוקר־שידור את רשימת המרואיינים שלו, ועד לצהריים הוא יקבל את האישור או הפסילה לרשימה.

הגזירה השבועית ב׳

הגירסה הישראלית של הכל נשאר ב־מישפחה עומדת להיגנז עוד לפני שהחלו הצילומים. משך שבועות ארוכים עמלו הסטיריקאים **ב. מיכאל** ו**אפרים סידון** יחד עם התסריטאי **אברהם הפנר** על כתיבת תוכנית סאטירית מקורית, אותה צריך היה לביים **יעקב אפל** ובה היו צרי־כים לככב **טוביה צפיר** ו**דובי גל**.

הצילומים היו צריכים להתחיל בסוף החודש הזה, אולם הוראה של ממלא־מקום מנכ״ל רשות־השידור **חגי פינסקר**, הביאה להפסקת ההכנות. ועתה ברור כי גם אם יגיע לבסוף האישור לתוכנית, יחול עיכוב בצילומים.

כל המעורבים בדבר שומרים על שתיקה מוחלטת לגבי הסיבה להקפאת התוכנית, אולם פינסקר היה מוכן לרמוז כי ההוראה באה „מלמעלה" — מהוועד המנהל.

הגזירה השבועית ג׳

עוד הפקה שבה תלו תיקוות רבות בוטלה בגלל שיקולים שאינם מיקצועיים. אנשי המיקצוע, ביניהם **עודד קוטלר**, גמרו את ההלל על התסריט אותו כתבה ה־עיתונאית **נעמי גל** סופשבוע. הנושא ה־עדין שבו עוסק מחזה הטלוויזיה של גל — יחסים בין יהודים וערבים — הדליק נורה אדומה בוועד המנהל של רשות־השידור. איש המפד״ל **יצחק מאיר** הירה ברגע האחרון לבטל את סופשבוע.

הערבים מתנכלים ללווין

התוכנית הוליווד מצדיעה לישראל, ב־הנחיית **ברברה סטרייסנד**, ששודרה ביום העצמאות, היתה אחת התוכניות ה־פרובלמטיות ביותר ששודרו אי־פעם ב־טלוויזיה. אולפני טלעד הציעו לטלוויזיה לשדר את התוכנית בשידור ישיר, ואף דר־שו סכום זעיר עבור שידור זה. מנהל ה־טלוויזיה **ארנון צוקרמן** סירב לקנות אותה.

מאוחר יותר התחרט צוקרמן ורכש את התוכנית, ששודרה ביום העצמאות, אולם לא בשידור חי. אז התברר כי שידור ה־תוכנית הגיע לארץ דרך הלוויין בצורה מקוטעת. קטעים רבים לא היו ראויים כלל לשידור.

מנהל אולפני טלעד, **עוזי פלד**, פנה בתלונה חריפה לאירגון השידור האירופי, אי־בי־יו, על האיכות הגרועה של שידור הלוויין ואף רמז במכתבו כי ההפרעות באו מתחנות שידור ערביות באיזור.

מוחה גיל
נגד ממשלה

מוחרמת גל
נגד ערבים

שום דבר לא השתנה

במיסגרת מבט שני עוסקים בימים אלה עורך התוכנית, **שימעון טסלר**, והכתב לענייני אווירה של הטלוויזיה, **חיים** („קיימול") **גיל**, בהכנת סרט במלאות שנה למהפך הפוליטי. שם זמני לסרט, ש־בוודאי לא יאושר על־ידי הוועד המנהל, הוא שום דבר לא השתנה.

אולם עדיין לא ברור אם טסלר־את־גיל יצליחו לסיים את הפקת הסרט עד לתאריך המייועד לשידור, ה־22 בחודש זה. ראש דסק הפנים **יאיר אלוני** הציע, כי אם לא יספיקו לסיים את הכנת הסרט לקראת ה־מועד, אפשר יהיה לשדרו ביום השנה ל־הצגת ממשלתו של **מנחם בגין**, במקום לשדרו ביום השנה לבחירות.

הרמטכ״ל בדק את השטח

יום לפני הראיון עימו, החליט הרמטכ״ל רב־אלוף **רפאל** („רפול") **איתן** לבקר בבניין הטלוויזיה. מראיינו, הכתב הצבאי של הטלוויזיה **עמירם ניר**, ליווה אותו בסיורו בבניין. רפול התעניין בתהליך ה־שידור ונכנס לפרטי־פרטים של פעולת ה־הפקה. עובדי הטלוויזיה שמו־לב כי גם בעת שהיה בתוך הבניין לא הסיר רפול את הכומתה שלו וכך גם עשו הקצינים שליוו אותו.

אגב, את אתר הצילומים שבו רואיין רפול — במחנה צבאי ולא באולפן — בחר הרמטכ״ל בעצמו.

טלתזרס

בעוד מנכ״ל רשות־השידור **יצ־חק ליבני** חזר בסוף השבוע שעבר לארץ, אחרי סיור מקיף באירופה וארצות־הברית, יצא המפיק **אלכס גילעדי** גם הוא לאירופה, ומשם ימשיך לארגנטינה, למישחקי הגביע העולמי בכדורגל.

בימים הקרובים עומדת לצאת מישלחת בת חמישה איש, עובדי הרדיו, ללאס־וגאס, לטיול מקביל לזה שערכה מישלחת של הטלוויזיה לפני שבועות אחדים. כן עומדים לנסוע לארגנטינה ארבעה אנשי מחלקת הספורט, לכיסוי מישחקי הגביע העולמי.

נבון בשידור חי

מחלקת החדשות בטלוויזיה מתכוונת ל־העביר בשידור חי את טכס השבעתו של **יצחק נבון** כנשיא המדינה, ב־29 במאי.

במחלקת החדשות כבר שוקדים על הכנת השידור, שיהיה ארוך ומורכב, גם אם מקנן החשש שהוועד המנהל לא יאשרו.

עלי כותרת והקהל

יש סיכוי רב כי עלי כותרת במתכונת החדשה, לאחר פרישתו של **ירון לונדון**, תצולם בנוכחות קהל, אם כי הקהל לא ייראה על המסך הקטן.

אחד המנחים החדשים של התוכנית, **מני פאר**, הציע למפיק **חנינא אמוץ** להכ־ניס קהל לאולפן, משום שלדבריו המרואיי־נים „נפתחים יותר", כאשר יש קהל ב־אולפן.

היופי
ירחון מקצועי לאסתטיקה

הופיע הגליון מס. 2

להשיג בדוכני העיתונים

אם ברצונך לרכוש ידע מקצועי בכל הנוגע ליופי ואסתטיקה, חתמי על מנוי.
12 חוברות 350 ל"י. 6 חוברות 200 ל"י
המחיר כולל משלוח ומ.ע.מ.

כתובת המערכת: רחי חיים ואלישע 18, תל אביב

הופיעה
מהדורה שנייה של הספר
המועדון האקסקלוסיבי
מאת **צבי לידסקי**

להשיג בכל הקיוסקים והדוכנים ובשק"ם

הפצה „גד", יד חרוצים 7, ת"א, טל. 33680

הסוכן המורשה למוצרי מץ מעניק לך 1000.- ל"י*

וזאת לתעודה כי

הינו סוחר מורשה למוצרי Metz

ומוסמך למוכרם בחנותו ולספק להם שירות

1978

עכשו, לתקופה מוגבלת בלבד, עם כל קניה של אחד ממוצרי מץ המעולים: טלויזיה צבע ושחור לבן, טלויזיה ניידת, מכונת-כביסה, דיפ פריזר ותנור-בישול ואפיה רק אצל **אחד מן הסוכנים המורשים למוצרי "מץ" - היחידים המוסמכים להעניק לך תעודת אחריות מטעם היצרן,** יוענק לך **גם שובר מתנה על סך** 1,000.- **ל"י*** **לתשלום על חשבון טיול לחו"ל לבחירתך,** למעט: טיולים לקפריסין, טורקיה, רודוס, יוון ואיי יוון וארצות הבלקן.

את הטיול תוכל לבחור מתוך מבחר הטיולים המוצעים לך ע"י מארגני הטיולים השונים, בעתונים ובחוברות הטיולים השונות.

השובר שתקבל בעת הקניה אצל הסוכן המורשה למוצרי "מץ", ישמש לך לתשלום ע"ס 1,000.- ל"י ע"ח הטיול שבחרת עפ"י המחירון - בסוכנות הנסיעות אליה תופנה ע"י "מץ".

זכור!

רכישת מוצרי "מץ" שלא אצל הסוכן המורשה למוצרי "מץ", לא תזכה אותך בשובר המתנה.

את הסוכן המורשה למוצרי "מץ" תוכל לזהות עפ"י תעודת השלט המיוחדת שברשותו (כדוגמא) - וע"י קבלת תעודת האחריות של "מץ" בעת ובמקום הקניה.

אמץ את Metz לאיכות ולשירות

מעבדות השירות לשרותך

טלויזיות:

ירושלים, טטרון, דוד ילין 33 טל: 222322(02) באר-שבע, יעד החלוץ 107 טל: 74110(057) אשדוד, י.א.ב. מרכז מסחרי א', חנות 128, טל: 32881(055) דימונה, פנ"ם, הצאלה 8, טל: 59573(057) נצרת, טלטיב 120/5 טל: 54318(065) אילת, שרות מהיר, מרכז חנויות יעלים טל: 4852(059) חיפה, שרות "מץ" מסדה 48 טל: 510826-530939(04).

מכונות כביסה, תנורים מקררים, מקפיאונים:

חיפה, שרות "מץ", מסדה 48, טל: 510826-530939(04) ירושלים, רפיד, ינאי 3, טל: 232940(04) באר-שבע, מאור הנגב, החלוץ 102, טל: 71410(057) אילת, שרות אקספרס, אילת 6616(059)

בישולים

לבאנה עולמית

את הלבאנה הנהדרת־נפלאה־משגעת ה־באה — המציא אבא של שלה שהוא, לגבי דידי, קינג אוף תנובה לגמרי.

הלבאנה הזו טובה מכל לבאנה שאי־פעם טעמתי — מירקמה קטיפתי בצורה שלא תיאמן, וכל כולה יופי־יופי. כאשר היא מוכנה, מגלגלים אותה לכדורים בגודל כף, ומטילים בעדינות לתוך צינצנת גדולה מלאה שמן זית. היא נשמרת בצורה זו — הפלא ופלא — אפילו שנה.

אוכלים אותה עם שלוליות שמן־זית בתוכה — וזה חלום!

כמו כל הדברים הגאוניים, הפטנט יותר פשוט מפשוט. לוקחים ותופרים, או קונים מוכן, שקית מבד ערבי, או בד הודי לא־צבוע. עקרון הבד בנוי על היותו סיב טיבעי, המחלחל נוזלים. שמים בתוך ה־שקית הזו, או בתוך יריעת־הבד המרוב־עת, שישה גביעים של שמנת חמוצה רגי־לה. קושרים בצורה כלשהי אל הברז מעל הכיור — לשם יטפטפו הנוזלים, ומחכים שבוע. אחרי שבוע פותחים, טועמים, מת־עלפים מעונג, ומטילים לתוך שמן־זית. מקפידים מאד לכבד בזאת רק מבינים גדולים. כשבא אחד מבין כזה, שמים ב־צלחת, בחקים מלח, שמן־זית והרבה כוסב־רה טרי קצוץ. לא שוכחים לספק פיתה טריה אדירה. מה אומר לכם — אפשר לבלוע מזה כל הלילה. עצום!

קוסמטיקה מה עושים נגד קופרוזים, פיצוצים תת־עוריים

„קופרוזים"

יש לי חברה ששונאת את עצמה באופן סדיר, כל בוקר עם מבט ראשון במראה.

„רק תראי את זה! רק תראי!" היא מצביעה בייאוש תהומי על הסתעפויות נימי־הדם הזעירים הבולטים בציבעם האדמומי בפניה. אני מביטה בזה, מביטה בזה שוב, ולמען האמת אינני סבורה שהטרגדיה כה נוראית. אבל מי יודע, תמיד קל לעשות דיאטה כאשר שבעים.

את המכניקה של היווצרות הקופרוז מכירים, אך איש לא גילה מה ב ד י ו ק גורם למכניקה זו לקרות. קיים גילוי עתיק ולא מרעיש, שזה קשור עם תורשה. זאת אומרת, שאם הגברת זוכרת את אבא שלה בחוץ־לארץ עליז על כל הראש, מחבק בקבוק ובעל אף סגול, מוטב לה להיזהר בשורה ארוכה של לאווים.

לבעלות הסתעפויות הפיצוצים אסור לשהות עם הפנים בשמש, אסור לשתות אלכוהול, לא לשהות בסאונה, לא בקור רב, לא בחום רב. אסור להן לעשות מסז' פנים רגיל, אסור להן לאכול חריף, אסור להתרגז, שכן זה מעלה את לחץ־הדם וגם זה, נכון, אסור. כל פעולה או פעילות שמזרימה כמות־דם עודפת בתוך כלי־הדם של הפנים, אינה מומלצת לפי הדוקטרינה המסורתית.

ואלה גזרות אכזריות מדי. אומנם, בשולחן־ערוך כתוב על אחד שהיה משמש כאילו כפאו שד והוא לא מת מזה, אבל חברתי, בפירוש, עלולה למות מזה. בפירוש.

אז לכל הקופרוסיסטיות שיש להן מרץ לעשות משהו פרודוק־טיווי קצת יותר מאשר מריחת מייק־אפ, מומלץ לגשת אל רופא־עור המחזיק במכשיר מיקרודין, כזה בעל מחט חשמלית המשמשת גם להוצאת שערות בחשמל. הרופא ידקור בתוך הנים הדקיק לכל אורכו. כיוון שהמחט פועלת על חום גבוה, נים־הדם ייקרש וקטע שלם ממנו ייאטם למעבר דם.

זאת עבודה מתמשכת יותר, אך היא הפתרון היסודי והסופי. אינני יכולה למסור כתובות של רופאים, אבל יש דרך אחת; לצלצל לפי דפי זהב לכל רופאי־העור, ולשאול בטלפון אם הם מטפלים בזאת. ואם לא, על מי יוכלו להמליץ. לשאול רופאים מנתחים פלסטיים. החוטים יובילו לבסוף לאיזו כתובת. וזאת ההזדמנות לבקש: למערכת אנא, שילחו כתובות רופאים מבצ־עים, במידה שיימצאו — למען כל אלה שיציפו אותנו בקריאות o.s.s מייד עם קריאת הדברים דלעיל.

רגע חושבים

פירוש רש"י

או: Deja Vu

מופלאה הזאת הקרויה גוף האדם מפעי־לים פולסים חשמליים, קורה לעיתים מין „קצר", או תקלה זעירה בזרם החשמלי של הגוף, כפי שקורה כאשר אצבע או יד מקרטעת לפתע באופן עצמאי בפעימה אחת, מבלי שהתכוונו בכלל להזיזה.

אחד ה„קצרים" הזעירים הללו עשוי להיות הפסקה בת מיליונית השניה ברצף הרישום החשמלי שהמוח מבצע כעבודה שוטפת. כאשר אחרי פרק־זמן אפסי זה מתחדש הרישום על ה„סרט" של המוח,

האם זה כבר קרה לך פעם?

האם קרה לכם פעם שחוויתם מצב או פעולה, אשר בהם נדמה היה באופן הכי מוחשי בעולם שחוויתם כל זאת כבר ב־עבר? תחושה זו מדהימה במיסתוריותה בכל פעם מחדש. היא קורית כמעט לכל אדם. רבות נכתב על התופעה, ועד כה תירצו אותה בחוויות שעולות מגילגול קודם.

אני מאמינה בגילגול־נשמות, אבל דווקא מסיבה זו, לדעתי, זה לא ייתכן. הרי בכל גילגול חווים חיים אחרים, ואילו פה, הזהות הזאת ממש משגעת.

ובכן, רבותי, קפצה לי בראש תיאוריה, ולגבי דידי העניין מסודר. מוחנו הוא כמו סרט מגנטי הכי רגיש בעולם, הקולט כל דבר, כל מראה, מבלי שרוב־רובו המכריע של החומר יעבור לתודעתנו.

עובדה היא, שכאשר מהפנטים, ומחזי־רים בני־אדם תקופות לאחור, הם מצלי־חים למסור פרטים כמו צבע כפתור בביגדו של אדם אשר אינם זוכרים כלל כי אי־פעם חלף בשבריר־שניה על פניהם. יש על כך דוקומנטים במישטרת ישראל.

ובכן. כיוון שכל מצב, חוויה, מראה, ריח או תנועה נרשמים במוחנו באופן שוטף וקבוע — מבלי שאפילו נהיה מוד־עים לכך — וכיוון שאת כל המערכת ה־מוכפל הרישום, שכן המחשב המשוכלל זוכר את נקודת ה„נתק", והוא רושם זאת שנית במיקרה שהדבר לא נרשם. פרק זמן הרישום, הנתק והרישום המחודש — קצר להפליא, אבל מספיק כדי לתת לנו תחושה ש„חווינו זאת כבר פעם".

אנחנו צודקים בתחושה עמומה זו. הרי אותה החוויה, או שבריר ממנה, כבר „מוקלט" לנו בראש פעם, לפני אלפית ה־שניה. פשוט לא? איי־איי־איי — איך אני מבסוטה!

חטא על פשע

זה התחיל בכך שמישהו זרק לאוויר תלונה חמורה על חבר, תייר עשיר שחזר מקנאדה — אחרי ששהה שם מיליון שנה. „אני נשבע," התמרמר המישהו, „מרגע שהחולרע חזר לארץ, הוא רק נדבק, נתלה, מוצף הזמנות חינם — ומאכיל את החזירה שלו על גב החברים! השואסמו הזה מגזים פראי!"

כולם הינהנו לאות הזדהות. לי היתה קצפת עצומה מול העיניים, עובדה הנותנת לי תמיד זווית רגוע ביותר על החיים. „אז מה?" בהיתי אל החבר'ה. „מה פה החלם? זה חדש בשבילכם?"

„את לא מבינה," שם יוסקא את פירוש הרש"י. „לפני שנסע, הוא לא שילם בלירות. אבל עכשיו, הוא לא משלם בדולרים — וזה —" ניפנף אצבע מאיימת — „פי שש־עשרה יותר חמור!"

אודי יקירתי,

בתו של בעלי מנישואים קודמים רבה עם אמה, ובאה עם כל המיזוודות לגור אצלנו. אני יוצאת מדעתי. איך לנהוג. אנא, תשובה דחופה. איך אומרים המלצ־רים — פעם אחת תשובה דחופה! כבר מגיע!

ראשית, אכסיומה. לעולם־לעולם לא ל־התפתות לדחף האוטופי, הנמהר, חסר ה־בסיס — לשמש כ„אם" לצאצא מנישואים קודמים אשר אמו בחיים. הוא ישתמש בך כבעלת־ברית נצח, אבל רק בעיתות כעס. ברגע שהכעס יפוג, ואמו־הורתו תשרוק לו צה"ל־קורא־לך־מותק־הזור! הוא יבעט בך נפשית ללא רחמים — בתיר צידוק עצמי מצפוני ואחר־כך, בשעטה אדירה, יבצע איחוד־מישפחות אמיתי. אז אנא, לא להעז לטפח אפילו בדל־הירהור בכיוון.

ואהרי שיוצאים מחלומות־הפז בדבר אימהות וכו', מותר להיכנס לנעליים של תפקיד הרבה יותר מציאותי, ופחות הרסני (לגבייך) של „חברה בוגרת" „סומכת", או פשוט „אשתו של אבא", שכולם כאחד תפקידים מאד חשובים, מאד ייחודיים, דורשים ממך המון דברים, חוץ מדבר אחד — להקיא את נשמתך לטובת הסי־פור, כל חייך.

ולעצם העניין:

קבלי אותה יפה, ברעש וצילצולים. תני לה להריק את כל השלפוחיות, ולספר לך כל מה שיש לה נגד העולם בכלל, ונגד האמא שלה בפרט. אחרי ששך הטענות ייגמר, הסבירי לה שאת ממש מבינה כמה היא צודקת מבחינתה, אבל — וכאן לא תביישי את מישנתו של טלייראן צריך גם להבין את אמא שלה, שכל־כך הרבה סבלה בחיים ובלה־בלה־בלה שיפכי את כל חומר־התועבה המוכר על סיבלותיה האגדיים של האם עד הגירושין. אין חשש שהדברים יישמעו לא־אמינים. האם בעצ־ מה הרי גידלה אותה על הפורנוגרפיה ה־ שיכלית הזו.

בשלב זה אפשר כבר ממש לשמוע את פריחת ניצן החרטה. ואם לא די, הרי ש־ בתור בן־אדם הגון, אינך יכולה להרשות לה לשבור את לב האם אחרי כל הסבל. כיוון שאת המיפלצת המסורתית, אם כל רע — הסבירי לילדה את עובדת החיים הבסיסית — שהיא נותנת ניצחון טאקטי איום ונורא לבן־אדם שאמה שונאת מכל. אני מקווה שיצאת מהזיות האמהות כבר בפיסקה הראשונה, כך שלא יהיה לך איכ־ פת לומר זאת. את רק תצאי נשכרת מכך. ברווח לוואי, הילדה תעריץ אותך בסתר ליבה על עוצמתך, גדולת נפשך, וכושרך להתעלות מעל חשבונות קטנוניים — עד כדי הבנת „אפילו" אנשים השונאים אותך.

אימרי לה שמותר לשהות בביתך כמה זמן שרוצים — אבל בלי שום קשר לשום דבר, עם האמא חייבים להשלים. לכבוד זאת נסחי מיכתב קורע־לבבות לרמת הגיל המתאימה, ובקשי שמיכתב זה יועתק ב־ כתב־היד האותנטי, ויוגש לאם. אני מבטי־ חה לך, ששנים רבות אחרי זאת, עוד תיתרוצץ האם הגאה בעיר, ותקרא באוזני כל מכר את הפואמה שחיברת במו־ידייך.

אחרי שגומרים את הסצינה העצובה של הרטטת־הלבבות, בנשימה אחת מתעוד־ דים, עושים פרצוף שמח, ומודיעים בעלי־ צות שאבא יהיה הכי מבסוט בעולם, כי סוף־סוף הוא יוכל לבצע את זממו לפנור לעורך־דין המעולה ההוא בדבר הפחתת דמי המזונות לחצי, שהרי כעת — שישו ושימחו — אין סיבה לשלם. לאבא מבש־ רים בטלפון שהצאצא נחת בשלום, ואפ־ שר סוף־סוף להגשים את חלום דמי המזו־ נות, מבחינה חוקית. האבא ההמום יקנד זאת בליינד.

שום צאצא, שום צאצא אינו רב ע[illegible] אמו־הורתו עד כדי הפסקת חליבת האבא — כך שתוך חצי יום הסקייטבורד נעלם סיוט המיזוודות גז, ושלווה מחודשת יור־ דת על הבית. ובלי ריגשי־אשמה, בבקשה הפרט המיזערי שגם את מציה ברשימת הנהנים — בכלל לא מפחית מעוצמת ה[illegible] מיצווה שהינך מבצעת בזאת עם כ[illegible] הנוגעים בדבר.

אודטה דיין

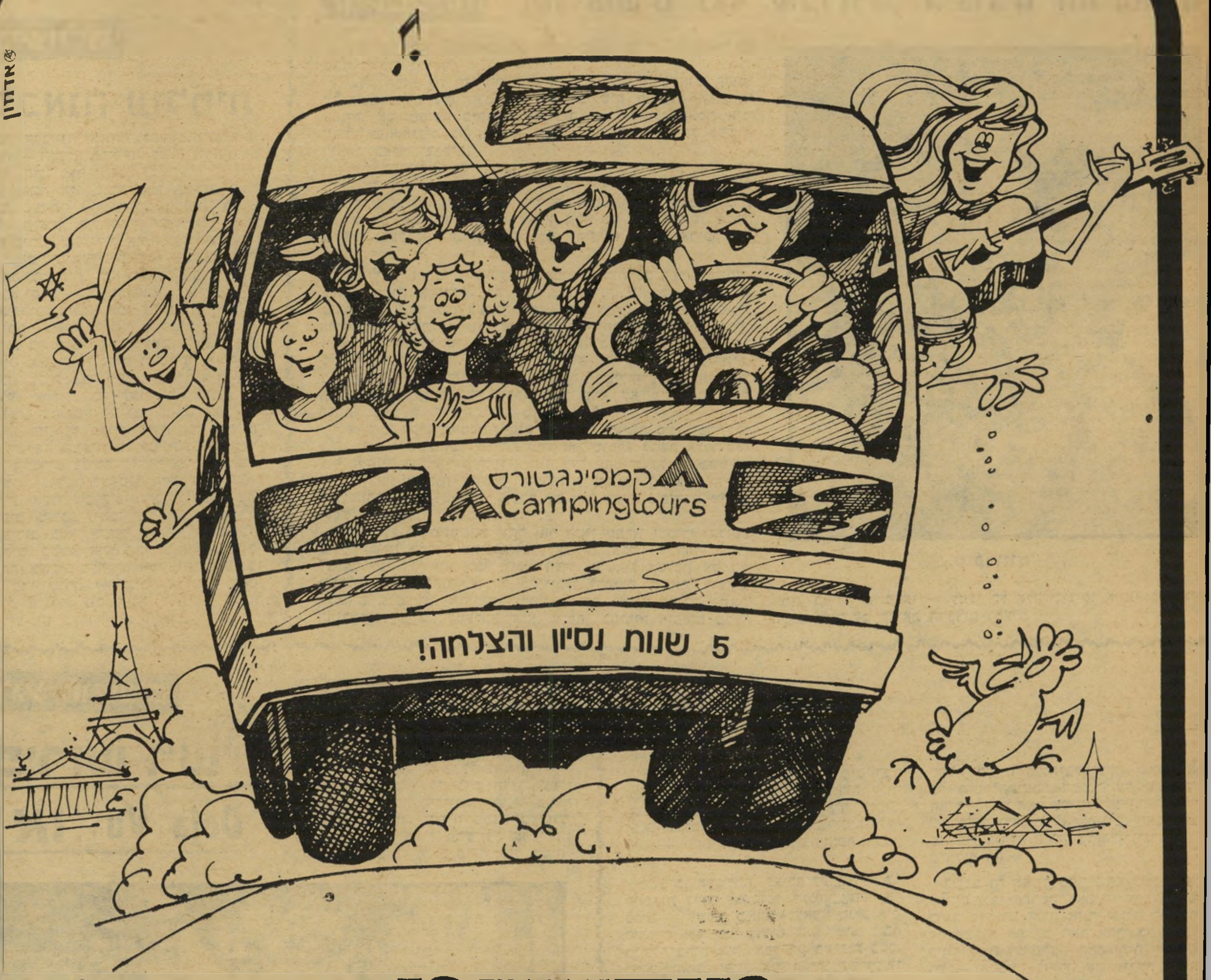

חורשים את אירופה

*חוויות בלתי נשכחות באוירה חברתית נפלאה.

*המסלולים המגוונים ביותר-המחירים הנמוכים ביותר.

*"אשף מטבח" - טבח צמוד לכל קבוצה.

*ציוד קמפינג ואוטובוסים מהטובים באירופה.

30 יום אירופה

עד גיל 26: 7,100 ל"י ועוד 410 $

מעל גיל 26: 9,220 ל"י ועוד 410 $

42 יום אירופה (כולל ספרד)

עד גיל 26: 7,530 ל"י ועוד 560 $

מעל גיל 26: 9,610 ל"י ועוד 560 $

קבוצות מיוחדות לתיכוניסטים, גילאי 20-30 וגילאי 30-45.

קבוצות מיוחדות למשפחות עם ילדים מעל גיל 9.

טיולים נוספים לאירופה ולארה"ב עם מטיילים מכל רחבי העולם.

קמפינגטורס
Campingtours
חברה מס. 1 בטיולי הקמפינג

דרוש חוברת קמפינגטורס 78.
פרטים והרשמה בכל משרדי הנסיעות.

המחירים לפי 1 $ = 16.50 ל"י

כל הטיולים מאורגנים על ידי בעל רשיון ממשלתי מס' נ/152 של משרד התיירות.

ישראל

להכיר מקרוב

הקולנוע הגרמני יכול להוות היום את ה־דוגמה המאלפת ביותר של אמנות אשר צמ־חה, התפתחה ופרחה אך־ורק תודות לתמיכה נכונה של המדינה, ולסבלנות שבה הצטיידו התומכים, במשך השנים הרזות, כאשר נדמה היה שמאמציהם אינם נושאים כל פרי.

בימים שאחרי מילחמת־העולם השנייה, היה הקולנוע הגרמני המת־החי האומלל ביותר באירופה, תעשייה שלא הצדיקה את עצמה אפילו מבחינה מיסחרית. על אמנות לא היה כלל טעם לדבר. ואילו היום יוצאים לאור לא רק ביטאוני־קולנוע מקצועיים, אלא גם עיתונים יומיים ושב־עוני־חדשות בשירי־הלל רמים לקולנוע ה־גרמני החדש, וקושרים לו כתרים הגדו־לים אולי אפילו מן המידות האמיתיות שלו. וורנר הרצוג, ריינר וורנר פסבינדר ווים ונדרס, שלושת המוכרים מבין היוצ־רים הצעירים של גרמניה, הם היום חמדת

כמאי ווים ונדרס
ביטוי נמרץ —

כמאי וורנר הרצוג
לדור שאחרי המילחמה

כל פסטיבל־סרטים וכל קולנוע אמנותי, ורבים חשים שסירטיהם מהווים ביטוי נמ־רץ ומרתק לגרמניה החדשה והשונה, של הדור שלאחר המילחמה.

צופה־הקולנוע הישראלי אינו מסוגל, כמובן, להעיד בנדון. מפיצי הסרטים ב־ארץ דואגים להגן עליו מפני השפעות מזיקות כמו זו של הקולנוע הגרמני ה־צעיר. (אין זה קיפוח אנטי־גרמני במייוחד מאחר ששווייץ, ברזיל או קנאדה נמצאות במצב דומה).

אבל מי שנוהג לבקר בסינמטקים, יכול בכל־זאת לדעת במה המדובר, תודות ל־אדם אחד ויחידי. שמו גרהרד שנברנר, הוא מנהל את מרכז התרבות שליד ה־שגרירות הגרמנית, חובב־קולנוע מושבע ונמנה עם מארגני הפורום של הקולנוע הצעיר בפסטיבל הסרטים בברלין, והוא האיש שדאג (בשיתוף־פעולה עם הסינמ־טקים והמכון לקולנוע) לאירגון ארבעה שבועות של סרטים מיוחדים, ועתה לשבוע חמישי. גם השבוע הנוכחי, כמו בפעם

(המשך בעמוד 50)

אנחנו לא לבד

מיפגשים מן הסוג השלישי (דקל, תל־אביב, ארצות־הברית) — אם תפקידו של הקולנוע לספק שרשרת של חלומות, כפי שטען פעם אורסון וולס, הרי הסרט הזה ממלא את משימתו בנאמנות. ואם תפקידו ליצור דברים שאין דוגמתם בשום מדיום אמנותי אחר, גם מבחינה זו אי־אפשר לבוא בטענות. הסרט של סטיוון שפילברג אורג, על סמך עובדות קיימות, תמונה של מחר אפשרי בצורה אמינה, ובממדים שרק מסך הקולנוע מסוגל להכילם.

במשך שעתיים ורבע מוביל שפילברג את הצופה מהצצה בחפץ מעופף שאין יודעים את זהותו, דרך תופעות של טלפאתיה והתגבשות של אמונה כי אכן ייתכן קיום של יצורים אחרים בחלל, מלבד בני־האדם — ועד למיפגש עימם.

הדמויות עצמן — עקרת־בית, עובד תחנת־חשמל או מדען צרפתי — אינן אלא אמצעי־עזר, ושפילברג אינו מש־תדל במייוחד לעמוד על טיבן. הוא מעוניין הרבה יותר בעיצוב התופעות המוזרות שמתארעות לדמויות אלה. האפק־טים המייוחדים, ההולכים ומתעצמים ככל שמתקרבת העלילה אל שיאה — המיפגש עם יצורי החלל — הם, בעצם, עיקרו של הסרט כולו. מבחינה זו מצליח שפילברג להגיע לממדי פיוט חזותי, בעוצמה הנדירה של שילוב צבעים, צורות וצלילים אבסטרקטיים, לתמונה מגובשת אחת.

אומנם, מי שמתעניין יותר באדם כפרט מאשר באדם, כבורג חברתי, לא יבוא על סיפוקו המלא בסרט זה. מי שינסה, מאידך, להשוותו לניסיונות קודמים במדע הבידיוני, במייוחד אודיסיאה בחלל (בשני הסרטים עבד אותו המומ־חה לאפקטים מייוחדים, דאגלס טרומבול), יצטרך להו־דות שלעומת ההתמודדות הפילוסופית של קובריק עם עולם המחר, נראית היומרה הרעיונית של שפילברג צנועה ביותר.

המיפגשים של המדענים עם יצורי החלל

חפש את השחקנית

מחפשת את מר גודבר (אלנבי, תל־אביב, ארצות־הברית) — לא במיקרה היתה דיאן קיטון מועמדת לפרס האוסקר עבור הרומן שלי עם אנני ולא עבור סרט זה, למרות שכאן יש לה תפקיד כבד־מישקל יותר, גם מבחינת חשיבותו וגם מבחינת משך הזמן שהיא מבלה לפני המצלמה. פשוט אין זה מסוג הסרטים שראויים כי יתקשטו בפרס כלשהו.

הסיפור מוכר כבר, באמצעות רב־מכר שהגיע אל מיל־יונים: מורה של ילדים חרשים־אילמים ביום, נודדת בערבים בבארים־ליחידים, אוספת שם גברים, מביאה אותם לדירתה לבילוי של לילה, ומסלקת אותה מהמקום בבוקר.

צרותיו של הסרט מתחילות כבר בתסריט: הפשטנות שבה הוא מתמודד עם דמותה של המורה, ההסברים הפרוידיסטיים החובבנים להתנהגותה (אב קאתולי מחמיר גורם שהיא מסרבת לקבל עול מוסר ומוסכמות, מחלת שיתוק־ילדים בילדותה יוצרת את הצמא לתענוגות), והמיב־נה הדרמאתי לקוי. מרגע מסויים ואילך אין זו אלא חזרת נצחית על אותו הדבר: קאריירה מצליחה של הוראה ביום (הצלחה חשודה, בקלות שבה היא מושגת) והוללות מתוכ־ננת בערב (חשודה לא פחות, בגלל העקרות הריגשית שלה).

שני דברים יש, בכל־זאת, לומר לזכות הסרט. האחד — הופעתה של דיאן קיטון משכנעת, ומוכיחה שהיא שחקנית מגוונת הרבה יותר מכפי שסברו עד היום. השני — הצי־לום של ויליאם פרייקר מעניק את תחושת האימה, את הגוונים המחוספסים והאפלים של ניו־יורק, ואת אותה תחושת אותנטיות שחסרה לסרט עצמו.

דיאן קיטון: טובה מן התסריט

אלוהים של הומור

הו אלוהים (פאר, תל־אביב, ארצות־הברית) — סרט יכול להצליח בזכות הדברים שהוא אומר, או בזכות הצורה שבה הוא אומר אותם. במיקרים מייוחדים ויוצאים מן הכלל, הוא מצליח בזכות שני הדברים גם־יחד. אלא שאז מדובר ביצירת־מופת ואלה, כידוע, נדירות.

הסרט של קארל ריינר אינו יצירת־מופת, אבל הוא סרט משעשע מאד. אומנם, מה שיש לו לומר (שהעולם הולך ומידרדר והאדם עושה כמיטב יכולתו כדי להשחית את המתנה שהעניק לו האל הטוב) אינו בבחינת חידוש, אבל צורת ההגשה מרעננת ומבדרת.

אלוהים, כך מסתבר בסרט, אינו יכול לשאת עוד את המצב עלי אדמות. הוא מתייצב בפני זבן בסופרמרקט ושולח אותו אל אמצעי־התיקשורת הגדולים, כדי לבשר שהוא, אלוהים, קיים ורואה את מעשי האדם, ולמרות הביזיונות הבלתי־פוסקים שהאנושות מתעקשת לחזור עלי־הם בהתמדה, יש עדיין סיכוי להצלה אם כולם יטו שכם יחד, יפסיקו להרעיל את הנהרות, לזהם את האוויר, לרמות, להרוג, לשקר ולהעמיד פנים.

זה נשמע אולי מפחיד, כמו דרשה של מטיף דתי, אבל לא נראה כך כלל. ראשית, משום שריינר (שותף ותיק של מל ברוקס) הוא קומיקאי היודע להבליט את הצד המצחיק והמשעשע בכל סיטואציה, וכאיש־מיקצוע מנוסה למד שכל דקה החולפת ללא הברקה, היא דקת אבודה. בסרט שלו, אין דקות אבודות. שנית, משום שנהג בתבונה כאשר החליט שאלוהים צריך לחופיע לעיני בני־התמותה בדמותו של ג׳ורג׳ ברנס.

ברנס, שטען תמיד כי כישרונו הגדול ביותר הוא לא לעשות לפני הקהל מאומה חוץ ממציצת סיגר ענק מצליח, בעזרת ברק־עיניים וחיוך קטן, להקנות לשורות היוצאות מפיו חוכמת־חיים והומור גם־יחד.

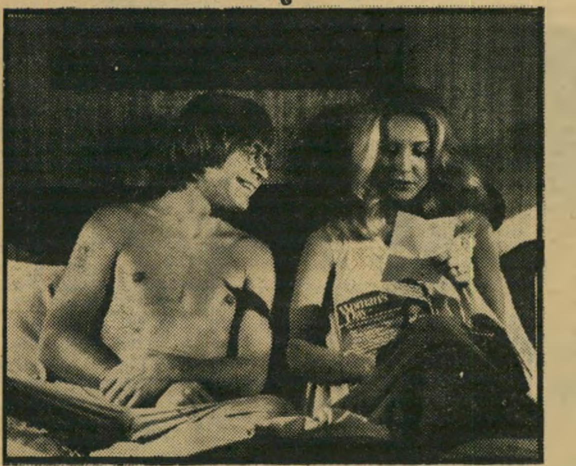

גאר ודנבר — בעקבות השמש

קולנוע

(המשך מעמוד 49)

האחרונה, מוקדש לקולנוע הגרמני הצעיר, והמיבהר שהוא מייצג מגוון ומסוגל לתת מושגים ברורים על העילית של קבוצת יוצרים מעניינת ביותר.

אין קשר. בראש וראשונה צריך להזכיר, כי הקשר היחידי שבין חברי קבוצה זו הוא ארץ המוצא. להבדיל מגלים חדשים אחרים בארצות אחרות, אין למעשה קשר אידיאולוגי או אפילו חזית סיגנונית אחידה בין הבמאים הצעירים של גרמניה, שכל אחד מהם בעל אישיות מוגדרת משלו. וגם אם הוא מתחבר, לרגל אירוע מסויים, עם חברים־למיקצוע (כפי שעשה פאסבינדר בסרט גרמניה בסתיו), אין זה אלא שיתוף־פעולה מוגבל, זמני ו־בלתי־מחייב מנקודת־מבט של הבמאי.

בהבדלים האישיים הגדולים בין ה־אחד לשני אפשר יהיה לחוש היטב במהלך השבוע, באשר כל אחד מן הבמאים היותר מפורסמים (הרצוג, פאסבינדר, ונדרס, שלנדורף) יהיה מיוצג על־ידי שני סרטים, אחד חדש יותר, השני משנים קודמות, שבהם אפשר יהיה להבחין בהתקדמותו של כל אחד מהם, בדרכו, ולהבדיל, בפער ההולך וגדל בינו לבין האחרים.

אם לציין סרטים ספציפיים במיוחד, כדאי להצביע למשל על אגירה, זעם ה־אלים של וורנר הרצוג, סרט שעשה עוד לפני קאספר האוזר והמציג בצורה גשמית את הפער בין תרבויות שונות והערכים של כל תרבות, תוך כדי סיפור על כובשים ספרדיים שיוצאים ברפסודות לעומק היבשת הדרום־אמריקאית לחפש בה זהב. ואילו בסירטו האחרון והחדש ביותר, סטרושק, ממשיך הרצוג בנושא שבו נגע כבר בקאספר האוזר — סירובה של החברה להשלים עם חריגים שאינם מתאימים לנורמות שלה — הוא מתמודד עם מיתוסים ריקניים, כמו אגדת אמריקה ש־בה הכל עשירים, ומשתמש במרכיבים ש־היוו חלק בלתי־נפרד גם מסרטיו הקודמים, כמו האינדיאנים המתבוננים בדומיה ב־לבנים המשתטים לידם, או תערוכת יצורים הכלואים ומוצגים לראווה (במקום ה־דוב המרקד בקאספר האוזר יש כאן תרנגולת מרקדת וארנבת הנוהגת קטר).

אשה מאיימת על בעלה ב„הקייטנים", סירטו של פיטר שטיין

החברה הרוסית מתפוררת

מחוסר־עבודה באמריקה (קלמנס שייץ) שודד ב„סטרושק"

אגדת אמריקה מנופצת

להכות שורשים. אשר לווים ונדרס: סירטו במהלך הזמן זכה בפרס ה־בימוי והביקורת בפסטיבל קאן. זהו הירהור על אופיה של גרמניה היום, על העבר וההווה המתנגשים דווקא בערי־השדה הקטנות, על פחד מן החיים ובדידות, ה־אמריקניזציה, ואפילו על מהותו של הקולנוע הגוסס בחברה זו.

סרט נוסף, מוקדם יותר, תנועה מוטעית, הוא עיבוד מודרני ואישי מאד ל־וילהלם מייסטר של גתה. שניהם סירטי מסעות (התנועה המתמדת היא אחד ה־מרכיבים החשובים ביותר בסרטיו של ונדרס). במהלך הזמן נראה חופשי יותר, פתוח יותר לכל הברקה של היוצר תוך כדי היצירה, סרט הנמשך שלוש שעות והדרך היחידה להשתלב בו היא להתנהג כמו נוסע למרחקים ארוכים ברכבת, ה־בונה לעצמו מסקנות מהתרשמויות ריגעיות של חברים לנסיעה ושל נופים חולפים. מהלך מוטעה, עם כל הכפיפות לנושא מוכתב מראש ועם ההתעסקות בבעיה תיאורטית לכאורה (תפקידו של היוצר י־כיצד אפשר ליצור בחברה המודרנית), מצליח להיות רלוואנטי לא פחות לגבי המצפון הגרמני ומצבו הנוכחי, הקולנוע המתבונן על עצמו תוך כדי יצירה (תמונת הפתיחה של הסרט היא מבט על נוף עירוני ממסוק, והתמונה הבאה תמונות של המסוק מן הקרקע) ולגבי המועקה המתמדת שאינה מניחה לגיבורים להכות שורשים במקום כלשהו (שוב, תכונה בולטת בכל סירטי ונדרס).

מעריצי פאסבינדר יוכלו, בין השאר, לראות את העיבוד המתוחכם והמתחכם ב־יותר לבית הבובות של איבסן. פאסבינדר רואה בדראמה של איבסן בראש־ובראשונה ביטוי לניוון חברתי, ומשום כך הוא מתאר את העולם של גיבורי המחזה כ־שקוע בתוך מלמלות ופרגודים. הוא מצלם את הסרט כולו מבעד למחיצות, חלונות קישוטיים, מראות מעוותות, בקיצור — כל מה שיכול להמחיש לצופה את התחושה של ניכור וריחוק מתמיד בין הדמויות לבין עצמן, וכמובן גם בין הצופה לבין הדמויות שעל המסך. המבט החודר של העוזרת והמטפלת מקבלים בכל פעם, דווקא בצילומם הבלתי־אמצעי, תוקף של כתב־אישום נגד החברה שאותה הם משרתים, ורק כאשר נורה מצליחה להשתחרר מן הכבלים שהחזיקו אותה בתוך החברה הזאת, מתבוננת גם בה המצלמה, היישר בפניה.

רודיגר וגלר והנס זישלר ב„מהלך הזמן"

אופיה של גרמניה היום

סיגנון בוטה. על שלושת אלה צריך להוסיף היכרות חדשה עם במאי גרמני חשוב, פיטר ליליינטאל, שיבוא לארץ כדי להציג כמה מסרטיו. ליליינטאל, יליד גרמניה שגדל בדרום־אמריקה וחזר לגרמניה רק בשנים האחרונות, מתמחה בסרטים ש־נראים לכאורה כמיסמכים שצולמו תוך התרחשותם, למרות שמדובר בסרטים עליליתיים במלוא מובן המילה.

הגוון הפוליטי מודגש, ומדובר בהם ב־עיקר על המנגנונים הפוליטיים המושחתים (בדרך־כלל בדרום־אמריקה).

עוד בשבוע הגרמני: שני סרטים של פולקר שלנדורף ומרגרטה פון טרוטה, הזוג האחראי לכבודה האבוד של קתרינה בלום. בשני הסרטים הם מטיחים, באותו סיגנון בוטה ושרירותי למדי, את העובדות על קיפוח פוליטי, חברתי ואישי ב־מסגרת של גרמניה בשנות השבעים.

כדאי עוד להזכיר את סירטו של ברנרד זינקל, נערות במילחמה, רומן המבויים אומנם לפי כל המוסכמות של הקולנוע המסורתי, אבל עשוי בטעם וברגישות. זהו סיפור על גורלן של שלוש אחיות, בנות־מישפחה של בנקאי יהודי בפראג ערב מילחמת־העולם השנייה, ובשנים ש־לאחר מכן. ועוד, את העיבוד להקייטנים של גורקי, שבויים על־ידי פיטר שטיין, במאי־תיאטרון מפורסם בגרמניה, סרט ש־הוא למעשה תיאטרון מצולם, שיש בו ריגעי אמת והתבוננות חריפה בחברה הרוסית המתפוררת שלפני המהפכה.

תדריך

חובה לראות:

תל־אביב — פרובידנס, הרומן שלי עם אנני, קריאת העורב.
ירושלים — הרומן שלי עם אנני.
חיפה — דמי כיס, מובי דיק.

תל־אביב

★★★★ פרובידנס (מוזיאון, צרפת) — סרט השנה. סופר ישיש שוקע ב־לילה רצוץ הזיות שבהן הוא רואה את מישפחתו מזוויות מעוותות, ולמחרת היום מקבל את פני אותה מישפחה על כר־דשא מוריק כדי לחגוג את יום־הולדתו. בימוי, מישחק וצילום מזהירים.

★★★★ הרומן שלי עם אנני (סינמה 2, ארצות־הברית) — המגובש והשלם בסירטי וודי אלן מפגיש את ה־חרדות של בדרן יהודי משכיל, עם ההרדות של זמרת גויה מתחילה בקומדיה מצחיקה מאד, המספקת חומר רב למחשבה. ארבעה פרסי אוסקר.

Austrian Holidays 1978

אוסטריה מציעה לכם
נופש, טיולים, סיורי תרבות וחופשות מרפא

בואו השנה לאוסטריה — לבילוי חופשת קיץ בנופיה הנפלאים, לחופשת תרבות בוינה או בזלצבורג ״עיר הפסטיבלים״ או להבראה ומנוחה באחד מאתרי המרפא הנודעים של אוסטריה.

מקומות נופש

החל מ-1050 שילינג בעד חופשה של 7 ימים (חצי פנסיון) באתרי נופש מקסימים בהרים או באיזורי האגמים: Kitzbuehel, Seefeld, Semmering, St. Wolfgang, Wagrain ועוד.

סיורי תרבות

4 ימים בוינה כולל ביקור בתיאטרון ובקונצרט — החל מ-990 שילינג, או שלושה ימים בזלצבורג במחירים החל מ-590 שילינג.

טיולים

Austrian Panoramic Tour
5 ימים — 2445 שילינג, כולל הכל.

Austrian Panoramic and Leisure Tour
12 ימים — 4665 שילינג, כולל הכל.

חופשות מרפא

במחירים החל מ-5130 שילינג בעד 21 ימים כולל ארוח מלא וטיפול רפואי, באתרי המרפא: Bad Aussee, Badgastein, Bad Gleichenberg, Bad Hofgastein, Bad Hall, Baden, Bad Ischl.

טוסו עם ״נתיבי אויר אוסטריים״ אל לב לבה של אירופה, אל המדינה שבה הלירה שלכם — וגם חופשתכם — שווה יותר!

חוברת מפורטת להשיג אצל כל סוכני הנסיעות.

AUSTRIAN AIRLINES

רח׳ טרומפלדור 12 טל. 53535, תל־אביב

נציגות משרד התיירות האוסטרי.

השופט קבע:

„ביום בהיר אחד זה יכול לקרות לכל אחד!"

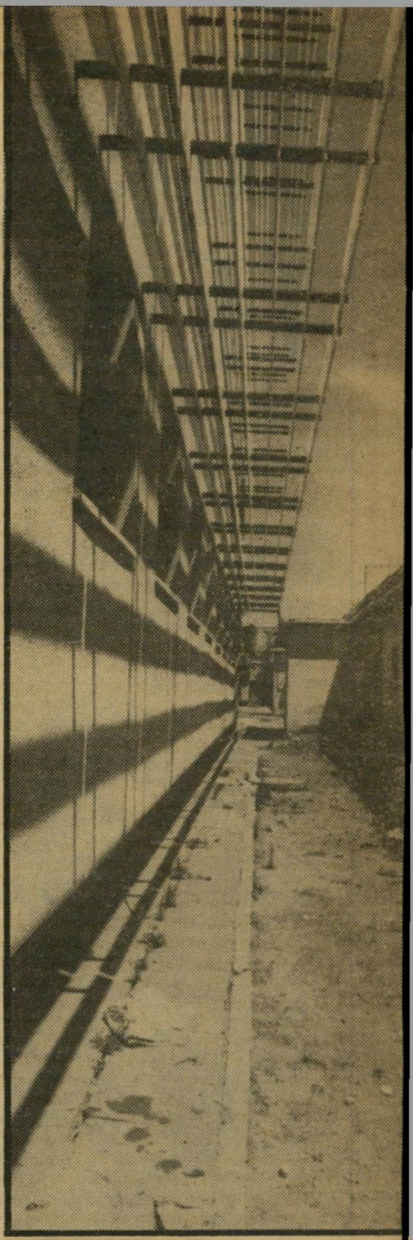

האגף הסגור של בית־החולים ל־חולי־נפש **אברבנאל** בבת־ים, שבו אושפז אזרח על־פי צו בלתי־חוקי מטעם הפסיכיאטר המחוזי, שהוא גם מנהל בית־החולים. האזרח אושפז במקום למשך חמישה ימים והועבר למוסד גהה בפתח־תיקווה לחמישה חודשים נוספים.

משה* **השתרע** בנחת על הספה בחדר האורחים שבביתו ושקע בקריאת עיתון. היתה זו שעת אחר־הצהריים של היום השישי. הוא סיים את עבודתו מוקדם מהרגיל, ערך קניות לשבת והתכוון לנוח מעט עד שיגיעו שאר בני המישפחה הביתה.

הפסיכיאטר ציווה לאשפז אדם מבלי שבדק אותו - על סמך בקשה של עובדת סוציאלית שלא ראתה אותו

כעבור שעה קלה נשמעו נקישות בדלת. משה ניגש לפתוח. הוא היה משוכנע ש־אשתו או בניו חזרו הביתה. אלא שכאן נכונה לו הפתעה. לפניו ניצבו שני ברנ־שים אלמונים, אחד מהם גברתן מאיים, וחברו — מוצק, אך נמוך־קומה.

„בוא איתנו!" הפליט הגברתן לעבר משה, לאחר שהוא הזדהה בפני שני האל־מונים.

„לאן?" שאל משה ההמום.

„לבית־החולים לחולי־נפש בבת־ים," באה התשובה.

באמרו זאת שלף הגברתן, שהיה אח־רחמן מאותו בית־חולים, צו־אישפוז כתוב בכתב־יד וחתום על־ידי הפסיכיאטר המ־חוזי ד"ר זאב ירמולוביץ.

משה ח. (49) מושבניק יליד תל־עדשים, ולשעבר חבר מושב היוגב שבעמק יזר־עאל, לא הצליח לעכל את משמעות הדב־רים. הוא ניצב מול שני הגברתנים בפנים חיוורות כסיד וניסה למלמל כמה מילים, אך גם זה לא עלה בידו. מול ביתו המתינה מונית ושני האחים האיצו בו להזדרז. „אבל מעולם לא ראיתי לא את הדוקטור ירמולוביץ ולא פסיכיאטר אחר," ניסה משה להתגונן, ללא הצלחה. שני האחים הרחמנים הסבירו לו שהצו הוצא לבקשת אשתו, שעימה הוא היה מסוכסך — כפי שניסה להסביר לשניים — מזה שנים ארוכות.

תחנוני האשה

בחוק לטיפול בחולי־נפש משנת 1955, נאמר בסעיף 5: „...נוכח פסי־כיאטר מחוזי כי חולה עלול לסכן את עצמו או את הזולת, חייב הוא להורות, בכתב, שהחולה יאושפז בבית־חולים. סעיף 7 בחוק מוסיף ואומר: „ניתנה הוראת פסיכיאטר מחוזי לאישפוזו של חולה, וה־אדם מסרב לאישפוז או לבדיקה, רשאי הפסיכיאטר המחוזי להורות על אישפוזו או על בדיקתו בעל־כורחו. העתק הוראת האישפוז יישלח מייד ליועץ המישפטי לממשלה..."

לפיכך, סמכותו של הפסיכיאטר המחוזי רחבה מאד, אך יחד עם זאת מוגבלת בסייגים. הוא רשאי לאשפז אדם, רק אם הוכח שהאיש מסוכן. הוא רשאי לכפות על החולה את צו האישפוז, אבל זאת רק לאחר שנוכח שהחולה אכן מתנגד לאיש־פוז, ורק לאחר שנוסו הדרכים המקובלות לאישפוז החולה.

אלא שהד"ר ירמולוביץ לא הקפיד במיו־חד על מילוי הוראות החוק. הוא אפילו לא פגש את משה לפני שהוציא את צו האישפוז המאולתר. הרופא הוותיק, ש־שימש כפסיכיאטר מחוז תל־אביב וכמנהל בית־החולים לחולי־נפש אברבנאל בבת־ים במשך למעלה מעשרים שנה עד שיצא לגימלאות לפני שנים אחדות, הוא מומחה לפסיכיאטריה ונוירולוגיה מזה 45 שנה.

בצו שהוציא ב־2 ביוני 1972 כתב הד"ר ירמולוביץ: „הנדון: משה, קריית־אונו. „בתוקף סמכותי כפסיכיאטר מחוזי, בהת־אם לחוק לטיפול בחולי־נפש תשט"ו, סעיף 5, בהסתמך על מיכתב רפואי מד"ר מיט־רני ממירפאת קיראון, ובהסתמך על מיכתב מיועצת בית־הספר גב' חדווה אילן, וכמו כן בהסתמך על פרטים שצויינו בתיקו הרפואי של הנ"ל, באתי לידי מסקנה כי מדובר בחול־נפש פרנואידי, העלול, עקב מחשבות־השווא שלו, לסכן את סביבתו ואת עצמו, ולכן הריני מורה להביאו היום לבית־החולים יהודה אברבנאל בבת־ים

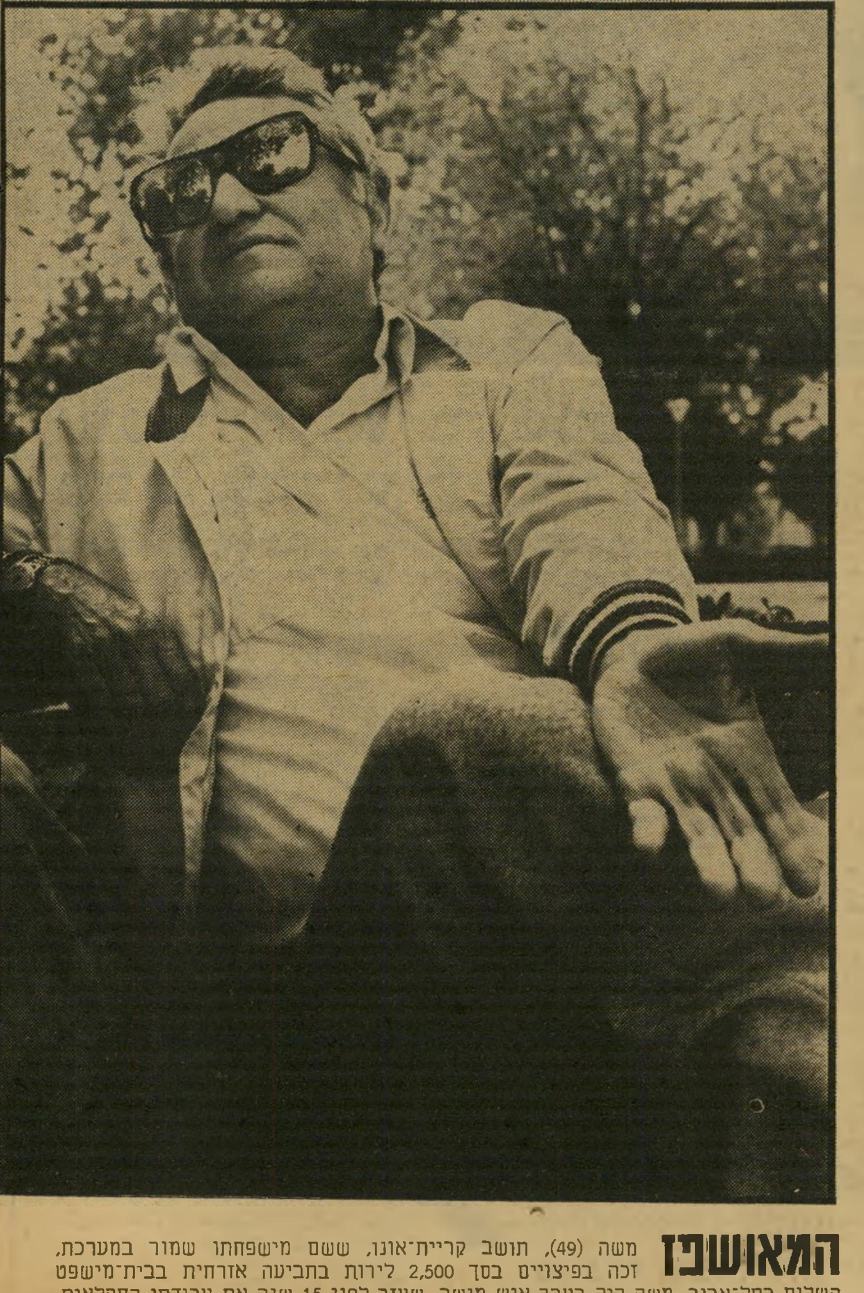

המאושפז משה (49), תושב קריית־אונו, ששם מישפחתו שמור במערכת, זכה בפיצויים בסך 2,500 לירות בתביעה אזרחית בבית־מישפט השלום בתל־אביב. משה היה בעבר איש מושב, שעזב לפני 15 שנה את עבודתו החקלאית. הוא נשוי ואב לחמישה ילדים, והיוזמה להוצאת הצו נגדו באה מצד אשתו, שעימה הוא מסוכסך מזה זמן ממושך. לדבריו הרסו הרופאים הפסיכיאטרים את חיי המישפחה שלו.

* השם שמור במערכת.

קן הקוקיה חלונותיהם המסורגים של חדרי המחלקות הסגורות בבית־החולים **אברבנאל** בבת־ים. בעבר היו תלונות לא מעטות על מוסד זה, מצד חולים ועובדים סוציאליים, שטענו כי חולים מוחזקים בו זמן ממושך יותר מכפי שמתבקש ממצבם הרפואי. בימים אלה נפסקו פיצויים לאזרח שהוכיח כי אושפז במוסד שלא כחוק, כתוצאה מקשר שקשרו נגדו כמה עובדי ציבור.

לשם אישפוז וטיפול. נא להגיש את מלוא העזרה למלווים על מנת להביאו במועד."

הצו הופנה לתחנת המישטרה בקריית־אונו.

באותו יום שישי מר ונמהר נלקח משה לבית־החולים לחולי־נפש בבת־ים. „אם זו אי־הבנה," אמרו לו שני האחים הרחמנים שבאו לביתו, „אז תסע איתנו, תברר את העניין ותשוחרר הביתה."

כשהגיעו לבית־החולים בבת־ים ביקש משה לראות את הפסיכיאטר המחוזי, אך מבוקשו לא ניתן לו. נאמר לו שהרופא כבר אינו נמצא במקום. אחרי שעמד על דעתו, הובא לבסוף לפני הפסיכיאטרית התורנית של בית־החולים. כל הסבריו לא הועילו. הרופאה טענה בפניו, שאין בידה לשנות את החלטתו של הפסיכיאטר המחוזי, וציוותה להכניסו למחלקה הסגורה.

על חוויותיו מאותו רגע סיפר משה:

הזריקו לי זריקות והכניסו אותי למחלקה סגורה, שבה היו חולי־נפש במצב קשה, ומסוממים למיניהם. הכל נעשה בעורמה: את אשתי שלחו הביתה, ולי לא נתנו לדבר עם אף אחד ממנהלי בית־החולים. נתנו לי זריקה שהממה אותי ועירפלה את חושי.

משך שבוע ימים הייתי מאושפז בבת־ים ושרוי תחת השפעת כדורים וזריקות שנתנו לי. הזריקות האלה משפיעות על כל המערכות בגוף ומנטרלות אותו לחלוטין. אי־אפשר לקרוא, מאבדים את שיווי־המישקל ולכן כמעט שאי־אפשר ללכת. יש יובש בפה, הלשון מתנפחת ומתמלאת בפצעים, הגוף כולו רועד ובמיוחד הידיים. כנגד הרעידות הללו נותנים כדורים לחיזוק, ובסך־הכל הגוף מלא בתרופות.

מסביבי היו אנשים קשורים למיטות. אותי לא קשרו, כי הייתי שקט ורגוע. אבל היו כאלה שהשתוללו בלי הרף. היה אחד חזק כזה, שהזריקות בכלל לא השפיעו עליו. הוא היה הולך וגורר עימו את המיטה שאליה היה קשור. המישטרה היתה מביאה ללא הרף מסוממים, וגם אותם קשרו למיטות.

אחרי כמה ימים כתבתי להנהלת בית־החולים מיכתב ובו בקשת העברה, ואז העבירו אותי לבית־החולים גהה בפתח־תיקווה. שם הייתי חמישה חודשים, עד ששוחררתי סופית.

הרופאים ניסו לפשר ביני לבין אשתי על־ידי כך שהביאו גם אותה לבית־החולים. אבל כאן היה עוד כישלון שלהם. זה לא הלך, כי אי־אפשר לעשות דברים שהם נגד הטבע. בחופשה הראשונה שנתנו לאשתי בגהה היא ניסתה להתאבד.

כשיצאתי משם לבסוף, הייתי שבר־כלי. הייתי לבדי בבית, בקושי יכולתי ללכת. כל חמשת הילדים שלי היו מפוזרים במוסדות, ואשתי היתה בבית־החולים לחולי־נפש מיצפה־נוף בנתניה. המישפחה נשברה לגמרי והתפרקה. את אשתי הוצאתי אחרי שנה ממיצפה־נוף, בניגוד להוראות הרופאים. לא יכולתי לשאת את תחנוניה ולקחתי אותה משם. ירמולוביץ הוציא נגדה צו־אישפוז, אבל הפעם זה לא הלך לו. אחרי הטרגדיה הנוראה שהוא עשה לנו, לא נתנו לו להמשיך. אשתי התחבאה ולא לקחו אותה.

עד כאן דבריו של משה.

חמש שנים המתין משה, מאז המיקרה, עד שהגיש תביעה אזרחית נגד הרופא שהוציא נגדו את צו־האישפוז.

האיש, שנשא בגיל 29 נערה בת 17, הוליד חמישה ילדים ועבד כחקלאי במושב עד שעבר לקריית־אונו לפני 15 שנים. הוא המתין בסבלנות במשך חמש שנים. עד שהגיש את תביעת הנזיקין נגד הד"ר זאב ירמולוביץ ונגד מדינת־ישראל.

„רציתי להוכיח שאני בריא, ושהצו הוצא בטעות," הסביר את הסיבה להמתנה הממושכת. כדי להוכיח את מצבו הנפשי ואת כושרו השיכלי, סירב משה להיעזר בשירותיו של פרקליט בתביעה על־סך 20 אלף לירות שהגיש לבית־מישפט השלום בתל־אביב. גם משכורתו הזעומה, כעובד המועצה המקומית, לא איפשרה לו לשלם שכר טירחת עורך־דין. את כתב התביעה ואת כל מסכת הראיות הכין משה בכוחות עצמו במשך חודשים ארוכים. הוא ישב בספריית בית־הפרקליט, עיין בסיפרי החוקים ולמד אותם על־פה.

חרדת השופט

המישפט שהתברר לפני שופט־השלום שאול אלוני, החל בתחילת 1977, ובמהלכו העידה סוללה נכבדה של פסיכיאטרים בזכות מעשהו של הד"ר ירמולוביץ.

ירמולוביץ עצמו הודה שלא ראה מעולם את משה עד ליום המישפט, וכך גם העידה סגניתו, הד"ר אמיליה בלום. ד"ר ירמולוביץ טען שאבחנתו נקבעה על סמך מיסמכים שהוצגו לפניו, אך הודה שלא בדק את מהימנות המיסמכים ולא שוחח עם איש מבין כותבי אותם המיסמכים. „הייתי משוכנע שהוא חולה־נפש על סמך מיסמכים אלה. לא הייתי יכול לבדוק את כל האנשים." הסביר הרופא. הד"ר אמיליה בלום סיפרה בבית־המישפט שמדי יום מוצאים ארבעה־חמישה צווי־אישפוז דורמים, ולדבריה יש טעויות שקשה למנען.

במהלך המישפט התבררה מסכת שלמה של מעשים תמוהים וחסרי־אחריות שנעשו בידי עובדי־ציבור ואנשים שונים, ביניהם רופא־המישפחה של משה, כשכל אלה חברו יחד כדי להביא לאישפוזו של משה. השופט אלוני התייחס לקשר מפחיד זה בפסק־הדין החריף שלו.

בפסק־דינו קבע השופט אלוני: „שלושה הם הנתונים שהיו לפני הפסיכיאטר, עת החליט על אישפוזו של התובע: מיכתבו של ד"ר ניסים מיטרני; מיכתבה של יועצת בית־הספר הגב' חדווה אילן, ופרטים מתיקו הרפואי של התובע." השופט בחן נתונים אלה אחד לאחד.

לגבי הד"ר ניסים מיטרני, ממירפאת קופת־חולים בקריית־אונו, התברר שהלה כתב מיכתב שהתיימר להיות חוות־דעת רפואית, אך למעשה היה מבוסס על שמועות בלבד. במיכתבו כתב הרופא הכללי בין היתר: „משה הוא אדם חולה ומשמש גורם רציני בהתמוטטות חיי המישפחה המונה שבע נפשות." את הפרטים הללו קבע על סמך דברי אשתו של משה, „ולפי מה שדיברו אנשים," כהגדרתו.

„כתבתי מה ששמעתי," הסביר הרופא.

כהוכחה חותכת למחלת הנפש של משה טען הד"ר מיטרני, שמשה ביקר אצלו מדי יום והתלונן על מיחושים שונים, אך עובדה זו נתגלתה בבית־המישפט כלא נכונה. כרטיסו הרפואי של משה הראה שהוא ביקר באותה שנה שמונה פעמים במירפאה.

„תמוה ומדהים הדבר," חיווה השופט אלוני את דעתו על חוות־דעת זו של הד"ר מיטרני, „כיצד מעז רופא, שאין מומחיותו בתחום הנפש, להגיע למסקנות כה מרחיקות־לכת, שיש בהן כדי לגרום לאדם פגיעה חמורה למשך כל ימי חייו, על סמך לקט ידיעות המגיע אליו מכל מיני אנשים, מבלי שהוא עצמו יקדים למסקנתו זו בדיקה כלשהי."

חדווה אילן שימשה כיועצת חינוכית בבית־הספר שבו למדה בתו של משה. היא בוגרת סמינר לווינסקי למורות, ולמדה בחוג לפסיכולוגיה באוניברסיטה. „מסקנותיה של היועצת לא היו פחות קיצוניות מאלה של רופא המישפחה," קבע השופט. היא הפנתה אותן במיכתב אל העובדת הסוציאלית של לישכת־הסעד בקריית־אונו,

(המשך בעמוד 63)

המאשפז הפסיכיאטר המחוזי בדימוס, הד"ר זאב ירמולוביץ, שהוציא בשנת 1972 את צו האישפוז הבלתי־חוקי נגד משה. ד"ר ירמולוביץ הוא רופא פסיכיאטר למעלה מ־45 שנה ובמשך 20 שנות עבודתו כפסיכיאטר של מחוז תל־אביב הוציא כ־4500 צווי אישפוז. הוא הוטעה על־ידי עובדת סוציאלית, מורה יועצת מבית־ספר יסודי, ורופא מקופת־חולים בקריית־אונו, והוציא את הצו הבלתי־חוקי.

נמר של נייר

תערוכת הנופים המפושלים של „אמנות לעם" ✶ אנאטומיה של מאבק בין מישטר לאמן ✶ כמה „חירבות חיזעה" היו? ✶ ספר עיברי על ציניקאי מהמאה הי"ח ✶ הדוקטוריורדים

אמנות

נופשלה

אגף התרבות של מישרד־החינוך־והתרבות מפרנס את מרבית תקציבה של האגודה לקידום אמנות לעם שבה מצוי „המדור לאמנויות פלסטיות", שמטרתו לקדם את האמנות לעם בעזרת האמנויות הפלסטיות.

בימים אלה החל המדור הנ"ל בהפעלת תערוכה ניידת, במיסגרת אירועי חגיגות שנת ה־30 למדינת ישראל, תחת הכותרת „נופים באמנות הישראלית", ושוחר האמנות הישראלית עלול לטעות ולחשוב, שתערוכה ניידת זו משקפת 30 שנות „נופים באמנות הישראלית". אלא שהנוף בתערוכה שונה.

על הכנת התערוכה והקטאלוג שלה הופקד רודי בינט, המקדים וכותב: „זוהי ארץ ים־תיכונית, בה מכה השמש בחוזקה..." וממשיך ומציין כי „ציירים כמו אביגדור סטימצקי, טוביה בארי או יהושע נוישטיין אינם מציירים נוף מסויים; קשה לזהות בתמונותיהם איזור מוכר, מקום מוגדר. יחד עם זאת — הנוף הישראלי מהווה עבורם נקודת־מוצא חשובה, מקור השראה ליצירה *..."

לסיום דברי הקדמתו כותב בינט הנ"ל:

„וזהו המקום לציין שאין התערוכה כוללת, כמובן, את כל האמנים הישראלים העוסקים בנושא זה, אלא מהווה מיגוון מייצג לגישות השונות..." אם להתעלם מהשאלה „נוף ארצישראלי" או „נוף ישראלי" *, הרי בולט כי לפחות מחצית הציירים שעבודותיהם משתתפות בתערוכה אינם „מהווים מייצג לגישות השונות..." בעוד גישות לנוף של אמנים בולטים כיגאל תומרקין, דדי בן־שאול ויאיר גרבוז, אינן כלולות ב„מיגוון מייצג לגישות" של בינט.

יחד עם זאת, מפתיע למצוא בתערוכה מתקתקה זו עבודה בולטת כ„עצים בים" של מנשה קדישמן, שאותה מגדיר האמן במילים: „רציתי להצמיח עצים מתוך אדמה שהיא מתכת וזכוכית. להצמיח עצים מתוך ים מלוח. חתכתי פתחים בלוחות פלדה, בצורה של עצים (ראה תמונה)..."

לסיכום, גם תערוכה זו יכולה להצטרף אחר כבוד ובלא תחושת־נחיתות לשאר הנופים התרבותיים המפושלים של אמנות לעם, שתחת להביא „אמנות לעם" משמשת כר־פעולה לבעלי חזקה באמנות ובתרבות — ולא לאמנים.

* מייצג שיקרי לניסוח זה של בינט הנ"ל הוא „פרוייקט נהר ירושלים" של יהושע נוישטיין, בלייה ומארכס, המצורף לתערוכה הנ"ל. פרוייקט זה, שכותב שורות אלה היה עד לו בשעתו, היווה ניסיון להטביע — בעזרת רמקולים שצווחו קולות מים — את גיא בן־הינום כמו היה ערוץ יבש בקולוראדו. האמנים שהנוף הישראלי משמש להם „מקור השראה ליצירה..." כדברי בינט הנ"ל, התעלמו מכך שבגיא בן־הינום העלו עולה עוללים למולך ולעשתורת.

* שרירותי ואווילי למדי להציג תמונות של אברהם נתון מ־1941, ומנחם שמי מ־1925, תחת הכותרת „נוף ישראלי" עוד בטרם נולדה ישראל, ולהציג תמונות סנייליות של נחום גוטמן מ„ישראל" במקום עבודותיו הנהדרות מימי „ארץ ישראל".

רב מכר

שעור גרמני

גרמנים מועטים בלבד לחמו בגלוי נגד המישטר הנאצי בארצם, ומחוצה לה. אחד מאלה היה הסופר המעולה זיגפריד לנץ,

שמעשיו בעת ההיא מקבילים במידה רבה למעשיו של הקנצלר הגרמני הקודם ווילי בראנדט. זיגפריד לנץ ערק מהצי הגרמני ולחם נגד בני עמו בדנמרק ואף תיאר את מאבקו זה, בצורה סיפרותית, בסיפרו שיחת העיר *.

בכל ספריו עוסק זיגפריד לנץ בביקורת מוסרית של החברה הגרמנית, ריקבונה ההיסטורי והאידיאולוגי, וכן הזדקקותו של עם זה לשלטון דכאני. הוא עושה זאת בלא משוא־פנים או תרגילי התחסדות וצביעות, תוך שהוא מציג שאלות נוקבות בסיגנון: „אם עורך־דין מפורסם בהאמבורג מואשם היום בפישעי־מילחמה, חייבים אנו לשאול את עצמנו: כיצד זה קרה? היכן הסתתר כל השנים? מה קרה למצפונו ולמצפון שכניו?..." ועל שאלות שכאלה משיב זיגפריד לנץ בצורה מבריקה ב־348 עמודי סיפרו השעור הגרמני, שראה אור החודש בתרגום נהדר לעיברית, תוך האפלה על ספריהם של היינריך בל וגינטר גראס שכבר תורגמו לעיברית **.

השעור הגרמני הוא סיפורו של זיגי יפזן, אסיר במוסד לעבריינים צעירים, הנדרש לכתוב חיבור בנושא „תענוגות החובה", שבו הוא כותב בתוקף נסיבות כפייתיות על אביו השוטר מתחנת רוגביל „התחנה הצפונית ביותר בגרמניה". על אביו אשר „בימות מילחמה ובימות שלום, הוא מניף את עצמו על אופניו ומדרדש אל תוך המבוי הסתום של תפקידו..."

חיבורו של זיגי יפזן, העולם הסובב אותו, והמניעים שהביאו לכליאתו, מסתכמים לשעור גרמני שרק גרמני שמרד בגרמניה ובגרמניות, יש בכוחו להעניק.

ביום שישי אחד בחודש אפריל, שנת 43', יוצא אביו של זיגי כדי למסור לצייר מאכס לודוויג ננזן „איסור לצייר שהוחלט עליו בברלין..." על מסירת האיסור מגיב הצייר בפליאה ושואל את השוטר, אביו של זיגי, כיצד ישגיח על קיום האיסור, וזה משיב לו: „רק תחכה ותראה, מאכס..." אלא שהצייר ממשיך לצייר. זיגי הופך שותף לקשר שלו „נגד המדינה". באחד הציורים מצייר מאכס המון שחפים, שאותם מתאר זיגי: „אולם אחר־כך גיליתי שכל אחד מן השחפים כומתת־שירות של המישטרה על ראשו ונשר־המדינה על חזהו

זיגפריד לנץ
מה שהושג פעם — יישאר לעולם

הקמור, ולא זו בלבד: כל השחפים דומים היו לאבי, פניהם כפניו המנומנמים..."

כעבור זמן מבקר השוטר אצל הצייר עם הוראה לרשום את ציוריו מהשנתיים הקודמות, ובמהלך הפגישה פולט אביו של זיגי את ה„אני עושה רק את חובתי, מאכס..." בעוד תגובתו של הצייר היא: „זה לא יועיל לכם. זה עדיין לא הועיל לאיש. תיפסו לכם מה שמפחיד אתכם. החרימו, חיתכו, שירפו. מה שהושג פעם, יישאר לעולם..."

בינתיים מגיע אל המוסד לעבריינים צעירים פסיכולוג צעיר, הכותב דיסרטציה על זיגי, שמגמתה „רוצה הוא ללמד זכות עלי, לטהר ולאשר אותי; רוצה הוא להצדיק את גניבת התמונות שגנבתי... בכלל הבטיח לי שיכליט בפרשתי את מיקרה־הגבול, וידרוש למעני דין־צדק..."

בשיחה בין שוטר הכפר לבין הדוור, אומר הדוור לאביו של זיגי: „מספרים שאתה עושה יותר משחייב אדם לעשות, ומכל מקום שאתה עושה יותר משדורשת החובה..." ואילו השוטר טוען כי „בצו נאמר שהוא מנוכר לאומה" ומוסיף: „ושלפיכך הוא סכנה למדינה ולא־רצוי, פשוט מנוון — אם אתה ידוע, למה אני מתכוון!..."

אלא שתוכניות המילחמה של אלה שציוריו של מאכס „מנוכרים" להם אינן עולות יפה. אחיו הפצוע של זיגי, יפזן, עורק מהצבא הגרמני המובס ומסתתר אצל הצייר. למרות המפלה המתקרבת, שוטר הכפר מגביר את רדיפתו אחר הצייר, ובאחד המיפגשים אומר הצייר לשוטר: „אם אתה חושב שאדם צריך למלא את חובתו, אני אומר לך את ההיפך: אדם צריך לעשות משהו שפוגע בחובתו. חובה, בעיני, זו רק יורה עיוורת. על כורחו אדם עושה משהו שאין היא תובעת..." השוטר אינו מבין זאת בעוד בנו, זיגי, מבצע זאת. הוא גונב, אוסף,

* ראה אור בעברית בהוצאת עם עובד בספריה לעם.

** זיגפריד לנץ, „השעור הגרמני", תרגום: חיים איזק, הוצאת „זמורה, ביתן, מודן" 348 עמודים (כריכה רכה).

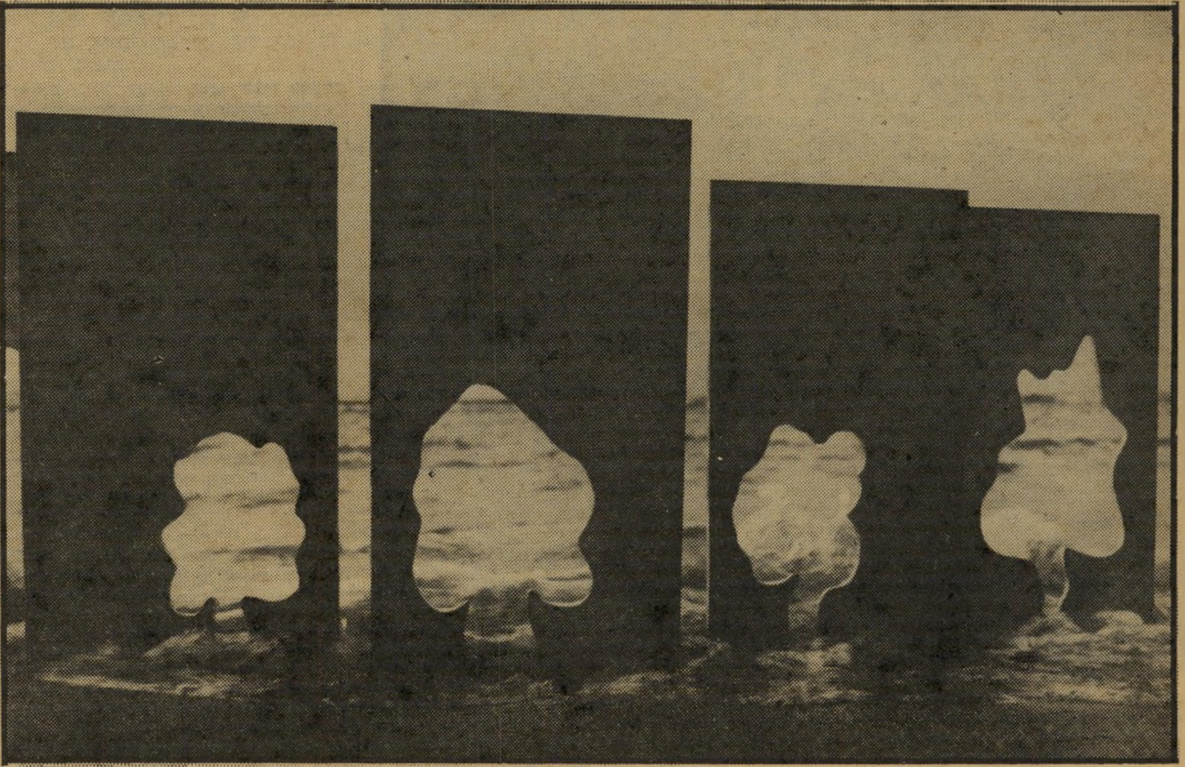

מנשה קדישמן: עצים בים 1973, פלדה וים

מלקט ומשחזר את ציוריו של מאכס, ומחביא אותם. הפסיכולוג מסביר זאת בדיסרטציה שלו, כך: „בעמידתו בין אביו שביקש ממנו לעסוק במשימות בילוש ובין הצייר שהטיל עליו תפקידים שנועדו ל־פעמים להצלת תמונות, הוכיח הנער אינסטינקטיוויות הכנה לבעיות התקופה...”

המילחמה מתקרבת לקיצה. השוטר וה־צייר מגוייסים לחיל הקשישים, וכאשר מגיעים החיילים הבריטיים למקום, הם אוסרים את השוטר. מאכס, הצייר שתהי־לתו שבה אליו, אינו מתרגש כלל מכניעת גרמניה, ואומר: „חיש־מהר הם יוצאים מחוריהם. אתה חושב שיסתתרו זמן־מה, שיישבו בשקט, בדומיה, שיתייחדו עם חרפתם בחשיכה, אבל הנה אך נשמת לרווחה וכבר הם שוב פה...” כעבור זמן קצר משתחרר שוטר הכפר ממחנה־המעצר, ושב לתפקידו. על בנו־בכורו שערק מן הצבא הגרמני הוא אומר: „כל עוד אני חי, לא ייכנס לבית הוריו.”

מילחמתו של שוטר־הכפר באמנות ה־„מנוונת” טרם תמה. הוא שורף את ה־ביקתה שבה החביא בנו זיגי את עבודותיו האסורות של הצייר. האב השוטר מטיח בפני בנו, אחרי שזה טוען כי פג האיסור לצייר: „אדם צריך להישאר נאמן לעצמו; הוא צריך למלא את חובתו, גם אם המצב משתנה...” הכרזה זו מאלצת את זיגי יפזן הצעיר להרחיב את פעולותיו להגנת תמו־נות הצייר. הוא מתחיל לגנוב אותן ממו־זיאונים על־מנת שאביו לא ישמידן, עד שלבסוף הוא נכלא.

השעור הגרמני הוא מיצירות־המופת ש־נכתבו במחצית השנייה של המאה ה־20, והוא נכתב בלא פעלולים או עזרים חיצו־ניים כלשהם. במהלך עלילתו מצליח זיג־פריד לנץ להוביל את הקורא בין מבוכי הנפש המסוכסכים של גרמניה והנאציזם.

שעור ישראלי. הגב' אלונה פרנקל, שעיצבה את עטיפת השעור הגרמני, וציי־רה עליו צלבי־קרס רבים, בבורותה ציירה אותם כשהקרסים שלהם פונים בכיוון של נגד השעון. עטיפת זו פוגמת עד מאד בטעם הטוב, ובעיקר באיכויותיו המעולות של ספר זה, העוסק בפיענוח צלב־הקרס שקרסיו פונים בכיוון השעון. על כל פנים: כאשר יקבל מחבר הספר, זיגפריד לנץ, עותק מהמהדורה העיברית של סיפרו, ספק אם השעור הישראלי ינעם לו כפי שלקורא ינעם השעור הגרמני שלו.

צאן ברזל

OVERKILL

בימים אלה ראה אור סיפרון צנום תחת הכותרת האמת על פרשת חירבת חיזעה * בעוד כותרת־המישנה שלו היא: „לשרוף־לפוצץ־לאסור־להעמיס־ולשלח” עם כל ה־אסוציאציות שהיא יוצרת. עורך הסיפרון כותב, בדיברי ההקדמה שלו, שרעיון עריכת הסיפרון נבע „מן הדחף הפשוט להציב סכר מול גלי השקר השוטפים אותנו בעוצמה רבה ומאיימים להטביענו... הידיעה כי סיפור חירבת חיזעה הוא סיפור אמיתי, שחזר ונישנה בארץ זו לא פעם ולא פעמיים, אלא מאות פעמים...”

עורך הסיפרון מנצל את ההזדמנות שהעניק הוויכוח הציבורי שנערך לרגל הקרנת הסרט על־פי סיפורו של ס. יזהר, חירבת חיזעה בטלוויזיה, על־מנת להביא רשימות קטלוגיות של כל ה„חירבות חיזעה” שהיו בארץ, והוא מגיע לרשימה בת 151 מקומות שנמחקו מהארץ ומן המפה. לרשימה קטאלוגית זו מצורפת גם תל־אביב, הניצבת על כמה כפרים ערביים.

דומה שעורך הסיפרון מצליח, על־ידי הגדשת הסאה, להביא את הקורא לתחושה של OVERKILL, הדומה לתחושה ש־אפפה את תושבי ארצות־הברית במהלכה של המילחמה בוויייט־נאם, כאשר הטלוויזיה הקרינה מדי יום תמונות של „גודש־הרג”, שהביאו עד מהרה להקהיית תחושות ה־צופים בהן.

בלהיטותו הרבה להציג תמונות של „גודש־הרג” ו„גודש־גירוש”, הצליח עורך הסיפרון להתעלם מעצם כוחה ותפקידה של סיפרות, לבודד אירוע אחד מתוך מסכת שלמה ולהדהים בעזרתו. למשל, כאשר הבמאי הבריטי פיטר ברוק העלה בלונדון מחזה על מילחמת וייט־נאם, תחת הכותרת US, הוא ניצב בפני בעיית ה„גודש־הרג” ועל כן, בסיומו של המחזה, שרף אחד השחקנים פרפר ציבעוני על הבמה, והעלה בקהל אנחת זוועה שכמותה כל זוועות וייט־נאם לא הצליחו לסחוט ממנו.

אלא שעורך הסיפרון הנ"ל התעלם משדיי־פות סיפורו של ס. יזהר. אילו טרח לנתח אותו מבחינה מילולית, תוך שהוא משווה את דיברי והערות הנפשות הפועלות בו, למונחים שרק לפני שבועיים הובאו ב־טלוויזיה בסרט המכה ה־81, שגם הוא סובל מ„גודש־הרג”, הרי האמת על פרשת חירבת חיזעה היה מביא על קוראיו את „המכה ה־82”.

* „האמת על פרשת חירבת חיזעה”, העורך: רמי ליבנה. הוצאת „כתם”, 64 עמודים (כריכה רכה).

ציטוטון

„הכל רצונות אנוש”

בספר ריקנות החיים מאת הפרופ' אריה זקס (ראה: עיון) מהאוניברסיטה ה־עיברית בירושלים, המטפל ב„מצבו של האדם על־פי סמיואל ג'ונסון”, נכללת בין השאר מאות מאימרותיו של ג'ונסון, הרואות לראשונה אור בעיברית. הרי כמה מהן:

„חסידי ברקלי היושבים אל שולחן הכתיבה שאין להם שולחן, נייר או אצבעות... אם תכלא גבר ואשה במשך שישה חודשים כדי שילמדו להפיק את כל הנאותיהם זה מזו — יתאהבו בהכרח. אולם אם בסוף תקופה זו תשלח אותם למפגשי חברה, ותניח להם להחליף בני־זוג כצונם, ישכחו עד מהרה את הקשר שביניהם, קשר שאינו אלא תוצר הכורח וריקנות החיים... מר אלמוני לעולם לא יתיר לגברים לזמזם באוזני בתו. מי, אם כן, יזמזם באוזנה — המשרת!... מי שצייר את העתיד בעיני דמיונו, לא ישבע נחת בעיני בשר... לסלק את העצלות הדביקה ולגאול את הזמן שהוצא לריק בבטלה ובחטא... שדות האוויר פתוחים בפני הידע ורק הבורות והעצלות חייבות לזחול על פני הקרקע... בזיקנתנו אנו משעשעים את תשישות השנים על־ידי היזכרות בהנאות נעורים... מצבה של נפש הלומת אסון פתאומי דומה לזה שפקד את תושביה האגדיים של הארץ לאחר בריאתה, כאשר ירד עליהם הלילה הראשון והם חשבו שהיום שוב לא ישוב... מעולם איני קורא על נזירים מבלי שבדמיוני אני מנשק את כפות־רגליהם. מעולם איני קורא על מינזרים מבלי שאפול על ברכי ואנשק את מרצפותיהם... מהו השוני בין האדם לשאר היצורים החיים? כל חיה, הנגלית לעיני, בעלת אותם צרכים גופניים כמוני: היא רעבה ולוחכת עשב, צמאה ושותה מן הנחל; כשצמאונה ורעבונה מושקטים היא שבעת רצון ונרדמה... אני רעב וצמא כמוה, אך כשצמאוני ורעבוני פוסקים עדיין אין לי מנוחה; כמוה כואב אני את החסר, אך שלא כמותה איני בא על סיפוקי עם השבעתו... כשאנו מתבוננים באדם הרודף אחר עניין הקרוב לליבו, מבלי להתחשב בדעתן של הבריות, הוא נראה לנו, בצדק, בלתי־מוסרי ומסוכן...”

עיון

סמיואל ג'ונסון

סמיואל ג'ונסון, הוגה, מחבר ומילונאי בריטי, נולד בשנת 1709 לאביו, בעל חנות־ספרים. בנערותו נפגע ג'ונסון ממחלת חזרת שסימאה את עינו האחת והכהתה את השנייה. בגיל 20 התקבל לפמברוק קולג', אוכספורד, שם היה ללעג ולקלס בשל מחלתו, שגרמה לו רעדה מתמדת ועיקמה את תווי־פניו. כעבור שנה נטש את לימודיו ועבר להתגורר בלונדון.

במשך 30 שנים נאבק ג'ונסון בלונדון בדאגות פרנסה וייסורי־גוף־ונפש. תחילה ביקש להיות משורר סאטירי, ושפך את מררתו על מומי דורו. בשנת 1735 נשא אשה רגזנית ומבוגרת ממנו ב־20 שנה. עשר שנים מאוחר יותר החל בחיבור מילון הלשון האנגלית ובמשך שבע שנים עבד אותו בפרך, עד שזה ראה אור בשני כרכים. בהגדרותיו הברורות ובדגימות עשירות פתח עידן חדש בלכסיקוגראפיה.

תוך שנים אחדות הפך ג'ונסון פוסק אחרון בענייני סיפרות בדורו. במשך תשע שנים ההדיר את כתבי ויליאם שקספיר. יחד עם זאת הוא היה איש ניגודים המתבל כתביו במילים לטיניות, חריף, שמרן, מנפץ ומקים מזבחות, נוטה למרה שחורה ויודע פרק בהלכות גרגרנות. חי־בורו החשוב ביותר הוא חיי המשוררים, שאותו פירסם שלוש שנים לפני מותו בשנת 1784.

אישיותו של סמיואל ג'ונסון היא של אדם שהייאוש רדף אותו כל ימיו. במקביל הוא נרדף על־ידי חרדותיו, שאיפותיו להצלחה, הפיצול באישיותו, מאבקיו ה־פנימיים, פחדיו מפני הטירוף. יחד עם זאת ניחן ביושר פנימי ובכנות מוסרית.

בימים אלה ראה אור, בעיברית, מחקרו של הפרופסור אריה זקס על סמיואל ג'ונסון, השקפותיו ויצירותיו *. ספר זה הוא אחד הספרים הבודדים שראו אור בעיברית, המציגים תמונה רבת־היקף של בעיות העילית התרבותית באנגליה במאה ה־18, תוך ניסיון להשוות את בעיותיה עם הבעיות הקיומיות של תקופתנו. הפרו־פסור זקס, שהתמחותו בסיפרות האנגלית של אותה התקופה, ממיין בשיטתיות כמה מנושאי־היסוד שהעסיקו את סמיואל ג'ונ־סון, תוך שהוא מצליח להעניק (בעזרת אריה ברקאי) תמונת־מצב של השקפותיהם של ג'ונסון ובני דורו.

ריקנות החיים מעניק לקורא העברי תמונה חיה מכלי ראשון של נושא ותקופה בספרות האנגלית, עליו אומר פרופסור זקס בפתיחת לדיברי הקדמתו: „רק מיעוט בקרב קהל הקוראים המשכיל בארץ קרא או יקרא אי־פעם במקורו ספר מספריו של סמיואל ג'ונסון...” אישית, נראה לי שקריאת סמיואל ג'ונסון ל„קהל הקוראים המשכיל בארץ...” אינה בראש קדימויו־תיו, ושהתקופה מעניינת יותר מג'ונסון וחבריו. יחד עם זאת, מוטב שאחרי פירסום סיפרו המקיף הזה של אריה זקס תדאג המועצה־לתרבות־ולאמנות, המפרסמת תר־גומי־מופת בעיברית, להוציא לאור את חיי ג'ונסון לבוסוואל, על־מנת שדיוקנו המלא של איש רב אשכולות זה, שוויכוחים רבים מתנהלים עד היום בדבר חשיבותו, יוצג בפרספקטיווה רחבה יותר בפני הקורא העברי. מכל מקום, פרופסור זקס מצליח להציג בריקנות החיים בעיות של הגות, ואפילו מילחמות סיפרותיות של המאה הי"ח, בחיוניות מרתקת.

סמיואל ג'ונסון
דאגות פרנסה וייסורי גוף ונפש

* אריה זקס, „ריקנות החיים — מצבו של האדם על־פי סמיואל ג'ונסון,” הוצאת י"ל מאגנס, 112 עמודים (כריכה רכה).

בחטף

פזורת־שירה

● בהוצאת־הספרים של אוניברסיטת הארוואורד ראה אור בשבוע שעבר הספר ישראל — בן־הברית הערוך לקרב מאת הפרופסור **נדב ספרן**, שבו הוא סוקר את יחסי ארצות־הברית—ישראל במשך 30 שנה, ומעריך את הצפוי ליחסים אלה בעתיד הלא־רחוק ● שני משוררים תל־אביביים ישבו בבית־קפה ושוחחו על תופעה חדשה בסיפרות העברית. האחד קרא לתופעה „דוקטויורדים”, ואילו ה־משורר השני קרא לה „פזורת שירה”. התופעה עצמה היא דוקטורים לסיפרות ממוצא ישראלי שירדו להשלים לימודיהם בניכר ומאריכים את שהותם בו. אחד הבולטים ביניהם: ד"ר **חנוך גיא**, המלמד עיברית באוניברסיטת טמפל בארצות־הברית, שהחליט באחרונה לטפח את השירה העיברית בתירגום לאנגלית. משום כך הפך שותף לעריכת גיליון מיוחד של כתב־העת המקומי POETRY NEWS־LETTEH, שיוקדש לשירה ישראלית. עמיתו לעיסוק, היושב בקצה של כדור־הארץ, הוא ד"ר **יוסי גמזו**, בנו של המבקר הקשיש לאמנות ולתיאטרון ד"ר **חיים גמזו**. הוא מתגורר בסידני, אוסטרליה, ו־

דויד אבידן
טכסטים מחאתיים מבריקים

מלמד שם עברית, למרות שאת הדוקטו־רט שלו עשה בסיפרות אידיש. גם גמזו עורך גיליון המוקדש לשירה ישראלית, במיסגרת הפואטרי אוסטרליה. שני גיליו־נות מיוחדים אלה הם תרומת הדוקטורים הנ"ל לחגיגות ה־30 למדינת ישראל ● בסדנא למחזה המקורי של התיאטרון ה־לאומי הבימה מעלים את המחזה מוסה והפרעונית מאת מחזאי בשם **מתי רגב**. רגב הוא נכדו של מנהיג ציוני פולין בשנות ה־30 ושר־הנפים הראשון של יש־ראל, **יצחק גרינבאום** ● בימים אלה פירסם המשורר **דויד אבידן** ספר חדש תחת הכותרת „תישדורת־מלוויין־ריגול” ובו שירים, תישדורות ומיסמכים. את מרבית היצירות שבספר חיבר אבידן בעזרת הק־לטות שערך בדיקטאפון־יד ושאר אביזרים טכנולוגיים. בספר החדש מצויים כמה טכסטים מחאתיים מבריקים. במקביל פיר־סם אבידן גם מהדורה מתורגמת לצרפתית של סיפרו זה ● תלמידי הסטודיו למישחק של **ניסן נתיב** מציגים בימים אלה, ב־קומה השלישית ביפו, את המחזה בלילה בשוק הישן מאת **י"ל פרץ** ● שמועות עקשניות בחוגי סיפרות טוענות, שאחד מ־שלושת כיתבי־העת הסיפרותיים פרוזה, סימן־קריאה או עכשיו, עומד לאבד את הקצבת מישרד־החינוך, המתכוון להעביר סכומים אלה לכתב־העת של „מיסדר ז'בו־טינסקי” בשם האומה ● סיכסוך חריף בין נגנים ילידי־הארץ לבין נגנים עולים מב־רית־המועצות עומד לפרוץ בתיזמורת ה־קאמרית, כאשר הרקע הוא פיטוריהם של כמה מהנגנים ילידי הארץ על־ידי המנהל האמנותי של התיזמורת, **רודולף ברשאי**. מכל מקם ברור, שהשערוריה בתיזמורת לא תהיה קאמרית כלל ●

מאת דן עומר

צה"ל הערוך מאחרי סיני מפורז יהיה חזק יותר מצה"ל בהערכותו

הנוכחית ✱ הערכות צה"ל בקו קירנאייקה היא מירשם לתבוסה

אנטי-עמידרור

מאמר זה, פרי עטו של שאבי תמיר, סטודנט לכלכלה ולמדעי־המדינה באוניברסיטת תל־אביב, הוא מאמר תשובה ותגובה לסידרת ה־מאמרים של הפרשן הצבאי של „העולם הזה" בנימין עמידרור, שהתפרסמה בחודשים האח־רונים במיסגרת הסידרה „גבולות וביטחון". בסידרה זו, שנכתבה על דעת הכותב בלבד ומשקפת את תפיסותיו הפרטיות, הציג עמי־דרור עמדות המבטאות את התפיסות המקוב־לות במערכת הביטחון הישראלית. על פיהן ניסה לתוות את תסריטה של המילחמה הבאה העלולה לפרוץ בין ישראל למדינות ערב, ב־מקרה שישראל תיסוג לגבולות יוני 67 מבלי לתבוע צימצום בעוצמה הצבאית הערבית. על תסריט זה של „מילחמת חיטין השניה", הגיב כבר שאבי תמיר („העולם הזה" 2116) במאמר שבא לערער על האמונה הבסיסית של המימסד המדיני ושל מערכת הביטחון הישראלית, כי נסיגת צה"ל מסיני, אפילו תוך פירוזו, תרע באורח משמעותי את מצבה הצבאי של ישראל. במאמר הנוכחי, המתפרסם במיסגרת הוויכוח הציבורי על השלכות הנסיגה האפשרית, מנסה שאבי תמיר לערער תפיסות צבאיות נוספות של עמידרור, כפי שבאו לידי ביטוי במאמריו.

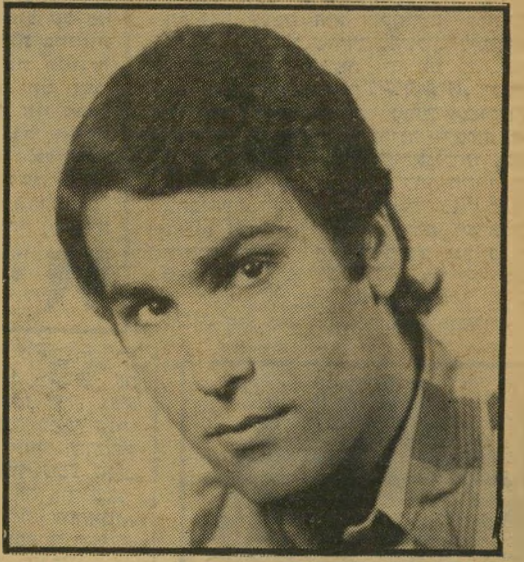

שאבי תמיר

בנימין עמידרור

בעיקבות הכתבה הראשונה בסידרה זו (העולם הזה 2116) נתקלתי בשיחות אישיות, במיספר תגובות שהמשותף למרביתן היה אי־הבנה סביב בעיית הקשר שבין גורם השטח לרמת הביטחון הצבאי. תגובות אלה מתמקדות במאמץ „להזכיר" לי, כי הקביעה הבסיסית של סידרת מאמרים זו — דהיינו, כי לעניין הביטחון הלאומי של ישראל, צה"ל הערוך מאחרי סיני מפורז יהיה „חזק" יותר מצה"ל בהיערכותו הנוכחית — מערערת למעשה על הנוסחה ה„קדושה", כי שטח־ביטחון, נוסחה שביטויה המובהק מובא בקביעתו של עמידרור כי „תמיד, ובכל מיקרה, יותר שטח פירושו יותר ביטחון" (העולם הזה 2108).

תחת כל מערכת אילוצים נתונה קיים מרחב טריטוריאלי מסויים, שמעבר לו כל תוספת שטח פירושה אובדן בטחון

סוג אחר של קוראים, המתמקד סביב הקשר בין גורם השטח לרמת־הביטחון הצבאי, תוקף את טיעוני אחרי שבהבל פיו הוא מייחס לי עמדות שאותן, או דומות להן, לא זו בלבד שאין למצוא בכתבה הראשונה, אלא שגם רמזים להן יקשה למצוא אפילו תוך שימוש במיטב הפיל־פוליסטיקה התלמודית. אופיינית לסוג זה תגובתו של בנימין עמידרור, המנסה להפריך את טעוני על־ידי הרח־בתם, עד להבאתם לכלל אבסורד, בעוד שברור לו לחלוטין כי טכניקה זו היתה תקפה רק אילו הייתי טוען את הטיעון ההפוך לשלו — היינו, כי „תמיד, ובכל מיקרה, יותר שטח פירושו פחות ביטחון".

כתבה זו תנסה להראות כי שני הטיעונים, הן הנוסח של עמידרור והן הנוסח שהוא מייחס לי בהבל־פיו, מופרכים לחלוטין, בהיותם שני קטביו של האבסורד הצבאי — וכי בעוד זה המיוחס לי מתוך כשל־הבנה של עמידרור, מופרך הן על־ידי ההיגיון והן על־ידי הניסיון הצבאי. בהיותו שולל את יתרונותיו העצומים של גורם השטח, הרי השני — המקובל על עמידרור, מופרך, בהיותו כרוך בשימוש המוטעה בגורם השטח על־ידי ניצול יתרונותיו עד אבסורד.

מאחר שתגובות אלה סימטריות לא רק לאי־ההבנה הרווחת בקרב הציבור הרחב, אלא גם להלכי־הרוח בקרב מקבלי ההחלטות בישראל, וכנראה גם בקרב מרבית ה־קצונה הבכירה של צה"ל, ומאחר שהנוסחה שטח־ביטחון בניסוחה הקטיגוריאלי על־ידי עמידרור מהווה מכשלה מתודולוגית ופסיכולוגית עצומה לכל דיון ענייני בבעיית הנסיגה מסיני, אני רואה חובה לעצמי להקדים דיון קצר לבעיות הקשר שבין גורם השטח לבין רמת הביטחון הצבאי, וזאת קודם שאמשיך במיפוי היתרונות והחסרונות הכרוכים בפירוז סיני עבור צה"ל — מיפוי שהיה מטרתה הראשונה של כתבה זו.

תחת כל מערכת אילוצים נתונה קיים מרחב טריטוריאלי מסויים, אשר מעבר לו תוספת שטח פירושה אובדן ביטחון. אינני יודע מתי ועל־ידי מי „נתקדשה" הנוסחה „שטח־ביטחון", אך ברור לי מעבר לכל ספק כי „אשמה" זו אין להטיל על ההיסטוריה הצבאית. שכן, אף ש־ההיסטוריה הצבאית מוכיחה כי למרכיב השטח חשיבות מכרעת בקביעת רמת הביטחון ה־צבאי, וכי בנסיבות מסויימות אף אין לשטח תחליף, הריהי משובצת גם בדוגמות מופת וכשימוש מוטעה כגורם השטח, ומספקת של דוגמות המלמדות, כי בנסיבות מסויימות — כל תוספת שטח מהווה תוספת סיכון.

דוגמות אלה הן, בחלקן, בלתי־מתוכננות ובלתי־חזויות, הן על־ידי הצד שזכה בתוספת השטח והן על־ידי הצד שאיבד שטח זה, אך בחלקן הן תוצאות מתוכננות המעוג־נות בשיקולים אופראטיוויים מוקדמים, אשר הניעו צד אחד „לוותר" על השטח; יתירה מזו: לפתות את יריבו להשתלט על מרחב טריטוריאלי מסויים, אשר פריסת כוחותיו בו מחלישה את היערכותו הצבאית.

■ ■ ■

מאחר שמטרתי של דיון זה לתחום את גבולות השימוש המוטעה בגורם השטח, ולהמחיש את יחסיותו ואת תלותו במרכיבי־עוצמה אחרים, אני רואה עצמי פטור מן החובה של הבאת הוכחות המאשרות את חשיבותו של גורם השטח בקביעת רמת הביטחון הצבאי. שכן, לא זו בלבד שאין עמדה זו זקוקה לסניגוריה שלי, בהיותה מוכחת על־ידי כל הניסיון הצבאי ההיסטורי, אלא שאני עצמי מודע יפה־יפה למרכזיותו של גורם השטח ובמקום אחר בסידרה זו, בהתייחסות למקומו של גורם השטח בחזית הירדנית, הסורית והלבנונית, עשויים כל אלה הסבורים כי מצאו להם מטרה נוחה לניגוח — על־ידי כך שהם מציגים אותי כמי שמעמיד את כל המקובלות הצבאיות על ראשן — כל אלה עלולים למצוא כי הם

בקרבות תנועה, מרחב ההיערכות האופטימי הוא מרחב המינימלי המאפשר הגנה

תוקפים את הירהורי־ליבם המושלכים עלי, וכי ככל ש־מדובר בראיית מקומו של גורם השטח בחזית המזרחית והצפונית, אין בינינו חילוקי־דיעות מהותיים.

קביעת מיגבלותיו של גורם השטח אין בה, איפוא, משום שלילת ערכו, אלא היא רק תמרור של אזהרה מפני השימוש המוטעה ביתרונותיו, שימוש הכרוך תמיד בהרחבת יתרונותיו אלה עד אבסורד, והפיכת השימוש המושכל והמאוזן בהם למלכודת־פתאים עצמית.

הדוגמות שיובאו להלן, הממחישות את תלותו של גורם השטח במרכיבי עוצמה אחרים, הן רק מידגם קטן מתוך עשרות דוגמות אחרות שרק חובת הצימצום מונעת ממני את הצגתן:

- כמעט בכל הנסיבות, השפעת מרכיב השטח על המערכת הלוגיסטית שלילית, היינו: הקשיים שבפניהם עומדת המערכת הלוגיסטית גדלים והולכים ככל שגדל השטח שעליו פרו־סים הכוחות שמשרתת מערכת זו, וככל שגדל המרחק בין זירות הלחימה לבין התשתית הל־וגיסטית.
- האפקטיוויות של מערכת הגנה אווירית מסויימת

כמעט תמיד, כל תוספת שטח מאריכה את קוי החזית, ומדללת את ההערכות עבור צבא, הסובל מנחיתות

תקטן ותלך ככל שקטן המרחב הטריטוריאלי שעליו היא צריכה להגן. אם עבור צבא מסויים קיום מערכת־הגנה אווירית יעילה הוא תנאי הכרחי לקיום רמה מינימלית של ביטחון צבאי, הרי צבא זה ימצא כי „לא כדאי" לו להשתלט על שטחים נרחבים נוספים, שכן התפרסות כוחותיו עלולה לדלל את מערכת ההגנה האווירית שלו עד לרמה שתציב איום חמור על עצם קיומו.

- אם צבא מסויים סבור כי אויבו נהנה מיתרון ברור בקרבות־תנועה, הוא ייטה לסגל לו אסטרטגיה דפנסיווית, שבמיסגרתה ינסה לנטרל את יתרון אויבו בקרבות־תנועה על־ידי הרוויית זירות הקרב במערכות־נשק ואגדי־כוחות, היינו: על־ידי השגת היחס המכסימלי האפשרי בין כמות הכוחות לבין המרחב הטריטוריאלי של זירות הלחימה. ברור כי לגבי צבא זה, המרחב הטריטו־ריאלי האופטימי להיערכות מיגוננתית הוא המרחב הטרי־טוריאלי המינימלי המאפשר לו להגן על עצמו, שכן במרחב מינימלי זה מושגת ההרווייה הגבוהה ביותר של זירות הלחימה.
- להוציא את המיקרה של השתלטות על שטח מתוך „קווים חיצוניים" — מיקרה שבו תוספת השטח מקצרת את קו החזית — תמיד, ובהכרח, הגדלת ממד העומק של השטח כרוכה בהארכת קווי החזית, וממילא בצורך להקצות כוחות שיגנו על קווים אלה.

אם נקבל את ההנחה הצנועה, שיהיו יחסי־הכוחות האיכותיים אשר יהיו, מול כל איום נתון קיים יחס מינימלי בין גורם הכוח לגורם המרחב שאותו חייב המגן לקיים כדי לסכל איום זה, ואם נוסיף להנחה זו את התופעה של נדירות המשאבים, התקציביים כאנושיים, תובן מאליה המסקנה הבאה:

לגבי כל כוח־מגן נתון קיים מרחב־היערכות

אופטימלי, שמעבר לו עלולה הארכת קווי ה־חזית לדלל את היחס שבין היקף הכוח המגן לבין המרחב המוגן אל מתחת ל„סף הקרי־טיות", היינו: אותו סף, שמעבר לו ההגנה אינה אפשרית עוד.

תחת מערכת אילוצים קיצונית, כבמיקרה של ישראל, כאשר מיגבלת היקף הכוח ובייחוד זו הקיימת בשלבי הפתיחה של המילחמה היא אילוץ קשיח וברור, מובן כי התופעה של „דילול־יתר" מתפתחת לא במושגי־עומק של אלפי קילומטרים, אלא כבר בעומק של מאות קילומטרים. לפיכך, מי ששר שירי־הלל בשבח ההיערכות בקו קיר־נאייקה שבלוב, אינו יכול עוד להניח כתקפה את מערכת האילוצים הקיימת בהיערכות הנוכחית של צה"ל בסיני.

משתנה לא רק ממד העומק, אלא אורך קוי־החזית, בעיות המערכת הלוגיסטית, משך גיוס והיערכות כוחות המילואים (ובמשתמע — משך הזמן שבו יצטרכו הכוחות

עבור כל מרחב טריטוריאלי נתון, קיים מרחב גדול יותר, אשר בו נפגעת יעילות חלק ממרכיבי העוצמה

הסדירים לנהל קרב־מיגננה לבדם; האפשרויות להעתיק מאמצי הכרעה מחזית לחזית, משך המלחמה, אפשרויות השימוש הרב־חזיתי בעוצמת חיל־האוויר ועוד. קו קיר־נאייקה אינו קו היערכות אבסורדי בעיקרון. הוא אבסורדי עבור מדינה עם משאבים אנושיים וחומריים כמו אלה של ישראל, שהכות הסדיר שהיא מסוגלת להציב בכל גבולותיה מסתכם בכשלוש אוגדות בלבד. אך האבסורד שב„תיסמונת קירנאייקה", בהיותו מופת של שימוש מוטעה בגורם השטח, ראוי להתייחסות מפורטת יותר, כפי שאכן ייעשה בהמשך כתבה זו.

■ ■ ■

דוגמות אלו הובאו כדי להמחיש את האופן שבו עלולה הגדלת מרחב ההיערכות הטריטוריאלית לפגוע באפקטיוויות של חלק ממרכיבי־העוצמה של מערכת צבאית. על בסיס דוגמות אלו נוכל לנסח את הקביעה הבאה:

אם נתונה מערכת אילוצים מסויימת, הרי עבור כל מרחב־היערכות טריטוריאלי נתון קיים מרחב גדול יותר, אשר בו קטנה יעילותם של חלק ממרכיבי־העוצמה של צבא נתון מאשר במרחב הראשון.

מאחר שכבר הערתי כי יתרונותיו של גורם השטח מקובלים עלי לחלוטין, איני רואה צורך בהמחשתה של הקביעה המהופכת, דהיינו:

אם נתונה מערכת אילוצים מסויימת, הרי עבור כל מרחב־היערכות טריטוריאלי נתון קיים מרחב גדול יותר, שבו יעילותם של חלק ממרכיבי־העוצמה של צבא נתון גדולה מאשר במרחב הראשון.

עתה לא נותר אלא לאחד שתי קביעות משלימות אלה, כדי לקבל את הקביעה הבאה:

אם נתונה מערכת אילוצים מסוימת, הרי עבור כל מרחב טריטוריאלי נתון קיים מרחב גדול יותר, שבו יעילותם של חלק ממרכיבי ה־עוצמה של צבא נתון גדולה יותר מאשר ב־מרחב הראשון, ואילו יעילותו של חלק אחר ממרכיבי־העוצמה קטנה מאשר במרחב ה־ראשון.

קביעה זו מובילה, ישירות, למסקנה כי היחס בין גורם השטח לרמת הביטחון הצבאי אינו ניתן להגדרה במונחים של „פונקציה עולה", אלא אך־ורק במונחים של אופטי־מליזציה במערכת דרישות מנוגדות, היינו: כאשר ברור לחלוטין כי כל תוספת שטח פירושה הקטנת התועלת היחסית של מרכיבי־עוצמה מסויימים, והגדלתה לגבי אחרים. מכאן, ובהכרח, מתחייבת הקביעה הבסיסית של דיון זה, אשר לניתוח משמעותיותיה תוקדש כתבה זו בעיקרה:

עבור כל מערכת אילוצים נתונה קיים מר־חב טריטוריאלי מסויים — שנקרא לו „מרחב האופטימום" — המספק לצבא נתון את הרמה הגבוהה ביותר של ביטחון צבאי; כל תוספת

שטח מעבר ל„מרחב האופטימום", וכל ויתור על שטח הכלול במרחב זה, פירושם אובדן ביטחון.

לענייננו, יש לקביעה מרכזית זו ארבע השלכות עיקריות:

● עבור כל מערכת אילוצים נתונה, קיים מרחב טריטוריאלי אופטימאלי מסויים, אשר כל תוספת שטח מעבר לו פירושה אובדן ביטחון. התנאי המאפשר קביעה זו הוא, שתוספת השטח פוגעת בחלק ממרכיבי־העוצמה יותר ממה שהיא תורמת לחלקם האחר.

קביעה זו מפריכה לחלוטין את הנוסחה „תוספת שטח = תוספת ביטחון", ומגדירה את גבולות השימוש המוטעה בגורם השטח — שימוש אשר, למרבה הצער, אינו רק נחלתם של פרשנים צבאיים.

● עבור כל מערכת אילוצים נתונה קיים מרחב טריטוריאלי אופטימלי מסויים, אשר כל ויתור על שטח הכלול בו פירושו אובדן ביטחון. מסקנה זו מקביעתנו המרכזית מובאת לתשומת־ליבם של אלה אשר, בהבל־פיהם, מצרפים אותי לחבורה של „מומחי הפנטאגון", שכן לא זו בלבד שאיני סבור כי לנסיגה עמוקה יש יתרונות עקרוניים, אלא שקביעתנו האחרונה מסייגת היטב, ובאופן עקרוני, את גבולות הוויתור האפשרי על שטח. לפיכך, השמוש בטכניקה של הרחבת טיעונים, המיוחסים לי בהבל־פה, עד הבאתם לכלל אבסורד, טכניקה שבה משתמש בנימין עמידרור ובמיסגרתה הוא מציג את היערכות חיל־האוויר של צה"ל כמסקנה הכרחית, המתחייבת מטענתי שהיערכות צה"ל לאורך ה„קו הירוק" ומאחרי סיני מפורז עדיפה על היערכותו הנוכחית.

השימוש בטכניקה זו עשוי להעיד רק על כשלי־הבנה, שכן ברור לחלוטין, מבחינה לוגית טהורה, כי הניסיון להרחיב את טיעוני עד אבסורד היה במקומו רק, ואך־ורק, אילו הייתי טוען כי „תמיד, ובאופן עקרוני, נסיגה עמוקה כרוכה ביתרונות צבאיים, וככל שהנסיגה עמוקה, כן גדלים היתרונות".

איני רואה כיצד יכול עמידרור להסיק מישפט מעין זה, או דומה לו, מתוך טיעוני שבכתבה הראשונה. טכניקה זו של הפיכת טיעון ספציפי, המוכח על־ידי ניתוח גורמים ואילוצים ספציפיים, התקפים לזירה מסויימת בלבד, לטיעון כולל ועקרוני, ולאחר־מכן הפרכתו על־ידי הבאתו עד אבסורד — טכניקה זו, דומה, עולה בקלות־יתר מכדי לזכות באמון.

ממה שהוצג עד כה בהקשר לבעיית היחס בין גורם השטח לבין רמת הביטחון הצבאי, ברור כי אני שולל את שני קטבי האבסורד הצבאי, היינו: הן את הטעון כי „תמיד, ו־

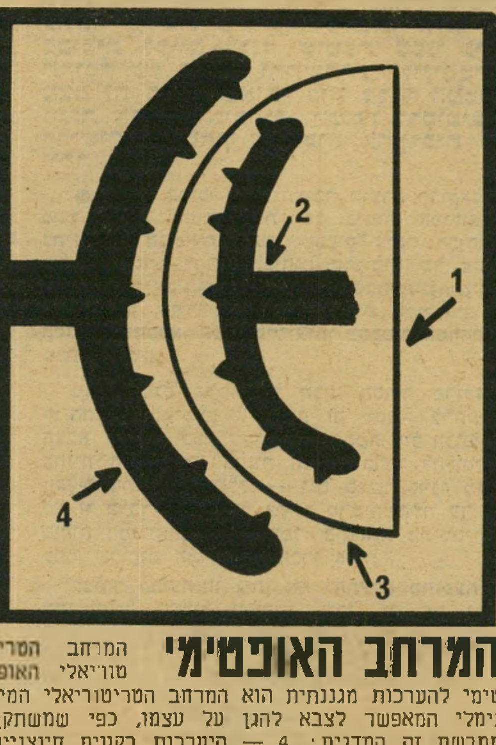

המרחב האופטימי

המרחב הטרי־טוריאלי האופ־טימי להערכות מגוננתית הוא המרחב הטריטוריאלי המי־נימלי המאפשר לצבא להגן על עצמו, כפי שמשתקף ממרשם זה המדגים: 4 — היערכות בקווים חיצוניים מול 3 — קו החזית הראשוני. והיערכות בקווים פנימיים 2, מול קו החזית לאחר השתלטות על השטח — 1.

באופן עקרוני, כל תוספת שטח פירושה תוספת ביטחון," והן את היפוכו של טיעון זה, וגורס כי, עקרונית, אין שום יחס טיפוסי קבוע בין תוספת שטח לבין רמת הביטחון הצבאי, וכל דיון סובסטאנטיווי ביחס זה חייב להיות מעוגן בנימוקים הגזורים מן הנתונים הספציפיים ה־אופיינים לזירת הלחימה הנדונה, ולמערכת ה־אילוצים שבתוכה פועלים הכוחות הלוחמים.

מכאן ברור מדוע אי־אפשר לתקוף את התיזה הבסיסית של סידרת כתבות זו מתוך טיעונים עקרוניים, באשר ליחס הקיים בין גורם השטח לבין רמת הביטחון הצבאי.

■ ■ ■

מ בחינה זו, הגישה העניינית היחידה שבה נתקלתי עד כה היתה ניסיונו של עמידרור לערער על מערכת הנחות־היסוד שלי, תוך הצגתן כאופטימיות מדי. בכיוון זה

עבור כל מרחב הערכות הגדול ממרחב האופטימום קיימת לפחות אפשרות אחת של ויתור על שטח, המגדילה את סך הבטחון

נכון אני לשמוע כל ביקורת, שכן ביקורת מעין זו בהכרח מעוגנת בנתוני הזירה והכוחות היריבים.

לעומת זאת אני מרשה לעצמי פריווילגיה זו של שימוש בטכניקה של הרחבת טיעונים עד הבאתם לאבסורד שכן הטיעון העיקרי שאותו מנסה אני להפריד — היינו: הטיעון בדבר הקשר ההכרחי הקיים בין תוספת שטח לתוספת ביטחון — הוא כולל ועקרוני, ומשום כך די בהפרכת מיקרה מייצג אחד כדי למוטט את הטיעון כולו. פריווילגיה זו אנצל בהמשך, כאשר אדון ב„תיסמונת קירנאייקה".

● **עבור כל מרחבי ההיערכות הגדולים מ„מרחב האופטימום", נכונה הקביעה כי קיי־מת לפחות אפשרות אחת של ויתור על שטח — היא האפשרות המובילה ל„מרחב האופטי־מום" — המגדילה את סך הביטחון הצבאי.**

מסקנה זו פירושה גם, כי עבור כל מרחב היערכות הגדול מ„מרחב האופטימום" עשויות להתקיים אפשרויות נוספות, שבהן ויתור על שטח מגדיל את סך הביטחון הצבאי אך קיומן אינו הכרחי. הסתייגות אחרונה זו מגדירה את אופיין הבלתי־רציף של היחס הקיים בין גורם השטח לבין גורם הביטחון הצבאי, היינו: אם קיים גבול־ביטחון א', התוחם את „מרחב האופטימום", ואם קיים גבול־ביטחון ב' התוחם מרחב־היערכות קטן יותר, אין זה הכרחי כלל שגבול־ביטחון ג' המצוי בין שניהם יספק רמת ביטחון צבאי גבוהה מ־ב', וזאת למרות שמבחינה טריטוריאלית הוא קרוב יותר לגבול א' האופטימלי.

קביעות אלו מרכזיות לענייננו, שכן זוהי בדיוק מטרתה של סידרת כתבות זו — להר־אות, כי ההיערכות הנוכחית של צה"ל בסיני היא אחד מאותם מיקרים שבהם ההיערכות הצבאית בפועל פרוסה מעבר ל„מרחב האופטי־מום", ולכן חלה עליה הקביעה כי קיימת ל־פחות אפשרות אחת של ויתור על שטח, ש־תגדיל את סך הביטחון הצבאי של ישראל.

אף שהעיסוק באסטרטגיה צבאית מצוי עדיין יותר בתחום האמנות מאשר בתחום המדע, הרי קביעת מרחב ההיערכות האופטימלי אינה שאלה פתוחה לחלוטין, ותחת כל מערכת אילוצים נתונה קיים מיספר מצומצם ומוגדר היטב של אפשרויות להתוויית „מרחב האופטימום". לפיכך מתמיהה שיבעתיים העובדה, כי כל ההצעות שהועלו בעשור האחרון להתוויית מרחבי־היערכות בסיני וכל אלה שמומשו בפועל, כוללות אך ורק מרחבי־היערכות שליליים, וכאשר קרה שהתפתחו ויכוחים סביב בעייה זו במערכת הביטחון — אם במיסגרת עקרונית ואם בעיקבות התגבשותן של אופציות להסדרים מדיניים חלקיים — לא הוצגו בהם עמדות מנוגדות באמת, אלא גירסות של תפיסה מוטעית אחת, שניתן לתמצת את רוחה בקביעה כי „כל התקרבות של קו ההיערכות לעבר גבול הקו הירוק מהווה אובדן ביטחון, וכל התרחקות ממנו — תוספת ביטחון."

גם הוויכוח המפורסם סביב הקמת „קו בר־

לב" לא היה אלא ויכוח מדומה, שכן גם ה־היערכויות האלטרנאטיוויות, שהוצגו על־ידי האלופים טל ושרון, לא היה בהן משום שנוי עקרוני של היערכות צה"ל בסיני, וגם אם עשויות היו למנוע את נפילתם של מאות ה־חיילים שנלכדו ב„מעוזים", ושל אלה שנפלו בניסיונות לחלצם, הרי לא היה בהן כדי למנוע את התוצאה האסטרטגית הבסיסית: סיום המילחמה במצב שבו המצרים „יושבים" ב־מרחב טריטוריאלי שהיה בשליטת צה"ל.

■ ■ ■

כתוצאה מתפיסה אסטרטגית מוטעית זו, נלחמה כבר ישראל מילחמה „בלתי־נכונה" אחת, החמיצה מיספר הזדמנויות — במיסגרת הסדרים מדיניים חלקיים — להשיג מרחבי־היערכות טובים בהרבה מזה הנוכחי

הויכוח המפורסם סביב הקמת קו „בר־לב" לא היה אלא ויכוח מדומה

בסיני ועלולה, למרבה האסון, להילחם מילחמה מוטעית נוספת בסיני.

תופעה זו מהווה מופת של מקח־טעות אסטר־טגי, שכן רק עיוורון מוחלט עשוי להסביר את ההתעלמות מן ההשערה כי אילו פרצה מילחמת יום־הכיפורים במצב שבו היה צה"ל ערוך בקו אל־עריש—ג'בל־הלאל—אילת, וכא־שר שאר סיני מפורז ונתון תחת ריבונות מצ־רית, כפי שאכן ניתן היה להשיג במיסגרת הסדר מדיני חלקי לפני המילחמה, כי אז לא היו המצרים יכולים להשיג אפילו אפס־קצהו של ההישג שהשיגו במילחמה האמיתית.

עבור מערכות שונות של אילוצים צבאיים, קיימים „מרחבי־אופטימום" טריטוריאליים שונים. משמעות אפש־רית אחת של מסקנה זו היא, התפתחויות טכנולוגיות עשויות לשנות את מערכת אילוצים הצבאיים באופן כזה, שמה שהיה „מרחב אופטימום" עד להתפתחויות טכנולו־גיות אלו, שוב אינו אלא מלכודת.

דוגמה קצרה תמחיש קביעה זו: דורות העתיד של טילי האוויר־אוויר יהיו בעלי כושר־תימרון כה גבוה עד שטייס לא יצטרך עוד לתמרן את מטוסו למצב שבו הוא „יושב על זנב" יריבו כדי להפילו: מטוס יוכל לפגוע במטוס אחר כמעט מכל זווית. להתפתחות זו עלולות להיות משמעויות חמורות לגבי עליונותו של חיל־האוויר הישראלי בקרבות־אוויר, שכן עליונות זו מבוססת, בחלקה המכריע על כושר־התימרון העדיף של הטייס הישראלי. ואם משקלו של כושר־תימרון זה יקוזז על־ידי כושר־התימרון של הטיל, הרי חיל־האוויר הישראלי עלול למצוא את עצמו במצב שבו עליונותו בקרבות־אוויר תלך ותישחק.

במצב זה תגדל המשמעות של כמות המטוסים המצויה בידי חילות־האוויר הערבים, וכן של מערכות פיקוד, בקרה ותיקשורת.

אם אומנם תתממש התפתחות זו, הרי הניתוח שהוצג בכתבה הקודמת, והמניח עליונות אווירית ברורה של חיל־האוויר הישראלי וממילא אפשרות לתקוף ולפגוע קשות בצבא המצרי המתקדם לעומק סיני, אינו תקף לגבי מערכת אילוצים עתידית, שבה אחד הנתונים הוא אובדן עליונותו של חיל־האוויר הישראלי. תחת נתון כזה יהיה המרחב הטריטוריאלי האופטימלי להיערכות צה"ל בחזית המצרית, שונה מזה המתחייב ממערכת האילוצים הקיימת כיום.

מרחב ההערכות הנוכחי של צה"ל בסיני פרוס מעבר למרחב האופטימום

לכן, כל הצעה של „מרחב אופטימום" טרי־טוריאלי חייבת לנתח את השלכותיהן האפש־ריות של טכנולוגיות עתידיות על מרחב זה. הסידרה תתייחס לבעייה זו בהמשך.

■ ■ ■

מאחר שתחת כל מערכת אילוצים נתונה קיים מרחב היערכות טריטוריאלי אופטימלי מסויים, הרי יהיה מיקרי ביותר אם מרחב זה יהיה זהה למרחב ההיער־כות הנוכחית של צה"ל בסיני, או למרחב ההיערכות בעיקבות נסיגה מסיני ופירוזו. שכן, האופייני לשני מרח־בים אלה הוא היותם תוצאה של אילוצים פוליטיים מסויימים, ויהיה זה מיקרי ביותר אם תהיה חפיפה בין מרחבי הערכות שהוגדרו, בעיקבות מיקוח פוליטי לבין „מרחב האופטימום", המוגדר אך־ורק על־ידי אילוצים צבאיים.

לפיכך, הטענה הבסיסית של סידרה זו אינה, איפוא, כי היערכות צה"ל לאורך ה„קו הירוק" ומאחרי סיני מפורז היא ההיערכות האופטי־מלית, אלא שמבין שתי האפשרויות שהמציאות הפוליטית מציבה בפני ישראל, עדיפה הי־ערכות צה"ל לאורך ה„קו הירוק" ומאחרי סיני מפורז, על־פני היערכותו הנוכחית.

באקורד־נעילה לדיון חלקי זה ביחס שבין גורם השטח לבין רמת הביטחון הצבאי, איני יכול להימנע מן ההנאה הכרוכה, עבורי, בניתוח „תופעת קירנאייקה". אך תחילה, וכדי לעשות צדק עם עמידרור, שהביא דוגמה זו (העולם הזה 2117) כמופת חותך לחשיבות גורם השטח, מן הראוי להציגה על־פי עמידרור: אילו היה גבול הביטחון של ישראל עובר בקירנאייקה שבלוב, וכל התקפה ערבית על ישראל היתה מתחילה שם, היה צה"ל יכול לנהל קרב־השהייה לאורך כ־800 ק"מ עד להתייצבות על קו התעלה, שם היה אוסר קרב־הכרעה על הצבאות הערבים בנתונים של יחסי־כוחות משופרים מאלה שהיו בתחילת המילחמה, שכן „קרב השהייה המנוהל נכון, המשהה מפסיד שטח, והמושהה — כוחות וזמן.

אני רואה את הדיון ב„תופעת קירנאייקה" כמרכזי לענייננו, שכן מתומצתים בו, בחריפות ובחדות, חילוקי־הדיעות בין אלה הטוענים כי „תמיד, ובכל מקרה, תוספת שטח פירושה תוספת ביטחון", לבין אלה הגורסים כי „בעיקרון, אין שום יחס טיפוסי בין תוספת שטח לתוספת ביטחון, וכשם שתוספת שטח עשויה להגדיל את סך הביטחון הצבאי, כן עלולה היא להקטינו".

„תופעת קירנאייקה" חשובה גם מבחינה זו שמלכת־חילה הובאה כסניגוריה על טיעון מסויים והיא מסתיימת, כפי שאראה, בנוק־אאוט עצמי, היינו: בהפרכתו של טיעון זה, ובהמחשה חותכת לשימוש מוטעה בגורם השטח.

לעניין הדיון עצמו רואה אני נקודת־תורפה בסיסית אחת, שהתעלמות ממנה הפכה את היערכות קירנאייקה, בעיני עמידרור, ממיקרה ברור של היערכות צבאית המביסה את עצמה, למופת לגבי חשיבות אחזקת השטח.

נקודת־תורפה זו היא, שבעוד עמידרור משנה את ממד העומק של השטח הוא מחזיק כקבועים את שאר נתוני־היסוד הצבאיים, לאמור: הוא מניח כי גם אם צה"ל ייערך בקו קירנאייקה, תישאר בתוקפה מערכת האילוצים שבתוכה פועל צה"ל כיום.

■ ■ ■

כדי להמחיש את השינוי הרדיקלי במערכת האילוצים הצבאיים הכרוך בהערכות קירנאייקה, וממילא את השלכותיו לגבי כושרו של צה"ל לנהל

כל תוספת שטח מעבר למרחב האופטימיים, וכל ויתור על שטח הכלול בו, פרושם אובדן בטחון

קרב־השהייה לאורך מאות קילומטרים, נתמקד במיספר תמורות בסיסיות:

● במקום אחר בכתבה זו הראיתי כבר, כי הגדלת ממד העומק של השטח מאריכה בהכרח את קווי החזית.

מכאן שאין שחר להשערה, כי הכוחות ה־סדירים של צה"ל בחזית הדרום ייהנו, בהיער־כות קירנאייקה, מן המותרות של הגנה על קו־חזית הדומה לזה הקיים כיום. אדרבא, כל המרחב שבין התעלה לקירנאייקה יהפוך קו־חזית עבור צה"ל, ולא רק כצורך המתעורר כאשר פורצת מילחמה כוללת, אלא כחובה בסיסית לקיים הגנה שוטפת מפני ניסיונות תקיפה של העורף והתשתית הלוגיסטיים. ב־מצב זה ברור, שאותו כוח סדיר המספיק ל־הגנת החזית הנוכחית, יתנפץ לרסיסים תחת דרישות הביטחון הכרוכות בהערכות קירנא־ייקה.

● נתון בסיסי אחר, העובר תמורה רדיקאלית, הוא משך הגיוס וההתארגנות של כוחות המילואים. אם בהיערכות הנוכחית בסיני מספיק עיקר הכוח הלוחם של המילואים לחבור לכוחות הסדירים של צה"ל תוך פרק זמן מסויים הרי ברור לחלוטין שבהיערכות קירנאייקה, משך הזמן שיידרש לחבירת כוחות המילואים לכוחות הסדירים יתבטא, אם נכפיל אותו בסקטור המרחק, ביותר משבוע ימים.

מאחר שגם כאשר כל הכוח הסדיר מרוכז לאורך קו־החזית המצומצם אין כוח זה מסוגל להתקיים מול הצבא המצרי, כפי שהוכח במילחמת יום־הכיפורים, הן בחזית הדרום והן בחזית הצפון, ברור לחלוטין שכוח זה, כאשר הוא מדולל — וגם כאשר אינו מדולל — לא זו בלבד שלא יוכל לקיים קרב־השהייה עד לחבירת כוחות המילואים אלא יושמד, בוודאות מתימטית, הרבה לפני שכוחות המילאוים יחברו אליו.

לצורך קביעה זו ניתן אף להתעלם מתופעת הארכת קווי־החזית ודילול הכוחות. שכן, גם אם יגן הכוח הצה"לי הסדיר על קו־חזית הזהה באורכו לזה הנוכחי בסיני, אין ספק שלא יוכל לאסור על הצבא המצרי קרב־השהייה של שבוע, ביחסי־הכוחות הקיימים ביניהם.

תמורה בסיסית אחרת מתייחסת לאפשרויות להעתיק מאמצי־הכרעה עיקריים מחזית לחזית. כדי להביא תמורה זו לכלל אבסורד נניח, שלא רק שצה"ל ערוך ב„קו קירנאייקה", אלא שהוא זוכה בעומק זהה גם בחזיתות האחרות, היינו: בחזית המזרחית הוא ערוך על גבולות עיראק, ובחזית הצפונית על גבולות תורכיה.

במצב זה, ברור לחלוטין כי היתרון של העתקה מהירה יחסית של מאמצי הכרעה מ־חזית לחזית, המתאפשר על־ידי ההיערכות ה־נוכחית יתבטל כימעט לחלוטין בהיערכות קיר־אייקה. שכן, העתקת מאמצי כוחות אסטרט־גיים מגבול לוב לגבול עיראק תימשך שבועות: עובדה שפירושה לא רק הארכת משך המילח־מה, אלא גם הארכת פירקי־הזמן שבהם נהנים הערבים, בכל חזית, מיתרון כמותי מכריע. כי במשך העתקת הכוחות אין כוחות אלו לוחמים. גם אם נניח (הנחה אופטימית ביותר) ש־צה"ל יצליח לעמוד במיגבלה של לחימה מת־משכת, ובכל חזית ביחסי־כוחות נחותים ביותר, הרי אין ספק שהמילחמה עצמה תתמשך לאורך

דורות העתיד של טילי האויר־אויר עלולים לסכן את עליונותה האוירית של ישראל

פרק־זמן שפרושו אחד בלבד — התמוטטותה של ישראל.

■ ■ ■

תופעה זו של פיצול ופיזור העוצמה הצה"לית על־פני זירות לחימה רבות, והקושי בריכוזה לכש־נידרש לכך, אינה רק נחלתם של כוחות היבשה. שכן, אם חיל־האוויר, כמתחייב מן הגבולות החדשים, יבנה תשתית אווירית בסמוך לגבולות אלו, הרי היתרון המכריע של ריכוז חיל־האוויר הישראלי (שיש לו גם מיגרעות), והשימוש המתאפשר בכל עוצמתו לגבי כל חזית, יתרון זה ישחק במידה משמעותית. בהיערכות החדשה יהיה לכל חזית חיל־אוויר משלה, וחיל זה בהכרח יהיה קטן מן הכוח שמסוגל חיל־האויר הישראלי להעמיד כיום לזירות הקרב השונות. ברור, איפוא, מאליו, כי כל מטוס הערוך בגבול לוב, שכתוצאה מכך לא יוכל לצאת לגיחת־הפצצה בגבול עיראק, פירושו למעשה הקטנת האיום האווירי הישראלי בכל אחת מן החזיתות, ובכולן כאחת.

מערכת נתונים אחרת, שתעבור שינוי רדיקאלי, היא זו הקשורה למערכת הלוגיסטית. גם מבלי להתייחס להגדלת פגיעותם של קווי האספקה של מערכת זו, ולכך שלמעשה כל קו כזה הופך קו־חזית שעליו יש להגן ועבורו יש להקצות כוחות, הרי מובן מאליו שכדי לקיים מערכת לוגיסטית עבור צבא הפרוס על פני המרחבים הטריטוריאליים המתחייבים כדוגמת קירנאייקה, צריך להפוך את צה"ל כולו לחיל־תחזוקה.

הבהרות חלקיות אלו, באשר לתמורות ה־רדיקאליות במערכת האילוצים הצבאיים, ה־כרוכות בהיערכות קירנאייקה, כבר הן לבדן מבהירות מדוע היערכות קירנאייקה אינה אלא המירשם לתבוסה עצמית, ומדוע קרב־ההשהייה שינוהל על־פני כל הטריטוריה המצרית — על־פי חזונו של עמידרור — אינו אלא חזון־תעתו־עים אבסורדי.

כפי שאמרתי, אין היערכות קירנאייקה גרועה בעיקרון: אילו היתה ישראל נלחמת במערכת־אילוצים רוסית — היינו, כאשר לרשותה המשאבים של הרוסים — ודאי שהיערכות קירנאייקה היתה עדיפה על ההיערכות הנוכחית.

אך כל עוד אנו חיים במציאות שבה ישראל היא מדינה בת שלושה מיליון תושבים, היערכות קירנאייקה

בתחום האסטרטגיה הצבאית כמו בפוליטיקה, מה שמותר וטוב למעצמה אסור בתכלית האסור למדינה קטנה

אינה ראויה אפילו לשיקול־דעת, בהיותה מיקרה מוכח־מעצמו של גרוטסקה צבאית. שכן בתחום האסטרטגיה הצבאית, כמו בפוליטיקה, מה שמותר וטוב למעצמה, אסור בתכלית למדינה קטנה, ומה שהוא מרחב־היערכות אופטימלי עבור צבא של מעצמה, עלול להפוך בית־קברות לצבא קטן.

ניתוח קצר זה מבהיר, מדוע חייב הייתי לקרוא מיספר פעמים את הקטע בביקורתו של עמידרור שבו מובאת דוגמת קירנאייקה, כדי לעכל סופית, וחד־משמעית, כי אין כאן דיברי פארודיה על טיעוני, וכי אכן עמידרור מתייצב באמת ובתמים מאחרי דוגמה זו שלו.

בהיותה מופת של שימוש אבסורדי בגורם השטח, ודוגמה לדבקות בעקרונות דוקטרינא־ריים המובילים לתבוסה עצמית, ראויה דוגמת קירנאייקה למונומנט מינוחי בלעדי בלכסיקון תופעות האבסורד, מונומנט שייחד אותה כ־„תיסמונת קירנאייקה".

אליפות ישראל בשש-בש

מטעם **העולם הזה** וחברת **Metz** יצרני לוחות שש־בש בחסות **דובק**

בשיתוף האגודה הישראלית לשש־בש

תיערך במלון „רמדה" ת"א החל ב־28 למאי 1978 ותמשך שבוע

שלושת הזוכים הראשונים באליפות ישתתפו בתחרות בינלאומית שתתקיים באירופה

פרס ראשון: כרטיס־טיסה הלוך ושוב לאירופה ו־10,000 ל"י

פרס שני: כרטיס־טיסה הלוך ושוב לאירופה ו־5,000 ל"י

פרס שלישי: כרטיס־טיסה הלוך ושוב לאירופה ו־2,500 ל"י

כל משתתף יזכה בהחזר במזומן בסך —.300 ל"י על כל קנייה של אחד ממוצרי „מץ": טלוויזיות צבעוניות, טלוויזיות שחור לבן ונײדות, תנורי בישול ואפייה, קולטי אדים, מקפיאונים (Deep freezer) ומערכות סטריאו.

מטוסי **OLYMPIC** יטיסו את הזוכים לתחרות הבינלאומית

בין כל הנרשמים לאליפות ישראל בשש־בש תוגרל טלוויזיה ניידת, מתנת חברת **Metz**

כיצד להשתתף באליפות

כל שחקן ושחקנית שש-בש מעל גיל 18 רשאים להשתתף באליפות. עליכם למלא ולגזור את התלוש שמשמאל, לצרף אליו המחאת-דואר או צ'ק על סך 280 ל"י לפקודת „אליפות ישראל בשש-בש" ולשלוח לת.ד. 31211 — תל-אביב, או להרשם בתחנות ההרשמה: מלון „רמדה" תל-אביב, משרדי הכרטיסים „הדרן" תל-אביב, „כהנא" ירושלים, „גרבר" חיפה, „פרגוד" באר-שבע.

גזור ושלח:

רצ"ב צ'יק/המחאת־דואר על־סך 280 ל"י כדמי השתתפות באליפות ישראל בשש־בש 1978.

שם פרטי ....

שם משפחה ....

מס' תעודת זהות ....

כתובת ....

....

תאריך לידה ....

טלפון ....

אירגון והפקה:

מירי זכרוני ✶ נחי לאור ✶ רפי זכרוני

משרדי הפקה: רח' גלבוע 4, ת"א, טל. 247428 — 230856

בחסות חברת „דובק", יצרני סיגריות איכות מזה 40 שנה

פולחן דתי חדש הגיע לישראל – וחסידיו מנסים לעשות לו נפשות

יהודים למען קרישנה

שלושת הצעירים הקרחים, שעטו גלימות בהירות לגופם ופצחו בשירה בציבור, במוקד חגיגות ליל־העצמאות ב־רחוב דיזנגוף, לא נשלחו לשם מטעם הוועדה לחגיגות יום־העצמאות ה־30. הם לא היו כלל אמנים או זמרים מיקצועיים, שדילגו מחאלטורה לחאלטורה וממוקד שימחה אחד למשנהו.

הם עסקו במלאכת־קודש, ניצלו את ה־התקהלות ההמונית של החוגגים כדי להס־ביר בציבור את עיקרי אמונתם ולהפיץ חוברות וסיפרונים על מצוות דתם. היו אלה גונהאוותרדאס, גי ולודאננדה — שלושה צעירים המייצגים בישראל את מאמיניה הפעילים של כת הרי קרישנה ההודית.

לכל אחד משלושה חסידיו של הרי קרישנה יש צמת־שיער קטנה במרכז הקר־חת, המבליטה ביתר־שאת את מראהו המו־זר, המושך את תשומת־הלב של העוברים והשבים. כאשר נולד, זכה כל אחד מהם לקבל מהוריו שם אחר. גונהאוותרדאס (27) היה במקור גד לובן. בן קיבוץ געש, ששי־רת בחטיבת גולני ולמד, אחרי שיחרורו מצה״ל, כלכלה באוניברסיטת תל־אביב. ו־אילו לודאננדה (30), שהוא עולה חדש מ־ארצות־הברית, נקרא בילדותו אריה היינ־הורן. הוא הספיק לסיים את הקולג׳ לפני שהסתפח לחסידי הרי קרישנה. השלישי ב־חבורה, גי, הוא יליד צרפת המסרב בתוקף לגלות את השם שהעניקו לו הוריו בעת לידתו. הוא למד בצרפת פסיכולוגיה ב־אוניברסיטה ושימש במשך שנים כנגן ב־תיזמורת וכזמר.

„השיגעון הנורא״

מרכזם של חסידי קרישנה בישראל מצוי בתל־אביב, ברחוב הירקון 35, בלב איזור הבארים ומועדוני־הלילה. בדירה שכורה המרוהטת בפשטות, מקיימים ה־שלושה מדי שבוע, במוצאי השבת, את טכ־סיהם, כאשר דלת הדירה פתוחה בפני כל דיכפין. זהו מעין חוג־בית של יהודים־למען־קרישנה.

המארחים שרים את שיריהם, משוחחים עם אורחיהם על דרך החיים והפילוסופיה של תנועת הרי קרישנה, ומכבדים את ה־מאזינים במאכלים צימחוניים מעשה ידי־הם.

גי מסביר, כי מאז שהכיר את עיקרי הדת החדשה הוא מרגיש כאילו נולד מחדש. את עיסוקיו בעבר, כנגן וזמר, הוא מגדיר ב־קצרה כ„שטויות״. „לא ידעתי מה זה טוב,״ אומר גי, „עד שהגעתי למיקדש של קריש־נה בפאריס, ומשם — לכאן.״

גד לובן, הצבר שבחבורה, מספר כי בקי־בוץ מתייחסים אליו בהבנה, „ואולי בסלח־נות״. לדבריו, למרות צורתו החיצונית ה־מוזרה, הוא עדיין מקובל בחוגים מסויימים בקיבוץ שבו נולד, גדל והתחנך. בשיחה עם כתב העולם הזה אמרה אימו של גד, תירצה אפרת: „צריך להציל אותו מהשיג־עון הנורא הזה. תראו איך הוא נראה. האם כך צריך להיראות צעיר ישראלי?! אינני מבינה מה קרה לו, אך אני משוכנעת ש־צריך להצילו.״

הבן, גד־גונהאוותרדאס, אינו מתרגש מ־דברי אמו. לדבריו היא מתרככת עם הזמן והוא מאמין שהיא תתרגל למראהו החדש ותשלים עם דרך החיים שבה בחר. „כאשר מגלים נכונות לחיות חיים רוחניים,״ אומר גד, „זוכים להסמכה מידי המורה הרוחני ומקבלים שם רוחני, כמו השם ההודי שלי. זה מסמל לידה שניה. בנוסף על ההורים המקוריים שלך אתה זוכה בהורים נוספים. האבא הוא המורה הרוחני, והאמא זה כתבי־הקודש.״

„אהבת האלוהים״

כל השלושה הגיעו לכת הקרישנה ב־אקראי, איש איש בדרכו שלו. עתה הם משמשים כפעילי המרכז הישראלי, אך ל־דבריהם יש בישראל עוד חסידים, שאינם פעילים כמוהם. מרביתם באים אל הדירה שברחוב הירקון, מאזינים, אוכלים ולפע־מים אפילו שרים — ומסתלקים. מעטים מתמידים לבוא מדי שבוע, אך שלושת הפעילים מאמינים כי לתנועתם יש עתיד בישראל, והיא תגדל ותתרחב בבוא היום.

מקורה של תורת הקרישנה בבנגל ש־בהודו. משם התפשטה ברחבי העולם. „ה־ידע שלנו בא באמצעות שרשרת מורים, שלא נפסקה משחר ההיסטוריה,״ מספר אחד המאמינים. „המייצג האחרון של השרשרת הוא בקטינדנטה סוואמי פרביפדה, מייסדה של אגודת קרשינה הבינלאומית.״

תמונתו של פרביפדה מתנוססת בכל פינה בדירה התל־אביבית. מאמיניו קדים קידה עמוקה אל מול התמונה ונוגעים ב־מצחם בריצפה. הם ממלמלים דברי תפילה

המורה גד לובן, המתקרא היום גונהאוותרדאס, הוא בן קיבוץ געש. הוא מפרט באוזני מאזיניו הצעירים את עיקרי אמונתו. על הקיר מאחור כתובה תפילה של חסידי קרישנה באותיות שחורות ואדומות. על המאמינים להזכיר מדי יום את שם האלוהים כ־27 אלף פעם. לדברי גד מתייחסים אליו בקיבוץ בהבנה והוא עדיין מקובל בחוגים מסויימים בקיבוץ.

הזמר המתקרא ג'י, מסרב לגלות את שמו הקודם. הוא עולה חדש מצרפת, בן 30, שסיים את לימודיו בפסיכולוגיה לפני שהסתפח לכת חסידי קרישנה.

לודאננדה עושה נפשות לאמונתו החדשה, כשתוף בידו, ברחוב אבן־גבירול בתל־אביב. ראשו המגולח ולבושו המוזר מושכים את תשומת הלב העוברים ושבים.

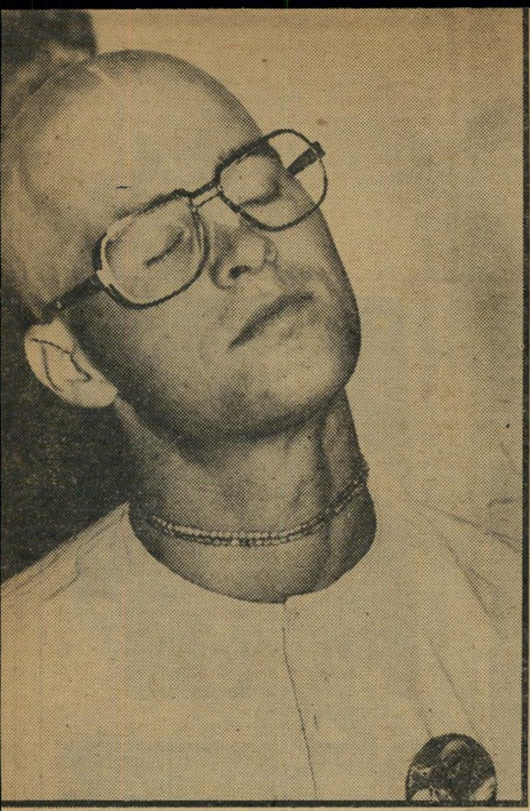

איש גולני לשעבר הוא בן קיבוץ בשם גד לובן. אמו, תירצה אפ־רת, מנסה לשכנעו שיחדל מפעילותו הדתית המוזרה.

תוף הודי מפיק צלילים ער־בים, המתמזגים ב־שירה בציבור, לאחר שתם השיעור בעיקרי האמונה של חסידי הרי קרישנה. השיעור מתקיים מדי שבוע במוצאי־שבת, בדירת ה־מאמינים ברחוב הירקון 35, בתל־אביב.

וברכה נוכח תמונתו הגדולה של רבם, ה־מוצבת בין אגרטלי פרחים, כששטיחים פרושים לפניה ונרות דולקים מסביבה. ריח של קטורת ממלא את חלל הדירה. לדברי־הם העיקר הוא לטעת את האמונה בלב ה־בריות ולטפח את האהבה לאלוהים. „אין זה משנה," אומר אחד מבאי הדירה, „אם המאמין הוא מוסלמי, יהודי או נוצרי. אפ־שר להגיע לאהבת אלוהים באמצעות כל אחת מן הדתות האלה. אפשר גם להניח תפילין וגם להאמין בקרישנה."

„אנשים טהורים"

בשעה היעודה, שצויינה בהזמנות המודפסות אותן חילקו הצעירים הקר־חים ברחובות, מופיעים בדירה שברחוב הירקון כמה סקרנים ומחפשי־אמונה. המאר־חים לבושי־הגלימות מקדמים את פניהם בחיוך ובברכות. האורחים מוזמנים לשבת על השטחים, אך לפני זה מורים להם ל־חלוץ את נעליהם.

המורה לודאננדה מדבר אנגלית ומלווה את דבריו בנגינה על כלי הודי. לידו כורע על ברכיו גד, המתרגם את הדברים לעב־רית. הם שרים בצוותא את שיר האמונה שלהם, שהוא מעין הימנון הכת: „הרי קרישנה, הרי קרישנה, קרישנה קרישנה, הרי הרי, הרי רמה הרי רמה, רמה רמה, הרי הרי."

המאמינים חייבים לשיר את השיר הרבה פעמים ביום. כל מילה ממילותיו היא שם האלוהים. לדבריהם, הם חייבים להזכיר את שם האלוהים כ־27 אלף פעם מדי יום. לכן הם חוזרים על המילים שוב ושוב. הם מנועים מלאכול בשר, דגים, ביצים, שום ובצל — כל זאת כדי לשמור על טהרת הגוף ולהיות כשרים לקבלת המסר האלוהי.

יחסי־מין אסורים עליהם מחוץ למיסג־רת הנישואין. „אם אנחנו רוצים לקיים יחסי־מין," מסביר גד, „עלינו להתחתן ו־להקים מישפחה. אך אנו שואפים לבסס את הקשר בין בני הזוג ואת תוכן־החיים שלהם על רוחניות ולא על יצר המין." גד, כמו שני חבריו לאמונה, אינו נשוי עדיין.

המאמינים נמנעים גם מעישון סיגריות ומשימוש בסמים. אסור להם לשחק בקל־פים, להשתתף במישחקי־מזל או לעסוק בסחר־מכר. חובתם להתעמק בקריאת הספ־רות של דת הקרישנה, וזהו למעשה עיסו־קם העיקרי. הם מבלים שעות ארוכות ב־קריאה, ובימים אלה הם עוסקים גם ב־תירגום אחד מספרי הקודש שלהם לעב־רית.

חובה נוספת המוטלת עליהם: להתרועע עם חבריהם לאמונה. מסביר גד: „מי ש־רוצה לטהר את עצמו חייב לחפש את חבר־תם של אנשים טהורים."

„אופקים חדשים"

אך לא כל הבאים לדירה שברחוב היר־קון הם מאמינים. רבים ביניהם הם סק־רנים. חלקם סתם צימחונים, ששמעו על תפריטם המייוחד של חסידי קרישנה.

(המשך בעמוד 63)

קידה למנהיג אריה היינהורן, המתקרא עתה ב־שפת הקרישנה לודאננדה, הוא ה־בוגר והמנוסה שבחבורת המאמינים, הבולעים בצמא את דבריו. השיעור מתחיל בקידה עמוקה למנהיג, המסמלת את הערכת התלמידים לרבם. אריה נולד כבן למישפחה יהודית בארצות־הברית. את מרבית זמנו הוא מבלה בקראת ספרי־קודש של דתו.

כיתן מביאה לך את אמריקה

Landlubber

כיתן מלבישה אותך במכנסי הג'ינס והקנבס האמריקאים המפורסמים של לנדלבר, בגיזרה האמריקאית האוריגנאלית, לפי הסכם־ידע בלעדי עם חברת לנדלבר — יצרנית הג'ינס הגדולה בארה"ב.
מכנסי הקנבס ומכנסי הג'ינס המשתפשפים מבד מיובא — נוחים, צמודים לגוף, באיכות האמריקאית המקורית.
מכנסי לנדלבר אמיתיים. עכשיו גם בישראל.

לַנְדְלַבֶּר — מכנסי קנבס וג'ינס אמריקאיים

להשיג בחנויות כיתן, בשק"ם, במשביר לצרכן, בכל־בו שלום ובחנות שבקירבתך.

באור-ורשבסקי

זה עלול לקרות

(המשך מעמוד 53)

הלנה ריאס. את מיכתבה סיימה חדווה אילן בדרמתיות: „...האם אין אנו יכולים למנוע אסון? האם אין דרך חוקית להרחיק את האדם החולה הזה מבני מישפחתו, לפני שיקרה משהו?"

במהלך המישפט התברר שהמיכתב היה „מוזמן" על־ידי אותה עובדת סוציאלית, שמראש התכוונה להעבירו לד"ר ירמולוביץ, וזאת אחרי שהיא החליטה שמשה זקוק לאישפוז. חדווה אילן לא נפגשה מעולם עם נושא מיכתבה, הלא הוא משה, לפני שהפיצה את מסקנותיה לגביו.

המקור השלישי לקביעתו הנחרצת של הפסיכיאטר המחוזי כלול בפרטים המצויים בתיקו של משה. פרטים אלה אינם אלא מידע שנמסר על־ידי העובדת הסוציאלית הלנה ריאס, שאף היא לא טרחה לבדוק את העובדות, אלא התבססה על דברי אשתו של משה.

„כך רואים אנו," מסכם השופט אלוני, „שבסופו של דבר המקור העיקרי שעליו התבסס הד"ר ירמולוביץ הוא אשת התובע, שכפי שהובהר היא עצמה אשה מופרעת, ואף היתה מאושפזת במוסדות לחולי־נפש."

מכאן הגיע השופט למסקנה שהצו, שהוצא בהתייעצות בין הד"ר אמיליה בלום והד"ר זאב ירמולוביץ, לא היה חוקי.

קבע השופט:

גם אם נתעלם מאי־חוקיותה של ההוראה הכופה שהוציא הד"ר ירמולוביץ, וגם אם נצא מנקודת הנחה שזו הוצאה במיסגרת סמכותו של הפסיכיאטר המחוזי, גם אז עולה בעליל כי בהפעלת סמכות זו לא נתן הפסיכיאטר דעתו לכך, שמדובר בשלילת אחת החרויות החשובות של האדם.

...רעד עובר בי לעצם המחשבה מה יכול לקרות לכל אחד מאיתנו, אם הפסיכיאטר המחוזי לא יתן דעתו לצורך ולהכרח בקיומן של הוכחות ברורות, בטרם יצווה על אישפוזו של אדם.

...עד כמה רחוקה מהד"ר ירמולוביץ ומעוזריו כל מודעות לחרויות־האדם, למדים אנו מדבריה של הד"ר בלום, שותפתו בקבלת ההחלטה, שאמרה: „אם נתחיל עם ספקות לפני שמוציאים צו־אישפוז, יהיו הרבה מיקרי רצח והתאבדות. טעויות קורות לעיתים קרובות, כימעט כל יום, בעצם לא כל יום..."

במיקרים שכאלה לא זו בלבד שמדובר בשלילת חירות, אפילו לזמן קצר, אלא שאותו צו־אישפוז, המוצא ללא בדיקה מוקדמת, מדביק על אדם תווית לכל ימי חייו, ולא תעזור לו לאדם העובדה שאישפוזו נבע מטעות, או כי הוברר בדיעבד, שמצבו אינו מחייב אישפוז. מי שחרד לחירויות האדם, יקדיש מאמץ בלתי־נלאה להקדים בדיקה וחקירה, בטרם יעולל מעשה הרסני שכזה. אטימות, מסוג זה שהוכיח הד"ר ירמולוביץ, טומנת בחובה סכנות חמורות ביותר לחברה שאותה מבקשים אנו לבנות כאן. חרד אני מפני האפשרות שמיקרים נוספים כאלה קורים או יקרו, ואיש לא יעלה על דעתו שאכן מדובר במדינת־ישראל.

בסיכום, ועל יסוד כל האמור לעיל, הריני מגיע למסקנה כי הוראת האישפוז שהוצאה על־ידי הנתבע היתה שלא כדין, הן מפני שהיא עומדת בניגוד לחוק והן משום ששיקול־דעתו של הפסיכיאטר הופעל שלא כהלכה, תוך זילזול מוחלט בסמכות העצומה שניתנה לו.

עד כאן דברי פסק־הדין.

לאחר שניתח את החוק שעל פיו פעל הפסיכיאטר, הוסיף השופט וציין, שהפירוש שנתן הרופא לחוק היה מוטעה מיסודו. הוא חייב את הרופא הקשיש בתשלום פיצויים בסך 2500 לירות, אך תשלום זה עוכב עד לאחר הגשת עירעור, הן מטעם ההגנה והן מטעם התובע.

לבד מהפסיכיאטר המחוזי, שפרש לגימלאות, ממשיכים רוב האחראים האחרים לשמש בתפקידיהם.

הד"ר מיטרני ממשיך לשמש כרופא כללי במירפאת קופת־חולים. והד"ר בלום היא עדיין סגנית הפסיכיאטר המחוזי ומוציאה צווי־אישפוז. חדווה אילן היא יועצת חינוכית בבית־הספר גן־צבי בקריית־אונו, ורק הלנה ריאס, העובדת הסוציאלית, הועברה מתפקידה. משה התחיל כבר להכין את עירעורו על סכום־הפיצויים המוקטן שנפסק לו, והוא גם מתכוון לתבוע את שאר המעורבים בפרשה לדין.

נותרה רק השאלה: אילו מסקנות הוציאו משרדי הבריאות, החינוך והסעד, שעובדיהם נושאים באחריות למה שקרה.

עופר קוך

יהודים למען קרישנה

(המשך מעמוד 61)

ריפי פיינר היא תיכוניסטית בת 17, הלומדת בבית־ספר גאולה בתל־אביב. היא מקשיבה בתשומת־לב להרצאה של המורה לודאננדה ולדברי התירגום מפיו של גונהאוותרדאס. „באתי לכאן כבר כמה וכמה פעמים," מספרת ריפי. „זה מעניין. הרעיון מעניין אותי. אני גם מסכימה לחלק מהדברים שהם מטיפים להם. הם פגשו אותי ברחוב ונראו מעניינים. הדרך שבה דיברו הרשימה אותי, ולכן החלטתי לבוא. הם חבר'ה פיקחיים. כאשר פגשתי את גד לראשונה ברחוב הוא לא לבש את בגדיו המוזרים. הוא היה לבוש בצורה נורמאלית ולראשו היתה פיאה נוכרית. הוא נראה דווקא די משכנע. אילו פנה אלי בלבוש הזה, ועם קרחת, הייתי נבהלת.

„כאשר הגעתי לכאן בפעם הראשונה וראיתי איך הם נראים באמת, נבהלתי ורציתי להסתלק. אבל הם הזמינו אותי יפה פנימה, ונשארתי. אחר־כך זה התחיל להיות מעניין, ומאז אני באה לכאן הרבה."

ממולה של ריפי יושבת על השטיח חברתה, חיה וייזר (16). היא מסכימה לדברי ריפי ומוסיפה: „בהתחלה חששתי. זה נראה לי מוזר. בפעם הראשונה זה היה אפילו מפחיד. כשהגעתי לכאן עם חברה, חששתי להיכנס ראשונה. אבל אחר־כך זה התחיל לסקרן אותנו ונשארנו. זה מרחיב את האופקים, ומי מאתנו לא מחפש אופקים חדשים?! אולי בעזרתם אפשר לדעת מהי המהות האמיתית של אלוהים. למען האמת אני חייבת לומר כי מהיהדות די התרחקנו, ואולי כאן נמצא תשובה. לגבי אדם שאינו מאמין — זה חיפוש דרך. יש כל־כך הרבה דתות, וזהו חיפוש אחר האמת המוחלטת."

הוריהן של ריפי ושל חיה יודעים על עיסוקן של הבנות במוצאי־שבת. הם פוסלים אמנם את אנשי קרישנה אך אינם מוטרדים ואינם מתערבים. „אנחנו נהנות," אומרות שתי הבנות, „בכל פעם ישנה חבר'ה חדשים וזה נחמד. אך אין אנו יודעות אם נמשיך ונתמיד לבוא לפגישות האלה."

„האלוהים המאושר"

גי מסתובב בין הנוכחים ומחלק דברי מאכל, מעשה ידיו. הוא אינו חדל למלמל כל העת את מילות שיר התפילה הרי קרישנה.

„בצרפת ניגנתי בלהקה," הוא מספר, „והייתי גם זמר. אך עכשיו אני שר את שם האלוהים ומרגיש מאושר כפי שלא הרגשתי מעולם. לא אהבתי לשיר ולנגן בדיסקוטק. עכשיו גם אלוהים מאושר וגם אני מאושר."

בידו הוא מחזיק שרשרת של חרוזי־עץ. 108 במספר. החרוזים עוזרים לו למנות כמה מחזורי־תפילות כבר אמר וכמה נותרו עדיין עד שיגיע למיכסה היומית — 27 אלף פעם להזכיר את שם האלוהים.

„חמש שנים עסקתי ביוגה," מספר גי, „וזה נתן לי שקט פנימי, אם כי לא מוחלט. רק כאשר הגעתי למיקדש בפאריס הרגשתי שהגעתי הביתה. אז גילחתי את השיער והרגשתי טוב. אין לי ספקות — זו הדרך שלי עד סוף החיים."

בדירת המאמינים מופקד גי על הבישול וסידור הבית. הוא גם תופר, מכבס ומנקה. „הכל למען קרישנה," הוא אומר, „וכל יום אני מרגיש יותר טוב ויותר קרוב לשלמות מאשר ביום הקודם."

ראש החבורה, „המנהיג" של המאמינים בישראל, הוא לודאננדה. הוא ניצב בפני תמונת המורה הרוחני, מצית נרות ומקלות של קטורת. הוא מתיז מים על הנוכחים ונושף בקונכיית צדף, כבמין שופר. חבריו לאמונה מכים במצלתיים זעירים. גד מעביר מנורת שמן בין האורחים. הם מתבקשים להושיט ידיהם מעל הלהבה ולהניחם אחר־כך על ראשיהם. לבסוף מקנחים כולם בלחם מיוחד תוצרת־בית ובמאכלים צימחוניים העשויים מאורז וחלב, סוכר וצימוקים.

האורחים פוערים פיהם בתמיהה. המארחים משיבים בהחלטיות.

מיקדש חדש ניבנה בישראל.

דני גוב

תשבץ העולם הזה 2124

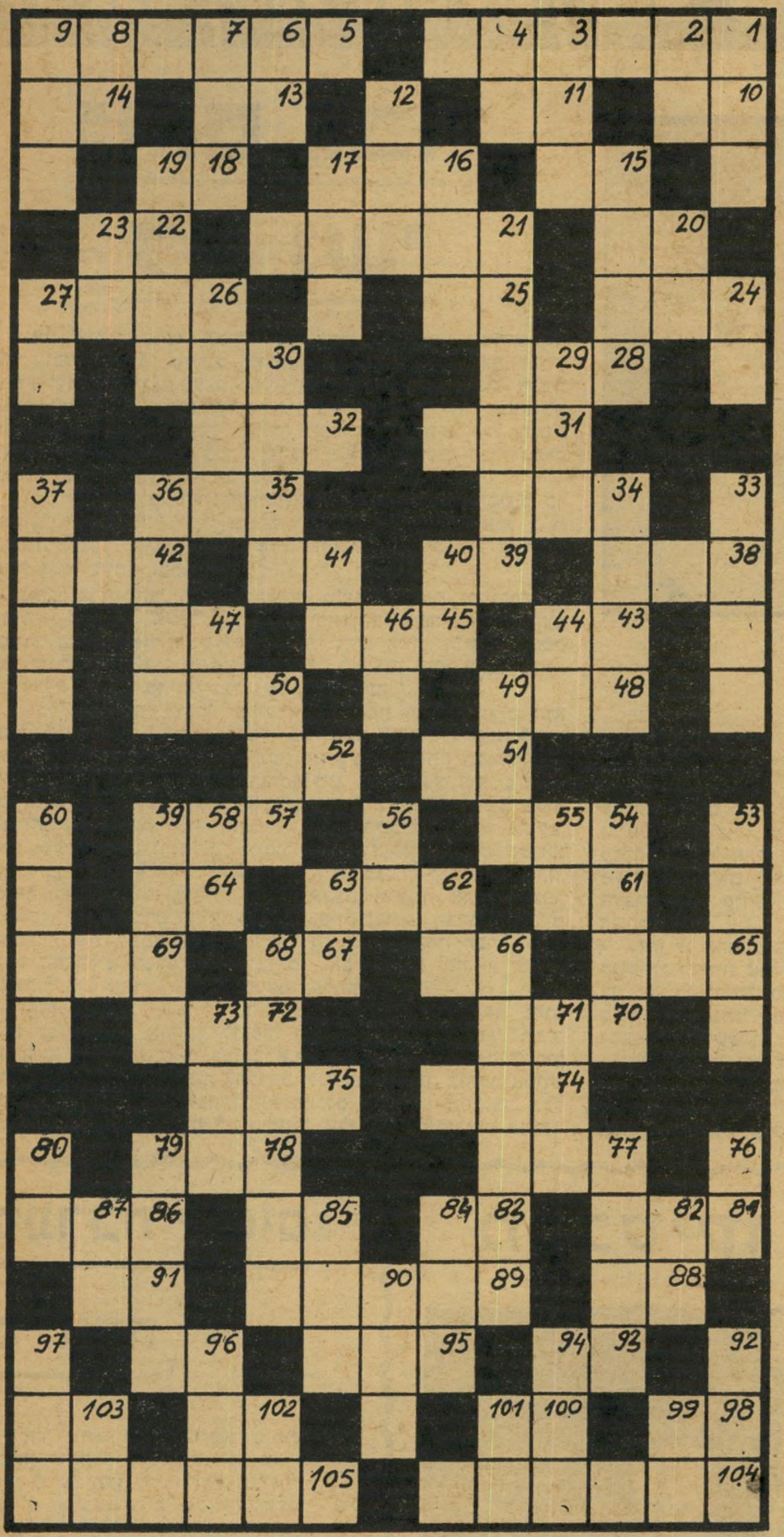

מאוזן:

1. קיבוץ בארץ; 5. שזהותו אינה ידועה; 10. מזמר; 11. בית הציפור; 13. מילת־שלילה; 14. משמש בקפיצה־לגובה; 15. אל תעמוד!; 16. מחוטי הארג; 18. יבשה מוקפת ים; 20. בור למי־גשם; 21. אטמוספרה; 22. בלבד; 24. מחצית; 25. לא חם (הפוך); 26. נשגב; 28. מפירקי הגוף; 30. יפה למדי; 31. שד; 32. הולם; 34. קושש; 35. תוכנית־טלוויזיה פופולארית; 38. מפקד־גדוד (ר"ת); 39. תבלין לקפה; 41. בוסתן־נוי; 42. עב; 43. מצבת־זיכרון; 45. לא עיקר; 47. גוף; 48. מתוצרת החלב; 50. יישוב בארץ; 51. מצב במישחק השחמת; 52. מיניסטר; 54. שתיל רך; 57. מוט דק; 61. מכלי־העבודה; 62. סייף; 64. לך החוצה!; 65. זה הוא; 66. הווייה; 67. מכינויי האלוהות; 69. ערוץ; 70. ראש־לישכה (ר"ת); 72. סולם בלי ראש; 74. ענף בצבא; 75. מאכל נוזלי; 77. סיום; 78. מקל־כביסה; 81. חיית־טרף; 83. סיומת לרבות; 85. מופע, באנגלית; 86. ריקוד מלכותי; 88. בתוכו; 89. מטרה; 91. פלא; 93. רטוב במיקצת; 95. תיפארת; 96. מסולם הצלילים; 98. סוללת־מגן; 100. נהר באיטליה; 102. מרגיש; 103. ממהר; 104. נוטרים; 105. עוגת בצק ותפוחים.

מאונך:

1. למרות; 2. שמא; 3. שם דורכים את הענבים; 4. צאצא; 6. בהשאלה: מרכז; 7. לא ריק; 8. מאור קטן; 9. נמל עתיק בארץ; 12. באיזה מועד?; 15. ניצנוץ; 16. באזאר; 17. לבנה; 19. פחד גדול; 20. רשף; 21. ברך; 23. משתחווה; 24. אציל מיקראי; 26. שאוהבים אותו; 27. מכלי השחמת; 29. מק; 30. לויאלי; 33. קיבוץ בצפון; 34. שנץ; 36. שגיאה; 37. שלווה; 40. קוסם; 41. תנועת־מים בים; 44. מחייתור יער; 46. רצועה; 47. שביב; 49. שמן־אדמה; 50. אולם; 53. אשרה; 54. משכיל. מתקדם; 55. צאצאה; 56. אלוהות; 58. תיכלה; 59. עם; 60. יחידה בדקה; 62. אריג דק יקר; 63. שנשמה באפו; 66. באופן בלתי־עקיף; 68. הנחיות; 71. מזון חיוני; 73. קובץ; 76. עוף־טרף; 77. ספר; 79. מקים; 80. לא עדין; 82. חודש עיברי; 84. לאלתר; 85. פיזמון; 87. אדמה המצויה בנגב; 90. אן?; 92. טורף לילי; 94. פיזמונאי ישראלי (ש"מ); 96. פירוש; 97. האירגון הצבאי הלאומי (ר"ת); 99. מילת תנאי; 101. קריאת יגון; 102. שן הפיל; 103. הבל.

רחל מרחלת על כל העולם

נאום גבר לא נשי

„אני אומנם עושה עבודה של אשה, אבל אני בפירוש לא נשי, וכל ישראלי ממוצע שהסתובב קצת בעולם, ראה ומבין ויודע שאיפור הוא, בעצם, מיקצוע גברי. רק גבר יכול להיות אובייקטיווי לגבי נשים. יש לו עין בוחנת הרבה יותר, והוא לא משוחד וקנאי. גבר אמין בהרבה מכל אשה שהיא בכל הנוגע לאופנה ולאיפור. ראיה לכך: מרבית מעצבי־האופנה הכי דגולים בעולם הם גברים, מאירופה ואמריקה ועד יפאן.

„רק לארץ שלנו, האופנה והקידמה עדיין לא הגיעו. משום כך מסתכלים עלי כעל יצור משונה, עם המון חשדנות. אבל כש־הנשים לומדות להכיר אותי, קורה שהן לא מוכנות עוד שמישהו אחר יאפר אותן, חוץ ממני."

נאום הגבר הצעיר, גבה־הקומה ובעל העיניים הירוקות ה־גדולות, **ויקטור ספיר**, שהוא „בן־תערובת" ויפה בהתאם. והוא מסודר בחיים לא רע. יש לו העבודה שהוא אוהב, הוא חי ונושם כפי שנראה לו, ואין מי שיגיד לו מה לעשות. והוא אוהב להיות לבד, לא קשור, לחיות כצו נשמתו הפגועה.

וכל זה למה? ובכן, בעיקבות מילחמת יום־הכיפורים הוא עבר משבר רציני. הוא נפצע במילחמה ברגליו, קשה למדי, ושכב בבית־החולים יותר משיבעה חודשים. זו היתה תקופה קשה מאד, לדבריו. ואז, ממש בבית־החולים, חש כיצד הוא משתנה וכל חייו פונים לכיוון אחר. משעזב את בית־החולים חיפש מקום לברוח אליו, וזאת עשה, אבל לא סתם בשביל להיזרק בעולם. הוא נסע לפאריס ושם למד איפור ועיצוב־אופנה, דברים שמשכו את ליבו מכבר. **זיווה תלם**, שהיתה אז מנכ"ל חברת אולטימה, פגשה בו בפאריס, החזירה אותו ארצה ומינתה אותו המאפר הראשי של החברה. הוא מספר שאין בעולם חברת־תמרוקים המכבדת את עצמה שאינה מתהדרת במאפר ממין זכר, וטוען שכל המאפרים בסרטים הם גברים. „אם נכנסים לזה, אי־אפשר לצאת," הוא אומר. „זה תופס כמו עלוקה."

והוא מתוודה: „אני יפה, אני יודע. אבל אני לא נהנה מזה כמו גברים אחרים. להיפך, זה ממש גורם לי סבל. תמיד נדמה לי שמשתמשים בי כמו בבובה יפה, שמוציאים אותה בשביל להראות, מין כרטיס־ביקור להצלחה. לכן אני מסתגר בדל"ת אמותי ומשתדל לעורר מה שפחות תשומת־לב. אני לא מסתובב בכל המקומות האופנתיים, זה לא הסטייל שלי. אני זאב־בודד אמיתי.

ויקטור ספיר (בפעולה)
אחרי המשבר

נכון שמפיצים עלי כל מיני שמועות מרושעות, אבל זה רק מקינאה. אני משתדל לא להתייחס אליהן.

„בטח שזה כואב, אבל למדתי לחיות עם זה. אין ברירה. הארץ קטנה, הנשים שאני מאפר מכירות אותי טוב, וכולן ידידותיות וסימפטיות, וכולן מרוצות. נכון שמפעם לפעם אחת הקליינטיות מנסה להתחיל אתי, אבל אני רומז מייד, וחד־משמעית, שאני לא מעוניין. ומעולם לא קרה לי שהתחלתי עם קליינטית. אצלי — העבודה היא קודש. לא שאין לי יומרות — אני רק רוצה את השקט שלי.

„אין לי אהבות. גם מעולם לא היו לי. אני לא מתאהב. בכלל, קשה לי לראות את עצמי מאוהב וחי עם מישהי תקופה ארוכה. כן, יש לי ידידה טובה. היא לא עובדת באותו המיקצוע, היא מורה, אבל אנחנו יחד שנה וחצי לסירוגין. כשנמאס — משחררים, וכשמתחיל לשעמם — חוזרים."

זהו, בערך. ויקטור מתגורר לבדו, בדירת־הרווקים החדשה שקנה לו, ויש לו מכונית לא רעה ואין לו תלונות. הוא רק מבקש שיפסיקו לרכל עליו ושיקבלו אותו כמות שהוא, אפילו אם המיקצוע שלו לא־כל־כך קונוונציונאלי.

לאמריקה הלוך־ושוב

אחת שחוזרת אלינו שוב, ולדעתי תמשיך לחזור שוב ושוב, היא **חווה לוי**, הדוגמ־נית ומלכת־היופי לשעבר והידועה כאוהבת־ישראל אמיתית. היא אומנם מעדיפה לחיות ולגור באמריקה, אבל מה זה משנה? העי־קר שבסוף היא תמיד חוזרת, לא משנה לכמה זמן.

ובכלל, למה להאשים אותה? מה היא אשמה שהיא מצאה בעבר, ומוצאת בהווה, את אהבותיה רק בדמותם של בחורים נוסח אמריקה, ישראלים־לשעבר או יהודים אבל מאלה שאמריקה היא־היא הארץ שלהם?

וכך היא שוב פה. במיסגרת חגיגות ה־שלושים למדינה הזמינו אותה לבוא ולהע־ניק למולדת את מה שהיא יודעת על ה־מסלול. ובאמת, ממש בערב הגיעה ארצה

חווה לוי
הראש והלב

כבר דיגמנה בתצוגה הראשונה. היא באה לחודש, וכבר לא־כל־כך רוצה לחזור. חווה מספרת שכשהיא באמריקה היא אומנם עוב־דת קשה ועושה חיים עם חברה לדירה ו־לחיים, המיליונר האמריקאי בן ה־33 **ג'רי כהן**, אבל בכל־זאת ראשה וליבה בארץ וחסרה לה החוליה המקשרת.

היא קשורה שם עם סוכנות־דוגמניות גדולה, ומדגמנת עבור חברות גדולות ו־מפורסמות, וברוך־השם — שם כבר יש לה. רק אווירה מישפחתית והחבר'ה היש־נים והטובים חסרים לה שם. על חייה עם ג'רי היא אומרת: „אלה לא חיים סוערים. אנחנו גרים יחד, וג'רי מותק של בחור. אם יהיו חידושים, בנוגע לחתונה, מה שלא נראה לעת־עתה באופק, אודיע לכם מייד."

אז אם תראו את חווה ברחוב תל־אביבי, תדעו שטוב לה פה, ושהיא עסוקה מכדי להתגעגע אל אהובה שבאמריקה. מי יודע, אולי עוד יימצא מישהו שיצליח לחדש את קביעותה בישראל.

מערכת־יחסים מיוחדת

הסדר חדש נכנס לתוקפו בימים אלה, וכדאי שתדעו עליו. יש לנו זוג אוהבים שחי לו על תקן של ידידים, וכוונתי **לרמי נער**, איש־העסקים ובעלה־לשעבר של **תמי לייבוביץ** יורשת עץ־הזית, ולזמרת הסטודנטית למישפטים **מלי ברונשטיין**.

השניים הכירו באחרונה, עת חזר רמי ממסע־עסקים בדרום־אפריקה ולונדון, גדל־קו זה על זה ורמי ארז את חפציו ועבר להתגורר עם מלי. אבל חוץ מזה שאפשר לראותם מבלים הרבה יחד, אפשר גם לראו־תם מסתובבים לחוד. וכמובן, לסקרנותי

רמי נער
חידושים

לא היתה גבול. מה בדיוק הולך שם?

אז, לדיברי רמי, זה ככה. „זאת מערכת־יחסים מאד מיוחדת ומורכבת," הוא אומר. „הכל חופשי חופשי. אני לא אשמור לך, את לא תשמרי לי, הכל פתוח ומותר וכל אחד חי את חייו הפרטים חופשי ומאושר. אבל בכל־זאת, הרבה כבוד הדדי יש, וידי־דות בראש־ובראשונה."

ומי שהיו לו בעיות עד היום בתחום הזה, אולי כדאי שיאמץ לו את השיטה.

ממכסיקו בגעגועים

עופרה רגב ובני גרבינסקי
כרטיס דחוף

כששהה בארץ המיליונר היהודי המכסי־קאי הצעיר והנאה **בני גרבינסקי**, ו־סיפרתי לכם שהוא מחפש לו סיפור־אהבה רציני, לא רבים האמינו לי. אבל אחת לפ־חות, התייחסה לדברי ברצינות.

עופרה רגב, שסיימה את הקורס לדיי־לות, ויתרה על אהבתה הגדולה לטיס, ו־כיום אפשר למצוא את המושבניקית מבית־ינאי מתארחת במכסיקו־סיטי אצל בני הנ"ל. הסיפור כולו החל בבאזאר שאירגן בני בשרתון. באה לה עופרה לשם, עם מבט תמה, וביקשה עבודה בתור מוכרת, התלבשה ועשתה לו עיניים, עד שלאף אחרת לא נשאר צ'אנס אפילו לנסות להיכ־נס לתמונה. ואומנם, חבריו הטובים של בני בארץ ניסו להפסיק את העניין ולספר לו סיפורים אבל דבר לא עזר. בני נדבק בחיידק האהבה, ולא עברו שבועיים מאז שעזב את הארץ והוא שלח לעופרה כר־טיס לבוא אליו.

כשדיברתי עם בני השבוע, שיחת־חוץ, אמר לי שהוא פשוט סבל מחסרונה של נערתו ולא יכול לחיות בלעדיה. השניים יחזרו לארץ ביולי, ואם עד אז עוד תש־רור האהבה בביתם, יש כל הסיכויים שהם אפילו יגשו לרבנות לברר מה הפרוצדורה. ואם יגלו שהיא מסובבת מדי, הם יקפצו ללאס־וגאס שם, כפי שכולנו יודעים, אפ־שר להתחתן תוך פחות מחמש דקות. ו־הכסף, במיקרה זה, אינו מהווה בעייה.

אז רק לידיעתכן, בנות הארץ, כשאני מבשרת על איזה מציאה כשרה, כדאית ופנויה, קחו אותי ברצינות, אפילו אם כל מה שיוצא מזה הוא רק טיסה ושהייה ב־מכסיקו־סיטי על חשבון הבחור.

"להתכייף" בא לי בסנדלי גלי

ים, חופש, קיץ שובב, אני ו"הגלי שלי"
תמיד ביחד. סנדלי "גלי" האוריריים והקלילים
עושים לי כיף בקיץ.
כל החברה יספרו לכם איזה
רומן ארוך יש להם עם גלי, לפני
ש"התלבשנו" על גלי ניסינו הרבה
אחרים אך ת'שמעו לנו... לגלי אין
תחליף. סנדלים שאוהבים את החברה.

ושלא יעבדו עליכם... גלי זה רק עם
סמל הצפרדע!

Gali-גלי®

הקיץ בא לי...בסנדלי "גלי"

כוס בינלאומית
לחג הלאומי

ברכת בירה מכבי לשלושים שנות מדינת ישראל.

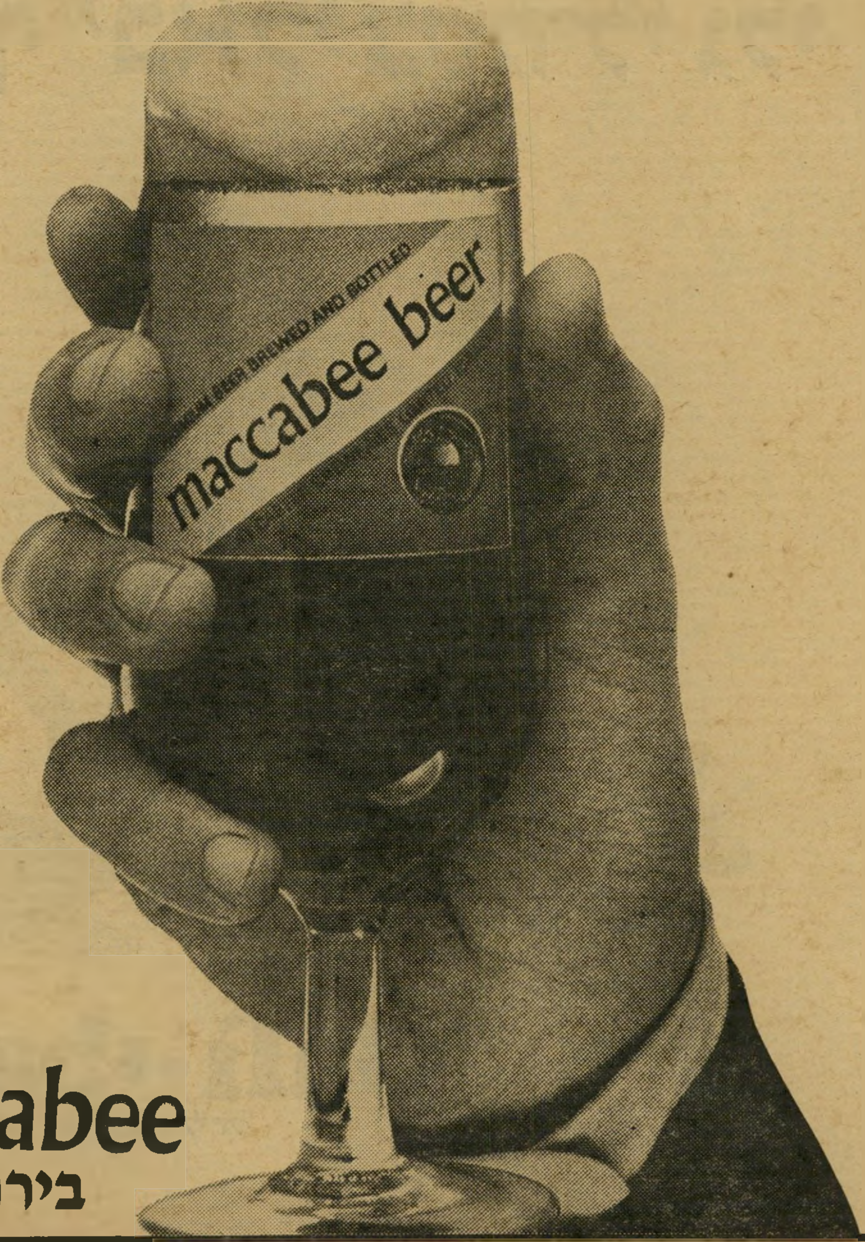

maccabee

בירה בינלאומית

ארגל'

כך חוסל קוג'אק

לא הצלחתי להבין מה פיתאום כל־כך הרבה ישראלים נוסעים בזמן האחרון דווקא לרודוס, עד שאלה שנסעו התחילו לחזור ארצה. פיתאום נפתרה לי התעלומה. מסתבר שמה שמושך את הישראלים לאי היוונים הוא לאו דווקא מחיר הטיסה הזול לשם, או העתיקות ההלניסטיות. אין זה א"א מיידענו טלי סאוואלאס, הלא הוא קוג'אק. אין ישראלי שמכבד את עצמו שלא חוזר היום מרודוס בלי תמונה אישית שלו כשהוא טופח על שיכמו או לוחץ את ידו של קוג'אק הגדול, כאילו היו לפחות החברים הטובים ביותר בעולם.

אלה שנוסעים לרודוס אינם יכולים כנראה, להמתין עד שהקרח הזה יגיע

סאוואלאס, אשתו וג'קי רונן
תרדו ממנו!

בקרוב לארץ, כפי שמבטיחים לנו, במיסגרת צילומי הסרט שאנטי שייערכו באילת. אז זאת כבר לא תהיה חוכמה. כל אחד יוכל אז להצטלם עם קוג'אק. אבל היום זאת עדיין אטרקציה.

סאוואלאס משתתף בעצם ימים אלה בהסרטת הקומדיה המילחמתית הבריחה לאתינה, המצולמת ברודוס, יחד עם רוג'ר מור ואליוט גולד. מדי יום, אחרי ההסרטה, הוא נוהג לעשות שני דברים: ללכת לבזבז את היומית שלו בקאזינו של מלון גראנד פאלאס, וללכת אחר־כך לבלות עד הבוקר במועדון קופאקאבנה כדי לנפץ שם, לרגלי הזמרות היווניות, כמה עשרות צלחות־חרס, כמקובל שם.

אז נכון שיש ברודוס איזה חצי־מיליון תיירים אחרים, בעיקר מסקנדינוויה, שגם הם רואים את קוג'אק בגודל טיבעי ומגלים שהוא לא שונה מאשר בסרטים, מלבד זה שהוא מדבר יוונית. אבל אף אחד מהם לא עושה מזה עניין גדול.

אבל לא הישראלים. לגביהם, טלי סאוואלאס הו נכס לאומי פרטי, במיוחד מאז חילץ באחד מסרטיו האחרונים סמלת־שיריון ישראלית שהסתבכה בניו־יורק. כל אחד מהם מרגיש צורך להודות לו על כך אישית, לשאול מה דעתו על ישראל ועל בגין, להזמין אותו להיות האורח שלו בארץ, ותוך כדי כך גם לחבק אותו — מול המצלמה שתנציח את האירוע ההיסטורי, כמובן.

יש אפילו כאלה שמעירים לו הערות לגבי מישחקו בסידרה המפורסמת שלו, ומציעים לו הצעות להמשכתה. סוכן־הנסיעות ולטר נוסבאום מרמת־גן, למשל, נתקל בקוג'אק במיסדרון המלון שלו, כרע מיד על ברכיו והתחנן על נפשו: „קוג'אק בחיי, לא אני עשיתי את זה!" ואילו המיסעדן ג'קי רונן, שזיהה את קוג'אק בעת שבילה עם אשתו וידידיו במועדון קופאקאבנה, נידב לו כמה עשרות צלחות־חרס נוספות, כדי שינפץ אותן על ריצפת המועדון.

אז אם אתם לא רוצים שבקרוב יצהיר גם סאוואלאס כמה הצהרות אנטי־ישראליות ויהפוך תומך אש"ף מוצהר, כדאי שתרדו ממנו דחוף. בחודש האחרון הוא הספיק כבר לרכוש כמה אלפי חברים ישראלים. לכולם יש תמונות איתו. הכתף כבר כואבת לו מרוב הטפיחות הידידותיות. יש סכנה שהוא יחליט לבסוף לוותר על הביקור בארץ.

דחילק, תשאירו משהו גם לאלה שנשארו פה.

סקופ לסיכום סטארסקי

איזה שבוע! איזה שבוע! אפשר להשתגע. תנו לי רק שבועות כאלה, ואני מתחילת לכם שני מדורים במכה. והכל, תרצו אי לא, בזכותו של סטארסקי, הלא הוא מיודענו פול מייקל גלאזר.

הבחור הספיק, בשבוע הימים שעשה בישראל, לשגע את כל המדינה, כולל אותי, וכל זאת למה? כאן מתחיל הסיפור.

זה נפתח בכמה סיפורים קטנים שהחלו מתגלגלים בעיר על הכוכב האמריקאי, ואיזה סיפורים! ממש כאילו נילקחו מהסרטים שאותם הוא עושה כל־כך טוב. לא שאני מאמינה, מה עוד שכולם מכחישים אותם, אבל להתעלם מהם פשוט אי־אפשר.

כמו, למשל, זה על אחת המלצריות היפות והמוכרות של מלון שרתון, שחשקה נפשה באליל הטלוויזיוני הנאה. הסתבר שגם נפשו שלו שידרה על אותו הגל, והשניים אף תיכננו מיפגש לילי פרטי כדי להתייחד. אבל הדבר לא בדיוק יצא לפועל. מי שכן נהנתה, לפי הסיפורים, מחברתו של פול מייקל היתה צעירונת נאה, עובדת של מישרד רואי־חשבון בסתם ימי חול, אשר הושאלה משם כדי לארח את הכוכב כחול־העיניים.

השניים טיילו בדיזנגוף והוציאו לכל בנות ישראל הכשרות את העיניים, למגינת־ליבה הבולטת של אליזבת מאייר, חברתו של השיבב. והגיעו הדברים לידי כך ששתי הנשים, החברה הפרטית והמארחת, החליפו ביניהן מבטי־שינאה לוהטים לכל אורך הדרך. אם זה לא הספיק גם הלבישו עליו סיפור על לילה כוער עם שתי צעירות תל־אביביות ביומיים שבהם שהתה ארוסתו בחיפה.

אבל מסתבר שלא רק על פול מייקל תפרו סיפורים. גם בכל הקשור לח"כ שמואל פלאטו־שרון ומזכירו האישי וידידי־מינו, שבתאי קלמנוביץ, הילכו סיפורים בשפע. כמו, למשל, זה שאלי ישראלי, מנהה המופעים בהיכל הספורט שבהם נטל פול מייקל חלק, סרב בכל תוקף להכריז על נוכחותו של הח"כ באולם ורק לאחר הפצרות חוזרות ונשנות של האמרגנים אריה סבן ויהודה טלית, נאות להודיע כי באולם נוכח הבר־כנסת שרון אחד, כזה ששילם מחיר כרטיס מלא. סשה"א ניתן לקהל לנחש באיזה מן הח"כים השרונים מדובר.

בערב, מאחרי הקלעים באולם, התנהל ויכוח חריף בין שרון לקלמנוביץ. השניים הסתערו איש על רעהו בשצף־קצף בשפת האידיש, ולבסוף עזב הח"כ את ההיכל בחימה שפוכה. היתה לו, כנראה, סיבה טובה לכך. אחרי שסטארסקי גילה שהיה זה פלאטו שמימן את טיסתו לישראל, ואחרי שסיפרו לו מי זה פלאטו, דרש שלא לפרסם אף תמונה שלו עם הח"כ. ליתר הביטחון דרש וקיבל מהצלמים שצילמו אותם יחד את הפילם.

אבל כל אלה, כאמור, הסיכורים. האמת — כך גילו לי האמרגנים הישראלים של הכוכב האמריקאי, הוא לא רק בחור טוב ויהודי בעל לב חם, אלא גם ילד טוב לוס־אנג'לס. לדיבריהם, הוא ישב ימים ארוכים בבתי־חולים שונים ברחבי הארץ עם פצועי צה"ל, הביא להם סירטי וידיאו של סטארסקי והאץ', ועזר להרים להם את המוראל. וזה עוד לא הכל. הוא גם רוצה לתרום למוזיאון תל־אביב ויחזור לישראל, עם עמיתו האץ', הלא הוא דייוויד סול, בחודש אוגוסט. וזהו הסקופ האמיתי.

מייקל (סטראסקי) גלאזר
ילד טוב לוס־אנג'לס

הצרה של הסמנכ"ל

באחת החברות הגדולות ביותר בארץ התחלפו המנכ"ל והסמנכ"ל. אומנם לא לשימחת כולם, אבל בכל־אופן בלית־ברירה. וזאת עובדה. נו, ואז הגיע הסמנכ"ל לכיסאו החדש והביא עימו את מזכירתו הצמודה, עוד מהחברה הקודמת שבה עבד, הכניס אותה לעבודה החדשה בשיא של מהירות וכיום, אחרי חודשים ספורים בלבד, אין עוד אחת שתעיז לצפצף עליה, ואפילו מהוותיקות ביותר בחברה.

וכך החלה מהלכת לה שמועה שהגבר, שהוא תושב רמת־השרון נוסע מדי בוקר בבוקרו אל המזכירה, שהיא תושבת ראשון־לציון דווקא, ואוסף אותה בדרכו לעבודה. ולא משנה שראשון לא מסתדרת לו בקו ישר על המפה והיא בכלל לא בדרכם למקום העבודה. אבל, לפי המסופר, אין דבר שהסמנכ"ל החרוץ הזה לא יעשה בשביל מזכירתו הצעירה והנאה.

שמועות נוספות טוענות שהוא עומד לתת לה גם דרגה של מנהלת־מחלקה, מה שבדרך־כלל לא בא בחשבון אלא רק אולי אחרי שנים של עבודה מאומצת ומסורה.

כאן החלו עיני שאר המזכירות והפקידות להיות צרות בצרתן, וכולן איימו שיפתחו בשביתה־רבה אם זו הטירונית תקבל את המינוי המפתה אחרי חודשי עבודה בודדים בסך־הכל.

ואומנם ניסיתי להשיג את הנוגעים בדבר בטלפון, אבל תאמינו לי שלהגיע לנשיא ארה"ב הרבה יותר קל מאשר לעבור את סוללת המזכירות המוליכה אליהם. בסוף, כמובן, הם לא היו מוכנים בכלל להגיב.

לא נותר אלא להפעיל את הדימיון, ועם קצת מזל וידע להגיע אל הפתרון.

שש אצבעות למכשפה

לא, זה לא סיפור מהמאדים. אפילו על הפלאנטה שלנו, מסתבר, קיימות מכשפות אמיתיות. נכון שיהיו חכמים ונבונים וספקנים שיחלקו על הקביעה הנחרצת, אבל מי הם לעומת דור שלם של מכשפות ואוהדיהן? אני, אישית, אומנם לא פגשתי בהן, אבל יש סיכוי רציני שאם אמשיך לשמוע כל־כך הרבה ניסים ונפלאות אולי עוד אסע עד לסידני שבאוסטרליה רק כדי לראות את הפלא.

וסיפור שהיה כך היה. את רחל טימור, הציירת, מכירים רבים. זו הציירת שנסעה למינכן לפני עשרה חודשים לתערוכה משלה בת שבועיים, ומאז רק מגיעים עליה קיטעי ידיעות מכל העולם. לפי הסיפורים, קיימה בו תערוכה, ותמיד בחסות של איזה אין מקום שהיא לא ביקרה בו ולא שגריר, או נסיכים ונסיכות. ומי שלא מאמין, יש דוקומנטים. אפילו לפיליפינים היא הגיעה. ובמיזרח־הרחוק בכלל שיגעה את האוכלוסיה.

בכל מקום נמצא לה איזה גבר־חלומות שסעד אותה עד לגמר התערוכה, ואז קמה לה הציירת הישראלית סגרה עניין של רומן, אספה חפצים וזוזים ועברה הלאה, עד שהגיעה לאוסטרליה.

ושם זה קרה. הידיד המקומי שלה לקח אותה למכשפה אמיתית, אחת כזאת שנולדה עם שש אצבעות בכל גף, כזאת שיושבת בטירה מיסתורית ומפקחת ממנה על כל העולם. ישבה שם הישראלית התמירה והבלונדית, ובין רישום לרישום של הדמות המפחידה גם שמעה הרבה על עצמה.

אז ככה. קודם כל בענייני רומנטיקה, הנושא שמעניין אתכם. המכשפה הישוותה את רוחל'ה למאטה הארי, אשת־קאריירה עם המון גברים שממלאים פונקציות בחייה, אבל רומן־אהבה שיסתיים במיסגרת הרבנות זה פשוט לא בשבילה. לדיברי המכשפה, רחל „גומרת גברים". מה זאת אומרת אני לא יודעת, אבל ברור לי שיהיו מבינכם כאלה שיתקוממו. המכשפה גם אמרה עוד כל מיני דברים שאינם מעניינכם, אבל בעניין הקאריירה יש כוכב שהולך עם רחל ונדבק רק אליה.

ועוד אמרה לה שהיא תיפול בקרוב ותשבור את הרגל, ולא עברו ימים רבים ורחל הגיעה ללונדון, נפלה ממדרגות ביתו של התורן הלונדוני שלה בדמותו של ברון אמיתי, שכבה במיטה כחודש ועדיין לא יצאה מזה. ואז צילצלה לסידני, וכשהמכשפה רק שמעה את קולה, שאלה אותה: „נו, נפלת כבר?"

ועכשיו אני מחפשת מתנדבים לנסוע אתי לציד־מכשפות בחצי השני של כדור־הארץ. אם זה עבד על רחל טימור, שהפכה מאמינה נלהבת בכישוף, אולי זה יעבוד גם על קטני־אמונה אחרים.

רחל טימור
הרגל נשברה

אייר תשל״ח, 17.5.78 שנה 42 המחיר: 12.00 ל״י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2124

העולם הזה

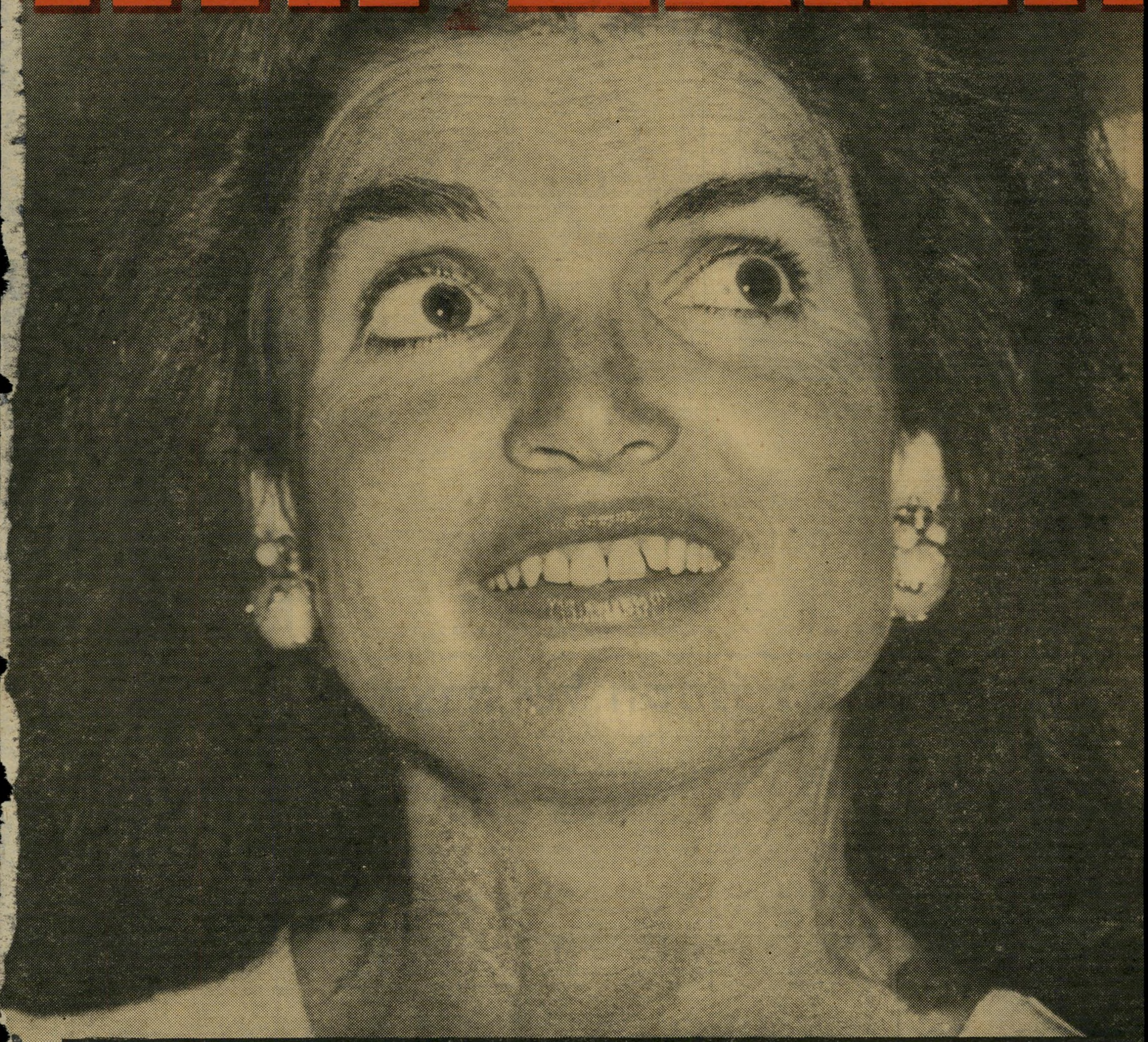

תמונות בלעדיות:

ז'קלין מתפשטת בחוף טנטורה